

B 36

Inapuit sermões lri bernardi
abbatis de hieme Sermo de sex
circūstancijs aduentus domini

Hodie fr̃es aduentus intam̃ celebra-
mus. cui⁹ utiq; sicut et ceteris sollemp-
nitatū nomē quidem celebre. satis
et notū est mūdo. sed ratio nois forte nō ita. Infelias
em̃ filij adam omissis veris ⁊ salutaribz studiis. cadu-
ci potius et cūfitoria querūt. Quibz em̃ assimulabz
homīes quācioms hui⁹ aut quibus cōp̃ ibim⁹ illos. ⁊
quos videm⁹ a terreis et t̃p̃alibus cōsolacōibus a-
uelli separari nō posse. Pfecto similes sunt hys qui
sūmersi p̃dicant in aquis. Numrū videas eos tene-
tes tene. n̄ vlla ratione deferē. quod p̃mū occurrat
manibz quiddā sit illud. ⁊ licet sit aliquid vile qđ p̃des-
se oīno non possit. ut sūt r̃dices herbarū ceteraq; filia.
Nam ⁊ si qm forte ad eos veniant. ut subueniat. nō
m̃q; solent apprehensos uolūe secū. adeo ut iā nec
sibi n̄ illis auxiliū ferre p̃ualeat. Sic pereūt in h̃o
mari magne et spaciofo. Sic pereūt miseri. dū peri-
tūm sectantes. omittūt solida. quibus apphensis eū-
gere et saluare possent animas suas. Neq; em̃ de va-
nitate. sed de veritate dicatur. cognoscetis eam et li-
berabit vos. Vos autē fr̃es quibz tanq; paruulis re-
uelat deus. que abscondita sunt a sapientibz et p̃-
dentibus. circa ea que vere salutaria sunt. p̃dula
cogitatione versamini. Diligenter pensate rōnem
hui⁹ aduentus. q̃rentes minnū quis sit qm ven-
at. unde. quo. ad quid. quando. et qua. laudabilis
sine dubio ista curiositas est. et salubris. Neq; em̃
tam deuote ecclia vniūsa p̃icem celebrat aduentū.
nisi lateret in eo magnū aliqđ sac̃mentū. Primum
ergo am aplo stupente et ammirante intuemini

et vos: quoniam sit iste qui inquitur. Ipse est enim secundum
gabrielis testimonium altissimum filius: ac primum coalitissimus
ipse. Neque enim fas est dei filium degenerem suspicari. sed
equalis fateri necesse est altitudinis: et eiusdem peni-
tus dignitatis. Nam et principum filios principes: et fi-
lios regum reges esse quis nesciat. Descriptamne quid
sibi vult. quod e tribus personis quas in summa trinitate
credimus confitemur et adoramus. non pater. non spiritus
sanctus advenit sed filius. Minime quidem ego id scire
esse arbitror sine causa. Sed quis cognovit sensum domini.
aut quis consiliarius eius fuit. Neque enim sine altis-
simo trinitatis consilio factum est: ut filius adveniret.
Et si consideramus exilium nostram causam fortassis aditum
possumus vel ex parte quod cognovimus fuit a filio nos maxime
liberari. Lucifer enim ille qui mane oriebatur quod altis-
simum similitudine usurpare temptavit: et magnam
arbitratus esse se equalem deo quod utique filii est. Pa-
pitatus illico corruit: quoniam zelavit pro filio pater.
et opere dixisse videtur: michi vindictam et ego retribuam.
Certe videtis sathanam tempore fulgur de celo cadentem.
Quid tu superbis terra et cinis. Si superbiatque an-
gelis deus non peccat. quoniam magis tibi putando et ver-
mine. Nichil ille fecit. nichil operatus: tamen cogitavit
superbia. et in momento in ictu oculi irreparabiliter pre-
cipitatus est. quia iuxta apostolum in veritate non stetit.
Fugite superbiam fratres mei: queso multum fugite in manu
omnis peccati superbiam. que tam velociter ipsum quod syde-
ribus cunctis clarius micantem. eterna caligine ob-
tenebunt luciferum. quoniam modo angelum. sed angelorum
primum in dyabolum commutavit. Unde et primus iudeus
hominem quam concepit in semetipso. in eo peccit iniquitate.
suadens ut lignum vetitum gustans fieret sicut deus.
sciens bonum et malum. Quid enim polliceris. quid pro-

multis miser. cū filius altissimi stēcie clauē habeat.
 ymo et ipse sit clauis. clauis utiq; dauid. qm claudt
 et nemo apit. In eo sūt omēs thezauri sapiēcie
 et sciēcie absconditi. Tu ne eos ut hōi prestes ū
 que furaberis. Videte qz vere iuxta domini sen
 tēciam. mendax iste est. et pater eius. Nam et
 mendax fuit dicens. similis ero altissimo. et nūc
 dach pater. cū in homine quoq; venenatu sue fal
 sitatis seminatū fudit. dicens. Eritis sicut dñi Tu
 qz o homo. si vides furem curris cum eo. **A**ducistis
 frēs q in hac nocte lēn est in ysaria dicente dño.
 Principes tui infideles. vel ut alia trāslato habet. iō
 bediētes. socrū fūrū. Reuera em pncipes nrī adam
 et eua pncipia nrē ppaginis iobediētes. et socrū
 fūrū. dum qd filij dei est. serpentis vmo dyaboli
 p serpentem consilio subripe tēptant. Nec dissulat
 iniuriā filij pater. pr em diligit filiū. sed cōtinuo
 et in ipm hominē vīdētā rētribuit. et aggruat
 sup nos manū suā. Omēs em in adam pccāuim.
 et in eo sentēciā dāpnacōis accepim omēs. **C**ū
 g agat filius videns p se zelare patrē. et nulli
 peccatū pccare creaturē. Ergo inquit occasione
 mei. creaturas suas pr amittit. Altitudinē meā
 pmius angelus affectauit. et pplm qm sibi cōderet
 habuit. sed cōtinuo pater meus gūiter viduauit
 nullum. pauciens eum piter cū omibz suis pla
 ga iurabili. castigatione crudeli. **D**ānam qz que
 nichilomin⁹ mea est. subripe voluit homo. et
 ne illi quidem misertus est. nec pepat oculus eius
 Aliq de bobus cura est deo. **D**uas tantū fecerat
 nobiles caturas rationis pncepes apaces bñu
 dñis. angelū videlicet atq; hominē. sed propter
 me pdit angelos multos. homines vniuersos

Ergo ut sciatis quod et ego diligo patrem. pro me recipiat. quos quodammodo propter me amisisse videtur. **S**ed propter me tempestas est orta hec aut ionas. collite me et mittite in mare. Omnis michi iudicet. vado et tale eis exhibeo memetipsum. ut quisque iudicare voluit. quisque gestierit iudicari. fiat ei emulatio ista in bonum. **N**on tamen in affectum malicie et nequicie angelos trasisse desertores. nec ex ignorantia aliqua seu infirmitate perisse. ideoque perire necesse est. penitentes volentes. **P**atris enim amor. et honor regis iudicium diligit. propter hoc enim et ipse cavet homines ab incursione. ut impleantur ex hiis loca vacua. et ruine iherusalem restaurentur. **D**icebat enim nullam patere angelis viam redeundi. **N**empe novit superbiam moab quod superbus est valde. et super eius remedium penitentie non admittit. ac propter hoc non veniam. **S**ed vero hominis vice nullam condidit cuncturam. inveniens ex hoc ipso redimendum ad hunc hominem. quippe quem supplantavit aliena malicia. ideoque prodesse ei potest caritas aliena. **I**temque domine obsecro complacere tibi ut eruas me quoniam ego infirmus sum. quoniam de terra mea factus sublatum sum. et innocens in laqueum missus sum. **N**on quidem penitus innocens. sed quoniam ad eum quoniam me seduxit innocens aliquatenus. **M**edacium in persuasum est domine. veniat veritas. ut possit falsitas deprehendi. et agnoscatur veritatem. et veritas liberabit me. si tamen deprehense falsitati penitus abrenuntiaverero. et cognite adhesionem veritati. **A**lioquin non humana erit temptatio. non humana peccatum. sed obstinatio dyabolica. **N**eque perseverare in malo dyabolica est. et digni sunt puniri a illo. **Q**uia quod in similitudine eius permanent in peccato. **E**cce audistis fratres quis sit qui veniat. considerate iam unde veniat. et quo venit utique de corde dei patris. in vultu virginis miris. venit a summo celo. in inferiores partes terre.

Qd ergo. **N**onne et nobis in tra est conuersandū.
est. si tamen in ea pstitit ille. **U**bi em̄ bñ erit sine
illo. aut ubi male eē potit cū illo. **Q**uid n̄ ē i celo.
et ate quid volui sup trā. **D**s cordis mei et pax
mea deus ietm̄. **A**am et si ambulauēo i medio
vmbre mortis nō timebo mala. qm̄ tu mecu es.
Nūc autē ut video et ad trās et ad ipm̄ q̄ descendis
ifernū nō tamq̄ vinctus. sed tamq̄ inter mortuos
liber. siad lux que in tenebris lucet. et tenebre
eā nō cōprehenderūt. **U**nde nec r̄linquit q̄a i infer
no. nec s̄m corpus eius in terra vidit coeruptos.
Ip̄us em̄ qui descendit ip̄e est qui ascendit. ut adi
pleret omnia. de quo s̄ptum est. qui p̄c̄sūt b̄nfa
ciendo et saluādo omes opp̄sōs a diabolo. **E**t alibi
Erulauit ut gregas ad t̄rendam viam. a sūmo ce
lo egressio eius. et ocsus eius vsq̄ ad sūmū eius
Merito p̄inde clamat apl̄us dicens. **R**ue sursū sūt
q̄rite. ubi xp̄us est in dextera dei sedens. **I**ncassim
em̄ laboraret erigē corda nr̄a. nisi collocatū i celis
salutis nr̄e doceret auctore. **S**ed videamus iam que
sequūt. **N**ā et si materia quedā copiosa iueniē. et
vberima valde. sed angustie t̄pis tantā simonis logi
cudinē nō admittunt. **C**onsiderantibz igit̄ quis veniat
magna oīno et ineffabilis maiestas innotuit. **S**uspi
cūtabus vnde veniat grandis plane paauit via s̄dm̄
eius testionium qui p̄phetico p̄uentis spū. ecce inq̄
nomē dñi venit de longinquo. **P**orro quo veniat.
ituentibus apparuit inestimabilis dignacio. et p̄mit
terrogitabilis. qm̄ in carceris hui⁹ horrore fetoremq̄
tanta descende dignata est celsitudo. **T**am quis dubi
tet magnū in causa aliquid fuisse. ut maiestas tāca
de tam longinquo in locū tam idignissimū descende
dignetur. **P**lane magnū aliqd. quia m̄a magna

m

qz misericordia multa: quia caritas copiosa. **A**d quid enī
venisse edendus est. **H**oc namqz est. qd iuxta ppositum
ordīe oporteat iam pstrutari. **N**ec sane laborandū ē
nobis in hac parte: cū manifeste aduentus eius anisam.
et verba ipius et opa clamet. **A**d querendā quippe ouē
centesimā que errauēnt. de motibz pperauit. et ut
manifestius cōfiteant dno nūc eius. et mirabilia eius
filijs homī ppter nos venit. **H**uic qrentis di dignatō.
magna dignitas hoīs sic quesita: in qua si gloriari vo
luit nō erit insipiens. **N**ō q aliquid esse videat a seipō:
sed q tanti eū fecit ipē qui fecit. **O**ms enī diuiae. oīs
gloria mūdi. et quidqz in eo cōcupiscit. nūqz est ad hāc
gloriā: ymo nec ē aliquid in eius cōpatione. **D**ne qd
est homo qz magnificas eū. aut qd appōnis erga eū cor
tūū. **A**ctumē velim nosse qd sibi voluit. q ad nos
venit ille. aut qre nō magis iuuuīs nos ad illū. **I**stā
enī nētas erat. **S**ed nec consuetudo diuitū ut ad pau
peres veniant: nec si pstrare voluerit. **I**ta est frēs. **N**os
magis ad eū venire dignū sint: sed duplex est ipedi
mētū. **N**ā caligabant oculi nrī. ille vero luce ihitāt
iaccessibile: et iacētes palia in grabato. diuinam
illam nō poteram⁹ attingē celsitudinē. **P**ropterea
benignissim⁹ saluator. ac medicus aīaz. et descendit
ab altitudine sua: et claritate suā infirmis oculis tē
paruit. **I**nduit se laterna quadā: illo vtiqz glōso et ab
omī labe purissimo corpe qd suscepit. **H**ec est illa le
uissīma plane et pfulgida nubes: sup quam ascēsu
rum eū pphā pdirerat. ut descenderet in egyptū. **T**emp⁹
est iam ipsum qz cōsiderāc tēpus. quo saluator adue
nit. **V**enit enī q et uos credim⁹ nō latere: nō in mīao. nō
in medio tēpis: sed in fine. **N**ec incongrue factū est. sed
vix sapienter. disposint sapiēcia. ut cū magis esset ^{pmo}
nām. tūc pmo afferret auxiliū: pzonos ad iūctitudinē

ade filios nō ignorans. Vere enī aduēspascebat. rēchi
 nata erant iam dies. rēcesserat paulomin⁹ sol iusticie
 ita ut exiguus mīmo splendor eius. aut calor eēt in
 terris. Nam et lux diuine noticie pua admodū erat.
 et habūdante iniquitate feruor refrigerat caritatis
 Jam nō appebat angelus. nō loq̄batur. pphā. cessabat
 velud deppacōne victi. p mīma vniq; duricia hominū
 et obstinacōne. et ego ait filius. tūc dxi ecce venio
 hic et alibi legimus sc̄ptū. Ego ip̄e qm loq̄bar ecce as
 sū. hic sic dū mediū silenciū teneret omnia. et nō in
 suo t̄su mediū iter pageret. om̄p̄e sermo tuus dñe a
 regalib; pedibus venit. Quod et aplūs ituenis auebat
 Qm̄ venit plenitudo t̄pis. misit deus filiū suū. Annū
 plenitudo et habūdancia t̄paliū. obliuione et iopiam
 fecit et̄noy. Optime ergo tūc aduenit et̄nitās. qm̄
 magis t̄palitas pualebat. Nā ut cetera silen. ip̄a quoq;
 p̄or t̄paliū. illo in t̄pe tāta fuit. ut ad vniū hominis
 edictū de p̄beatur. vniūsus orbis. **Q**uētis iam p̄p̄m
 venientis. et locū vtrūq;. id est a quo. et ad quē venit.
 causa q̄ rēpus nō igrans. vniū restat. via scilicet
 p quā venit. Et hec q̄ diligēt r̄q̄renda. ut possimus
 sciū dignū est occ̄rē ei. Verūptamē sciū ad opanda
 salutē i medio t̄re semel venit in carne visibilis. ita
 cotidie ad saluādas animas singulorū in spū venit et
 inuisibilis sciū sp̄cū est. **S**pūs an̄ facit m̄m̄ xps dñs.
 Et ut noueris occultū esse hūc spūalem aduentum.
 in vmbra eius iquit viuem⁹ inter gētes. **P**ropt̄ea
 dignū est ut si nō valet ifirm⁹ in occurrū tanti medici
 p̄cedi longius. saltē conetur. erigē apud. et aliq̄ten⁹
 assurgē venienti. Non te oportet o homo maria t̄ns
 fretur. non penetrē tudes. nō t̄nsalpinare nāc est.
 nō ḡndis m̄p̄ tibi ostendit via. vsq; ad t̄metip̄m oc
 c̄rēre deo tuor̄. p̄pe est enī verbū in ore tuo. et i corde

.m̄.

tuo. Usq; ad cordis cōpunctionē. et cōfessionē oris occurrē.
 ut saltem ex eas de sterquilino misere cōsueat. qm̄
 idignū est illuc auctore puritatis intrare. Et hec quidē de
 eo aduētū sūt dicta. quo singulorū mētes inuisibili dū
 tur illustre potencia. libet autē et manifesti aduētū
 cōsidere viam. qm̄ vie eius vie pulchre. et om̄s sem
 te eius pacifice. Ecce inq; sponsa venit saliens i montibz.
 tūsihiens colles. Vementē vides o pulchra. si cubantem
 videre ante nō poteras. Dixisti enī. Indica m̄ quē diligit
 aīa mea. vbi pascas vbi cubes. Cubans pascat angelos
 in illas ppetuas eternitates. quos faciat visione et imita
 tis. et inmutabilitatis sue. Sed ne ignoras te o pulchra.
 qm̄ mirabilis factū ē visio illa ex te. cōfortata ē. et nō po
 teris ad eam. Verūtpamē ecce egessus ē de loco scto suo.
 et qm̄ cubans pascat angelos. ip̄e cepit. sicq; p̄uab hōs.
 et videbit vementē et pastus. qm̄ cubans et pasces. videri
 ante nō poterat. Ecce venit saliens i montibus. tūsihiens
 colles. Montes et colles p̄archas et p̄phas accipe. et
 qm̄admodū venit saliens et tūsihiens in libro gēnacionis
 lege. Abrahā genuit ysaac. ysaac genuit iacob. et cetera.
 Ex hīs montibz prodyt ut iuuenies vadit p̄esse. Inde iur
 p̄ham egressa ē virga. et exinde flos ascendit. sup̄ quē re
 quieuit sp̄s dñi septiformis. Ad manifestius alio i lo
 co ap̄iens idē p̄hā. Ecce inq; virgo cōcipiet. et pariet
 filiū. et vōbit nōmē eius emanuel. qd̄ int̄p̄tat nobis
 cū deus. Quē enī p̄us flore. ip̄m̄ deinde emanuelem.
 et quā dixerat v̄gam. manifestius exp̄mēs v̄ginē nō
 m̄nauit. Et nōcē ē altissimū huius sacri cōsiderandem dei
 altū r̄p̄uare. digna enī p̄o s̄mone matiar. p̄p̄ti q̄ i loqu
 iam hodiernū s̄mo p̄cesserit. Item sermo dñi
 ad achaz. Vete tibi signū a dño deo tuo
 et de via aduētus domini.
 Vdium suadet regi achaz ysaia p̄phetā petere

5
signū a dño. siue in p̄fīdū infernū: siue i excelsū
sup̄ audimū in sione eius. for̄ quidē hñte pie-
tas: sed nō vñte. p̄ter hoc demq; ab eo qm̄ tuet
cor & au cōfitē oīs cogitacio: meruit ip̄bari. Non
petā inquit: et nō teptabo dñm. Elatus erat achaz
fastigio solirigalis: astutus huāne sapiēcie v̄bis du-
dierat q̄ ysayas a dño. Vade dic vulpi illi: petat si-
bi signū a dño in p̄fīdū infernū. Habet em̄ vulpes
foueā: s̄ i infernū: quo si descendit: adest qm̄ cōphē-
dat sapiētes in astucia sua. Itēq; vade ait dñs. dic vo-
lucris illi: petat sibi signū in excelsū sup̄. Habet em̄
volucris nidū: sed et si i celū ascendit: illuc ē q̄ sup̄
r̄sistens p̄a v̄ante calcāt sup̄boz et sublimū collar.
Verisimilē diffimulat ille p̄tatis excelsē. seu i cōp-
hēibile p̄fūdū vel sapiēcie q̄rē signū: et p̄p̄ea sig-
nū bonitatis domui dauid dñs ip̄e p̄ntat. ut q̄s nec
p̄tis n̄ sapiēcia t̄runt: alliaat saltē exhibicō calcat.
P̄t tñ in eo q̄ ait in p̄fūdū infernū caritas eadē ip̄a qua
maiorē nō habuit. ut i infnū q̄ p̄annicis moriēdo
descendit nō imēto designari: ut p̄cipiat achaz vel i ex-
celsū ignātis exp̄mēte maiestate: vel descendētis ad
ifeos īplecti caritate. Molestus ē q̄ nō solū hōibz sed
etiā deo. quisq; n̄ maiestate cogitat i cōdē: n̄ caritate
in amōe meditāt. p̄ter hoc m̄q̄t dabit dñs ip̄e vobis
signū: in quo m̄mēfeste et maiestas & caritas inotē-
cat. Ergo v̄go q̄cipiet et p̄riet filiū: & vōb̄ nomē
eius emanuel: q̄ i t̄p̄tat nobiscū deus. Noli fugē
adam: q̄ nobiscū deus. Ne timeas oīs: n̄ audito
nomē dei terrearis: q̄ nobiscū deus. nobiscū carnis
staudie. nobiscū vtilitate. p̄ter nos v̄it. tāq; vn̄
ex nobis: s̄lis nobis passibilis. Demq; butirū et
mel m̄q̄t comedet. Ac si dicat. Vuulū erit: & vescet
ifantilibz alimentis. Ut sciat m̄q̄t ip̄bat malū et

elige bonū. **E**cce hic bonū et malū audis. sicut in arbo
re vetita sicut in ligno tñgssionis: sed multo melius a
p̄mo adam sedis iste parat. **E**liges enī bonū malū re
pbat. nō sicut ille qm dilexit maledicōne et venit ei
et noluit bñdadōne et elongabit ab eo. **N**ā et i eo q
p̄misit butyrū et mel cōmedet aduē potis puuli h
elāone: tñ assit ei grā: ut q p̄stat viciq; sentare
digne et accommodate ad itelligēciā p̄ferre cōcedat
Duo sūt in lacte ouis videlicet butyr et caseus.
butyrū p̄gūe et humidū: caseus econtr̄ aridus et
durus. **V**ñ q̄ puulus n̄r elige nouit: qui butyrū
cōmedes. caseū viciq; nō cōmedit. **Q**ue ei ē ceteris
ouis q̄ errauit: et i psalmo loquit̄ errauit sicut ouis
que perit. **V**iciq; genus hūmānū quod benignissimus
pastor q̄rit: alijs sane nonaginta nouē ouib; i mōtib;
derelictis. **I**n hac igit̄ oue duo i p̄pies: nām dulce. nām bo
nū. et bonū valde tamq̄ butyrū: et p̄cā corruptōez ut
caseū. **V**ide q̄ q̄ optime puer n̄r elegit: q̄ uām nrām
sine vlla p̄cā corruptōne suscepit. **N**ā de p̄cōrib; legis
coagulatu ē sicut lac cor eoz: in quib; viciq; p̄uitatē
lactis corruptat fermētū maphaei coagulū iūctatis.
Bed et ap̄is h̄z mellis dulce: h̄z etiā aculei p̄uicōne
Ap̄is v̄cō ē q̄ pascat̄ m̄t liliā: qm florigerā iūctat p̄i
am angloz. **V**nde ad ciuitatē nazareth qd̄ i p̄p̄at̄ flos
aduolauit: et ad suauē olētē p̄p̄etue v̄ginitatis florē
aduēit. **I**lli infedit illi adhefit. **H**mo ap̄is mel et aculeū
nō iūctat: qm m̄am ei et iudiciū cū p̄phā deat̄at. **E**t
tamē ad nos veniēs. solū mel attulit et nō aculeū.
Idest m̄am et nō iudiciū: ita ut p̄suadetib; q̄nq; disci
pulis. ut ciuitatē q̄ susape eā noluit p̄cipet igne cō
sumi. respōdit nō venisse filiū hoīs ut iudicaret: sed ut
saluaret mūdū. **N**ō h̄bat aculeū ap̄is nrā: quodāmo
deposuerat illū: qm tāta i d̄igna paciēs m̄am exhibe

bat et nō iudiciū. **E**t nolite parere iniquitati: nolite p
 care in spe. **H**abz em apib nra qnqz rsumē aculeū suū
 et acriter nimis ifigē illū. i medullas homin pctor. **q**
 qm pat nō iudicat quēqz: s omē iudiciū dedit filio
Nūc autē puul nūc buturū et mel cōmedit: qn bonū
 natē huāne diuine mīe sic i semetipō vniuit. vt eſſ
 hō verū et pām nō hñs: dō mīficors et iudiciū nō exhi
 bēs. **E**x hñs iā māifeste arbitū q nā sit vga dē radice
 vesse pcedēs: qd vō flos sup quē rdesat spūs sct: qm
 vgo dē genitū vga ē: flos filius ei. **f**los vtiqz flos fili
 vgis: flos candidus et rubicund: elius ex milibz. **f**los i
 quē pspiciā desiderāt āgli: flos ad cui odorē riuiscūt
 mortui: et sic ipē testat flos: flos capi est. et nō orti.
Cap em sine oī huāno floret ammaulo: nō semiat
 ab aliq: nō defossus sarculo: nō ipiguat fimo. **S**ic dīno
 sic vgmis aliū floruit: sic iuolam iteg et casta marie
 vītera. tū pasara et nī virois florē ptulere: au pulch
 tudinē videat corrupcōem: et glā i ppetuū nō marcescat
Vgo vga sblims. i quā sblime vertitē stn erigis. vſ
 q ad sedē mthrono. vſq ad dīm maiestatis: neq id m
 mirū: qm mltū mētis radice hūmili. **O**vē celestis
 plāta: paosior cūctis: scior vniūsis. **O**vē lignū vite: qd
 solū fuit dignū portāe fructū salutis. **D**ephēsa ē iā ma
 ligne spēs vſucia tua: mīdata ē plane falsitas tua. duo
 iposueras cātori: mīdaci et iudie ifamueras eū: si i vſq
 cōuctus es ēē mētibus. **S**iqdē abiūcio moit au dixeris.
 neq morieris: et vltas dīm manet ietm. **S**z et nūc rſ
 ponde si potes. **Q**uā em arborē. au arboris fructū iūde
 potuit: qn hāc qd vga etiam et fructū sblime negauit.
Item q pō filio nō pepat: quid nō oīa sūt cū illo donauit.
Sz iā aditūstis m fallor qm vgo regia ipa est via. p quā
 saluator aduēt: pcedēs ex ipō vteo tū pſus dē thalamo
 suocetietes g via. quā pore si memistis cepim iuestigare

sermone; studeam^{us} et nos dilassim^{us} ad ipm p eā ascendē.
q p ipm ad nos descendit. p eā venire i grām ipius: q p
eā i nrām miserā veit. **P** te ascēsū hēam^{us} ad filiū.
o bñdīcā iuētē grē. genitē vitē. nrē salutis. ut p te susci
piat^{ur} nos: q p te datus ē nob^{is}. **T**rauset apud ipm integ
ritas nrē corruptōis: et hūilitas deo gta. nrē veniam
ipetret vanitati. **C**opiosa caritas tua. nrōz cooptet
infirmitatē pctōz: et fecūditas glōsa. fecūditatē nobis
cōferat meitōz. **D**ñā nrā. mediatē nrā. aduōta nrā.
tuo filio nos rōsiba. tuo filio nos rōmēda: tuo filio
nos rōpēnta. **f**ac o bñdīcā p grām quā iuēuisti p pzo
gatiuā quā meruisti. p unām quā peperisti: ut q me
diante te fieri dīgnus ē pnceps miserie et ifirmitatis
nrē. te q itcedēte pncipes faciet nos glē et bñdīcō
sue. **x**pūs ihesus filius tuus dñs nr: q ē sup oīa bñ
dīcūs i scā. **A**mnē. **I**tem sermo de aduentu dñi.

A aduentu dñi quē celebrā. **et de septem columbis**
si psonā veniēns itueor nō capio excellēciā maiestatis.
si attēdo ad qd: dīgnōis magnitudinē expauesco. **S**taupet ē
te et ageli de nouo. vidētes infra se. quē sup se sp adorāt:
maifeste iā et ascēdētes et descēdētes ad filiū hoīs. **D**ico
fidero ppter quid venīt: aplector quoad possū. iestābīlēz
latitudinē cālitatis. **S**i modū cogito: exaltatōne ag
nosco hūāne cōdicōnis. **V**eit siquidē vniūsciatas cātor
et dñs veit ad hoīs: veit ppter hoīs: veit hō. **S**z dīcāt
alīqs Quomō veisse dīcāt: q sp ubiqz fuit. **E**nt qdē i mū
do: et mūdus p ipm fāis ē: et mūdus eū nō cogit ad
g^o veit qm abierat: s; apparuit qm latebat. **V**ā et hūā
nā in qua agscēt idūt form: q mīniz i diuina lucem
hītat iaccessibīlēz. **N**ec sane īglorū maiestati appere i
stīcū^m sua. quā fecēat abūcio: nē idūgnū deo a quibz/bā
sua nō potāt agnoscī. i ymagē exhiberi. ut q fecerāt
hoīem ad ymaginē et filiādmē suā: ipē hoībz īnotescāt

fr̃us homo. **H**ui⁹ g̃ aduēt⁹ tāte maiestatis. tāte etiā
 glorificatiōis nr̃e: ab vniūsa ecclia s̃c̃l m̃ āno sollempnis
 mēōria celebrat̃. **S**z vniūsa ita semel agēt: ut sp̃s id q̃
 pe dignus. **Q**nte em̃ īfame ē. ut p̃r tāta r̃gis aduētū
 alius q̃buslibz negocijs hoīes velint seu audeāt occu
 pari: et nō magis omissis oībz soli ei⁹ cultū vacet: nec
 in ei⁹ p̃nāia cui⁹p̃ meminerūt ceteroz. **S**z nō om̃i ē qd̃ aut
 p̃p̃ia. mēōriā habūdācie tue suauitatis exultabūt: si q̃d
 nō om̃s h̃c mēōria p̃fāt. **S**ane nemo qd̃ nō gustauit sed
 neq; qd̃ tū gustauit exultat. **R**uctus q̃ppe nō n̄ de plenitu
 et facit̃ p̃cedit. **P**ropt̃ea q̃z secularis ē mēb. z vna. me
 moriā hanc. et si celebrāt nō exultat: sine deuotiōe et af
 fectiōe dies istos arida quadā cōsuetu^{ne} obfuerit. **D**emq;
 qd̃ dāpnabili⁹ ē: hui⁹ dignōis mēōria dat̃ ī occasiōe
 armis: vt videas eos tānta sollicitu^{ne} diebz istis. vestī
 glām. aboz pare delicias: ac si h̃c et h̃mōi q̃rat ī suana
 tuitate xp̃us: et ibi suscipiat dignū: ubi h̃c accurat⁹
 exhibent. **S**z ip̃m audi dicēte. **S**upbo oculo et īfaciabili cor
 de cū h̃c nō edebat. **Q**uid tāta abiciōe vestes parab ī natale
 meū. **D**etector ego supbiā: nō āp̃lector. **Q**uid tāta sollici
 aboz copias īponis ī t̃p̃e illud. **D**apno ego carnis de
 lias: nō accepto. **P**lane īfaciabilis es corde. tāta pa
 ris. et ex tā lōgo: nā corpi vtiq; et pauciora sufficiēt:
 et q̃ posset optimis īueniri. **C**eleb̃is g̃ aduētū meū la
 b̃is me honoras: cor autē tūū lōge a me ē. **N**ō me colis.
 s̃ deus tuus ṽeter ē: et glā ī cōfusione tibi. **I**nfelix oī
 no q̃ volup̃t̃ corporis et s̃c̃laris colit gl̃e vanit̃: b̃s autē
 p̃p̃is an⁹ ē d̃ns deus eius. **F**r̃es nolite vos emulāri ī
 malignatibz: neq; zelauit̃is faciētes iniquitatē. **I**ntel
 ligite magis ī nouissima eoz: et cōpatim̃ eis exorā
 et orate pro eis q̃ p̃occupati sūt ī delicto. **H**ec etiā fa
 ciūt miseri: qz ignorācia dei habet flām si cognisset:
 m̃q; d̃m gl̃orie tanta adūsū se īfama p̃uocaret. **N**os

ante dilassimj excusacione & ingrancia no hem? **Plane** nosti
eu quisq; h' est: & si dixeris qz no noui eu. eris filius sola
ribz medar. Demq; si eu no nosti. qd te huc adduxit. a'
quo huc uenisti. Alioq; qm t' psuaderi posset auroz affibz.
corpis uolup^{bz} scti uanta^{bz} ppte abrenuacae. et iactae co
gitatu tuu in dno. & oez sollicitu^{ne} tua i eu pice. & q' nichil
bni. pmo ta male gstra teste merueras. **Res** t' mqi psuade
id posset. si nescires qz bona e dñs spantibz in se. ane qz et
ipm. n' cognisses & tu. qz suauis e dñs. et mitis. et mite
mie et verax. **H'** ante unde nosti. n' qz no solu ad te. sed
etia i te uenit. **Triplice** eius adueta nouimq; ad hoies
i hoies. cot' hoies. **Ad** hoies quide idifferet. no ante ita in
hoies: a' cot' hoies. **Sz** qz pmi & tci⁹ noti sut. utpote manifesti
de scto qm spualis & occultus e ipm audi dicete. **Di** qd dilig
me smone meu suabit. et pr meus dilig eu. & ad eu ve
niem. & miasione ap' eu faciem. **Itē** ap' que miasione fa
es dñe ihu. **Uti** i quo sapiecia edificat sibi domu: excedet
colupnas septe. **Ita** ana q' pedes e sapiecie. **Quena** e illa.
Ana utiq; iusti. **Uerito** plane qz iusticia & iudiciu pparatio se
dis tue. **Qd** i uobis e frs. qm desident i ana sua pede pare
rpo. **Ece** q' na illi serica. q' tapecia: qd puluinar optet
pari. **Iusticia** mgt & iudiciu pparatio pedis tue. **Iusticia** uoce.
vmanq; qd sut e t' bues. **Tribue** q' tribz q' sua sut: redde
supiori. redde isiori. redde eqli. auq; qd debes. et digne
celebs adueta apd: parat ei i iusticia sedem sua. **Redde**
mq; ruenia plato et obediencia: qz altera cordis. altera cor
pis est. **Nec** em sufficit extius obtpare maioribz nris:
nisi eritimo cordis affai sublimet sciamq; de eis. **Qd** et
si ta manifeste motuit idig' alicui planbita. ut nichil
omo dissimlans. nichil excusacionis admittat. ppe eu tam
a quo e ois potestas. ipm que modu tale nouimq; exel
su r'pume dem. no pntibz p'pone melius. s' ordinau
diuine & digni t' p'p' officii deferetes. **Sz** & filibz nris

8
m^{is} q^{ue} v^{ol}uim^{us} iⁿ p^{ro}nu^{re} fr^{at}ri^{bus} et socie^{bus} h^umane coⁿsili^{um}
f^uim^{us} et auxil^{ium} debito^{rum} est. h^{oc} est v^{ol}uim^{us} ut iⁿ p^{ro} nob^{is} iⁿpedat.
q^{uod} est est est iⁿ p^{ro} nob^{is} iⁿpedat. q^{uod} est est iⁿ p^{ro} nob^{is} iⁿpedat.
m^{is} est forte est m^{is} vob^{is}. q^{uod} t^uacit^{er} m^{is} deat d^{ic}as. **Q**uod ego
q^{uod} est dabo fr^{at}ri. cu^m n^{on} v^{ol}uim^{us} q^{uod} d^{ic}e v^{ol}uim^{us} fas est absq^{ue} h^{ic}
est est **Q**uod auxil^{ium} iⁿpedat. cu^m ne m^{is} m^{is} al^{iquid} ag^{ere} liceat
absq^{ue} obediencia. **A**d q^{uod} ego. **N**o d^{ic}erit est q^{uod} f^uciat^{ur} t^ummo
aⁿimas fr^{at}ri n^{on} d^{ic}erit. **N**ullu^m est meli^{us} coⁿsiliu^m arbit^{ri}.
q^{uod} si est p^{ro}lo t^uo fr^{at}ri t^uu^m doc^{et} stud^{et}as. q^{uod} op^{er}at^{ur}. q^{uod} n^{on} op^{er}
teat fieri. **P**uoc^{at} est ad melio^{rem}. et q^{uod} est ei n^{on} v^{ol}uim^{us}
neq^{ue} l^{ig}ua. sed o^{per}e et v^{ir}tute. **I**n u^{er}o v^{al}id^{us} aⁿ effica^{ci}
auxil^{ium} aliq^{uod} est. q^{uod} ut deuote o^{per}es p^{ro} eo. ut n^{on} diffi^{ci}les
v^{er}gu^{er}e culpas est. ut n^{on} m^{is} nullu^m ei offendi^{ci}u^m po^{ss}
nas. s^{ed} p^{ro}liat^{ur} s^{ed} q^{uod} t^u pot^{er}es p^{ro}uales. tamq^{uam} aⁿgelo^{rum} p^{ro}as
d^{ic}igno d^{ic} p^{ro}adala tolle. et occasiones p^{ro}adalo^{rum} penit^{er}
r^{em}ou^{er}e. **S**i tale fr^{at}ri q^{uod} est iⁿ p^{ro}liat^{ur} et auxil^{ium} exhib^{et}. v^{er}dis
ei q^{uod} d^{ic}es. n^{on} h^{ic} v^{ol}uim^{us} au^{er}et. **P**orro si cu^m forte p^{ro}lat^{ur}
est h^{ic} sine dubio teneris debito^{rum} p^{ro}liat^{ur}. **A**phor^{is} **E**pi
git et iⁿ p^{ro} aⁿte custodi^{am} et disciplin^{am}. **C**ustodi^{am} q^{uod} est ut p^{ro}
sit aⁿte p^{ro}at^{ur}. disciplin^{am} v^{er}o ut q^{uod} m^{is} au^{er}et. m^{is}ne
maneat iⁿ p^{ro}at^{ur}. **Q**uod et si n^{on} m^{is} fr^{at}ri p^{ro}ee videris. h^{ic} est
tam^{en} sub^{re} au^{er} custodi^{am} hanc et disciplin^{am} op^{er}eat ex
hib^{et}. **D**ico aut^{em} corp^{us} t^uu^m. q^{uod} s^{ed} dubio r^{ig}ed^u acc^{ip}it p^{ro}
t^uus. d^{ic}es ei custodi^{am}. ut n^{on} r^{ig}net in eo p^{ro}at^{ur}. n^{on} m^{is}
ei arma fiant iⁿq^uat^{ur}. d^{ic}es et disciplin^{am}. ut dignos
f^uciat p^{ro}it^{er}e fructus. castigat^{ur} et subdit^{ur} f^uituti.
Corpe cu^m g^{ra}uio^{rum} et p^{ro}aulosio^{rum} debito tener^{et} aⁿstrict^{ur}. q^{uod} m^{is}
m^{is} m^{is} v^{ol}uim^{us} s^{ed} v^{ol}uim^{us} s^{ed} v^{ol}uim^{us}. **Q**uod ego iⁿfelix. q^{uod} m^{is} v^{ol}uim^{us}.
et si t^uacit^{er} est est p^{ro}at^{ur}. si p^{ro}at^{ur} de^{pos}it^{ur} istud. quod sibi x^pe sag
ne p^{ro}at^{ur} p^{ro}at^{ur} iⁿdicat^{ur}. coⁿtingit neglig^{er}e au^{er} custodi^{am}. **S**i
fallat^{ur} m^{is} est d^{ic} sag^{ne} collegisse est est p^{ro}at^{ur} penes me
iⁿ vase vitreo. q^{uod} et p^{ro}at^{ur} p^{ro}at^{ur} opt^{er}et. q^{uod} m^{is} h^{ic} au^{er} est
iⁿ d^{ic}st^{ic}ine t^uo. **E**t est id f^uad^u acc^{ip}it. p^{ro}q^{uod} m^{is} m^{is}

viii.

no ifipies. ipa vāz sapiēcia saque illa dedit. **S**z z hēo the
zaurū istū i vasis fictilibz: z qbz multo plura q vasis vitreis
imminē picula vidēt. **A**ccedit sane ad sollicitudinis amultū
et pōd9 timoris: qd ai et mea et ppxim cōsaam suae nō
sit. neut nī satis est nota. vāz abissus ē ip̄scrutabilis. utq
nī vor est: et nichilo9 erigit a me vtusqz custodia. et cla
mat. **A**ustos qd de nocte:ustos qd de nocte. **N**ō ē mī dice
ai am. nūqz custos fr̄is mei sū ego. **S**ed ē fatei h̄militat
ai pphā: nī dñs custodiet ciuitatē fr̄is. **V**igilat q custos
eā. **I**n eo tñ excusabilis ego videor: si ut ppxi debitū ex
hibeo custodiā piter et disciplinā. **Q**d si pōra q qtuor
nō defuerit. **S**ic autē erga platos. rueliciā et obediēciā.
cōsilū et auxiliū erga fr̄es. qd ad iusticiā p̄tinz: nō ipatū
pedē iueiet sapiā. **E**t fortasse hee videāt sex colūpne qbz ex
adit i domo quā edificauit sibi. **z** septima q q̄rda est:
si forte z eā nob notā facē ipa digne. **Q**d vō p̄hibz sicad
sex i iusticiā: septimā q̄ intelligi i iudiciō. **N**eqz em iusticia
pola: s iusticia inquit z iudiciū p̄paracō sedis tue. **D**emqz si
platis z eq̄libz z ifioribz reddim9 qd optet. **N**ichil ne acci
piet deus. **A**c ei plane qd debet nō r̄t̄bue p̄. q tñ copi
ose accumulauit sup nos miam suā: q tñ mltā deliquim9
ei. **q** tñ fragiles z nichil sum9: q tñ plen9 et sufficiens illi
sibi. z bonoz om̄ nroz nō egens. **A**udiū tñ ip̄m dicē
ei. au i cēta z occulta sapiēcie sue ruelauit: qz honor v̄gis
iudiciū diliget. **N**ichil qd in se est a nob erigit aplius. **tñ**
dicim9 iustitias nr̄as. et iustificab̄ nos ḡm̄as: ut grā
cōmedēt. **D**iliget em animā que i cōsp̄u ei9 z sine iāms
sione q̄sdeat. z sine dissimulacōne diiudicat sep̄am. **nōqz**
iudiciū a nob nō n̄ p̄t nos erigit: qz si nosmetip̄os iudici
cauim9 nō vtqz iudicabim9. **P**tea sapiens v̄ḡur om̄ia
opa sua. **s**anctat. **d**iscutit. **d**i iudicat v̄m̄isa. **C**horat q̄ppe
v̄tate. **q** se z sua oia sciat q v̄tas h̄z z agitat v̄dat: et
h̄ndit cōfiteri. **A**udi demqz manifest9 iudiciū a te erigi post

9
iusticiam dñi fecit iquit oia q pcepta sūt vob: dicit pui iati
les sum? **H** plane q i hoie ē dñs sedis pato dñs manes.
ut iusticie mñ^{ia} studeat obsequae: et sp idignū sese i iuti
le arbitret. **Sermo de duplici aduentu: de pēme argē**

Dignū ē frēs ut tō deuotōe dñi celebretis aduentū de
lūti tāta gsolacōe: stupefū tāta dignōe: i iplamati
tām dilcōe. **N**ec vō solū cogitetis eū q vēit qre et saluū face
q pierat: s; et illū mēhilō q vēiet et assuinet nos ad seipz.
Vnā cū hos duos aduentus iugi mediacōne versemū.
cōmōtantes i cordibz mris quātū i pmo pstitit: quātū
pmiserit in sedō. Vnā certe dormiatis int medios de
ros. **H** eū sūt duo brachia spōsi: int q spōsa dormiens
aiebat. **L**euā eius sub capite meo: et dextera ei⁹ āplexa
bit me. **N**ā i sinist^r siqdem ei⁹ sic alibi legi^r diuiae et glā:
i dextera lōgītuitas vite. **I**n sinist^r mō ei⁹ diuiae et glā
filij adā genus auaz et ābicōsū audite. **R**ō vob cū tēnus
diuicias et glā tpali. q nec vō n^r vze sūt argētū et aurū
nōne tēra ē alba et rubea: quā solus homī error facit a
magis i putat pcosam. **D**eniqz si vrā sūt h^r: tollite ea
vobisū. **S**; hō cū intierit nō sumet oia: neqz descendet
cū eo glā ei⁹. **V**e q diuiae nō opes sūt s; vtutes: qō seai
cōstia pōt. ut i ppetuū diues fiat. de glā q diat aplūs
glā nrā h^r est testid^m. cōsacō nre. **H** est unqz vca glā: q ē
a spū vitatis. **I**pē eū spūs testid^m phibet spū mō: q
filij dei sum⁹. **V**lā vō quā abūicē accipiūt q glām q a
solo deo ē nō iqrūt vana ē: qm vām filij homī. **I**nsipiens
tu q merces cōggas i sacā pūfū. qm thesaurū tuū alie
nō i ore cōstituis: i gians q archa ista nō claud^r n^r seras
h; **Q**to meli⁹ sapiūt. q thesaurū suū ipi sibi seruāt. a
lis nō gntūt. **V**ez nūq sp suabūt. **N**ūq sp abscondēt.
Veiet cū manifestati erūt absconditi cordis: q vō fuerūt
ostetati nō cōpebūt. **N**unc ē q veniēte dñd fatiūz vgr^m.
lapides exiguū: et q iteput nūcē suā a dñō nesciūt

Propterea dico vobis cum valeat abscondere magis quam ostendere
 si quid habet bonum sic et media cum elemosina petunt. non pro
 pter vestes ostendant. sed seminuuda nudi et ulcera si habuerint.
 ut cum ad vitam videntis animi inclinet. Quia regula publi
 canus ille finavit multo melius phariseo. et ideo descendit iusti
 ficatus ab illo: id est per illo. **T**empus est fratres ut iudicium in
 piam a domo dei. **Q**ui vero finis eorum qui non obedunt evangelio.
Qui iudicium habet qui in hoc iudicio non resurgunt. **Q**uiaque ei iu
 dicio dissilant eo iudicio quod nunc est in quo princeps huius mundi
 eiaculatur foras: iudice expectent. uel magis timeant: quam cum ipso
 principe suo foras eiaculetur et ipsi. **N**os autem si per te nunc iudici
 um securi saluatore expectamus dominum nostrum Iesum Christum. qui resur
 bit corporis humilitatis nostre conformati corpori claritatis sue. Tunc
 fulgebunt iusti: ita ut videre possint patres docti et indocti. Fulge
 bunt enim sic sol: in regno patris eorum. **E**rit autem claritas solis
 septemplex: id est septem dies. **A**dueniens enim saluator
 resurbit corporis humilitatis nostre conformati corpori claritatis sue.
 si tamen prius fuit cor resurctum: et conformati humilitatis cordis ipsius. **P**er
 quod et dicebat. **D**iscite a me: quia mitis sum et humilis corde. **C**on
 sidera sane in his verbis. quoniam humilitas duplex est: altera cordis al
 tera affectus. quod habet de cordis. **P**ore agnoscimus quoniam nichil sumus.
 hanc discimus a nobis: et ab infirmitate propria. **P**ost hanc calamus
 gloriam mundi: et hanc ab illo discimus qui exinanivit semetipsum for
 mam sui accipiens: quem eadem qui situs in regem fugit: qui ad tanta
 probra et infirmitas signum carnis: sponte operuit semetipsum.
Sunt quod si dormire voluerint medietate clericos. id est duos ad
 uictus. pene nostre dearguetate: ut illa scilicet virtutis forma
 teneatur: quam et verbo et exemplo commendauit Christus prius prius in carne.
In argeto siquidem non ideo intelligit humanitas eius: si in auro
 diuinitas. **O**is itaque virtus nostra tam longe est a virtute vera. quam lo
 ge est ab ea fortius. et omnis pena nostra ad nichilum valet: si non
 fuit dearguetata. **E**rgo quia pena est paupertas: quia tam cito
 volat in regno celorum. Nam in aliis virtutibus que secantur promissio

futū tpe iudicat: paup̄tati nō tā p̄mitit q̄ datur. **V**n et i
 p̄nta tpe enūciatū ē. qm̄ ip̄oz ē r̄gnū celoz: cū m̄ctis dicat.
 hēdicabūt q̄solabūt et s̄ilia. **V**ide⁹ autē paupes aliq̄s. qm̄
 si veim̄ h̄rent paup̄tate. nō adeo pusillan̄ies iueirēt z t̄p̄ez.
 utpote r̄ges z r̄ges celi. **S**z h̄i sūt qui paupes eē volūt eo
 t̄i pacto ut nichil eis desit et sic diligūt paup̄tate: ut nullā
 r̄opiam paciant. **S**ūt z alij m̄tes: sed q̄dū nichil d̄r ul agūt
 nisi p̄ eoz arbit̄o. **P**atebit autē q̄ longe sūt a veā m̄sue^{ne}.
 si leuis oriat occasio. **H** autē m̄sue^{do} quomō hēdicabūt. que
 ante hēditatē defleclit v̄l defiat. **A**lios q̄ lugētes video. **H**
 si de corde p̄cedit ille lacine: nō ita facile ilico soluent̄ i r̄isū.
Nūc autē cū ociosa et sarrilia v̄ba habūdāa p̄fluāt. q̄ p̄us
 lacine. **L**acimas h̄m̄i de h̄is eē nō arbit̄oz. q̄bz q̄solacō d̄i
 una p̄mitit: q̄nq̄ p̄ illas tā facile q̄solacō vilis admittit. **E**
Ali t̄i vehemēt cōt̄ alioz delicta zelant̄. ut videi possit c̄suri
 re z s̄itire iusticiā. **S**i eēt ap̄ eos de suis q̄ p̄ctis z idē iudiciū. sed
 nūc p̄d̄z z p̄d̄z v̄t q̄ ē abhōiācō ap̄ d̄ū. **N**ā cōt̄ alios tā ipudē
 ter q̄ iūmānter q̄stiat: seip̄os tā isipiet q̄ iūtalī palpat. **S**ūt
 alij m̄ficordes de h̄is q̄ ad ip̄os nō p̄tinet. q̄ scandalizat si nō
 dat oibz habūdāt: sic t̄i ne ip̄i ne i modico q̄d̄ ḡuēt. **A**nsi
 m̄ficordes eēnt. de suo facē debent m̄iām. si nō p̄t de t̄rena
 s̄bi. de volūt bō darēt h̄is q̄ cōt̄ eos forte p̄care vident̄ idul
 gētiā: darēt dulce signū. v̄bū bonū q̄ ē sup̄ dātū optamū: vt
 eoz m̄tes ad p̄m̄iām p̄uōrēt. **D**emq̄ et h̄is z oibz q̄s i p̄cto
 ē cōst̄rēt: q̄ passionē ip̄ederēt. z orationē. **A**lioq̄ m̄iā illoz
 nulla ē: z m̄iām q̄sequēt nulla. **I**tē sūt q̄ p̄ctā sua sic q̄ficiēt. vt
 videri possent ex desiderio m̄iādāi cordis id agē: oīa em̄ in q̄f
 sione lūat. nisi q̄ ea q̄ ip̄i sp̄ote dicūt alijs: ab alijs paciēt̄
 audire nō possūt. **Q**ui si v̄ m̄iādāi desiderēt vt vidēt. nō ir
 riturēt. si haberēt i eis ḡm̄i: q̄ suas illis m̄clās demōst̄rēt.
Sūt et alij q̄ si viderit quēpiā vel leuit scandalizatū. valde sol
 lici sūt quomō i pace r̄duēt eū possint: z vident̄ pacifici: nisi
 p̄ eoz ḡm̄o si forte quid cōt̄ eos factū dictū ve videbit. m̄dā

et pater meus diligit eum et ad eum veniemus. **¶** Sed quid est quod diligit
me sermones meos servabit. **¶** Legimus enim alibi quod timet dominus
faciet bona. **¶** Si plus aliquid dominus sentio de diligente: quod ser-
mones meos servabit. **¶** Ubi ergo servandi sunt? **¶** Hanc dubium quoniam
in corde: sicut ait propheta **¶** In corde meo abscondi eloquia tua:
ut non peccet tibi. **¶** Sed quomodo in corde servandi? **¶** An sufficiat sola
eos servare memoria. **¶** Ac vero sic servati dicit apostolus: quoniam sciam
et sciat. Denique et memoria facile delet obliuio. **¶** Serva sic ser-
monem dei: quomodo melius servare potes cibum corporis tui. Nam
ille panis vivus est: et abusus mentis est. **¶** Panis tamen dum in
archa est: potest a fure tolli. potest a mure corrodi: potest vetustate
corrumpi. **¶** Ubi vero comedis illum? **¶** quid horum times? **¶** Hic modo
custodi verbum dei: bene enim quod custodiunt illud. **¶** Ergo timent? **¶** in visita
quodam anime tue: transseat in affectiones tuas et in mores tuos. **¶** come-
de bonum: et delitabit in affluencia anime tua. **¶** Ne obliuiscaris
comedere panem tuum: ne areseat cor tuum: sed adipe et pinguedine
impleat anima tua. **¶** Si sic verbum dei servaveris: hanc dubium quoniam ab
eo servaveris. **¶** Veniet enim ad te filius a patre: veniet propheta mag-
nus quod innovabit iherusalem: et ille nova faciet omnia. **¶** Hic enim facit hic
adventus: ut sicut pozuius imaginem tenebris: sic et portemus
imaginem celestis. **¶** Sicut fuit vetus adam effusus per totum hominem:
et totum occupavit: ita modo totum optineat christus qui totum crea-
vit: totum redimet: totum et glorificabit: quique totum hominem saluum
fecit in passio. **¶** Aut in nobis aliquis veteris hominis purgator ille: erat in
nobis et in manu. **¶** quoniam in ore et in corde. **¶** In manu dupliciter per finem
nunc et flagitium: in ore sibi per arrogancia et destructionem: in cor-
de per desideria carnis: et desideria glorie temporalis. **¶** Nunc autem
si qua nova creatura in christo: vetera transierunt: et contra faciunt in
manu innocentia: contra flagitium continentia et in ore contra arrogancia
et verbum confessionis: contra destructionem: verbum edificationis: ut recte
dicit vetera de ore vero. **¶** In corde vero contra carnis desideria caritas:
humilis contra gloriam temporalem. **¶** Et vide si non in his tribus christi dei verbum
recipiat: singuli elogi: quibus dominus est. **¶** Donec me significum super

brachium tuum: signacula super cor tuum Et alibi. Prope est vbi in ore tuo et in corde tuo **De aduertu et carnis insurrectione**

Uolo vos fratres non ignorare tempus visitationis nostre. si ne illud quidem quod hoc tempus visitet et uobis diabolus enim hoc tempus est non corporibus assignatum. quod videlicet longe dignior anima corpore. potorem sibi sollicitudinem naturali vendicat dignitate. Et et poro reparanda est. quod constat corruisse potorem. Anima siquidem corrupta in culpa: fecit ut corpus quod corrumperetur in penam. **Q**uoniam si christi membra volumus memini: sequendum nobis est sine dubio caput nostrum. ut si delicta prima nobis reparanda anima sit sollicitudo per quibus ipse iam uenit: et quod prius mederi studuit corruptione corporis pro anima ei magis tempus re seruemus et diffiniamus. in illud diem. quo reformandi corporis gratia uertitur et sic meminit apostolus dicens. Saluatorem nostrum expectamus dominum nostrum Iesum Christum. qui reformabit corpus humilitatis nostre: configuratum corpori claritati sue. In potere siquidem aduertu tempus pro ut magis uere pro christi iohannes baptista clamat. Ecce inquit agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Non dicit morbos corporis. non molestias carnis: sed peccatum quod est morbus anime. et corruptio mentis. **E**cce qui tollit peccata mundi. Unde et. Utique a manu. ab oculo. a collo. demum etiam a carne ipsa: cum alius infirmus est. Tollit peccatum e manibus. commissa peccata dolens: tollit ab oculo. purgans cordis irascendum: tollit a collo. violentiam irmones inuentione: sicut scriptum est. Septem exantior est super astra: sicut in die iudicii. Itemque computrescat iugum a facie olei. Et apostolus loquitur dicens. Ut non regnet peccatum in uero mortali corpore. Si quidem alio in loco ait idem apostolus. Scio inquit quod non est in me bonum: hoc est in carne mea. Et alibi. Infelix ego homo: quis me liberabit de de corpore mortis huius. Gaudebat nimis non prius liberandum se esse a pessima illa radice que carni infusa est a lege peccati que est in membris nostris: donec ab ipso corpore soluetur. Unde et cupiebat dissolui et esse cum christo: sciens quod peccatum sepans inter nos et deum penitus auferri non poterit: donec liberemur a corpore. **A**uidistis de quadam que dominus curauit a demonio: quam collidens et insinuans deserpens eum demonio exiit ab illo. Ita dico uobis genus illud peccati quod torrens conturbat nos.

concupiscencias loquor et desideria mala. rep̄m̄i quidē
 debet. et potest per grām dei. vt non regnet in nobis.
 nec demus mēbra nostra arma iniquitatis peccato. et
 sic nulla dampnatio est hīs qui sunt in xpo ihesu. s̄ nō
 eiact̄ nisi in morte. quando sic discerpim̄. vt aīa se-
 parēt a corpe. **H**abes ad quid venerit xp̄ustus. et an
 intendē debeat xp̄ianus. **P**oterea noli o corpus pieri-
 pere tempora. potes em̄ anime impedie salutē tuam
 ip̄ius operari nō potes. **O**m̄ia tpt habent. **P**atere vt
 nūc anima pro se laboret. magis autē etiā collabora
 ei. qm̄ si compatīs et coregnabis. **E**t cum eius impe-
 dis rep̄aone. tñ impedīs tuam. q̄ minuz ante r̄para-
 ri nō poteris. donec suā in ea deus p̄magine videat
 reformatam. **N**obilem hospite habes o cārō nobilem val-
 de. et tota salus tua p̄ndet de eius salute. **D**a honorem
 hospiti tanto. tu quidē habitas in r̄gione tua. aīa tua
 p̄grina et exul apud te est hospitata. **R**ueso te q̄s rusti-
 cus si forte nobilis et p̄potens quispiā voluit apud eum
 hospitari non libenter in angulo dom̄ sue. aut sub q̄-
 dibus suis. vel in ip̄is cineribus suis acubabit. cadens hospi-
 ti suo locū sicut dignū est potiorē. **E**t tu ḡ fac similiter.
 nūras vel molestias tuas ne reputaūs. tñ vt hospes
 tuus honorifice posset apud te demorari. **H**onor tibi est.
 bt pro eo int̄m te exhibeas in honore. **E**t ne forte despi-
 cias aut p̄uipendas hospite tuū pro eo q̄ p̄grinus tibi
 videt̄ et aduena. **D**iligent̄ attende quid hospit̄is huius p̄n-
 cia tibi largiat̄. **I**p̄se em̄ est qui tribuit oculis visum.
 auditū auribus prestat. ip̄se qui ligue vocē. palato gustū.
 motū membris omnibus ministrat. **S**i quid dicit. si quid sen-
 sus. si quid in te decorus est. huius hospit̄is beneficiū r̄ cog-
 nosce. **D**onq̄ discessus eius p̄bat. quid p̄ncia cōferebat.
Propterea em̄ anima discedente. lingua silebit. oculi nō
 videbūt. absurdescent aures. corpus om̄e rigebit. facies

expallescat. in breui q̄ totū cadaver putrescat. ⁊ putridū
fiet. ⁊ decore om̄is in saniem cōuertetur. **U**t q̄d ergo pro
temporali qualibet delectatiōe cōtristas ⁊ ledis hospitem
tuū istū. cum nec sentire q̄dem v̄llo modo poteris nisi p̄
ipsum. **A**d huc si tū cōfort tibi exul ē immortaliū cau
sa a facie dñi sui eiectus. ⁊ q̄tum tibi prestabit r̄consilia
tus. **N**oli o. corpus noli impedire reconciliatiōem illā. qm̄
grandis exinde gloria tibi p̄paratur. **P**acient̄ v̄mo libent̄
temetipm̄ expone ad om̄ia. nichil dissimules. q̄d hūc
videatur reconciliatiōi posse p̄desse. **D**ic hospiti tuo q̄
r̄cordabitur dñs tui. ⁊ restituet te in q̄dum pristm̄. et
tu memeto mei. **O**mnino em̄ meor̄ erit tū in bonū. si bene
seruieris illi. ⁊ cū peruenit ad dñm suū suggeret ei de te.
⁊ loq̄tur bonū pro bono hospite dicens. **C**ū in v̄lione culpe
sue exularet seruus tuus. paup̄ quidā apud quē hospita
tus sum. meū fecit m̄iam. ⁊ nūc r̄tribuat p̄ me dñs meus.
Primo si q̄dem oīa sua. dehinc etiam semetipm̄ exposuit
vtilitatib⁹ meis. non parcens sibi p̄pter me. in ieiuniis
multis. in laboib⁹ frequent̄. in vigiliis sup̄ modū. in
fame ⁊ siti. et frigore ⁊ nuditate. **Q**uid igit̄. **P**fecto nō
mentiet̄ scriptura que dicit. **V**oluntate timencū se
faciet. ⁊ deprecationem eor̄ exaudiet. **S**i forte gustare
posses dulcedinem hanc. si forte gloriā valeas estimare. **I**sta
re f̄ra em̄ dāurus sum. s̄ tū vera. ⁊ oīmo indubitata
fidelibus. **I**p̄e dñs sabaoth. dñs virtutū ⁊ rex glorie.
ipse descendit. ad r̄formanda corpora nra. ⁊ cōfiguran
da corpi claritatis sue. **P**erita erit illi gloria. q̄ ineffa
bilis exultatio. qm̄ creator v̄niuersitatis si pro aiab⁹
iustificandis hūilis ante dñm. ⁊ occult⁹. pro te glo
rificanda misera caro. sublimis veniet ⁊ manifestus. nō
iam ī infirmitate. s̄ in gloria ⁊ maiestate sua. **Q**uis
cogitabit diem aduent⁹ illius. qm̄ descendet cū plen
tudine luminis. angelis p̄currentibus. ⁊ tube concetu

exatantib⁹ de puluie corpus mops. et rapientib⁹ illud
 obuia xpo in dera. Quousq⁹ ergo caro misera. insipies.
 ceca. et p^{er}isus insana caro. transitorias et aducas querit
 consolaciones. ymo desolaciones. si forte contingat iⁿ pelli. et
 indigna iudicari hac gloria. magis aute nichilomin⁹ iⁿ effa
 bili ieterm⁹ extruacari pena. Non sic obsecro fratres
 mei no sic. quimmo delectet^r in hum⁹ sinoi meditacio
 mbo aia nostra. q^{uoniam} etiam caro nra req^{uiescat} iⁿ spe. salua
 toie expectans dnm nostr⁹ ihm xpm. qui r^{efor}mabit illa
 configuratam corpi claritatis sue. Sic eni ait p^{ro}pheta **Vi**
 tiuit in te aia mea. q^{uod} multiplicat tibi caro mea. Desidera
 bat siq^{uam} anima p^{ro}phetalis aduetum p^{ro}rem quo se noueat
 redimenda. s^{ed} multo amplius caro desiderabat aduentum
 posteriore. et gl^{ori}ficacione sua. Tunc eni implebitur deside
 ria nra. et plena erit maiestate d^{omi}nⁱ ois tra. Ad qua gl^{ori}a
 am. ad qua beatitudine. ad qua deniq^{ue} pace que exsuperat
 omem sensum. ipse sua m^{er}ita nos p^{ro}ducatur. nec confundat
 nos ab expectacione nra. saluator que expectam⁹ ihesus
 xpus d^{omi}nⁱs noster. qui est benedictus in secula. **Sermo**
de triplici valli. aduetu d^{omi}nⁱ sedm⁹ tres indigencias

Si deuote celebram⁹ aduentu d^{omi}nⁱ. id facim⁹ q^{uod} opor
 tet. Eiusdem no mo ad nos. s^{ed} et p^{ro}pter nos venit. q^{uod}
 bonoz n^{ost}roz non eget. Ver^{um} nre q^{uod}dem indigencie q^{uod}ritate
 manifestius n^{ost}ra dignacionis eius indicat magnitudo.
 Nec no p^{ro}culum egritudinis ex ipso p^{ro}cio medicam⁹is in
 notefat. s^{ed} et balitudinu numerus ex multitudine t^{em}p^{or}is
 d^{omi}nⁱo^{rum}. Ut q^{uod} em diuisiones g^{ra}uarum sunt. si no videtur ne
 cessitati vlla diu^{er}sitas. Et q^{uod}dem difficile e vnu^{er}sas
 vno sermone p^{ro}sequi indigencias q^{uod}s exprimur. s^{ed} occu
 runt michi int^{er}m⁹ tres coes omnibus quodammodo p^{ri}ncipa
 les. Nemo eni repitur in nobis. qui no iterum et co^{ns}iliu
 et auxiliu et p^{re}sidiu indigens videat. Numq^{uam} g^{ra}ualis est
 huano generi misera triplex. et q^{uod}quot degim⁹ in r^{ati}one

Umbre mortis in infirmitate corporis. in loco temptationis: si
diligenter aduertimus tripliciter hoc incommodo miserabiliter labo-
ramur. Nam et faciles sumus ad seducendum et debiles ad ope-
randum: et fragiles ad resistendum. Si discernere volumus inter
bonum et malum decipimur: si temptamus facere bonum defici-
mus: si contra resistere malo decemur et superamur. **N**eces-
sarius proinde saluatoris aduentus: nequa sic percupatis homi-
bus precia christi. Atque utinam sic veniat ut copiosissima sua dig-
nacione et in nobis perfidem habitans illuminet cecitatem
nostram: et nobiscum manens adiuvet infirmitatem nostram: et
pro nobis stans fragilitatem nostram protegat: et propugnet. Si
enim ille in nobis: quis iam decipiat nos? Si ille nobiscum:
quod decetero non possumus in eo qui confortat nos? Si ille nobis-
cum pro nobis: quis contra nos? Fidelis consiliarius est: qui neque
falli omnino neque fallere queat. Fortis auxiliarius: qui non la-
cescat. Patrons efficitur: qui et ipsum sathanam sub pedibus nos-
tris velociter conterat: et omnia machinamenta confringat. Num-
rum ipse est dei sapientia: cui semper in promptu sit in sterile ig-
norantes: ipse dei virtus: cui facile sit et deficientes reficere: et
eripere periclitantes. Ad hunc ergo tantum eruditorem fratres mei in
omni deliberacione curramus: hunc tam strenuum adiutorem.
in omni operatione invocemus. Huic tam fido propugnatori
in omni colluctacione committamus animas nostras: qui ad hoc
ipsum venit in mundum. ut habitans in hominibus cum hominibus.
pro hominibus et tenebras nostras illuminaret: et labores le-
uaret: et pericula propulsaret. **Sermo predicacionis domini nati-**
S Omnis vox leticie in terra nostra: vox exultacionis et salu-
tis in tabernaculis patrum. Auditum est verbum bonum
verbum consolatorum: sermo iocunditatis plenus: dignus omni
acceptacione. Jubilate motes laudem: et omnia ligna silvarum
plaudite manibus ante faciem domini: quia venit. Audite celi et auri-
bus percipite terram: obstupescite et lauda benedictas creature: si-
tu magis o homo. Ihesus christe filius dei natus in bethleem

iude Quis tam lapidei cordis: cuius aia nō liquefacta sit in hoc
 verbo: Quid amnari dulcius poterat: quid delectabilius co-
 mendari. Quid tale dūq; auditū est. aut qd simile dūq; mū-
 dus accepit: Ihesus xpus filius dei nascit in bethleem iude
 O breue verbū. de verbo abbreviato: s; celesti suauitate ref-
 tum. Laborabat affectio. melliflue dulcedinis copā lacius
 effundere gestiens: nec inueniens verba. Tanta siq;dem grā
 e sermōis huius: ut cōtinuo incipiat mūq; sapere: si vel vnum
 iota mutauero. Ihesus xps filius dei nascit in bethleem iude
 O natiuitas illibata sanctitate. honorabilis mūdo. amabilis
 hominib; collata magnitudine beneficii: inuestigabilis etiā
 angelis sacra pfunditate mysterij. et in hīs omībus am-
 mabilis. singulari excellencia natiuitatis: utpote que nec
 p̄māvisa est similem. nec hīc sequente O parto solus sine
 dolore. solus nescius p̄doris: corruptionis ignarus. nō iſe-
 rang. s; cōsecrans vrginalis vteri templū O natiuitas sup̄
 natūa: sed pro natura miraculi excellēcia superas: sed
 i panis virtute mysterij. **C** Frēs: generatione istā quis
 enarrabit. Angelus nūciat: vnto obumbrat. sup̄uenit
 spiritus: virgo credit. fide cōcipit virgo. p̄turrit virgo.
 manet virgo: qd nō mirret. Nasat altissimū filius. deus
 de deo genit; ante secula: nascit dūq; verbū in fane.
 qd vel satis mirret. Nec sane otiosa natiuitas: aut ifruc-
 tuosa dignatio maiestatis Ihs xps filius dei. nascitur in
 bethleem iude Vos qui in puluere estis ex p̄gisimmi z lau-
 date: ecce dñs venit cū salute Venit cū vngentis: venit
 cū glōia Neq; em sine salute ihc. neq; xps sine vnctione:
 nec sine glōia filius dei venit Siq;dem ipe salus ipe bñctio:
 ipse glōia sicut scriptū est Glōia patris filius sapiēs
 Felix anima que gustato salutis fructu. trahit et currit
 in odore vngentorū ut videat glōiā eius: glōiā q̄si vnge-
 mi a patre **R**esp̄rate p̄diti: venit ihc querē z saluū
 faci qd p̄ierat Morbidi cōualeſcite: venit xpus q̄ cōtritos

corde sanat vinctione me sue Exultate quicumque estis gra-
dia concupiscentes. Descendit ad nos filius dei. Et regni sui
faciat coheredes Ita obsecro sana me Domine et sanabor.
saluum me fac et saluus ero. glorifica et ero gloriosus Sic nem-
pe benedict aia mea dnm. et omnia que intra me sunt
nomini sancto eius. cu piciatus fueris oibus iniquitatibz
meis. sanaueis omes inqtates meas. repleueis in bonis
desideriu meu **N**ec tria dilectissimi sapit michi. q audio
nasti xpm ihesum filiu dei **Q**uare vocam? em nome eius
ihm. nisi quia ipse saluum faciet pplm suu a peccatis eoru.
Aut xpus quare nominari voluit. nisi qz ipe computrescere
faciet iugu a facie olei. **Q**uare filius dei factus est homo.
nisi bt homines faceret filios dei. Voluntati aute eius qd
resistit **I**hesus qm iustificat. qd est qm condempnet. **X**ps
qui sanat. quis est qm vulneret. **F**ilius dei exultat. qd est
qm humiliet. **N**ascit ergo ihs Gaudeat quisqz ille e. quem
pene dampnationis reu adiudicabit cōscientia pātor **E**xce-
dit quippe pietas ihesu omem criminu quatitatem et numero-
sitate **N**ascit xpus. letet quicumqz dicit impugnabat antiqz.
siqdem ante faciem vinctiois xpi nullus omnino stare poterit
morbus aie. p libet inueteratus **N**ascit filius dei. exultet q
magna solet desiderare. quia magnus munerator aduenit
Fres. hic est heres deuote suscipiam? eu. sic em et hereditas
mā erit **Q**uem ppiu filiu dedit. quo non oia nobis simul
cu illo donauit. **N**emo discedat. nemo hesitet. habem? testi-
moniū credibile nimis. Verbu caro factū est. et habitauit in
nobis. **F**res voluit habere vngento dei. bt esset in multis fra-
tribz pmo genitus ipe **D**iqz nichil hesitet pusillanimitas fra-
gilitatis humane. pus ipe factus ē hominu frater. frus est
homo filius. frus ē homo **E**t si hoc iudicat incredibile. fidem
astruit oculi. **I**hesus xps filius dei nascit in bethleem iude.
Et vide dignatione **N**ō in iherlm ciuitate regia. sz in bethleē
que minima est ī milibus iuda **O** bethleem pua. sed iā mag

nificata a domino: magnificauit te qui factus est in te prius
 ex magno **B**ethtleem: et per omnes vicus tuos festum
 hodie alleluia cantet. **Q**ui tibi ciuitas si audiat non timeat.
 preciosissimum illud stabulum. et illius propter gloriam. **I**n omni
 siquidem terra iam celebre est nomen tuum: et beatam te dicent omnes
 generationes. **V**biq; gloriosa dicuntur de te ciuitas dei: ubiq;
 psallit: quia homo natus est in ea: et ipse fundauit eam altissimus.
Vbiq; inquit predicat: ubiq; clamat: quia ihesus christus filius dei
 nascitur in bethtleem inde. **N**ec otiosum quod addit inde: siquidem
 ammonet nos eius quod ad patres facta est et promissio. **N**on auferet
 inquit sceptrum de iuda: et dux de femore eius: donec veniat
 qui mittendus est: et ipse expectatio gentium. **S**alus quippe ex iu
 deis: si salus ubiq; ad fines terre. **I**uda autem te laudabit frons tua:
 manus tue in ceruicibus inimicorum tuorum: et cetera que de illo iuda
 legitur: si in christo beatissima impleta. **I**pse enim leo de tribu iuda: de
 quo et addit. **C**atulus leonis iuda: ad partem inquit filii matris
 dicit. **M**agnus predicator christus: qui prius quam sciat docere patrem aut
 matrem: samarie spolia diripit. **M**agnus predicator qui ascen
 dens in altum captiuam dirigit captiuitatem: nec tamen abstulit
 quidquam: sed magis ipse dedit dona hominibus. **H**as itaque et
 ceteras similes prophetias impletas in christo: de eo siquidem et
 predictas ad metem inuocat quod dicit bethtleem inde. **N**ec om
 nino querere est: utrum a bethtleem possit aliquid boni esse.
Ecce quod ad nos spectat discimus etiam ex hoc quemadmodum
 suscipi debet: qui in bethtleem voluit nasci. **E**rat enim qui forte
 et sublimia querenda arbitraretur esse pallacia: ut cum gloria
 rerum glorie susciperet. **E**t non propter hoc a regalibus illis sedibus
 deuit. **I**n sinistra eius diuicie et gloria: in dextra longitu
 mitas vite. **N**on omnium eterna in celis affluentia suppetebat:
 si paupertas non inueniebat in eis. **P**orro in tris habundabat
 et superhabundabat hec species: et nesciebat homo precium eius.
Hanc itaque dei filius concupiscens descendit ut eam eligeret
 sibi: nobis quoque sua estimatione faciat preciosam. **A**dorna

talamū tuū syon: sed scilicet humilitate et paupertate In his
enī panis complacet sibi: et maria testimonium phibente
his serias delectat inuolui Abhominaciones egiptiorum
imola deo tuo ¶ Considera demq; qm̄ in bethleem iude nascitur:
et sollicitus esto quomodo bethleem iude iucemans: et iā
ne in te qđem suscipi dedignat^r Bethleem — quippe
domū panis: iuda sonat cōfessionē Tu ergo si diuinū ver-
bi pabulo repleas animā tuā: fideliterq; et si nō digna.
certa q̄ta potes deuotione suscipias panē illū qđ de celo descendit
et dat vitā mūdo. dominicū videlicet ihū corpus. Et veterem
vterē corpus tuū. noua illa et resurrectionis caro: fiat et sustine-
at: q̄tinus nouū qđ est intus dñm hoc solidato glutino va-
leat continere. si demq; ex fide binas. et nequaquā genere
oporteat. qđ oblitus sis comedere panē tuū. bethleem factus
es. dignus plane suscepcione dominica. si tñ cōfessio nō defuit
Erit p̄inde iudea sanctificatio tua. cōfessionem et decorem in-
ducere: quā maxime stolam mīstris suis xps acceptat Demq;
breuiter tibi utrūq; cōmendat apls. corde inq̄ens credit ad
iusticiā: ore autē cōfessio fit ad salutē Iusticia siq̄dem i cor-
de: panis in domo Est enī iusticia panis: et beati qui esuri-
unt iusticiā: quoniam ipsi saturabūtur Erit ergo in corde ius-
ticia: et iusticia que ex fide est: hec enī habet apud eū gloriā
Erit etiā in ore cōfessio ad salutē: et securus iā suscipe eum
qui in bethleem iude nascitur: ihesum xpm̄ filiū dei.

De vi. nāc. ¶ Iuda et iherlm nolite timere oras ephraim
Ueros alloq̄mur iudeos. nō littera s; sp̄ritu: semē ab dñe ul-
traham. cuius multiplicatio sicut p̄missa legit^r: sic vide-
tur impleta Neq; enī filij carnis: s; filij p̄missionis depu-
tant^r in semine Et nec illi iherlm dicim⁹: que occidit pro-
phetas Vnde enī illam cōsolemur. sup̄ quā dñs fleuit: que
data est in subuersionē Illi dicim⁹ que de celo noua des-
cendit Nolite timere o iuda et iherlm. Nolite timere ben-
cōfessores: qui nō solū ore. sed toti pater et ex omni pte

Domino confitemini: induiti confessione sicut vestimentum.
 Imo quorum omnia interiora domino confitentur: et omnia ossa dicunt
 domine quis filius tibi: non sicut hi qui confitentur. se nosse deum.
 factis autem negant. Vera confessio est: si omnia opera nostra fratres o-
 pera eius sunt sint. et confiteantur ei. Confiteantur autem gemma quae
 dam confessione. Et duplicibus vestiamini: id est confessione
 patrum nostrorum: et confessione laudis diuine. Tunc enim veri ui-
 dei estis: si omnia uita uestra confiteatur uos patres et dignos multo
 maioribus premis: deum uero summe bonum. quia per hunc leuius et
 transitorie et uia condonat supplicia quae meruistis. **Q**uisque
 enim ardens non desiderat penitentiam uidetur opibus dicere non
 indigere se penitentia: et ita suam non confitetur culpam: aut
 non posse perdesse ei penitentiam: et sic diuinam non confitetur
 bonitatem. Vos autem estote ueri iudei: sed et iherusalem uera: ut nichil
 illam timeatis. Est enim iherusalem uisio pacis: uisio non possessio.
 cuius fines dominus posuit pacem: non initium sane nec medium.
 Si ergo pacem non habetis. primo quia perfectam habere in hoc
 saeculo non potestis: saltem uidete eam: intuemini. considerate.
 et desiderate eam. Illuc sunt oculi cordis uestri: ad pacem sese dirigat
 intentio uestra: ut omnia quaecumque facitis. huius pacis quae exsuperat
 omnem sensum desiderio faciatis: in omnibus hoc intendatis: ut
 reconciliati pacem habeatis ad deum. **H**is dicimus nolite timere.
 hos consolamini: non eos qui uiam pacis non cognouerunt. Nam si
 illis dicitur: cras egrediemini: comminatio erit ista non consolatio.
 Soli enim dissolui desiderant et egredi concupiscunt quae pacem
 uident: et sciunt si tres tres domus eorum huius habitationis dis-
 soluantur: quoniam edificationem habent ex deo: et non illi qui infama
 uersi suis compedibus delectantur. Denique hi tales moriendo. non
 tam egressi sunt dicendi quam ingressi: qui non in lucem nec in liber-
 tatem uadunt: sed in carcerem. sed in tenebras. sed in infernum. **V**obis autem
 dicitur nolite timere: cras egrediemini: et iam non erit timor in
 finibus bestiarum. Multos quidem habetis hostes. Carnem qua
 nullus potest esse uiciorum hostis: praesens saeculum nequam.

xvi

qd' vndiqz circūfūsum ē: pñā p's tenebrarū qm' bñā mīrā ob-
sident. et in aere collocati. actū nolite timere. **C**ras egredie-
mini. id est in p'ximo: cras em' in p'ximo ē. **U**nde et iacob
sanctus ait: **C**ras respondebit michi iusticia mea. **T**res em'
sunt dies: de quibus etiā legim' **Q**uifitabit nos post du-
os dies: in die tertia suscitabit nos. **U**ns sub adam. alter ī
xpo. tertius cū xpo. **U**nde et ibi subdit' **E**sciēto. seqm' qz
et cognoscām' dñm' et hīc dīat'. cras egrediemini: et do-
mīn' erit vobiscū. **H**is em' dīat' q' dīmidiauer' dies
suos. ī quibus p'ht' dies ī qua nati sum. q' est dies aē-
die p'cā: cū ieremias qz maledicebat dicens **M**aledicta dī-
es ī qua natus sum. **O**mēs em' ī illa nascim' **O**tinam
p'eat ī oībus nobis dies illa. dies nebulę et caliginis. dies
tenebrarū et turbīnis quā nobis fecit adam: quā fecit īmīta
qm' dīxit **A**perient' oculi v'stri. **E**cce vero illūit vobis dies
redēptionis noue: et p'pationis antiq'. **F**elicitatis eterne
Hec ē dies quam fecit dñs: exultem' et letemur ī ea: qz
cras egrediemini. **U**nde. mīsi de conclau' hui' seculi. **D**e er-
gastulo hui' corpis. de cōpedibus necessitatis. cumositatis.
bamitatis et volūptatis. q' etiā nobis iūctis pedes tenent
affectionis. **Q**uid em' est spmītu v'ro cū terrenis? **C**ur
nō spmīalia desiderat? spmīalia qrit. spmīalia sapit.
Que sursum sunt qrite vbi xps ē ī dextera dei. que sur-
sum sunt sapite: nō que sup' terrā. **E**t corpus qd' corrup-
tur aggruat animā: et dep'imit trena ī habitatio sensum
multa cogitatem. **N**ecessitates multe īmiser hui' corporis
detinet nos. **D**iscus qdem p'raui desiderij et delectationis ter-
rene volare nō patit': et cūctis trahit īmētem. si forte aliqñ
subleuat'. **E**t nolite timere: cras egrediemini de lacu mi-
serie. et de luto fecis. **N**ā vt inde nos educeret: īfixus ē xps
quoqz ī limo. p'fundi. **N**olite ergo timere: cras egredie-
mini de corpe mortis: et de omī corruptione p'cā. **A**gite
dīc' istū ī xpo: vt ambuletis sicut et xps ābulauit. **Q**ui

7
enī se dicit in xpo manere: debet sicut et ille ambulauit
et ipse ambulare. **N**olite timere qz cras egrediemini: et sic
semper cū domino eritis: vel quia signant deū est. et dñs
erit vobiscū. sic intelligam⁹. et cū sumus in corpe possum⁹
nos esse cum dño. id ē adherere eius voluntati: sed non ille
nobiscū ut cōsenciat voluntati nostre. Velle m⁹ iā liberi esse.
concupiscim⁹ dissolui. egredi desideram⁹: sed adhuc differt
ille certa ex causa. **C**ras egrediemini et dñs erit vobiscū. ut
quicquid voluerim⁹ velit: et in nullo a mra voluntate discordet.
Itaqz iuda et iherlm nolite timere. si pfectionē quā desidera-
tis nondū potestis adipisci. sed qz nūqz habet īperfectio
cōuersationis. suppleat hūilitas cōfessionis: et īperfectum
mū biderūt oculi dei. **P**osterea enī mandata sua mādauit
custodiri minis: ut videntes īperfectiōē mram deficiat. et nō
posse īplere qd debet: fugiam⁹ ad mram. et dicam⁹ qz me-
lior ē mra tua sup vitas: et qui nō possum⁹ ī bestiti īnocen-
tie. seu iusticie: apperiam⁹ bestiti cōfessione. **C**onfessio enī et
pūblicitudo in cōspectu domini. et si tñ sit ut dixim⁹ non
oris tantū. s; totius hominis: ut oīa ossa dicant. Dñe qz similis
est tibi. id qz solius patris intuitu: et desiderio recōsiliacōis
ad deū. Talibus enī dicit. **O** iuda et iherusalē nolite timere
cras egrediemini: et q cito a corpe erient anima. omēs si-
mul affectiones. omnia desideria. q per vniūsum intermū-
mūdum dispersa et ligata tenent⁹. egredient⁹ de disco hoc.
et dñs erit vobiscū. **N**imis id quidē videri potest. si tñ ad vos
respiciatis: et nō ad ea que expectant vos. **P**ropterea hoc vniū-
sus mundus expectat. **C**reatura enī subiecta est vniūitati.
et cadente hoīe quē cōstituerat dñs dominū dom⁹ sue. et pñ-
cipē omīs possessionis sue: tota simul hereditas ē corrupta.
Inde distempatus aer: terra ī opibus ade maledicta: et
oīa subdita vniūitati. **N**ec sane reparabit hereditas: do-
nec īparent heredes. **U**nde et iuxta apli testimoniū in
genuit qz et ptiuit vsqz adhuc. **N**ec soli vtiqz mūdo

hunc: sed et angelis et hominibus spectaculum facti sumus. Ne i-
quit expectant iusti: donec retribuas michi. Et martires cum
die iudicii postularet: non tamquam videri cupidi: sed perfectionem
desiderantes beatitudinis quam tunc habituri sunt: acceperunt diu-
inum responsum. **E**xistete modicum tempus: donec impleatur nobis
fratrum nostrorum. **A**cceperunt quidem iam singulas stolas: sed non
vestientur duplicibus: donec vestiamur et nos. **G**adia tenemus
et obsides ipsa eorum corpora: sine quibus resummarum non possunt:
nec ea recipient sine nobis. **U**nde et de patriarchis et prophetis
ait apostolus. **D**eo melius aliquid providente de nobis: ut non sine
nobis resummareretur. **E**t si cognosceremus et nos quid aduen-
tum nostrum expectant: quantum desiderant: quam solliciti querunt:
quam libenter bona audiunt de nobis. **Q**uid tamen de his loquor qui
didicerunt ex his que passio^{ne} passionem: quam et ipsi nos angeli
sancti desiderant. **N**one de vermiculis istis et de pulvere isto
restaurandi sunt muri celestis iherusalem: Putatis quantum deside-
rant cives celi instaurari civitatis sue ruinam: Quomodo solli-
citi sunt ut veniant lapides vivi: qui coedificent eos. **Q**uid
discurrunt meditando inter nos et deum: fidelissime deportantes ad eum
gemitum nostrum: et ipse nobis gratiam deuotissime reportantes.
Plane non dedignabuntur ut sumus eorum socii: quorum facti sunt
nostri ministri. **N**one enim omnes administratores spiritus sunt:
et ministerium missi: propter eos qui hereditatem capiunt salutis.
Festinemus obsecro dilectissimi festinemus: tota nos multitudo
civium celestis expectat. **E**xultare fecimus angelos quam conuersi
sumus ad penitentiam: proficiamus et festinemus complere de
nobis eorum leticiam. **D**e tibi quicumque es qui deliberas redire ad
lucum: reuerti ad domitium. **P**utas ne placatos habebis et mo-
dico: quos tanto et tam sperato peruenire bis gaudio. **E**xul-
tauerunt cum nos ad patriam venimus: tamquam super his quos ab
ipsa inferi porta cerneret reuocari. **Q**uid nunc erit: si ab ip-
sa paradysi ianua reuerti viderint et abire retrorsum: eos
qui iam pedem alterum habent in paradiso. **N**am et si corpora i-

ferius sed tota sursum. **C**urrere fratres currite: non
 solum angeli: sed et ipse angelorum creator expectat. Nup-
 tiae paratae sunt: sed nondum plena domus: adhuc expect-
 tant de quibus nuptiae impleantur. Expectat nos pater
 et desiderat: non solum propter minimam caritatem qua dilexit
 nos: unde et vngemur qui in sinu patris est ipse enar-
 raui. Pater inquit amat vos: sed propter semetipsum:
 sic loquitur per prophetam. Propter me ipsum ego faciam: non
 propter vos. Quis enim implendum dubitet quod promissum fi-
 lio dicens: postula a me et dabo tibi gentes hereditatem
 tuam. Et alibi. Sede a dextris meis: donec ponam inimicos
 tuos scabellum pedum tuorum. Non coterentur omnes inimici
 eius dum nos qui sumus membra eius aliquatenus impugna-
 bunt. Non implebitur haec promissio: donec nouissima inimica
 destruantur mors. Nam de filio quis nesciat quantum deside-
 ret fructum naturae et totius vite quam gessit in carne?
 Denique fructum crucis et mortis suae: precium sanguinis precio-
 si. Nunc traditurus est deo et patri regnum quod acquisiuit.
 Nunc enim restauraturus est creaturas suas: pro quibus
 illum pater misit in terris. Expectat et nos spiritus
 sanctus. Est enim caritas et benignitas in qua praedestinati
 sumus ab eterno: nec dubium quin velit praedestinationem
 suam impleri. Ergo quia paratae sunt nuptiae: et omnes nos
 curie celestis frequentia desiderat: expetit et expectat: cur-
 ramus non quasi incerto: curramus desideris et profectu vir-
 tutum. Proficere proficisci est. Dicamus singuli. Aspice in
 me et miserere mei: secundum iudicium diligentium nomen tuum.
 Non sicut ego merui: sed sicut decreueris miserere. Dica-
 mus ite: sicut fuit voluntas in celo: sic fiat. Itemque fiat
 voluntas tua. Scimus enim quoniam scriptum est: si deus pro nobis:
 quis contra nos? Aut quis accusabit aduersus electos dei?
 In non licet michi inquit quod volo facere? Hec sit inter con-
 solatio nostra. donec egrediamur ut dominus sit nobiscum: qui

Hodie scietis quod veniet dominus: et mane videbitis gloriam eius. Quiaque terrigene et filii hominum: audite vos qui in pulvere estis expugnissimi: et laudate: quod venit medicus ad egrotos: redemptor ad venditos: ad errantes via: ad mortuos vita venit quippe qui prociat in profundum maris omnia peccata nostra: qui sanat omnes infirmitates nostras: qui nos propriis humeris ad propriam dignitatis reportet originem. Magna est ista patientia: sed plus est ammiranda misericordia: quod sic venie voluit qui potuit subuenire. **H**odie magis scietis quod veniet dominus. Verba haec suo quidem loco et tempore in scriptura posita sunt: sed non incongrue illa ad vigiliam dominice natiuitatis etiam nostrae assumpsit. Ecclesia magis illa que secum habet consilium et spiritum sponsi: et dei sui: cum dilectus in vbera commoratur: ipsam cordis sedem principaliter possidens et conservans. Nimirum ipsa est que vulneravit cor eius: et in ipsam abyssum secretorum dei oculum contemplationis immergit: ut et illi in suo: et sibi in eius corde perhemie faciat mansionem. Cum ergo ipsa in scripturis diuine verba vel alternat vel alternat: fortior est illa compositio quam positio prima verborum: et fortassie tanto fortior quantum distat inter figuram et veritatem: inter lucem et umbram: inter dominam et animaliam. **H**odie scietis quod veniet dominus. Secundum estimationem meam. Duo sunt dies: qui in verbis istis nobis expressius commendantur. Primus qui a primi hominis lapsu labitur usque ad finem mundi: dies cum sancti sepius maledixisse noscuntur. Ab illa enim lucidissima die in qua conditus fuerat adam eiec-

tus est: et in has rerū contritus angustias: diem tenebro-
 sum incurrit: et pene a lumine veritatis extinctus. In
 hac die nascitur vniuersi: si tñ dies debeat et nō potius nox
 nominari: nisi qd lūmē rationis q̄si quandā scintillam
 nobis insupabilis illa misericordia dereliquit. **E**da vero
 dies erit in splendoribus sanctorū in ppetuas eternitates: cum
 icaluit illud serenissimū mane. cui est misericordia ipso
 missa: et abscondita erit nox in victoria: cum dimotis tenebris
 et tenebris. splendor vere lucis sursum et deorsum. intus et
 exterius cuncta pariter occupabit. **A**udiam fac michi ma-
 nie ne miam tuam aut scis: et impleti sumus mane miseri-
 cordia tua. **E**t ad miam diem inuertamur. qui tamq̄ custodia
 in nocte. p sua breuitate dicit: qui tamq̄ nichilū et tane
 ab illo familiari spūitus sancti organo nominat: cū dicit.
 Quomā omēs dies nrī defecerūt: et defecerūt sicut fumus
 dies mei: et dies mei sicut vmbra declinauerūt. **P**ariū et pes-
 simi sūt omēs dies vite mee. aut ille scs patriarcha: qui vidit
 dñi facie ad facie. **E**t q̄dem in hac ipā die homī deus rationē
 prestat: tribuit intelligēciam. **E**t necesse est vt exētem
 de hoc mūdo illuminet lūc sciēcie sue: ne si de domo carce-
 ris vt vmbra mortis extinctus exierit: illūinari nō valeat
 metum. **D**eo quippe vngentus dei sol iusticie tamquā
 immensi et preclari luminis cereus. in huius mūdi carcere
 illuminatus ē et accensus: vt omēs qui illuminari volūt
 accedat ad illū. illiqz iungatur: vt nichil mediū sit inter
 illū et ipm. **P**atā enim nrā sepant inter nos et deum:
 sillis sublatis vero lūmī illuminandi. et q̄si incorpandi
 connectm in dñm. **S**ic lūmē extinctū lūmī lucenti
 et indenti sine aliq̄ medio coniungitur vt illuminet: q̄tm
 per exemplū visibilū. effectus rerū invisibilū cognoscām.
Ad hō ergo tam magnū et prefulgidū sydus iuxta pphām
 illūemus nobis lūmē sciēcie. p̄us q̄ de mūdi huius tene-
 bus exeamus: ne de tenebris trāseamus ad tenebras: et

xix.

tenebras sempiternas. **Q**ue ē autē ista sciencia? Profco scire
qz veniet dñs. et si qñ veniet scire nō possumus. hoc ē illud
totū qd postulat a nobis. **E**t inquis ista sciencia om̄ est
Ois enim nesciat vel nōmeten⁹ fidelis. qz venturus est
domin⁹ iudicāe viuos ⁊ mortuos. et reddere vnicuiqz iuxta
opa sua. **N**ō om̄ est ista fr̄s mei. sed nec multoz. Pau
corz ē. qz reuera pauca sūt qm saluant. **P**utas quia isti qui
cū malefecerint letant et exultant in rebus pessimis. vel
sciunt vel recogitant qz veniet dñs. **S**i dixerint ip̄i tu noli
credere. quia qui dicit se nosse deū. ⁊ mandata eius nō custodit
mendax ē. **C**onfitemur autē ap̄tus se nosse deū. factis at negat.
quia fides sine opibus mortua ē. **N**ō enim ita se in omni
ip̄itate polluerent. si dñm ventur⁹ scirent vel formidaret.
sed vigilaret vtiqz. et nō simerent tam ḡuiter p̄fodi conscias
suas. **S**ciencia autē ista in p̄mo opatur q̄du penitentiā idē
dolorē. vt risum in luctū. cantū in planctū. gaudiū in mero
rem conuertat. et incipiant displicere tibi q̄ vehementer ante
placuerant. et illa specialit̄ horreas. q̄ specialit̄ appetebas.
Sic em̄ scriptū est. quia q̄ addit scienciam addit ⁊ dolorem.
vt venias ⁊ scē sciē sit dolor subsequens argumētum. **I**n
scdō vero q̄du opat̄ correptionē. vt iā non exhibeas mēbra
tua arma iniquitatis p̄ccō. sed coherceas gulam in gulas
luxuriā. sup̄biam dep̄mas. et facias sanctitati seruire corp⁹
qd̄ iniquitati ante seruierat. **P**enitudo em̄ sine correptione
nō p̄derit. sicut sapiens ait. Vn⁹ edificans ⁊ vn⁹ destrues.
quid p̄dest eis nisi labor. **C**um em̄ baptizat a mortuo. et
iter⁹ tangit eū. nichil p̄ficiat lauatio eius. sed in x̄ saluatoris
finem videndū est. ne ei aliquid deterius contingat. **E**d
quia hoc diuicius haberi nō nisi circa se multa t̄m̄ p̄er
tione mens indefessa vigilet. ⁊ attendat. in tertio q̄du
opatur sollicitudinē. vt iam incipiat sollicitus ambula
re cū deo suo. et ex om̄i p̄te foritet. ne vel in leuissima re
tremende ill⁹ maiestatis offendat aspectus. **I**n penitentiā

accendit. in correctione ardet. in sollicitudine lucet. ut in
 terius et exterius renouet. **H**ic iam respirare incipit a
 tribulatione malorum et dolore. et timoris magnitudinem
 spiritali leticia temperare. ne suorum enormitate scelerum
 habundanciori tristitia absorbeat. **H**inc enim timet a iudice
 sperat a saluatore. cum iam in animo eius timor et leticia obe
 quunt. et obulent sibi. plenius timor leticia superet. le
 ticia sepius timore excludat. et in fine sui gaudii concludet
 archam. **F**elix conscientia in qua luciferae huiusmodi idesi
 nenter conficit. donec quod mortale est absorbeat a vita.
 donec euacuetur timor qui ex parte est. et succedat leticia quod
 perfectum est. quia non timor sempiternus. sed leticia sempiterna
 erit. **Q**uam vero sic ardens et lucens. nondum se esse in domo
 confidat. ubi sine omni timore ventorum accensum lumen
 soleat deportari. sed meminerit se esse sub diuo. et utraque
 manu studeat opere quod portat. nec credat aeri etiam si vi
 derit esse tranquillum. **R**epente enim homo qua non putauerat
 mutabitur. et si vel ad modicum manus remiserit lumen ex
 tinguetur. **Q**uod si etiam ardor portantis manus ut quando fieri
 solet adusserit. eligat potius pati quam retrahere manus suas.
 quia in momento in ictu oculi potest exsufflari. **S**i essemus in
 domo illa non manufacta eterna in celis. ubi nullus inimicus intrat.
 nullus exit amicus. nichil est timendum. **N**unc vero tribus
 malignissimis et validissimis ventis expositi sumus. carni
 dyabolo et mundo. qui conscientiam illuminatam moluntur
 extinguere. insufflantes in corda nostra desideria mala. motu
 illicitos. et ita te repente turbantes. ut bar prenosce valeas.
 unde venias aut quo vadis. **E**x quibus et si duo sepius in
 termitunt. a tercio tamen nemo unquam sufflandi inducias ex
 torset. **I**deo utriusque manus et cordis et corporis. anima tegenda
 est. ne forte que iam illuminata fuerat extinguat. nec ce
 dendum vel recedendum etiam si fuls temptationum feruor
 utriusque hominis statim vehementer afflixerit. sed dicendum cum

xx.

santo Anima mea in manibus meis semp **E**ligam
potius ardere q̄ cedere **E**t sicut q̄ in manibus m̄is te
nem⁹. nō facile obliuiscim⁹. sic nūquā obliuiscamur
negociū aīarum nr̄arum: et illa cura p̄ncipalit̄ vigeat
in cordibus m̄is **C**ū ergo sic limbi m̄i acincti sunt.
z lucerne ardentes: custodiende sunt vigilie noctis sup̄
gregē cogitationū z actionū nostrarū. Et si in p̄ma vi
giliā. vel scdā vel tciā venerit dñs. iueniat nos patos
Prima vigilia est rectitudo operis: Et ad hanc quā
iurasti regulam omēm vitā exequare conors. nec
transgredians terminos. quos posuerūt patres tui ī
omnib⁹ vie z vite huius exsecratis: nō declinans ad
dextrā vel sinistrā **S**cdā puritas intencionū: Et sim
plex oculus totū corpus lucidū faciat: quatin⁹ quicq̄
feceris. facias p̄pter deum: et ad locū vnde exeunt gra
cie reuertantur Et itez fluat **T**ercia ē custodia vni
tatis: Et in congregatione positus. voluntas aliorum
tuas voluntatis anteponas: Et nō solum sine querela.
sed cum gracia mancas inter fratres: portans omnes.
orans pro omnib⁹: Et de te quoq̄ dicat **H**ic est fratru
amator: ppli israhel. **H**ic est qui multū orat p̄ popu
lo: et pro ciuitate sancta iherlm̄ **I**ta ergo in hac die ad
uentus vngenti nobis verā scienciā attendit: scēciā
in q̄ illam que nos doceat. quia veniet dñs: que sit
moriū m̄orū p̄petuū z stabile fundamentū **E**t mane m̄orū
videbitis gloriā eius. **O** mane. o dies. que meliores ī
atris dñi super milia: q̄ erit mensis ex mense. z sab
batū ex sabbato: cū splendor lucis. z feruor clauitatis
vsq̄ in altissima illa magnalia terrarū incolas illustra
bit: quis de te cogitare necdū aliqd̄ reatāre p̄sumat:
Interī cū fratres edificamus fidem nr̄am: Et si mirabi
lia illa que nobis reseruant. videre nō possum⁹: saltem
mirabilia que p̄pter nos in terris facta sunt aliquatenus

contemplantur. **T**ria opa. tres mixturas fecit illa maiestas in assumptione nostre carnis. ita mirabiliter singularia. et singulariter mirabilia: ut talia nec facta sunt. nec facienda amplius sunt super terram. Coniuncta quippe sunt ad invicem deus et homo: mater et virgo: fides et cor humanum. **A**dmirabiles sunt iste mixture: et omni miraculo mirabilior: quod modo tam diversa tamque diversa ab invicem. invicem potuere coniungi. **E**t primo quidem intueri creatione. dispositione. compositione rerum: quanta sit videlicet in creatione potentia: quanta in dispositione sapientia: in compositione benignitas quanta. In creatione videtur quod multa et quod magna potentia creata sunt. in dispositione quod sapientia cuncta locata sunt. in compositione quod benigne suprema et infima conexa sunt: tam amabili quam ammirabili caritate. **H**uic enim limo terreno divinitatem misit: ut in arboribus unde surgit venustas in folijs: in floribus pulchritudo: sapor in fructibus et medicina. **N**ec hoc contentus adiecit etiam divini sensibilem limum: ut in pecoribus que non solum vitam habeant. sed et sentiant: quique putia sensualitate vigentes. **A**ddidit adhuc honorare limum nostrum et ei divini rationabilem misit: ut in hominibus qui non solum vivunt et sentiunt: sed et discernunt inter commodum et incommodum: inter bonum et malum: et inter verum et falsum. **V**oluit etiam quod infirmiora nostra in habundantiori gloria sublimare et contraxit se maiestas: ut quod melius habebat videlicet seipsum limo nostro coniungeret: et in persona una sibi invicem emrent deus et ~~homo~~ limus: maiestas et infirmitas: tanta vilitas et sublimitas tanta. **N**ichil enim deo sublimius. nil vilius limo: et tamen tanta dignatione deus descendit in limum tantaque dignitate. limus ascendit ad deum: ut quicquid deus fecit. limus fecisse credat: quicquid limus protulit. deus in illo protulisse dicat: tam ineffabili quam incomprehensibili sacramento. **E**t attende quia sicut in illa singulari divinitate trinitas est in personis divinitas in

substantia: sic et in ista speciali coniunctione trinitas est in
sba: unitas in persona. Et sicut ibi persone non confunduntur
trinitate unitas non minuit trinitatem: ita et hic persona non con-
fundit substantias: nec substantie ipse persone dissipant unita-
tem. **S**uma illa trinitas hanc nobis exhibuit trinitatem:
opus mirabile opus singulare: inter oia et super omnia opa
sua Verbum enim et anima et caro in unam conuenere personam
et hec tria unum. et hoc unum tria sunt: non in confusione substa-
cie. sed unitate persone. **H**ec est prima et superexcellens mixtura
et hec prima inter tres. **A**duerte homo quia unus es. et non
sis superbus: quod deo iunctus es: et non sis ingratulus. **S**ed est vir-
go et mater: utique et ammirabilis et singularis. **A**sculo non est
auditu quod virgo esset que peperit: quod mater esset que virgo primas-
simam iuxta rerum naturam ordinem virginitas est ubi fecun-
ditas predicatur: nec fecunditas ubi virginitas honoratur. **S**ola
hec est in qua virginitas et fecunditas obuiauerunt sibi.
Ibi semel factum est quod factum non fuerat: nec fiet iterum:
quia nec prima similem visa est nec habere sequentem. **T**ertia
est fides et cor humanum. **E**t hec quidem prima et secunda refe-
rior: sed non minus fortis. **M**irum est enim quod cor huma-
num his duobus fidem accommodauit: quod credi potuit quod deus
homo esset: quod virgo fuit que peperisset. **S**icut ferrum et
testa iungi non possunt: sic et hec duo nequeunt committeri:
si non misceat glitium spiritus dei. **E**rgo ne credendum est
quod ille deus sit qui ponitur in pseprio. qui vagitur in cunis:
qui omnium infantium necessitatum iurias patitur: qui flagellatur:
qui conspuatur: qui crucifigitur. qui ponitur in sepulchro: et inter
duos lapides concluditur excelsus et imensus. **I**lla nebi-
go est. que lactat puerum: cum maritus continuus comes est
in conuiuio in thalamo. qui ducit illam in egyptum reducit
ab egypto: et solus cum illa tam longinqua tam secreta
viam conficit. **Q**uod hoc potuit persuadere humano generi
omnino orbi terrarum. **E**t tam facile tam potentem persuasum est.

ut michi illud credibile faciat credentium multitudo. **I**uvenes et
 virgines senes cum iunioribus mille elegerunt moribus mori: quam
 vel ad momentum ab ista fide deficeret. **E**t hec quidem miratura ex
 cellens: sed excellentior est sedes: etiam vero excellentissima est. **P**rima
 auribus auditur: sed oculus non vidit: quia auditum est et creditum est
 deus in finibus terre: magnam illud pietatis sacramentum: sed tamen oculus
 non vidit deus absque te: quoniam te mihi virginis ventris agustias
 humano corpori quaeristi. **E**tiam oculus vidit: quia se fecit dnm
 et virginem illam singularis regina conspexit: et quod aservabit omnia
 verba hec quod in corde suo: cognovit et ioseph non minus testis
 quam custos tante virginis. **T**ertia in cor hominis ascendit: et
 cum quod factum est creditum est: cum magis oraculo quam oculo credimus:
 cum quod deus vel facta sunt tenemus firmissime: nullatenus dubita-
 tes. **I**n prima vide quid: in secunda per quid: in tertia propter quid deus
 dedit tibi. **D**edit tibi xpm: pro maria: pro salute. **I**n pro
 maremedium est: quia ex deo et homine cathaplasma confectum est:
 quod sanaret omnes infirmitates tuas. **C**onfuse autem sunt et gemitu
 hec due species in vtro virginis tamquam in mortariolo: sed spiritu tamen
 quam pistillo illas suavitius commiscere. **E**t quia tu dignus non eras
 cui donaretur: datum est marie: ut pillam acciperes: quam haberes:
 quam per quam virgo est exaudita est per reverentiam suam et in causa tua et
 totius generis humani. **S**i sola mater esset sufficeret ei ut salua-
 retur per filiorum generationem: si sola virgo: sufficeret sibi ut bene-
 dicitur fructus ventris eius in utero paritum esset. **L**ui ergo in prima
 sit remedium: in secunda adiutorium est: quia nihil nos deus habere voluit
 quam per marie manum non pertransiret. **I**n tertia autem meritum habemus:
 et in fide salutem est: quia qui credidit saluus erit. **I**te sermo de
Vigilia natiuitatis
Hominis in consuetudo non erigit: sed transita opus est
 etiam missarum sollempnia diutius occupari: et horum breuius sermone
 longitudinem non admittet. **P**ropterea non abire puto pro parte hodie
 corda vestra tunc sollempnari: profertur cum sit profundissima sacramenti
 huius: inprehensibilis altitudo: et tamquam fons vite quo magis hauri-

riatur: eo magis exubans magis ualeat exhauriri. **D**em-
scio quodmodum habundet per christum tribulatio vestra: ut magis habundet
consolatio vestra per ipsum. **N**am mundiale quidem consolacione uobis offer-
re non libet nec licet: uisus est et ad modicum vestris finem consolatio:
et quod magis est metuendum etiam de ac salubris consolacionis est impe-
dimetum. **P**ropterea qui consolacio est et gloria angelorum: ipse factus est
salus et consolatio infortiorum. **Q**ui in ciuitate sua magnus et subli-
mis ualde beneficit ciues: ipse in exilio purus et humilis ualde be-
nificat exules: et qui altissimus est gloria patris: factus est in terris
par hominibus bone uoluntatis. **P**aulus enim datus est paulus: ut
magnus detur magnis: et quos magnificat paulus: magnifi-
cet per modum et glorificet magnus et gloriosus. **H**inc sine du-
bio uas electiois: quod de plenitudine pauli hinc accepit: licet
per se plenius: plenius gratia et ueritate: et in quo hinc omnis ple-
nitudo diuinitatis corporaliter: utique hinc paulus exultat uerbum
illud bonum: quod hinc diebus frequenter audistis: gaudete in
domino semper: ut in dico gaudete. **G**audete magis de exultacio-
ne: ut in dico de promissione: quam et res plena gaudio et spes plenitudo
na gaudio est. **G**audete quia precepistis dona sumptre: gaudete
quia expectatis premia deitatis. **L**euamagis eius sub capite meo:
et dextera illius amplexabitur me. **L**euamagis quidem leuat: dextera
sustinet. **L**euamagis medet et iustificat: dextera amplectitur et beneficit.
In leua eius uita: in dextera uero premia continentur. **I**n dextera magis delectat:
in sinistra sunt medicinae. **E**t attende primum medicum: attende medi-
cum sapientem: quod diligenter quod noua medicamina portat. **V**ide
quod non modo preciosis: sed et speciosis artibus medicinas: non solum pul-
les ad sanitatis fructum: sed et delectabiles ad aspectum: et suaves
ad gustum. **D**emque prima eius medicamina primum quod in sinistra portat
attende: et acceptum inuenis sine semine. **I**ntue obsecro qua-
le sit istud: quod nouum quod amabile: quod amabile quod iocundum.
Quid enim pulcherrimum: quod gratiosissimum. **Q**uid gloriosum quod sanctum et
sine macula conceptio: in qua nihil pudoris est: nihil sordis: nihil
corruptionis. **E**st quoniam nimis fortassis detinet nos grata

licet amittitio nominis nisi fructus quorū salus et briliantis
 cōsidatio animi dēclarēt. Conceptus iste nō mō glōsua i pā
 quasi ceteri spēs, s; et pios q; mīori virtute. ut scdm qd
 scriptum ē i iūstia dñi glā. sūm et dūcāe mūciant. Dūcāe
 m; salus cū glā nominis. **Q**uis em p; facē mūdum
 de mūdo cōceptū semine. n; tuq; solus sine oī illūcra et
 imūda gceptū es voluptate. **I**mpā iudice et origine mea
 infert et inquinatū sū. imūda ē gceptio mea. s; ē a quo
 tollit ista gfusio. Ipē eā tollit i quē solū ipā nō cōdit. **D**i
 uinas salus hō. quib; redimā ipē gceptiois ipūitate.
 ipi purissimā cōceptionē. **A**dde ad huc dñe ihū. in noua
 signa. inuita mirabilia. nā pōra quidē ipā gfectudie dñe
 rūt. Plane em solis ortus. et occasus. t're ferundims. t'pm
 inuissimū. miracula sūt. et magna miracula. s; torēs hēc
 dñm. ut iam nō sit qui attendat. **I**nnoua signa. m
 mūta mirabilia. **E**cce aut noua facio omnia. **Q**uis hoc ait.
Agnū utiq; qui sedebat in throno. agnū plane totū suauis.
 totū dēlectabilis. demq; totū unctus. **H**anc em habi mēptā
 nō ē nō ē. qd est apūs. **C**in potit asper aut durū vi
 deni. qui nec ipi mīri i natiuitate q; aspūitatis q; mūlter
 lēgionis. **D**uē noua miracula. **C**onceptus fuit sine pudore.
 p; sine dolore. **M**utam ē in bīrgine maledictio eue. pepit
 em filiū sine dolore. **M**utata ē m; maledictio in benedictioē.
 sicut p; em ē p angelū gabrielē. **B**enedicta tu i mulierib;.
Obra sola inter mulierē. benedicta ē nō maledicta. sola a guali
 maledictio liba. et a dolore p; iūctū aliena. **N**ec mirū
 fuit si dolore nō mūlter mīri. qui tulit dolores mūdi. scdm
 q; ysayas ait. q; bē languores mōs ipē portant. **D**uo sūt
 que timent hūana fingitias. pudor et dolor. **U**trūq; apūs
 tollē dēmit. **E**nde et vtrūq; suscepit. q; ut cētā filiam morte.
 et morte tū p;ssima qdēmpnatū ē ab iniquis. **I**taq; ut fidu
 cā nobis daret qd tollēt hēc a nobis. pūs mēm suā m
 mūcā ab vtrāq; seruauit. ut nec i cōceptu q; pudoris.

xxij

nec in partu quod dolores esset. Accumulantur adhuc diuine. cres-
cit gloria. monatur signa. et miracula imitantur. Non solu-
ceptio est sine pudore. et propter sine dolore. sed et mater est
sine corruptioe. **U**bi nouitas iandita. **V**irgo peperit. et
per primum virgo inuolata permansit. fecunditate plius cum carnis
integritate. et gaudium matris huius cum virginis imitantis honore.
Iam secutus expressio promissam in gloria incorruptionis in carne
mea. quinquide per eam conseruata est incorruptio in matre sua. finale
est illi per quem mater ipsa incorruptione non perdidit pariendo. ut
et incorruptibile hoc incorruptione induat resurgendo. Ha-
bes tu adhuc maiores diuicias. habes gloriam ampliorē. Ma-
ter est sine corruptioe virginis imitantis. filius sine omni labe patris.
Non cadit et in matrem eue maledictio. nec cadit in plebem
genialis illa maledictio. de qua dominus est per prophetam. Nemo mundus
a sorde. nec infans cuius diem est vita super terram. **E**t
et infans sine sorde. solus inter homines venit immor bea-
tas ipsa. Ecce agnus sine macula. agnus dei qui tollit peccata
mundi. **Q**uies enim melius tollit peccata. quam si in quem peccatum non
cadit. **I**ste sine dubio me lauare poterit. per quem apparuit magnarum
non esse. **N**ec manus optum luto detergat oculum meum. que
sola sine puluere est. **I**ste michi festinam educat de oculo meo
qui non habet trabem in suo. immo iste trabem educat de meo.
qui nec argenti puluerem habet in suo. **V**idimus et di-
uicias salutis et vite. **V**idimus gloriam eius. gloriam quasi sem-
per geniti a patre. **Q**uem a quo patre. **E**t filius altissimus do-
cabit. **M**anifestum est quis altissimus sit. sine quo quis rema-
neat longi dissipationis quod ex te nascetur semini apertis gubris
angelus ad matrem vocabitur filius dei. **U**bi vere semini. Non
dabis dominus semini tuum vide corruptione. quod nec matrem quidem
abstrulit incorruptione. **C**restit miracula. multiplicat
diuicias. thesaurum aperit. **Q**ue gnatur mater et virgo est. qui
gnatur deus et homo est. **S**ed nunquam dabit semini cambium. aut
marginem porcis. **A**bscondit certe thesaurum non in argenti

et pecunia nra in sacculo reponat. **O**piatum. qreptq si se
 mine. mris desposicione. pta sine dolore. vagantibz puiuli
 z meore. **A**bscondat et ptiuetis itoz upio legali purificaco.
 ifantie morena solita etimnatioe. **A**bsconde nup absconde
 maria noui solis fulgore. pone i ppepio. inolue pame ifan
 tem. Nam et nri pami duntie me sunt. **P**riofiores siquide
 pami saluatois omi purpura. et gloriofioz hoc ppepe nreca
 tis regum solis. **D**ictor. Deniq xpi pauptas cunctis opibus.
 cunctis q thesauris. **E**und em humilitate dicitur. quid paofoz
 mdeunt. quia mnuu regnu celoz emi. z qm dmi acqui
 titur. **S**icut scriptum est. **E**ti pampes spu. qm ipoz est
 regnu celoz. Et apud salomone. **D**ey supbie resistit. spu
 absauit dat grum. **H**abes qme dmi humilitate imitate.
 ifac em exmanuit semetipm forma scmi acipies. z hntu
 tuemz vt ho. **V**ie ad huc priofiores duntias z superrellemt
 glam tuemre. **H**abes caritate ipassioe. **M**aiore hac di
 scionem nemo ht. q ut nam sua que ponit p annis suis
Acedunt salutis z gle. sangis paofoz. quo redempti
 sumz. z nri dmi i qua cu aplo gloriannur. nichi iqr ab
 se glori. nisi in cruce dmi mei ihu xpi. Et dicebat **A**li
 philartitus sum me sciz me uos. n ihu xpm z huc cru
 cifixu. **I**pa est leua. xpūs ihc z hic crucifixus. Nam
 dmi quidem ē. ihesū xpūs z hic gloriof. **E**xpm mqt et
 hic crucifixu. forasse crux ipa nos sumz. cu xpūs me
 morat infixus. **H**omo em forma cruce ht. q si manget
 tendit expmet manifestiq. loquit nūc xpūs in psalmo.
Infusus sum ihmo pfundi z nō est substantia. **I**nnu quidem
 nos ē manifestu est. qm de limo plasmati sumz. **E**t tūc
 quide limz padifi sumz. nūc vō limz pfundi. **I**nfusus
 sum mqt non ptiq. nō recessi. uobistum sū vsq ad cōsum
 matione scil. **S**ic em olm thamar piente zara. p solam
 pruit manu. q i sacro dmi passionis. corameo alligata
 est filo. **I**amq uin quide tenemz sinistram. s. ad clamare

xpm.

necesse est: operi manuum tuarum porriges dexteram. Dñe ostende
nobis dexteram: et sufficit nobis. Gloria inquit et diuicie in do-
mo eius: utique qui timet deum. **S**ed in domo tua dñe quid?
Profecto gratiarum actio: et vox laudis. Beati qui habitant in
domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te. Oculis enim non
vidit. auris non audiuit: in cor hominis non ascendit: que
preparauit dñs diligentibus se. Iuxta est enim inaccessibilis. Pax
est que exuperat omnem sensum. Fons est qui ascensum nescit: sed
descensum. Non vidit oculus lucem inaccessibilem: non audiuit
auris pacem incomprehensibilem. Speciosi siquidem pedes evangeli-
zantium pacem. Sed licet in omnem terram exierit sonus coram: pax
que exuperat omnem sensum nec ab istis quanta erat potuit capi:
necdum aliorum auribus nudi. Aut enim paulus ipse. Frater. ego me
non arbitror comprehedisse. Fides quidem ex auditu: auditus per
verbum dei: sed fides non species: et amissio non exhibitio pacis.
Et quidam pax est nunc etiam in terra hominibus bone voluntatis. Sed
quid est pax ista ad illius plenitudinem et supereminentiam pacis: un-
de et ipse dñs ait. Pacem meam do vobis: pacem meam relinquo vobis.
scilicet siquidem que exuperat omnem sensum: et est pax super pacem:
nec dum capaces estis. Propterea do vobis pacem: et relinquo
interim viam pacis. **S**ed quid est quod dixerim? in cor hominis non
ascendit. Utique quia fons est et ascensum nescit. Scimus enim quod
fontium natura est riuos sectari conuallium: montium ardua declinare:
sicut scriptum est. Riuus emittit fontes in conuallibus: inter montium
montium pertransibunt aque. Hoc autem est unde amonere sepius iudeo
caritate vram: quia deus superbis resistit. humilibus autem dat
gratiam. Fons enim ad altiore locum non ascendit: quod sit locus eius pri-
us de quo ascendit vel procedit. **S**ed videri potest secundum hanc
regulam. non impediri a superbia vias gratie: presertim quod ille pri-
mus superbus. qui secundum scripturam rex est super omnes filios
superbie. dixisse non legitur altior ero: sed ero inquit similis
altissimo. Actus non mentatur apostolus: quod ille extollit super omne
quod creditur aut quod colitur deus. Hæret humanus auditus vult:

sed vna horreat simili animi cogitatu malignu parit et af-
fectu. Dico em vobis: q non ille tm. sed et omis superbus
extollit supra deu. Vult em fieri voluntate sua: et superbus
vult fieri sua. Jam videtur equalitas: sed attende male congrua
proportione. Deus quide in hys tm que ratio approbat sua vult
fieri voluntate: et superbus vero et cu ratioe et contra rationem.

Vides qm altitudo est: et no illuc pueniunt fluentia gratie.
Nisi couersi fueris inquit et efficiamur sicut puulus iste: se at
dicit qui est fons vite. in quo habitat et vnde manat plenitu-
do omni gratiaru: no mirabimur in regnu celoru. **Q**uam p
inde riuulos argentes terrene et elate cogitacois disperge:
conformate filio hominis. non pmo homini: quia fons
gracie in cor hois carnalis saluet et terram no ascendit.

Quasi quoq purga. vt videre possis merissimam lucem: et
auris tua maxima ad obediendu: vt qm puenias ad que-
tem ppetua. et pace super pace. **L**ux est em propr sereni-
tatem: par propr tranquillitate: fons p afflictionem et
eremitate. fons assigna patri. ex quo filius nascit. et spi-
ritus sanctus procedit: lucem filio qui est vnus candor vite
eternae: et lux vera illuminas oem hoiem in huc mundu
venientem: pace spui sto: qui nimiru sup humile et quietu
requiescat. **N**ec hoc dico tq propa ista sint singuloru: nam
et pater lux est vt sit filius lumen de lumine: et filius pater
est: pater ma qui fecit vnusq vnu: et spiritus sanctus fons est
aque salientis in vitam eternam.

Bed qm ad hec pueniam?
Suando adimplebis me duc leticia cu uultu tuo. **G**audet
inter: qm visitasti nos ories ex alto. **I**tey quideam exspe-
ctas gratiam spem i aduentu sedo: s qm veniet plenitudo leticie.
no de memoria s de pntia: de exhibicione no de expectacioe.

Modestia gra aut aplius. nota fit omibz homibz. dñs
pe est. **D**ignu est em ut et modestia ma omibz nota sit.
sicut dñs di nostri ihu xpi modestia cunctis innotuit. **E**t
em magis mygrum q ut imodate agat ho consp ppe

xxv.

infirmis. quique apparuit inter homines modestus
manifestus. **Q**uare magis a me quia minus sum et humilis cor
de. ut possit etiam modestia domini ceteris innotescere. **C**um quo
sequitur. Dominus prope est. de dextera debet intelligi. non de sinistra
ipse loquitur. ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consumma-
tionem seculi. **D**e est dominus frater mei michel sollicitus sitis. in
primis est. et cito apparebit. **N**olite deficere nolite lassari. que-
rite eum dum ibidem est. invocare eum dum prope est. prope est hiis
qui tribulatio sunt quod est. prope est expectantibus eum. expectan-
tibus in veritate. **D**emum vobis nosse quod prope est. audi sponsam
de sponso amantem. quoniam ecce stat prope prope. **P**roterem istum corpore
tuum intellige. quod obstatulum impedit ut eum qui prope est medium
valeas intrare. **P**roterea paulus ipse dissolui corpus et cum christo esse.
et exclamans miserabilis. miserum meum ego homo. quis me
liberabit de corpore mortis huius. **E**ne et applica in psalmo. **E**ne
meum de carcere animam meam. ad confitendum nomini tuo.

Sanctificationem hodie **Sermo de Vigilia nati-**
et estote panem. **D**ie enim crassima videbitis manifestare
dei in vobis. **C**elebratur dominice natiuitatis ineffabile
sacramentum. iure quidem monemus fratres mei in satisfactione parati.
Adest enim sanctus spiritus. adest ipse qui dicit sancti estote quoniam ego sanctus
sum. Dominus deus vester. **A**liquin quomodo dabit sanctum vobis. et man-
garum potius. nisi prius illi ab iniquitate. et isti ab illis de
heptate purgati de cetero tota sollicitudine fugiat illi quidem do-
tini. ipsi voluntarii sunt. **S**uscepturus omnem dominicam mandata
carnalis israel suscipiebatur in iustis carnis. et baptismatibus
varius in muneribus et hostiis. quod non potuit secundum gratiam
perferre faciem. **D**e hoc quidem omnia transierunt. in
miseris usque ad sepulchrum coeptionis impositum. quod vobis iam aduenit.
Poportuit ergo ex hoc iam perfectam vobis indicatur satisfactionem
magna mandat abscurio. exigitur mundicia spiritualis. **D**icite
domino. **E**st mundo corde. quoniam ipse deum videbunt. **A**d hoc
unum fratres. ad hoc nati sumus. ad hoc vocati sumus. ad hoc

nobis dies hodiernus illuxit. Erat aliquis nox. quoniam nemo po-
 tuit hoc opari. Erat nox universo orbi ante dei lumen ortum.
 ante christi nuntium. Erat nox etiam singulis quibusque nostris.
 ante suam crucis passionem et nostram regenerationem. In non profum-
 dissima nox et densissime tenebre erant super universam faciem ter-
 re. cum omnium patres nostri facios colerent deos. et insano peccato
 sacrilegio ligna et lapides adorarent. In non etiam cuiusque
 nostrum caliginosa nox erat. cum tamquam sine deo in hoc seculo vi-
 ueremus. cum ambularem per concupiscentias nostras. cum sectamur
 armis illecebras. cum obsequeremur desiderijs secularibus. cum
 exhiberemus membra nostra arma iniquitatis peccato. cum seruiremus
 iniquitati ad iniquitatem. in quibusque nunc merito erubescimus. tam-
 quam opibus tenebrarum. Qui dormiunt nocte dormiunt aut apus.
 et qui ebrii sunt nocte ebrii sunt. Et hec quidem frustre.
 sed exanimis estis. si satisfacti estis. si filij lucis estis et filij
 diei. non noctis neque tenebrarum. **E**iquidem pro diei est
 etiam ille qui clamat. Sobrii estote. et vigilate. Et iudeis
 ipse herodes de discipulis loquebatur. Quomodo hi ebrii sunt
 cum sit hora diei tertia. Hoc enim est quod apostolus eius ait.
 Nox precessit. dies autem appropinquabit et abiciamus ergo opera tene-
 brarum. et induamur arma lucis: sic ut in die honeste ambule-
 mus. abiciamus inquit opera tenebrarum somnolentiam stultitiam et ebrietatem.
 quoniam ut supra meminimus qui dormiunt nocte dormiunt et qui ebrii
 sunt. nocte ebrii sunt: sed ut tamquam in die non dormitemus. sed am-
 bulemus. atque hoc quidem honeste. non temulente. **V**ides homines
 cum ad omne bonum dormitat anima eius pro tedio: in tenebris est
 usque adhuc. Vides inebriatum absinteo. sapienter plus quam oportet
 non ad sobrietatem: cum nec oculis visu. nec auribus impleat auditu.
 qui penuria aut simile aliquod diligens non facitur. longa istar-
 um propter sinum bibens: filius noctis est et tenebrarum. Hec facile
 separantur hec duo: dicente scripta. Cum in desiderijs est omnis homo:
 hoc est in ebrietate est omnis somnolentus. **C**onfirmem igitur hodie
 et parati sumus: parati quidem hodie. nocturnum exuendo soporem.

xxvj

porro significati nichilomin⁹ tamq̃ in die ab ebrietate nocturna : capi-
dinus nocte Fernando Furorē. In hys em̃ duobus mandans tota
lex pendet et prophete : que sunt declinare a malo et facere bonū.
Verū hec hodie ? nā crastina nec in sanctificacōe erit nec p̃paracōe :
sed in visione vtrūq̃ maiestatis. **C**rastina nq̃ die videbim⁹ ma-
iestatem dei in vobis. Hoc est quod ait p̃iarcha iacob : ans
rūdebit michi iustitia mea. Hodie em̃ iustitia colit⁹ : ans rūdebit.
Hodie exercebit⁹ : ans fructificabit. Alioq̃ quod nō seminauerit
homo. nec metet. Nec maiestatem tunc videbit. qui contēpserit in-
terī sanctitatē : nec orietur ei sol glorie. cui sol iusticie ortus nō
fuerit : nec illucescet dies crastina : cui nō lixerit hodierna. Si-
mū dem̃p̃e qui hodie factus est nobis a deo p̃re iustitia apparet
cras vita m̃a : et assumet nos ad seipm̃ : vt et nos apparet⁹ ei
ip̃o in gloria. Hodie em̃ puulus nascitur nobis. vt nō apponat hō
magnificare seipm̃ : sed cōuertam⁹ magis et efficiam⁹ puuli : ans
exhibebim⁹ magn⁹ dñs et laudabilis nimis : vt ip̃s quoq̃ magni-
ficemur in laude. cū videlicet erit vniūq̃q̃ laus a deo. Nimmū
quos hodie iustificauerit cras magnificabit : et cōfirmacōi stans
succedet visio maiestatis. **C** Nec manet visio : que nō nisi in si-
militudine constat : Biles em̃ ei erim⁹ : qm̃ videbim⁹ eū sicut ē.
Vnde et hic quoq̃ nō simpli⁹ dicit videbim⁹ maiestatem dei : sed ad-
dit signatur in vobis. Hodie nimmū t̃p̃ in speculo nos in eo vide-
dū m̃a suscipit : cras videbim⁹ eū in nobis. qm̃ iam sua donabit
cū ostendit nobis seipm̃. et assumet nos ad seipm̃. Hoc ē q̃ in-
seuntē sese ministratū fore p̃misit : de cui⁹ interi⁹ plenitudine
accipim⁹ : nō sane gloriā pro gloria. sed grām pro grā : sicut
scriptū est : grām et gloriā dabit dñs. **C** Ne ergo contēpnas
p̃ora munera si sequentia cōcupis : nec fastidias prius edu-
lū. si vis accipere que sequuntur : vel pro ip̃so ferulo in quo
appom̃t. quod appom̃t fume nō recutes. Ferulū em̃ impunitū
se fecit sibi pacificus. corpus incorruptibile aptans sibi : in quo
salutis epulas ministraret. Non dabis nq̃ stū tuū vide cōr-
tionē. Illud vtrūq̃ de quo gabriel ad mariā : quod nasceretur ex te

sanctū vocabitur filius dei. Ab hoc ergo sancto hodie sificemur :
 ut maiestatem eius ubi dies illa asperauerit videamur ? siquidē
 dies sificatus illuxit nobis : dies salutis nō glorie aut feli-
 citatis. **D**emq̃ donec passio sancti stōrū annūciat̃. qui
 minitū in parascue passus ē. id ē in die preparatiōis : me-
 rito omnibus dicit̃. **S**ificamini hodie et estote parati. **S**ificamini
 magis de virtute in virtute pficiendo : et estote parati p̃seue-
 rando in quibus tñ sificabimur. **L**egi de quodā dicente
 scriptum : qui in fide et lenitate xp̃i stñ fecit illū. Neq̃ e-
 in hōibz sine lenitate. non plus q̃ deo sine fide placē possi-
 bile est. **S**icrito sane in hys monem̃ eē parati : quib⁹ et
 deo cōueniam⁹. cui⁹ maiestatem visuri sum⁹ : et nob̃ inuicē
 ut in nobis eam parit̃ videam⁹. **P**ropterea siquidē oportet nos
 p̃uidere bona : nō solū corā deo. sed etiā corā hōibz : ut nō
 solū regi mō : sed et cōiunibz nris. sed et cōmilitomb⁹ nris
 grati esse possim⁹. **E**t quidē añ omnia fides querenda est : **xxvii**
 de qua legit̃. fide mūdans corda eorū. beati em̃ mūdo corde :
 qm̃ ipi deū videbunt. **C**rede ergo te deo : cōmitte te ei. **I**ac-
 ta in eū cogitatū tuū. et ipse te emutuet : ut fiducialit̃ et fi-
 deliter dicas : dñs sollicitus est mei. **N**eq̃ em̃ hoc sapiūt
 hōies amītes tempōs. hōies facili. et solliciti pro seip⁹ : cu-
 ra armis pficientes in des. derijs : sicut. ad vocem dicentis.
Dem sollicitudine vniū p̃tientes in eū : ipsi em̃ cura est
 de vobis. **N**am sibi ipsi siquidē fidere. nō fidei sed pfidie est :
 nec confidentie sed diffidentie ē magis in tempō hīe fiduciā.
Is vero fidelis est qui nec sibi credit. nec in se sperat. factus
 sibi tamq̃ vas p̃ditū : sed sic perdens animā suā : ut in vitā
 eternā custodiat eam. **P**orro id quidē sola facit humilitas
 cordis. ut nō sibi fidelis aīa imitatur : sed deferens semet-
 ipam ascendat iam de deserto iūra sup̃ dilam : atq̃ deo deli-
 cius affluens. **E**ane ut perfectā sit sificatio. etiā mansueti-
 dine et socialis vite gratiā a stō stōrū discam⁹ oportet : sicut
 ipse ait. **D**ilate a me : quia mitis sū et humilis corde. **C**ui em̃

eiusmodi hominem dicere phibet delinens affluente. qui suavis et mi-
tis. et multe mie omnibus oia factus est. et vnusos pfundit
oleo quoda mansuetudinis et lenitatis: quo sic infusus est.
sic pfusus. sic ena et supfus ut stillare vndiqz videatur.
Fehr qui gemina hac stificatione paratus dicere pt: paratu
cor meu deus paratu cor meu. **H**abet em hodie quide fructu
suu in sanctificatione: crastina die fine habitu? vita eterna.
Videbit em maiestatem dei quod vngz vita eterna est: sicut
veritas ait. **H**ec est vita eterna: ut cognoscant te veri dei:
et que misisti ihm xpm. **R**edit ei coronam iusticie iader i illi
diem: cui sane alteri no succedet. **T**unc videbit et affluet: et
mirabit et dilatabitur cor ipius. **Q**uonqz dilatabit? **V**sqz
ad videnda maiestatem dei in se. **N**olite arbitri frs: qd
lam vobis pmissione verbis explicare possim. **S**ificamini
hodie et estote parati: crastina die videbitis et gaudebitis: et
gaudiu vrm implebit. **Q**uid em illa maiestas no impleat?
Ena supimplebit et supeffluet: qm mensura bona et oferta.
et coagitata. et supeffluente dabit in sm? vros. **V**sqz adeo si
quidem supeffluet. vt sup modu in sublimitate excedat: no
mo merita. sed et vota: sicut vere potens e face sup quam
nos intelligere aut sperare possim. **N**a desideria quide ma-
in tribus maxime constituta vident: quod docet. qd expedit.
quod delectat. **H**ec sunt que cupisim? oes quide oia: sed
alius magis hoc: alius aliud. **I**lle em sic deditus voluptatib:
vt nec honestatem sans reputet. nec vilitate. **I**lle questui
magis intubans: et honestu dissimulat et iocundu. **I**lle vo-
luptatis parit et vilitatis negligentior: solu vel maxime
sectatur honore. **N**ec vero reprehensibile desideriu horu? si
si ibi querem? ea: vbi vere inuenire. **H**ec em vbi de sit.
vnu sit: atqz xpm utiqz sumu bonu summa gla. summa vili-
tas: atqz hec quidem quantu inter cape possim? expen-
ma est: et pmissa nobis visio maiestatis in nobis: vt sit de
omnia in omnibus: omne iocundu. omne utile. omne honestum.

cupidus. aut zelator honoris : ut ab vno quopiam e confus
tus si prestare posset hanc grām suscipere detractares. Rā
si angelus aut archangelus eēt. vel ex superiori quouis or
dine spirituum beatorū : multomin⁹ amicositas tua quod cau
saretur hēret. **N**ūc autē tanto ampliore tibi deuotione
suscipiendus est iste saluator : quanto differentius pre ceteris
omnibus nomen hereditauit : ihesus xpc filius dei. Et vide
si non euidentius tua hec ad pastores loquens angelus com
mendauerit : gaudiū magnū quod etuangelizabat exponēs :
quia inquit natus est nobis hodie saluator qui est xpc dñs.
Exultemus ergo frēs in hac natiuitate et multipliciter gra
tulemur in ea. quā et salutis utilitas. et victionis suauitas
et filij dei maiestas tam eleganter illustrat : ut nihil desit
ex omnibus que desiderantur : nec cōmodū. nec iocundū. nec
honestum. Exultem⁹ inq̃ ruminantes int̃ uosmetipsos et iui
cem eructantes suauē verbū. eloquij dulce : ihesus xpc fili
us dei nascitur in bethlehem iude. **N**ec michi quis ad ista
respondat deuotus : ingratius. irreligiosus. Non est hoc nouū
olim auditū est. olim factū est : olim natus est xpc. Ego enī
dico : olim et ante natus. Nec mirabit̃ olim et ante : tui pphe
tici illud occurrit. metū et vltia. Natus est ergo xpc : nō nū
ante hec m̃a tempora : sed ante tpa vniūsa. Verū illa quidem
natiuitas posuit tenebras lumbū suū : p̃mo vero lucē mag
habitat inaccessibilem. Latet in corde p̃ris : in monte vmbroso
et condenso. Ut ergo aliquate⁹ innotescet. natus est : et in temp
natus ex carne : int̃ in carne : factū est verbū caro. **E**t
tū mirū si usq̃ hodie dicit̃ in ecclā. xpc filius dei nascit̃ : q̃
tam longe antea dicebatur. hanc dubiū quā de ip̃o. puer na
tus est nobis. **O**lim cepit audiri verbū hoc : et nemo sc̃iū
aliquē fastidiuit. Si quidem xpc ihesus filius dei. heri et hodie
et metū. Hinc nimirū prim⁹ homo. om̃i viuētiū pat̃.
magnū eructans sacramentū. quod in xpo et in ecclā ap̃lo
postmodū euidentius cōmendauit : relinquet aut homo pa

tiem et mrem. et adheret uxori sue : et erunt duo in carne una.
Amo nichilomin⁹ abraham pater om̄ credentiu exultauit ut vi-
 deret hunc diem : et vidit et gauisus est. **A**lioqñ qñ seruū iurā-
 tem sibi per deū celi sub femore suo manū pone p̄cepisset : nisi
 ipm̄ utiqz deū celi ex eodem nasciturū femore p̄ndisset. **H**oc qz
 consiliū cordis sui hominī secundū cor suū reuelauit deus : cui ui-
 uunt veritate et nō frustabitur eū : de fructu ventris tui ponā
 super sedem tuam. **V**nde et in bethleem iude nascitur sicut an-
 gelus ait ciuitate dauid : utiqz propter veritatem dei ad con-
 firmandas p̄missiones p̄m̄ : hoc etiā multipliciter multis qz
 modis : ceteris reuelatū est p̄ribus et p̄phens. **A**bsit autē ut
 diligentibus deū aliqñ fuerit negligenter auditū : nisi forte
 negligere videbatur qm̄ dicebat. **O**bscuro dñe m̄ile quē missu-
 rus es : aut fastidire qm̄ dicebat : vniā disrumpēs celū et des-
 cenderes : ceteraqz similia. **I**psū demqz apli sancti viderunt
 et audierunt : et manus eorū tractauerūt de verbo vite : qui-
 bus singulariter aiebat. **B**eatī oculi : qui vident que vos vide-
 tis. **P**ostremo hoc idem vobis quoqz seruatiū est. fidelibus vn-
 qz thesauris fidei cōmendatū : ipso eque dicente. **B**eatī qui nō
 vident et crediderunt. **P**ars nr̄a hec in verbo vite. **N**ec sanc-
 tioribz ex qua mirrū vinit et qua vincit mūdus :
 qm̄ iustus ex fide vinit : et hec est victoria que vincit mūdū.
 fides nr̄a. **H**ec est que velut quoddam eternitatis exemplar p̄te-
 ritū simul et p̄ntia ac futura sinu quodam vastissimo op̄hendit :
 ut nichil ei p̄tereat nichil pereat : p̄ceat nichil. **M**erito p̄-
 inde in testimoniū fidei vr̄e. ubi facta est vox am̄natoris hui⁹
 in am̄nibus vr̄is. exultastis in gaudio. egistis gr̄as : p̄strati so-
 loren⁹ adorastis : contentes velut sub vmbra alarū ei⁹ : et
 sub p̄mis eius sperantes. **N**umqz non singuli natiuitate salua-
 toris audita clamastis in cordib⁹ vr̄is : dicentes : michi autē
 adhuc deo bonū est : aut potius illud quod idem p̄pha ait : deo
 subiecta esto anima mea. **I**nfelix quippe mirrū quisqz fide
 p̄stratus : corde rigido corpus hūiliat. **E**st enī q̄ hūiliat neq̄ter :

interiora autē eius plena sunt dolo. **Q**uāsq; em̄ nātātē suā
mīn⁹ considerat. mīn⁹ sentit incōmoda. mīn⁹ pauet pericula. mīn⁹
deuote confugit ad remedia or̄te salutis. mīn⁹ affectuose se
subicit deo. mīn⁹ fideliter psallit. Dñe refugiu tu factus es nob⁹.
hui⁹ adoratio mīn⁹ accepta. hui⁹ p̄stratio mīn⁹ verax. hui⁹
hūiliatio mīn⁹ habens. hui⁹ etiā mīn⁹ victoriosa. imo et mīn⁹
vūda fides. **Q**uid tñ dicit beati qui nō videntur. et crede
runt. quasi nō videatur ip̄m crede quodāmo ita videri. **S**ed
aduenire diligenter. cui et qñ dñi est. ei vñq; qñ am̄icatur.
q; quia vidisset credidisset. Neq; em̄ idip̄m est vidisse et nō cre
didisse. quod credendo vidisse. Alioquin abrahā p̄r m̄ qñ nō
dñiū hunc vidisse dicit nisi credendo credendus est. **S**ed illud q
nō accipitur. quod in hac nocte cantatū est nobis. s̄ificam⁹
hodie et estote parati. crastina em̄ die videbitis maiestātē dei
in vobis. si nō mente videre est p̄a deuotione representare et
recolere. fide non facta magnū illud magne pietatis sacramētū.
quod manifestatū est in carne. iustificatū est in spū. apparuit
angelis. p̄dicatū est gentibus. creditū ē mūdo assumptū ē i glia.
Emp ergo nouū quod ip̄ mouat mētes. nec vñq; verū
quod fructificare nō cessat. quod impetū nō marcescit. **H**oc em̄
sanctū quod nō datur videre corruptionē. hic non homo q
nullius vetustatis capax. etiā eos quorū inueterauerūt oīa of
sa. in verā vitē transferat nouitatē. **I**nde est q; etiā in p̄ntē
tam iocundissima annūciatōe si adiūctis congrue satis dicitur
non tam natus ēē q; nasci. ihesus xp̄c filius dei nascit i beth
leem iude. **S**icut em̄ quodāmo imolat adhuc condie. donet mor
tem ei⁹ annūciat. sic videtur et nasci dū fidelit⁹ representat⁹ eius
natiuitatē. **D**ie em̄ crastina videbim⁹ maiestātē dei. s̄a sanc
in nobis nō in seipso. vñq; maiestātē in hūilitatē. vñq; in
infirmitatē. in hoīe deū. **I**pse est em̄ emanuel. quod m̄p
tatur nobiscū deus. **E**t euidentius audi. Verbū m̄p caro
factū est. et habitauit in nobis. **D**eniq; ex tūc et deinceps
vidim⁹ glām eius. sed glām quasi vñgemini a p̄re. plenū

unqz grane vidim? et veritatis. Non em gloriā pñtis aut
 claritatis? sed gloriā paterne pietatis gloriā grane: de qua
 apostolus in laudem inquit glorie grane sue. **Sic** ergo nas-
 citur? sed ubi putas? In bethleem iude. Neqz em dect nos
 ita bethleem pñere. Transcam? usqz bethleem dicūt pastores:
 non bethleem pñtranscam? **Quid** em? si paup vitulus est?
Quid si videtur nñma in iudea? Ne id quidem mōgruū ei.
 qui dñi dñes eēt propt nos pauper factus est: et tū esset mag-
 nus dñs et laudabilis nimis. pñulus natus ē nobis: et dicebat.
 Ioan pauperes spū: qm ipsorū ē regnū celorū. Itē qz mñi con-
 uersi fuñtis et effinam sicut puer iste: nō intrabitis in regnū
 celorū. Unde enā stabulū elegit et pñsepe vtriqz domū lutrā. et
 diuerforia iumentorū? ut hūc eē scias. qui de stercore erigit
 pauperē: et saluos facit hoīes et iumenta. **Unā** at tūc
 niamur et nos bethleem iude. ut in nobis quoqz dignet nasa: et
 audire meamur: quia nobis timentibus deū oriet sol iusticie.
forte em est quod sup memim? ad videndā in nobis dñi maesta-
 te: et sñificatione opus eē et pñparatione. Nam et iuxta pñphetam
 facta ē iudea sñificatione eius. Quia videlicet oīa in cōfessione
 lauent: sic et dom? panis quod bethleem sonat ad pñparationē
 fuisse videbitur magnopē pñnere. **Quō** em paratus ille ut
 tempē tñ hospite possit? qui dñt quia nō ē in domo mea panis?
Deniqz quia imparat? erat quidā. necē habuit clausū amiti osti-
 ii media nocte pulsare? et dicere qz amicus me? venit de via
 ad me: et nō habeo quod ponā añ illū. **Paratū** cor ei? sperac
 in dño ait pñpheta? hanc dubiū quin de iusto loquens. confirma-
 tū est cor eius: nō cōmouebit. Non est paratū cor: quod non est
 confirmatū. Scim? autē ipso eodem teste pñpha: qz panis cor ho-
 minis confirmet. Non est ergo paratū sed aridū et exangue
 cor eius. qui oblitus est comedere panē suū? est autē paratus
 et non tñ-batus ut tñstodiat mandata vite: qui oblitus est ea
 que retro sunt. et in ea que ante sūt se extendit. **Vides** q? fu-
 gienda sit. q? sit quedam obliuio tñpienda? Neqz em totus ma-

nasses iordanem transijt : sed nec totius citra elegit sibi man-
sionem. Est qui oblitus ē dñi creatoris sui : et est qui qui-
det eū in conspectu suo semp : oblitus populū suū et domū pa-
tris sui. Et ille quidē celestia obliuiscitur : hic vero que sūt sup
terrā. Iste pñcia. ille futura : iste que vident. ille que nō vi-
dentur : postremo. iste que sūt sua. ille que ihū xpi. Vterq;
manasses. uterq; obliuiscus : sed alter quidē iherlm : alter
babilonis oblitus. Oblitus ē alter eorū que impediūt. et iste
paratus : alter sane eorū magis que expediūt et que nō ex-
pedit obliuisci : atq; hic pñtus impātus ad videndam in se d-
mini maiestatem. Neq; em̄ est domus patris. in qua salua-
tor oratur : nō est manasses ille cui appareat ille qui isrl regit :
et sup cherubim sedet. Appare inquit corā effiam beniamin et ma-
nasse. Ego arbitror istos esse tres qui saluant : quos alius quidā
ppheta noe. daniellem et iob notauit : eosdem quoq; et tribus ill
pastoribus designari : quibus nato angelo magni consilij ange-
lus euangelizauit. **V**ide autē ne forte ipsi sint tres magi ve-
nientes iam nō modo ab oriente. sed enā ab occidente : vt veniant
cū abraham ysaac et iacob. **F**orte em̄ nō incongrue videbit ad of-
ferim quidē quod fructificationē sonat. ptine thuris oblationē : qd
offerre incensū dignū in odore suauitatis. pprie sit eorū. quos posuit
dñs vt eant et fructū afferant : id est ecclesie pñtorū. Nā et ben-
iamin filius dextre offerat nātē est aurū. id est pñm huius mudi :
vt videlicet populus in parte dextera constitutus. a iudice mōdi
audire : quia esurui et dedisti michi manducare et cetera. Porro
manasses si tñ is esse voluerit cui appareat deus. mirū offerat
mortificationis : quā quidē a mñ specialiter arbitror pfectione re-
quiri. Et hec dicta sint ne ad eam partē tribus manasse q̄ citra
iordanē subrestitit pñeam : sed obliuiscim magis ea que re-
sunt : extenti et intenti ad anteriora. **N**ūc vero redeam⁹
in bethleem : et videam⁹ hoc verbū quod fecit dñs et ostendit vi-
bis. Dom⁹ patris est ut iam dixim⁹ : bonū est nos illic esse. Vbi
em̄ fuerit verbū dñi. non deest utiq; patris qui confirmet cor :

dicente propheta. **C**onfirma me in verbis tuis. **A**mirum quod praedit
 de ore dei vivit homo? vivit in xpo: vivit in eo xpc. **I**bi oritur.
 ibi apparet: nec omo amat titubans cor: aut vacillans: sed
 stabile et confirmatum. **S**i quis murmurat si quis hesitat. si
 quis mutat: si quis cogitat revolvit in lutum. redire ad vomitum
 immutare oppositum: non est bethleem: non est domus panis. **S**ola enim
 fames et fames valida in egyptum cum descendere porcos pascere siliquas
 esurire compellit: utpote pcul agentem a domo patris: in qua mercen-
 narij pambus habundare noscunt. **N**on ergo in huiusmodi corde nas-
 citur xpc: cui deest fidei fortitudo virginitatis panis vite: scripta teste. **Q**uoniam
 iustus ex fide vivit. **E**t videlicet vera anima vita que ipse est: non nisi
 per fidem interim habitet in cordibus nostris. **A**lioquin quomodo in illo nasca-
 tur ihesus. quomodo solus erit illi? quoniam vera omo certa quod finita est.
 quod is tuus qui perseveraverit usque in finem salus erit. **N**am quod nunc
 invenitur in eo xpc. nec de eis sit quibus dicitur. quia vocatione ha-
 bens a sancto: ex eo vel maxime constat quod sine dubio etiam aruit cor
 eius: ex quo oblitus est comedere panem suum. **N**ullo minime autem
 ad filium dei pertinet qui eiusmodi est: quod non nisi super quierum et humilem
 ac nementem verba sua requiescat spiritus eius: nec sit ulla so-
 cietas etermitati et tante mutabilitati: ei qui est. et ei qui nunquam
 in eodem statu permanet. **E**t ceterum quilibet firmus. quilibet fortis
 in fide quilibet paratus: quilibet pambus habundans: ipso quod
 largiente cum cordie orantes dicimus. panem nostrum condianum da no-
 bis hodie: nec habemus addere consequenter: dimitte nobis debita
 nostra. **A**lioquin si dixerimus quia patrum non habemus: nos ipsos seducimus:
 et veritas in nobis non est. **A**mirum veritas ipsa est que non sim-
 pliciter in bethlehem. sed in bethleem iude nascitur: xpc ihesus filius dei.
Precor ut ergo faciem eius in confessione. ut significati patrum et
 patrum. inveniamus et nos bethleem iude: atque ita nascentem dominum
 videre mereamur in nobis. **C**eterum si qua conspexerit quod quidem
 multum est ad nos. ut sit fecunda virgo: sit stella maris. sit plena
 grana: et supereminenter habens in se spiritum sanctum: puto quod non in ea
 sed ex ea quoque non dedignabitur nasci. **N**emo sane id sibi arrogare

xxxj.

psumat: nisi quos ipse spali designat tunc digito demonstrat
ueit dices. **E**cce mihi mea et fratres mei. **E**nuero audi omnes
existis. **F**ilii mei quos iterum perituro: donec formet christus
in uobis. **S**i enim nasa videbat in eis cum formaba in eis?
quo non etiam ab eo similiter nasa eum dicere quis presumat.
qui in ipso eum quodammodo perituebat. **E**t tu quidem ipias
nagoga hunc filium nobis pepisti: officio quodam matris:
si non matris affuit. **E**xussisti eum de sinu tuo. ex ciuitate
deiciens. et eleuans super terram: tunc dices etiam gentium patrem et
etiam perituum: que est in celis. nec michi nec uobis sit:
si diuidat. **D**iuidat inquit non mihi utriusque: si ab utroque. **E**x
pulsu enim et exaltatu. et quidem modice satis: tamen ut nec
in tuus esset membris nec in terra. ferro undique coartasti: ne
forte hac uel illac excederet: uel uidelicet a te separatus ad neu
tram perueniret illarum. **S**euia mirum mihi ita abortiuum facere
uoluisti: dum esset qui exire possit excussu. **A**ge ergo quicquid
proferis: primo quod nichil proferis intue. **U**ndique egrediuntur
filie syon: ut videant regem salemone in dyademate quo
coronasti eum. **R**elinquens matrem adheret uxori sue: ut sit
duo in carne una. **E**x ciuitate pulsus atque exaltatus a terra.
omnia trahit ad se: quippe qui est super omnia deus benedictus
in secula Amen.

De nativitate domini et de quibus fontibus

Orandis quidem est dilectissimi hodiernae diuine nat
uitatis sollempnitas: si dies brevis cogit breuiter
sermonem. **N**ec mirum si nos facimus breue verbum: quoniam et
deus per verbum fecit abbreviatum. **V**ultis nosse quod longum
quod breue fecit. **C**elum inquit hoc verbum et terram ego impleo:
nunc verbum caro factum est: in agusto locatum in presepio est.
A seculo autem propheta et in seculum tu es deus: et ecce frater
est infans diei unius. **A**d quid hoc fratres. aut que necessitas
fuit: ut sic eximamur se. sic humiliaret. sic abbreviaret
se dominus maiestatis: nisi ut vos similiter faciant. **I**am
clamat in exemplo. quod postmodum predicatur est verbo.

discite a me quia mitis sum et humilis corde: ut verax iudicia
 qui dicit: que cepit ihesus facere et docere. **O**bscuro pro
 et plurimum rogo fratres non paciamini sine causa tam passum
 exemplar vobis exhibitum esse: sed conformari illi. et innovari
 spiritu mentis vestre: studete humilitati que fundamentum est custodis
 virtutum: sectamini illam que sola saluare potest animas vestras. **Q**uod
 enim magis indignum. quid detestandum apostoli. quid gravius pu
 niendum: quam ut videmus deum relictum puillum factum. vult apponere
 magnitudinem se homo super terram. **I**ntolerabilis impudencie
 est ut vobis sese exmanuuit maiestas: vniuersis inflet et
 tremescit. **E**t hoc igitur est propter quod exmanuuit se for
 ma serui accipiens qui in forma dei patri equalis erat:
 sed exmanuuit se maiestate et potentia: non bonitate et misericordia.
Quid enim ait apostolus. Apparuit enim benignitas et humani
 tas saluatoris nostri dei. Apparuit autem potentia in rerum
 creatore: apparebat sapientia in earum gubernatione: sed benigni
 tas nostre nunc maxime apparuit in humanitate. **I**nnouerat in
 deis potestas in signis atque portendis: unde et in ea lege in
 uices sepius. ego dominus ego deus. **P**hilosophis quod habundantia
 nobis in suo sensu maiestas innotuit: quam uix apostoli uerba.
 quod notum est dei: manifestum est in illis. **V**erumptamen et in
 dei pietate ipsa premebatur: philosophi scrutatores maiesta
 tis opprimebantur a gloria: pietas subiectionem. maiestas exigit
 admirationem: neutrum imitationem. **A**ppareat domine bonitas cui
 possit homo qui ad ymaginem tuam creatus est conformari: nam
 maiestatem. pietatem. sapientiam. nec imitari possumus: nec ex
 pedire emulari. **Q**uousque angustata est misericordia tua in sola
 angelorum parte: reliquum occupat iudicium cum toto pariter hu
 mano genere. **D**omine in celo misericordia tua. et veritas tua usque ad
 nubes. terram uniuersam quod deprecat in aereas partes. **D**ilatare
 misericordiam terminos suos: extendat fines. expandat sinum: attri
 gat a fine usque ad finem fortiter: et disponat omnia suauiter.
 Restrictus est domine iudicio sinus tuus: solue angulum tuum: et ve

mi miserationibus affluens: superfluent caritate. Quid tu times
o homo: quid trepidas a facie domini quod venit. Venit non audi-
tare: sed saluare terram. Olim tibi persuasum est ab infideli quo-
dam seruo ut furtum tolleres: et imponeres regium dyadema capi-
ti tuo. Deprehensus in furto quid mihi times: quid mihi fugeres a
facie eius. Forte enim iam gladium vibrat igitur. Nunc in ex-
ilio positus in sudore vultus tui vestieris pane tuo: et ecce vox
audita est in terra: quod dominator aduenit. Quo ibis a spiritu eius: et quo
a facie eius fugies. Noli time fugere noli time: non venit cum
armis: non perueniendum si saluandum requirit. Et ne forte ducas ea-
am nunc. Vocem tuam audiui et abscondi me: ecce infusus est et sine
voto. Nam vagientis vox miseranda magis est: quam tremenda.
Aut si cui forte terribilis: sed non tibi. Puulus factus est: tenera
membra virgo nostra panis alligat: et adhuc timore trepidus.
Vel in hoc scies quod non venit perdere te. sed saluare: eripe non ligare.
Iam aduersus hostes tuos dimittat: iam superborum et sublimium
colla tamquam dei virtus et dei sapientia calcet. Duo sunt tibi hostes
panis et mors: id est mors corporis et anime. Vtrique debellatur:
aduenit: ab utroque saluabit te: noli timere. Et iam quidem panis
in propria persona vivit: quando humanam naturam sine ulla contagione sus-
cepit. Gravidus enim panis factus est violentia, et ruerit corporis
tuum esse dimittat cognoscatur: quando naturam quam se totum infusus
et occupasse gloriabatur: ab eo petitur aliena in christo iuncta.
De hinc persequitur inimicos tuos et apprehendit eos: nec des-
titur donec deficiant. Contra panem dimittas. in quatuordecim
sua verbis panis et exemplis oppugnat: sed in passione sua al-
ligat illud. Alligat plane forte: et diripit vasa eius.
Et iam vero eodem ordine mortem quam panis superat in seipso
cum resurgit panis dormientium, et primogenitum mortuorum
postmodum debellatur: eam panis in nobis omnibus: quando videtur
suscitabit mortalia corpora nostra: et destruet novissimam
inimicam mortem. Propterea enim resurgens de morte idcirco est: non si-
cut antea nascens panis inuolutus est. Propterea qui per panem su-

nū affluebat non iudicās q̄p̄: resurgēs p̄moxit se: et iusti
 ae āgulo videtur quodānō affluētē sinū mīe collegisse: q̄
 mīa extitit p̄pat̄ ad iudiciū: quod in mīa resurrectione futurū ē.
 Nā et p̄pt̄a p̄mū dñi v̄it ut mīam p̄rogat̄: et futurū in fi
 ne iudiciū p̄aurēs mīa tēperauit. **C**icet em̄ p̄mū ad nos
 venerit: nō parū tñ attulit: nō parū gtulit nobis. Si q̄rit̄
 quid attulit: p̄mo dñm attulit mīaz: secūdū quā teste ap̄lo
 saluos nos fecit. Neq̄ h̄ns tñ p̄fuit quos tūc p̄sens iuēit: s̄
 fons est qui mūq̄ potēit exhauriri. **F**ons nobis est x̄ps dñs
 inde lauem̄ sicut sc̄ptū est: qui dilexit nos et lauit nos a p̄
 catis n̄ris. **V**erūptm̄ non iste solus aquarū vs̄ est ut tñ for
 des abluūt: s̄ et siti extīgūt. **S**ciūs vero aut sapiēs q̄ in sa
 p̄ia morabit̄: et in iusticia meditabit̄. Et p̄ pauca. **A**qua
 inquit sap̄ie salutaris potabit̄ illū. **B**n̄ sap̄ie salutaris: q̄
 mīa sap̄ia t̄nalis amoris est: et sap̄ia mūdi etiā inimica ip̄
 sa est deo. **S**ola que ex deo est sap̄ia salutaris: que secūdū ia
 cobi diffinitōes p̄mū pudica: dēp̄ pacifica ē. **N**ā sap̄ia t̄
 nis voluptuosa est nō pudica: sap̄ia mūdi tumultuosa: nō pa
 cifica. **S**ap̄ia vera que ex deo est p̄mū pudica quidē est: nō
 q̄rēs que sua s̄t. s̄ que ahesu x̄pi: ut nō suā quisq̄ faciat vo
 lunt̄: s̄ cōsideret que sit volūtas dei. **D**eūq̄ pacifica nō ha
 bēdās in sensu suo: s̄ alieno magis atq̄esces cōsilio vel iud̄.
Tonus aquarū vs̄ est irrigatio: quā p̄fecto n̄itaz habēt
 nouelle max̄ie plātardēs: alioquū aut immū p̄ficiēt: aut ex
 toto p̄ siccitate peribūt. **Q**uerat ergo deuotiōis aquas. q̄s
 quis seminauēt bonoz opm̄ semina: ut irrigat⁹ fonte ḡ
 ne. bone ḡsacōis et nō exarescat: s̄ in p̄petua viridita
 te p̄ficiat. **O**rat em̄ p̄ huiusmōi p̄pheta. **E**t hōstiaustu
 tiū p̄gūe fiat. **S**ic et in laudib⁹ aarō legis: qm̄ sacrificiū
 ei⁹ cotidian⁹ ignis assūpsit. **I**n quib⁹ oib⁹ nichil aliud
 intelligendū uidet̄: nisi ut bono opa feruorē deuotiōis et
 dulcedie sp̄ualis gr̄e ḡdiat̄. **P**utas iuēiri potēit q̄rt⁹
 fons ut paradisu⁹ recarpem⁹: q̄tuor fontū irrigatōe amēf-

xxxiij

simul. **N**ā si terrenū padisū deuo nobis reddedū nō spe
ram⁹: quō regnū celoꝝ sperabim⁹. **S**i terrē inquit dixi
bis et nō creditis: quō et si dixerō vobis celestia credetis.
Nūc aut vt de exhibitiōe pñau. firma sit expectatiō futuroꝝ:
padisū habem⁹ multo meliorē et longe delcābiliore q̄ pmi p
tes habuerūt: et padis⁹ n̄r xps dñs est. In quo tres quidē iam
fontes iuēim⁹: quartū quera⁹. **H**abem⁹ de fonte grē ad irri
gādas bonoꝝ operū plātas: aquas deuotiōis. **H**abem⁹ de fo
nte m̄ie ad diluēdas culpas: aquas r̄missiōis. **H**abem⁹ de fonte
sapieñcie ad potādā n̄rāz sitim⁹: aquas discretiōis. **Q**uera⁹ ad
deroquēdos abos aquas feruētes: aquas emulatiōis. **H**ec min⁹
q̄ dūit et deroquūt affciōnes n̄ras: et ebullūt de fonte carita
tis. **V**n̄ aut ppheta. Fontaluit cor meū int̄ me: et in medita
tiōe mea exardescet ignis. **A**libi quoq. zelus inquit dom⁹
tue gmedit me. **S**iquidē ex dulcedine deuotiōis diligēs iusti
ciā: ex feruore emulatiōis odio habet iniquitatē. **E**t vide ne
forte de fontib⁹ istis p̄dixerit psaias. **N**aurietis aquas i gū
dio: de fontib⁹ saluatoris. **N**ā ut p̄missionē hāc vite p̄ntis
nouēis esse nō futūe: illud attende quod seq̄tur. **D**uctus i illa
die q̄fiteim⁹ dño: et iuocate nomē ei⁹. **I**nuocatiō quippe p̄ntis
est: sicut sc̄ptū est. **I**nuoca me in die tribulatiōis. **P**orro ex
hīs quatuor fontib⁹ tres quidē p̄prie quēre vident trib⁹ eam
ordinib⁹. singuli singulis: nā p̄m⁹ quidē oib⁹ est gr̄s. **I**ni
tis em̄ offendit⁹ oēs: et n̄m̄ habet⁹ fontē m̄ie: quo possit
rū offensionū abluē sordē. **O**ēs inq̄ peccauim⁹. et egem⁹ gloria
dei: et plati et ḡmētes et quigati. **S**i dixerim⁹ q̄ p̄m̄ nō ha
bem⁹: nos ip̄os seduci⁹. **Q**uia ergo nemo mūd⁹ a sordē: n̄m̄
est oib⁹ fons m̄ie: et pari voto debet ad hūc fontē noc. **D**āuid
et iob appare. **D**e cetero iob quidē maxie fontē sapie q̄rat: in
ip̄e magis m̄e medios laq̄os ābulat: ita vt magnū videt
si a malo desinet. **D**āuid vero currendū est ad fontē grē: cu
minimū p̄m̄e opa et labores abstineñcie: deuotiōis gr̄a n̄r
est p̄guāe. **O**portet em̄ vt nos opa m̄ie in hilaritate oīa

faciam? qm hilarē datorē diligit deus. Verū trā nra neq̃
q̃ fertilis est huiusmōi semis: bone salū q̃u sarōis peribit fa-
nle et gtabescet: adeoq̃ facile exarescet: nisi crebuis irriga-
tiōib⁹ adiuuet? Ut mēto in orōne dñica huiusmōi grāz fō
cotidiū nōie pāis cotidie petā. Q̃ em nobis timēdū ne for-
te cadat sup nos tribilis illa maiestas maledictio ppheticē
ip̃arōis: fiat sicut fenū tector q̃ p̃usq̃ euellat exaruit.
Fons vero emulacōis noe sp̃enalius quēit: q̃ maxie p̃latos de-
ret hic zelus. Quatuor itaq̃ fontes istos adhuc in cr̃ne viuē-
tib⁹ nobis in semetip̃o x̃ps exhibet: q̃ntū qui ē fons vite p̃
hor seculū repmittēs: ad quē siuebat ppheta cū dūet. **Di-**
uit ad mea ad fontē viuū. Fortassis enā p̃t hos q̃tuor fō-
tes q̃tuor in lōis vulnerat⁹ est adhuc viuēs in cruce: p̃t q̃ū
tū nū iā t̃didisset sp̃m. t̃nsforat⁹ in latē. Viuebat adhuc q̃n
foderūt ei man⁹ et pedes: ut q̃tuor fontes nobis adhuc viuē-
tib⁹ ex seip̃o p̃ferret. Q̃ntū p̃tulit vuln⁹ cū iā exp̃m̃ss: ut
in semetip̃o fontē q̃ntū nobis p̃obitū ap̃eriret. **Dz dū lo-**
quim⁹ de misteris nat̃itatis: deuēim⁹ r̃pente ad scrutāda sa-
crāmēta dñice passiōis. Nec mirū tñ si queri⁹ in passiōe quod
in nat̃itate sua x̃ps attulēit: tūc em g̃asso sacro: penūaz que
latabat. in p̃nū nre redēptōis effudit. **Item fmo de nat̃a**

Agna opa dñi ait ppheta. Magna **tūc dñi**
quidē oīa opa ei⁹ fr̃es: siquidē magn⁹ ip̃e: s̃ ad
nos maxie spectāt: que i eis maxia eē vident. Hic est q̃dē
q̃ p̃sallit idem pph̃e dūcēs. Magnificauit dñs facē nobiscū.
Deiq̃ q̃ magnificē nobiscū agat sp̃enali⁹ tria quedā eius
opa clāmāt: q̃me nre creatōis. q̃ntis redēptōis: et futūe
glōsificōis. Q̃ magnificū sūt opa in singulis: opa tua
dñe. Tuū est virtutē opm tuoz amūnāe populo tuo: nos ip̃
sa saltē opa non silem⁹. **T**riplix fr̃es om̃ixionē in h̃is
trib⁹ q̃siderāe est: celestis plane opis. et diuine virtutis. Nā
in p̃mo quidē ope nre q̃diciōis de limo t̃re plasmāuit hōi-
nē deus: et īsp̃rauit in facē ei⁹ sp̃ritū vite. Qualis ar-

tifex. qualis comitor rerū: ad au⁹ mutū sic agglutiant^r sibi lim⁹
tre et spirit⁹ vite. **A**im⁹ quidē iam aū creat^r erat: qñ m pñā
pio creauit deus celū et terram. **A**c spirit⁹ sane nō gmunē sⁱ
ppaz habet qdūōnē: nec m massa creat^r: sⁱ singulā quādā
excellēcia iⁿspirat^r. **A**gnose o homo dignitatē tuā: agnosce
gloriā qdūōis huāne. **E**st tibi aū mūdo corp⁹: sic em dicit
eū qui qstituit^r est sup^r omūsam hui⁹ creatūe torporis mole:
aliqua similā ei ex pte. **D**ed est tibi etiā sublimi⁹ aliqūd:
nec oīo qpand⁹ ceteris creaturis. **C**omparta et qfederata sⁱ
m te caro et aīa: illa plasimā: hec iⁿspirata. **D**ed aū mēst
hec qmixtio: au hec omio de pstatut^r. **E**tē m uix sapiēciā fi
lioz hui⁹ seculi vbi sociāt^r sūmis inferiora. pualēt qui potes
tatē habēt: et hūliozib⁹ vnt^r qp libitu suo. **C**onculcat for
or m m⁹ forte: ridet sapiēs indoctū: simplice fallit astutē:
potēs despiat iⁿbeallē. **N**ō sic m opetuo deus nō sic m tua q
mixtione: non ad hoc sociasti spiritū limo. sublimē hūil⁹. Dig
nā et excellētē creaturā abiecte et iutili masse. **Q**uis nō vide
at frēs: quātū corpori pstat aīa. **N**ūq⁹ nō trūc^r est m sensi
bilis. caro iam imata. **A**b aīa em pulchritudo: ab aīa em iⁿ
mētū: ab aīa em claritas vis⁹: et son⁹ vocas. **D**eīq⁹ sens⁹ vōis
ab aīa est. **C**aritatē mīchi ista qūctio qmēdat: caritatē m har
ipā qdūōis qpīe pā gma lego: caritatē m ipō statū qmāp
nō solū pdiat: sⁱ mgerit mīchi man⁹ beīgnissima creaturā
Et quidē magna hec qūctio dilectissimi: sⁱ si stabilis qm
siss⁹. **N**ūc aut licet diuino fūcit mūta sigillō: ad ymag
nē quippe et similitudinē suā creauit hoīez deus: hec di
ruptū est sigillū: et ymtas dissipata. **A**credēs ille pess⁹
larro. recēs adhuc sigillū fregit: et sic multata similitu
dine diuina. qpāt^r est m ser homo iumētis iⁿspīetib⁹: et si
milis fact^r est illis. **R**ectū quippe fecit deus hoīnē: atq⁹
similitudo ei⁹ de quo scriptū est. **Q**uia rect^r dñs deus m⁹ o
nō est mīqtas m eo. **V**eracē quoz et iustū fecit eū: sicut et ip
se veritas et iustia est. **N**ec ymtas ipā poss⁹ disūgi. **S**i

sigilli huius integritas permanet. Verum superuenit falsari: qui
 in doctis sigillum promittens melius: uerue fregit quod erat ma-
 nu diuinitatis impressum. Eritis inquit sicut dei: factes bonum
 et malum. O maliuose o maligne: ad quid eis huius simi-
 litudo facie. Sit certe sicut dei: ratione iusti ueraces. Sit
 sicut deus: in quem non cadit peccatum. Hoc quippe sigillo sta-
 te: stabit uirtus illa. Jam expiuntur miseri: quid nobis
 persuasit per soga dyabolice fraudis. Fracto namque sigillo
 sequitur amarum distidium: triste diuorant. Ubi est quod
 dixisti neque: nequaquam moriemur. Ecce enim moriemur oes:
 et non est homo qui uiuat et non uideat mortem. **¶** Sed quid
 erit dominus deus. nunquam ne respiciet opus tuum: et qui ceciderit
 non adiacet ut resurgat. Non est qui reficiat: nisi qui fecit.
 Itaque propter miseriam morum et gentium pauperum: nunc exurgat
 deus: ponat in salutem: fiducialiter agat in eo. Dique
 de nichil proficiet inimicus in eo: et filius iniquitatis non appo-
 net nocere ei. Nouam inquit ego facio commixturam: nam expressi
 et robusti pono sigillum eum qui non ad ymaginem meam factus. sed
 est ipsa ymago: splendor glorie et figura substantie: non factus
 sed genitus ante secula. Et ne forte timeas esse frangendum. aruit
 inquit tamquam testa patris mea: sed talis testa quam nec ipse malleus um-
 uerse terre nocere uallo non possit. **¶** Hanc autem primam ex duobus fac-
 ta sit. secunda iam commixtio fiet ex tribus: ut distat ex hoc ipso
 ad sacramentum accedens trinitatis. Verbum quod erat in principio
 apud deum et deus erat: anima que de nichilo creata est et ante non
 erat: caro de massa corruptoris sine corruptione aliqua diuino segregata
 auisio. qualis nulla caro iam erat: uinculo indissolubili: inpone-
 rent unitate. Habes in his triplex generis potentia. Quod non
 erat creatum: quod perierat reprobatum: quod super omnia erat paulo
 minus ab angelis erat immoratum. Nec sunt euangelica illa sa-
 ta farime que puti fermentant: ut sit panis angelorum quem man-
 ducet homo: panis confirmans cor hominis. **¶** Felix mulier — bene-
 dicta in mulieribus: in uirginitatis uisceribus superueniente igne

xxxv.

spiritus sanctus est pater iste. **Felix** magis mulier: quem he-
tria sata inmisit fidei sue fermentum. **D**iquidem fidei accepit. fi-
de peperit: et ut ait elizabeth bria que medidit: quoniam perfecta sit
in ea que dicta sunt ei a domino. **N**ec mireris quod fide eius mediante
vultu dixerit verbum carni: quoniam et carne ipse de eius carne
suscepit. **D**ane ne hoc quidem prout exponi obuiam potest quod
de celesti regni dicitur similitudinem: neque enim indignum videtur. si
celorum regnum fidei maiore operatur: quia et operatur. **I**taque vi-
tulum omnino: nulla omnino solutio potest creatura. **D**iquidem nec prin-
ceps mundi huius habet in eo quicquam: nec apostolus iohannes solutio
dignus est corrigere taliam mentem. **Q**uid tamen? **S**oluat certe
aliquatenus mente est: alioquin quod dissolutum est non consolidatur.
Panis integer. thesaurus absconditus. sapientia occulta: que con-
litas in hinc omnibus. **U**erito flebat iohannes non inveniri qui
aperiret librum: et solueret signum eius. **D**um enim clausus fuerit: ne-
mo ex nobis divinam illam attingere sapientiam prevaleret. **A**peri tu
librum agne dei: mansuetudo vera fodientes exponere uideo ma-
nus tuas et pedes: ut predat qui in eis latet thesaurus salu-
tis: et copiosa ostendit. **F**range demum esurienti panem tuum. **D**o-
lus enim frangere potes: qui solus ut confracta solidus. **S**itne potes
et in ipsa confractioe. **D**olus potestatem ponendi diem tuum habes: in-
volueris et sumendam. **Q**ua igitur misericordie soluat aliquatenus
templum hoc: sed non potest dissoluatur. **D**eparet ab anima raro: si
verbum sane et carnis servet incorruptionem: et anime plenam offerat
libertatem: ut sola inter mortuos libere agat. **E**dices vincti
de domo carceris: sedentes in tenebris et umbra mortis. **P**otest
anima sancta carne immaculata. si et sumendam tertia die: ut mori-
ens morte perimat: et vita hominum cum resurgente et surgat. **I**n-
factum est diluissimum: et ita frater gaudeat. **M**orte illa mors
mortua est. et regnanti sumus in spiritu vite: per resurrectionem in
christi ex mortuis. **N**am quid futurum sit in vultu trinitatis
loquitur. **N**ec oculis vidit nec auribus audiuit: nec in corpore hominis
ascendit: que ipse ait de diligenti se. **C**onsumatio est illa

cū tradiderit xpus regnū deo pā: et erūt duo iā nō mīr
ne vna: s; m spū vno. **E**tem si adherēs crī verbū fīm est
caro: multōgis qui adhererit deo. Vnū spūs ēit cū eo. **E**t
hac quidē ymōne media hūilitas exhibet: et hūilitas māg
et māg minus: mea vero quā expecta? ad quā suspirā? pftā
nobis: si tñ nobis rposita gloriificatio est. **Q**uā si mēmim?
m pma quitiōe quā ex aīa et crīne opact? est hō caritatē q
mēdari: mēto eminet hūilitas m seūda: que sola est vtr
hūilitas lese rpatio caritatis. Porro pūmīt? rōnalis aīe cre
atūa terreno corpori: oīno nō est hūilitati ascribē. **D**iquidē
nō ex deliberatiōe ppa crīni misretur: s; creando imittit: im
mittēdo creatur. **N**on sic sane ille sūm? spūs. qui cū esset ma
gis bon? ipō bñplaciti sui arbitrio: accessit ad corp? cōiū
tū. **M**erito demq; caritatē et hūilitatē sequit? gloriificatio:
q sine caritate nichil pdesse pōt: et nemo nisi qui se hūiliat
exaltabitur. **I**te **s**ermo de natiuitate dñi 2. **tristāys ei**

Duo quedā rerū gña frēs m hac natiuitate dñi qsi de
ro: nō solū diuersa: s; et dissimilia valde. **D**iqui
dem puer qui nā sit? deus est. et mar? de qua nascit? vrgo
est: et part? ipe sine dolore est. **F**ulget m tenebris lux no
ua de celo: gaudiū magnū angel? euāgelizat: laudat mul
tudo celestis milicie: dat? gloria deo: pax hōib? bone vo
luntat. **C**urrūt pastores et iuēnūt quod ad eos dictū est
verbū: nūciāt alijs: quicūq; audiūt admirāt. **H**ec et hñs
similia dissimī diuine vtiut? st? nō fragilitat? humane?
vasa st? aurea et argentea: quib? p tāta solēpnitate m mē
sa dñi enā egēns quibusq; hodie ministrat. **N**on est nobis
tollere ista: nō nobis aure? discus datur aut cyphus: s; qui
meis est tñb? et pot? **D**iligēter qsidera ait sapiēs: que ap
ponūt tibi. **E**t ego certe agnosco mea esse naturat? hui?
temp? et locū: infantilis corporis teneritudinē: puuli pa
git? et lacrimas: s; et ipoz quib? pmo amūciat? natiuitas
saluatoris paup?tatē pastor atq; vigilias. **M**ea st? hec. pro

xxxvj

me faciūt: michi apponūtur: michi pponūt: imitāda. **N**i
eme nat̃ est: nocte nat̃ est x̃ps. Nūq̃ credim⁹ casu f̃m. Ut
in tāta aeris m̃temētia et in tenebris nasceret⁹: cui⁹ est h̃ies
et estas. dies et nox. Non eligūt puuli ceteri q̃n nascūt:
quippe quib⁹ vix est adhuc incipietib⁹ vixē null⁹ subest rō
nis vsus: nulla eligēdi libertas: facultas nulla deliberā
di. **X**p̃us fratres et si homo nō erat. erat t̃m in p̃ncipio a
pud deū: et deus erat eiusdē cui⁹ nūc est sapiē et potesta
tis: utpote dei ṽt⁹ et dei sapiā. **M**ascitur⁹ itaq̃ dei fili⁹
cui⁹ in arbitrio erat quodcūq̃ vellent eligē tēp⁹: elegit qd̃
molest⁹ est p̃serti puulo et pauperi m̃ris fili⁹: que vix
p̃anos habet ad iuolūedū: p̃sepe ad r̃f̃mādū. Et cū tāta
esset necessitas: nullā audio fieri pellū m̃sionē. **P**riāda
pellireis vestit⁹ tūc: p̃ānis secūdo obvoluit. Non est ta
le iudiciū mūdi. Aut iste fallit⁹: aut mūd⁹ errat: s̃ diu
nā falli ip̃osibile est sapiām. **N**eito et q̃m et r̃ms q̃dē
cia mors: siquidē et ip̃a immūta est deo. Et seculi q̃ pru
dēcia stulticia nōiat. **Q**uid em̃. **X**p̃us ṽt⁹ qui nō fal
sit⁹ elegit quod r̃m est molest⁹: id ergo meli⁹. id ṽt⁹:
id pon⁹ eligendū. Et quisq̃s aliud doceat vel suadeat:
ab eo tāq̃ a seductōe cauedū. **I**am vero etiā nocte voluit
nasci. **V**bi st⁹ qui tā ip̃udent⁹ ostētae gestūt semetip̃os.
Crist⁹ elegit quod salubri⁹ iudicat: vos eligūt quod r̃p̃bat
ille. **Q**uis prudēciore duob⁹. **C**ui⁹ iudiciū iusti⁹. **C**ui⁹ si
tēna samora. **D**eīq̃ taret x̃pus: non se extollit nō mag
nificat. nō p̃ducit: et ente āmūnat eū angel⁹: laudat m̃
titudo celest⁹ ex̃c̃it⁹. Et tu ergo qui x̃pm sc̃q̃r. iūctū ab
sconde thesaurū: ama nesciri. **A**udet te os alienū: sile
at tuū. **A**d huc aut̃ et in stabulo nascit⁹ x̃pus: et in
p̃sepio r̃f̃mat⁹. Et nōne ip̃e est qui dicit: me⁹ est orbis
terre et p̃leītudo ei⁹. **Q**uid ergo stabulū elegit. **P**lū
ne ut r̃p̃bet gloriā mūdi: dāpnet seculi ṽritatē. **N**e
dū loquit⁹ lingua: et querūq̃ de eo st⁹ r̃lamāt: p̃ducit e

p̄agelzāt. Ip̄a q̄ m̄fātīlia mēbra non silet. In oīb⁹ mū
 di iudiciū arguit⁹: subūtit⁹ ofutat⁹. **E**t quis em̄ hōm si
 daret optio nō magis eligeret robustū corp⁹: et etatē intel
 ligibilē q̄ m̄fātīlem. **O** sapia q̄ de occulto trāheris. **O** ve
 re tārta et velata sapia. Et tñ fr̄es ip̄e est p̄missio oī
 p̄ ysaiam: puulo sūc̄s xp̄bae malū et eligē bonū. Malū
 ergo voluptas corporis: bonū vero afflictio est. Siquidē
 et hāc eligit. et illā xp̄bat puer sapiēs: verbū m̄fās. Ver
 bū em̄ caro factū est: et caro īfirma. caro m̄fātīlis. caro te
 nera: caro ipotēs oīs operis: oīs laboris īpanēs. Et vere f
 nes verbū caro factū est: et habitauit in nobis. Dū ess
 m̄p̄n̄pio apud deū. lūcē inhitat inaccessibilē: et non
 erit qui capet allud. Quis em̄ tuestigauit sensū dñi: a
 quis cōsiliari⁹ ei⁹ fuit. **C**arlis hō non p̄cipit ea: quē dei
 s̄t spirit⁹. **S**z iam capiat et cōnalis: q̄ factū est caro. xxxvii.
Nim̄hil p̄ter carnē nouit audire: ecce rōbū caro fīm est:
 audiat allud vel in carne. **O** homo vel in carne tibi exhi
 betur sapia illa quondā occultā: ecce iā ip̄is sese īgerit
 sensib⁹ carnis tue. **C**arlit⁹ ut ita dixerī p̄dicat⁹ tibi. Fuge
 voluptatē: q̄ mors posita est s̄c̄s introitū delatōis:
 age pēitentiā: q̄ p̄ hāc app̄iquat r̄gnū. **H**oc tibi p̄dicat
 stultū allud. hoc p̄sepe cōmmitat⁹: hoc mēbra illa m̄fā
 tīlia māifeste loquūt⁹: hoc lac̄me et vagit⁹ euāgelzāt.
Plorat quippe p̄p̄s: s̄ nō sicut ceteri: aut ite nō quāere
 teri solet. In aliis sens⁹ in xpo p̄ualebat affrūs. Pacīū
 tur illi nō agūt: utpote nec ap̄i adhuc vsū voluptat⁹
 habētes. Illi ex passione lūgēt: op̄us ex passiōe. Illi
 iugū graue quod ē sup̄ oēs ade filios: xps filioz ade de
 plorat ip̄a. Et certe p̄ quib⁹ nūc lac̄mas fūdit: postea
 fūdet et sanguinē. **O** duricia cordis mei. **U**tinā dñe
 sicut verbū caro factū est: ita et cor meū carneū fiat. Si
 quidē et hoc possit⁹ es p̄ ap̄hetā. **A**uferā m̄q̄ a vō
 bis cor lapideū: et dabo vobis cor carneū. **F**ratres: lac̄

me populi michi et pudore parant: et dolore. Iudebā ego
foris in plateis: et in secreto regalis cubiculi super me fe-
rebat iudiciū mortis. Auduit hō conuictus ei⁹. cont' posi-
to dyademate: facto vestitus. asspsit mē caput: nudape-
des: flens et euulsis q morte dāpnatus esset seruul⁹ ei⁹. In-
tueor illū subito predētem: stupeo nouitate: causā pūc-
tor. et audio. Quid frū⁹ sū. Adhuc ne ludā: et delu-
dā lacrimas ei⁹. Plane si insan⁹ sū et mēte inops nō se-
quar eū: nec simul cū lugere lugebo. Ecce vñ pudor.
Dolor et timor rōnde. Utq; qz ex cōsideratione rōndi:
periculi mei estimo q̄tutā. Desceba. san⁹ in uolūta:
et ecce mittit filius hōis. filius dei altissimi. et iubet or-
adi: ut vulnerib⁹ meis p̄fuso sanguis illi⁹ balsamo
medeat. Agnosce hō q̄ grāia sūt uulnera: p quib⁹ me
cesse est popm dñm vulnerū: si nō esset herad mor-
te. et mortē sempiternā: nūq; p corp̄ a medio dei filij mō-
rētur. **P**udet itaq; dilassimū p̄pam negligēt disti-
mulāe passionē: cui tāta a mare stute tāta exhiberi
video passionē. Compatit filius dei et plorat: hō pa-
tit et ridebit. Sic et medicine estimatio: et doloris
michi et timoris exulgeratio ē. **V**erū si diligeret
seruē p̄cepta medici: erit etiā cōsolatōis occasio. **E**rit
cō grūe agnoscio morbu cui tāta appōit mediana: sic
et ex hoc ipso nō inuincibile esse q̄rtor: neq; cū p̄no-
tissimis spesies frust' insumet medic⁹ sapiēs: imo
ip̄a sapiā. Porro frust' insumit q̄stat: nō solū si absq;
eis esset facilis curatio: s; multo magis si et cū eis sit ap-
p̄sibilis. Animat itaq; ad p̄tencā: et accedit p̄sentem
a⁹ desiderū spes q̄cepta. **D**ane accedit ad cōsolatōis
ip̄a q̄ que pastorib⁹ uigilantib⁹ exhibita est: uisitatio
et allouitio angelorū. De uobis dūntes qui habetis cō-
lationē vram: ut iā non mēamini habere releffe. **M**
multi em̄ nobiles secūdu carne. q̄ multi potētes. q̄

multi sapientes huius seculi. hora illa monstrat mollibus qui
 estebat: et nemo illorum dignus habitus est noua. Vide lucem: fa-
 re magnum illud gaudium: angelos audire cantes. gloriam ex-
 celsis deo. Agnoscat ergo homines: quod in labore hominum non sit:
 visitat ab angelis non mentem. Agnoscat quod placeat summe
 cuius labor. cuius spiritualis meritum est: quinquidē et eos qui per
 virtutem corporis. corporali virgēte necessitate laborant. suo dig-
 nitatē alloquo: et alloquo tam felici. **R**emittit huiusmodi in eis
 agnoscat ordinem: quo constituit deus. ut in sudore vultus sui ves-
 cat ad ad panem suo. **O**bservo vos dilectissimi considerate diligenter
 quod fecerit deus per nostram exhortationem et salutem: nec infructuosa
 iuciat in vobis sermo tam vniuersus et efficax: sermo fidelis et om-
 nium acceptio dignus: sermo non tam oris quam operis. **P**utatur frater
 parum michi molestum esse: si hoc ipsum verbum quod nunc loquor
 ad vos. Vanum et sine utilitate aliquod deperire de cordibus vestris
 nossent. **E**t quis sum ego: aut quis est hic sermo meus. Si
 huiusmodi tantum vobis labore mortale esse doleret homo pusillus. per
 me et nichilum: quod iustus indignabitur dominus maiestatem. si
 tantum eius operam. nostra aut duritia aut negligentia con-
 trahat euacuare. **A**uertat huiusmodi a seruulis suis: qui per eorum sa-
 lute inducuntur digni est forma serui. vniuersus dei patris: qui est
 super omnia deus benedictus in secula Amen.

Sermo de nativitate

xxviii

Puer natus est nobis: puer antiquitatis domini
 dierum. Puer forma corporis et etate: antiquus
 dierum. incomprehensibili verbi eternitate. **Q**uod enim in ipsa
 sua dierum antiquitate et si puer non sit: novus tamen sit. sermo non
 tam novus sit. quam ipsa novitas: in se semper manens et immovans
 omnia: a quibus queque res putantur iterum iterum: putantur redire immo-
 uat. **E**t nouus quodammodo vnde antiquus inde novus: quinquidē
 de eternitate eius ipsius sive initio nascendi. sive de finem veteris
 recondi: ipsa est et antiqua novitas. et noua antiquitas ipsius.
 Alia est tamen novitas huius temporalis natiuitatis: qua puer natus est.
 nobis inuadens: qui ab eterno deus natus est: angelis beatus

dis. Illa quidē nātitas āplioris glorie? s; ista p̄fusioris
misericordie. **I**sta siquidē p̄t me qui misericordia m̄di
gebā? qm̄ miseria trūdāt9 erā? et miseria quā expiāe
nō poterā. **O**stēde nobis dñe m̄iam tuā: qui nōdū p̄do
nei su9 videre gloriā tuā. **A**ppareat benignitas et hūa
ntas n̄ri dei saluatoris. **U**t p̄ hāc digni efficiam9 et p̄
donei: quib9 appareat maiestas et diuinitas n̄ri dei. **O**s
tēde nobis dñe m̄iaz tuā. n̄ra m̄dāt9 miseria: et nouo
miserēdi gr̄ie. de ip̄a miseria miseroz opantē i media.
Ad hoc siquidē ars m̄ie b̄ntudmē dei. et miseriā ho
m̄is in v̄mitatē mediatoris tēperauit: ut opante sār
mēto v̄mitat9 p̄ v̄tutē resurrectionis b̄ntudo miseriā ab
sorbeat: mortē p̄vita degluciat: et tot9 homo glori
cand9 in diuinū q̄sortū natūe tr̄sferat. **O**s q; adeo autē
v̄m̄sas infirmitates carnis in quib9 ob culpā hūana
iaret nā. absq; culpa videlicet digno suscepit diuina?
Ut nec infancie tr̄sferet iurias: nec alia q̄ qm̄is h̄z
q̄dūo sorti veller exordia? excepto sane q̄ p̄ sp̄
ritū s̄m̄ imaculat9 nascēs de imaculata. **V**i **o**ria
m̄ie origines emūdabat: atq; secūde nātitat9 nob̄ sa
tramēta dedit. **I**ta p̄uulg9 nāt9 est nobis: et de9
maiestat9 exināmes semetipm̄ nō solū freno morta
liū torpori: s; etiā in fine ac pusille infancie q̄figura
uit etati. **O** beata infācia cui9 in finū ac stultū for9
ac sapiēti9 est oib9 h̄oib9: qz m̄m̄rū dei v̄rt9 ac dei
sapia. sua in n̄ris diuina opat9 hūanis. **H**ui9 siqu
dem infāti infirmitas p̄ncipē m̄di triūphat: for9
armatū ligat: crudelē tyrānū captuat: et capti
tē m̄iaz absoluit et liberat. **H**ui9 infāti muta et elin
guis simplicitas. linguas infantū facit disertas?
linguis hom̄ loqui facit et angeloz: linguas diuidē
igneas. **I**ste instius ut videtur. ip̄e est qui docet h̄
m̄mē sciēciam et angelū: tāq; vere de9 sciētiarū. sa

quā dei et verbū. **Q**uā sacra et dulcis infācia. que verā hūa
 nis cordib⁹ innocentia infudisti? p quā oīs etas in beatā r
 deat infāciā? tibi qz qformis fiat? nō pusillimitate mē
 broū? s; hūilitate sens⁹ et pietate moro. **P**ropt⁹ vos filij
 ade. qui nimis grādes est⁹ in oculis vris. et gigāteā enor
 mitatē excreuist⁹ p supbia? nisi quisi fuerit? et effū sicut
 puul⁹ iste. nisi iauruet altitudo vroz? nō eos admittet is
 t⁹ hūilitas ianue. **I**deo mmmru qquassabit capita in tra
 multorū? et qui elati accedūt? repulsi. capite illiso. cadēt r
 trofū. **Q**uid em? **A**d huc tu magn⁹ es in oculis tuis? p
 q⁹ deus fact⁹ est pu⁹ sub oculis tuis. **I**lle semetipm exoma
 niuit. vt pene videret nichil esse sine quo factū est nichil?
 et tu in mensū inflar et extolleris. existimās te aliq⁹ esse
 ad nichil sis. **I**pse te seducis clamat apls? cū et si aliq⁹ es
 ses. et si magn⁹ aliq⁹ esses? tātō magis hūiliai te oportet.
Quātō māt sapiēs magn⁹ es hūilia te in oib⁹? et iueies
 grām corā deo. qui supbis resistit. hūilib⁹ autē dat grām?
 qui vt ipse tibi fiet exēplū. cū esset maxi⁹ oīm? fact⁹ est hu
 mili⁹ et mīm⁹ oīm. **P**arū erat ei vt fieret minor āgelis? qd
 tūc mōlis natūe? nisi et hōib⁹ minor fieret etate ībenilis i
 fine. **V**ideat ergo p⁹ hūilis et gloriuet? videat ip⁹ et
 sup⁹ et qfidat. **V**ideat māt īmensū puulū factū. et in
 famulū adorādū. stupedū misterū? redeptionē proz. glo
 riā hūiliū? iudiciū iproz. ruinā supbor. **V**enerādū
 et stupendū misterū? q⁹ scīm et terribile est nomē tuū. fōs
 mīrū? et abiss⁹ iudicioz. **Q**uis de hō fonte bibit? et nō
 amauit. **Q**uis abissū qfiderauit? et non expauit. **Q**
 uis amauit neq⁹ et ip⁹ est? sicut q nō expauit veroris et
 īsensat⁹ est. **N**ichil tñ cur iudiciū expauescas? si nō ad
 uers⁹ mām īsolestas. **E**t ipse siquidē mallet amai q⁹ ti
 meri? mag⁹ liber ac volūtari⁹ offert affrūs filioz? q⁹ roat
 t⁹ extorquet met⁹ seruoꝝ. **I**deo et nūc cū qmo se māfēf
 tauit mortali. puerū se māliut exhibere? magis qz ama

xxxix.

bilis q̄ tribibilis appare? Ut q̄ saluāe uidebat. et nō aud-
tāe. q̄ferret interī. **U**n̄ puocaret amorē? Differret vñ mē-
tē posset timorē. **C**ū fiducia igit̄ accedam⁹ ad thronū g-
nie ei⁹: qui nec s̄met̄ mōe cogitāe poterat⁹ de throno glorie
ei⁹. **N**ichil hic t̄rōus. nichil seueritat⁹ quā metuas: sed
oimoda benignitas atq̄ māsuetudo de qua q̄sumas. Et si
potestas et t̄rōr apud ap̄m est: totū tñ interī dissimulat⁹.
Donet p̄tenti parcat: q̄fentē t̄npiat. **N**e sit tibi son-
pulo q̄ ḡuit deliquisti? nescit puer les⁹ māsā: aut si mās-
cū facile p̄t placatī. Vere nichil placabili⁹ aīo hui⁹ pue-
ri: q̄ m̄horipm̄ parē satisfiōne p̄ueit⁹: p̄ior q̄ legatos
de pace mittit: **U**t qui reus es. Velis r̄giliai. Tantū nō
velis. et vere p̄fē q̄ velis: nō mō uēiam indulget. s̄
grām accumulabit⁹: quāp̄mo lucrū nō mediore deputat.
ouē recupasse p̄ditā: diē festū ager cū angelis. Congru-
ebat ergo cū diuina māsuetudie. etas inotētis ac fūit
infāne: satis q̄ quēient⁹ et q̄mode salutē p̄āoz ab hac ex-
ors⁹ est etate? **U**t quos r̄at⁹ appie t̄rebat q̄fēne: spes q̄
solaret⁹ nō difficilis intelligēte. **Q**puer dulcissimē
ihū bone. q̄ magna est multitudo dulcedis tue: quā ab-
frōdisti timētib⁹ te. et p̄fices sperantib⁹ mte: qui tāta ex-
hibuisti nerdū sciētib⁹ te. **P**rois⁹ dulcedo īq̄pabilis et
etas īeffabilis: **U**t deū qui creauit me. Videā quērit
atū p̄ me. **D**eus q̄ maiestat⁹ et glorie. nō solū m̄m̄ si
m̄lis fiat corpous ueritate: s̄ etiā miserabilis et uolū-
huāms indigēs. mops appareat etat⁹ infirmitate. **V**erū
tu puer salutāe vultus mei et deus me⁹: cū tot⁹ sis dul-
cedo et desiderū: Dulcorē tñ te facit m̄m̄ teneūdo
membroz. **H**ec m̄m̄rū te captabile facit sensib⁹ et affib⁹
puuloz: qui nondū p̄donei s̄ te capere abū. **D**ulce m̄m̄
dulce prois⁹ et sapidū r̄ogitāe et r̄ogitāe puerū deū: q̄
etiā efficax est et opatorū. et ad medendū. et ad dulcorandū.
si quis in nobis est r̄ācoz aīoz. s̄mo amantudis. m̄oz au-

steritas. Neq[ue] em credideri vbi sensus et memoria fuit hui[us]
diuine dulcedis. locū me vel scire: s[ed] oīs indig[iti]o et ama-
ritudo cū oī malicia toller[etur] a vobis. Ita fiet vt q[ui] mō gei-
ti infantes. mō geitū infantē dñm digne laude[re] et in g-
sonāna mo[ri] et vocū ex ore ifantiū et lactēiū pficiat[ur] laus
infans et lactent[is] dñi ihesu xpi: cui cū p[re] et spū s[an]c[t]o laus
et iubilatio p[er] et[er]na secula seculorū Amen. *¶ sermo de na-*

Non potit explicari fmo: quē mēte g[ra]pi. *¶ tunc*
stupor em miraculo[rum] opp[rim]it me: et dū oīa r-
phro oīa op[er]at[ur]. Quis potit ex[er]ogitāe diē aduēti ei[us].
Deo fit elinguis lingua. memoria īmemor. īsensibilis sen-
sus: īfucta nouitate relucet oīa: et oīa p[er]tū v[ir]ginis obse-
q[ui]t[ur]. *¶* Fuit mirabilia in celū sursum: q[uod] in deorsū trā. et v-
mīsa in nascent[is] dei obsequiū iurauerūt. Insigniūt g[ra]ua
celos: stella lucēti[us]. et multo hūne loca flāmāna p[er]strigūt.
Diffūdūt p[er] quadu[si]dū orbem rad[es] rutilāti[us]. et plurali
tate stellarū ignū nou[is] ignis obtondit. *¶* Vmat[ur] orbis celos
nouū peperisse splendorē: et īconu[er]sibile eorū statū ad signa
et p[ro]digia fuisse quersū. Videt caldei in celis: quod balaā
īdiquit in scriptur[is]. Oriet[ur] inquit stella ex iacob. et g[er]it[ur]
homo ex isrl. et erit oīs possessio terra ei[us]. Nascit[ur] stella
in cōfessio[n]e: et deus in terris: cui[us] possessio a mari vsq[ue] ad
mare. Preparāt se reges tharsis vt cū nouitate munerū
vidēt nouā matrē: filiū nouū: nouā natitatē. Fons olei
de tra erupit: templū rome quod vōbat[ur] et[er]nū corruit.
oīs ipen sis et orbis et orbis mirabilis g[ra]sumatū. Cū em rom[us]
in iūctosē āt[er]nitat[is] memoriā. templū singulār[is] scemate
fate detreussent: ab oī illa deorū p[ri]mo demōiō[rum] multitudie
quesierūt. vsq[ue] durāe poss[et] tā excellent[is] operis op[er]a g[ra]strut.
R[es]p[on]sū est. donec v[ir]go paret. Illi ad āpossibilitatē oracu-
lū retorquētes: templū etnū solēpnē illam machinā voca-
uerūt. Nocte aut[em] cū v[ir]guali thalamo v[ir]ginis flos maris e-
gress[us] est: ita cecidit et g[ra]fractū est illud mirabile et colūp

marū op⁹. ut vix appareāt vestigia ei⁹ ruinarū. **B**ethleem
ciuitas dei sūm⁹; et in te et in suburbib⁹ tuis visa st⁹ mirabilia
hodie. Deus pendet ad vbera. pōit⁹ in p⁹sepe. ligat⁹ in cunis.
pānis iuoluit⁹; et laxatis fasciis. felices man⁹ et scā brachi
ola p⁹ amariū puitatē expādit⁹; alludit v⁹gm⁹; mat⁹ arde
et blandietes oculos ad mariā itorquet. **E**tat p⁹ritā tāti m⁹
raculis regna celoz. ofert in corde suo salutationē archāgel.
g⁹ceptionē dei. natūtatē pueri⁹; et mirat⁹ q⁹ ille qui sic potuit
ad nos veniē⁹; sic voluit subuēire. **A**dest et ioseph s⁹ ab v⁹
remot⁹; in excessu mētis mirat⁹. et mirū satis nō p⁹t⁹ quā
lit⁹ ad tāte dignitōis admiss⁹ sit archamū. **A**dest multitudo
telestis ex⁹it⁹; vocib⁹ glorio sis. glōria in excelsis deo audi⁹.
Pastores veniūt et iuēiūt puerū et puellā⁹; p⁹cedit stella.
reges accedūt. adorāt filiū. m⁹rem venerūt. offerūt mun
ra. deferūt maiestati⁹; cruciat⁹ herodes. iherosolima t⁹bat⁹.
q⁹rūtur scribe⁹; lor⁹ p⁹dicat⁹. m⁹diat⁹ simulatio⁹; simulator ad
m⁹hilū deducit⁹; detegūt⁹ g⁹mēta fraudū⁹; magi p⁹ aliā v⁹
ā reuertūtur⁹; pax iaudita a seculo in seculo regnat⁹; om
uers⁹ orbis ad censū describit⁹; riu⁹ olei de t⁹ra p⁹sudat⁹; et
in diuitē venā liquor s⁹ificat⁹ ebullit. **Q**uid est hoc nisi q⁹
vera pax in t⁹ris apparuit⁹; nisi q⁹ ad sup⁹nū regnū tuus
asscribm⁹. nisi q⁹ fons m⁹e de v⁹gme emanat⁹; oleū efflū
nomē tuū. **S**p⁹irit⁹ s⁹ci⁹s scriptūc⁹ ip⁹i⁹ v⁹n⁹et v⁹m⁹ f⁹ab⁹
tor⁹; nō p⁹ua sue p⁹iguedis dulted⁹mē sub hoc cap⁹lo docu
quit. **D**ed vos noct⁹nis vigiliis ita defatigati est⁹; ut
possitis sōpnū ab oculis amouē. **E**uigilate t⁹n paulisp⁹er
sōpnū torporē ex⁹utite⁹; adēit ille de cui⁹ natūtatē loquim⁹
ut illūnet oculos n⁹ros; ne obdormia⁹. **T**or⁹ aut⁹ sentētiā
sus ex illi⁹ archa mutuabit⁹; cui⁹ q⁹silū est quasi q⁹silū de
Ipe ille est d⁹ns videlicet clareuallēsis⁹; cui⁹ religio et d⁹
tio. sapia. eloquētia. vita et fama⁹; p⁹ totā latitātē nō in
nto deuērit. **L**ibent⁹ em⁹ ei⁹ sarcinas adoro. **D**ed ad p⁹ia
reūtā⁹. **D**emign⁹ est ille sp⁹irit⁹ de cui⁹ secretiōe p⁹ia

tantorum flumen euadit. in hinc tribus vobis tria nobis requirenda
 reliquit. Videlicet nomen sponsi. quare oleo appareat. quod ef-
 fundat. quod et nomen taceat. de operatione nihil loquit. nichil dicit
 de effusione. **Primum** de nomine videamus. Multa ut arbitror vo-
 bulis spoli per diuinam scripturam sparsa leguntur. sed in duo
 vobis vniuersa complector. Nullum profecto reperies quod non
 sonet. aut maiestatis potentiam. aut gratiam pietatis. **Puer**
domini de quo frequenter facio mentionem. ad regis cubiculum in-
 ductus. duo qui sublimiora de ipsius ore diuinitatis audiunt.
 potestas dei est inquit. et tibi domine mea. **Deus** et ipse sal-
 uator prophetice veritati attestans ait. vos vocatis me ma-
 gistrum et domine. Dominus nomen est maiestatis. pietatis magister.
 Si enim pius est prebere estiam corpori. multo misericordius est
 estiam anime impartiri. quod est prope magistrorum qui mentes disci-
 plinatas sub discipline rigore coarctet. **Videamus** quod ho-
 rum nomen effundat. Vtrum nomen potentie in nomine gratie. vel
 nomine pietatis in maiestatis vocabulum. Absit ut mea
 impotentia includat. quod miserationes eius super omnia opera eius.
 Certum est ergo quod potestas dei in maiore hodie pietate
 effusa est. cum reliqui distillarēt a facie dei. et de vnguentis in-
 bus petustis dierum exorūt. Non est qui se abscondat a talo-
 re isto. quod largior effusio olei a capite descendit in barbam.
 quare etiam extremam vestimenti fimbriam largius intorauit.
Tanta est habundantia miserationis. ut non solum sub nomine
 effusionis sed exomationis censeat. Exomauit semetipsum
 ait apostolus. formam serui hodie die accipiens. et cum tota
 multitudo miserationum suarum de thalamo profuisset vni-
 uersi. Non enim habuit dulciorem modum ad redimendum nos.
 ab illis vniuersis dei. quod quod in diuinitatis thesauro pi-
 etatis inuentum est. totum in utero virginis congestum est. **Pro-**
 metapio per letitiam. quod illa maiestas naturam suam natu-
 re nostre carnis et sanguinis subuelat. et me miserum in
 diuicias glorie sue non ad horam sed in sempiternum intlu-

xli.

Dit. fit fr̄ me⁹ dñs me⁹: et timorē dñi fr̄s vñat affect⁹.

Dñe ihesu xpe libent⁹ audio te rgnatē m̄ celis: libent⁹ nas-
cētē m̄ tris: libentissimē cruce clauos et lanceā sustinētē. **I**
siquidē effusio rapit affectū meū: et istoz memoria gñat⁹
cor meū. **V**uētis et viuēde potiois aspitate p̄gātū: **V**uēs ē
iste sermo et efficax et penetrabilior oī gladio accipit: p̄gāt⁹
vsq; ad diuisionē aīe et sp̄rit⁹. q̄ pagū q̄ ac medullarū ser-
uator. **U**nus illoz qui p̄phetalis chorū aut magist⁹ aut int⁹
magistros est: sub senaria diuinorū nom̄ p̄tione de hac ef-
fusioē mirabilis quidē s̄ subtilit⁹ p̄phetauit. **V**ocabit⁹ nomē
ei⁹ admirabilis. q̄ filiāi⁹. deus fortis: pat⁹ futū senili: p̄-
reps pacis. **E**rat quidē admirabilis dñs me⁹ int⁹ angeli-
cos ordines audies p̄mū glorie sue: ammirabilis illi mira-
bili creaturē. facies mirabilia m̄ celo & m̄ trā. m̄ mai et m̄
oib; abyssis. **E**go autē m̄ luto fecis & miserie obvolut⁹ miser
et miserabilis: et oēm sp̄e emergēdi p̄diderā. **I**lle m̄ gloriā
ego m̄ miseria: ammirabilis ille. miserabilis ego. **S**ū et ter-
ribile nomē ei⁹: quod vix audeat dignorū natū. **N**omē
tud clausū et integrū. quō capere poterā: quē vix agelūz om-
lus p̄spicere nedū p̄spicere potest. **V**ide effusione **I**lle
qui erat ammirabilis agnib; ageloz: m̄clmat celos et fit
q̄ filiāi⁹ hōm. **M**aiestatiuū nomē m̄ pietatiuū effudit: **I**
qui mirabilis est m̄ celis: q̄ sulere vēit m̄ tris. **A**bstrudit
purā sub miserie vestimētis. **E**t ad lutū vbi utebā m̄clma-
tur nō mergit: et si audeo dicē m̄ fix⁹ m̄ limo p̄fūdū. **O**p̄-
ri manū suarū porrigit dexterā: de p̄fūdis aquarū ex-
hit. extractū abluīt: ablutū induit. indutū r̄portat: re-
portatū q̄firmat. **P**orrigit dexterā cū nascit. cū loquit⁹
trahit: abluīt cū morit⁹. induit cū resurgit: cū ascendit
portat: q̄firmat cū sp̄ritū emittit de celis. **N**on quod
q̄ filiāi⁹: qui q̄ filiū quod voce dedit et morte defecit. **E**t
em̄ docēs aut euāgelista sicut potestate habēs: nō sicut
be et pharisei eoz. **D**eus fortis. nōia s̄ p̄tatis: s̄ dñs.

Fudit in patre futuū seculi: fortis in pñcipē pacis. Breuit̃ cur
 ro: q̃ et fatigatis et sciētib⁹ legē loquor. ¶ Quid tibi musita
 b̃ de lucifer de tāta defluxiōe et effusiōe. Clausū est totū
 tibi irmerariū dei: et malignās ocul⁹ tu⁹ hic m̃mū caliga
 uit. Sed et dñs meus ammirabilis fuit in natūitate: consiliarius
 fuit in p̃dicatiōe: deus in miraculoz r̃horustatiōe: fortis in
 passiōe: pat̃ futuū seculi in resurrectiōe: pñceps pacis in
 illa eterna b̃titudine. Non tream̃ nouitate verboz: q̃ m̃h
 el nouū introducat. Sic et olim nōia gmutata et effusa s̃t.
 abram in abrahā. saray in sarā: et si quas alias immutatio
 nes in illa veteri officina vos legisse r̃colitis. S̃ ab ip̃is
 pene m̃di pñcipis. in archano quodā scripturarū loco di
 uini nōis effusiōe muēisse me r̃colo. Loquit̃ deus ad moy
 sen de liberatiōe israhelis: et p̃ multā dei et moysi q̃fabu
 lationē. p̃pheta subtrih̃ m̃qrit nomē eius. Et dñs diat. E
 go sū qui sū. Hoc est nomē in eternū meū. H̃. Dices fili⁹
 israhel. Qui est misit me ad vos. P̃trū⁹ moyses t̃xtificabi
 lis auctoritate vocabuli: ac si diceret. hoc excedit intellectū
 meū: nō possū capē nisi effūdāt. Audiat a maiestate. Ego
 sū deus abrahā. deus ysaac et deus iacob. Vides effusiōe.
 Et deus angeloz vocat se deū hōm. Curra⁹ ergo fr̃es in
 odore vnguētōz istoz: curra⁹ ad oleū de oliua sp̃erosa in
 capis expressū. nulla īfectū amurca: nulla substāciatū a
 maritudine. Oleū quod exhilarat faciē hōis. quod sanat
 vulnēa: dolore tollit. reddit suauitatē. Nōne samaita⁹
 nost̃ nobis a latrone pessimo vulnēatis. attulit ṽmū et
 oleū: ad purgandū et mitigandū vulneris magnitudi
 nē. Sed multū olei: parū ṽmī. Multū m̃e. iusticie pa
 rū: sic quippe decebat m̃seratē: sic m̃sero expediebat.
 Nō intres in iudicio cū seruo tuo ait iust⁹: q̃ nō iustifica
 bis in sp̃sū tuo oīs viuēs: s̃ corona me in m̃ia et m̃ise
 rationib⁹. Veniēs quippe hodie quāq̃ vasa olei attulit:
 nō nisi duos ṽmī. P̃p̃rit⁹ em̃ et sapiē. intellect⁹. q̃ fili⁹ sa

xly

encie et quietatis. mne dulcedine sonat: mnam fragrat:
eructuat suauitate. Fortitudo et timor vnu st: s hoc
vmo potat9 est potes ille cu pps m spu fortitudinis des-
cendit ad inferos no timid9 s timed9. **V**idea nunc
quae oleo oparet. Oleu si vos meli9 no habetis: luter
pasat et vngit. Idem facit popi nome: et poia gsonat
opatioi. Luter p dicitu: pasat recogitatu: inouatu semet
et vngit. Vide qn pclara lumina lumē nois hui9 supā
delabru eloquēne portauerūt: si no illuxerūt chorustatio-
nes dei orbi tre: si no in splendore fulgoris hui9 mota est
et tremuit tra. In noie ihu popi surge et abula: dicit
claudio princeps aploz. Rone q fulgor exiliuit ab ore per:
et noiatu est nome quod os dm noiauit. Et statim qu
gsolidate st bases ei9 et plante. Vocabulu ihesu sicut orige-
nis lingua nobilior diffinitur dulce et gloriosu oī odoratu
cultu q dignissimu: quod no prius ab hoib9 deaur effert
m mudu: s a quoda sublimioi exrellētiōi q natua. Os
quippe pphete nome istud aut nescierūt aut pēit tanuerūt:
et reseruata est progatiue dignitas archagelo gabueli: q
sūcto ore frē vngi illud pmu euoluit. Rone ysaias m
exress mēte rapt9: vbi archagelis eisdē pene sillas
gcent vsq ad scī nois nouitate. **P**asat reuera: nescit
felicior pasio: m loco pasue vbi nos dñs collocauit. A
eque mēte cogitatis ipiguit. Nome ihesu mel m ore
aure melos: m corde iubilus. Ois ab9 qui no adit hoc sa-
lex m fatuat9 est. Scriptura que no fuit mltita oleoīte
deuotiois: mspida est. Oim michi tull9 dulcescebat:
blandiebat et sirenes: vsq m exitiu dulces. meū mām
uerāt intellectū. Iex. pphete. euāgelu. epistole. et oīa
sentēciarū dñi mei. et seruo9 ei9: aut quia videbat
nulla. Nescio mō quod dulci9 immurmurat michi fili-
pessē: qui vario sermonū et sentēciarū gētū. oēs illi
quos dilige qfueuerā meloquētes reddidit et mutos.

et vngit: q̄ in nihil sic recreat in t̄bulatiōe. Deūq̄ et p̄ba
relicet. Inuoca me in q̄t in t̄bulatiōe. erua te et honoufi
cabis me. Hoc est nomē: hoc est oleū: hec olei effusio.

Amē dico vob̄ s: nō deficiet hic lectus olei. nec minue.
Doner pluuia volūtaria. que segregata est hereditati ei.
Diffusus instillet: Doner faciat celū nouū et terrā no
uā: q̄ m̄a ei ab et̄no vsq̄ metū sup̄ timētes eū. Sed
iā surgat. et appare nos ad solempniori misse iubilatio
ne. nec roridib̄ p̄ctes nec vorib̄: ad honore pueri qui
natus est nobis: qui est deus in secula b̄ndictus Amen. *De*

Huc filiū virginis ha *sto stephano ex lōe*
bem in m̄ib̄: et obse *actuum apostolorum*
cutoia delimitiōe vagietis dei honora in fā

ciā. Ducit nos virgo ad venerādi amabula: et speciosa
p̄ filia b̄ hōm ad speciosū forma p̄ filis hōm: b̄ndicta ut
mulies ad b̄ndictū m̄t hoies nos ad ducit. Dubitatur
nobis in aure si forte dom̄ exasperas audiat et q̄sstat. r̄
uelata esse pelam̄a p̄phetarū: et q̄pletū q̄ filiū dei. Vide
te miraculū m̄ris d̄m: q̄ creatūa erat. Creator creatur:
similiter si d̄us. maḡ adorat: exultat pol̄. t̄lla. r̄sul
tat: gloriāt angeli: pastores aggraudēt: Virgo parit.
nascit̄ deus: et celoz lūm̄a clarioi lūme lūm̄e exortū
in tenebris p̄sequitur. In istis bōis versam̄: beat̄ vir
qui p̄pleuerit desiderū suū ex ip̄is. Dico q̄ dulce nobis
est in p̄ncipio erat verbū: Dulcius verbū raro fr̄m est:
Dulcissimū verbū in cruce suspensū. A tāto puerperio
quis m̄san̄ oculos n̄ros amouē. n̄rdū auellere p̄sumat:
nisi ip̄e iubeat qui dicit: auerte oculos tuos a me. q̄ ip̄i
me auolāe fecerūt. Ecce dū osculat̄ nos osculo oris sui.
Dū tātis miraculis et stupidos nos facit et attētos: ste
phan̄ plen̄ gr̄a et fortitudie facit p̄digia et signa m̄
nam p̄lo. Nūq̄ equū est derelinq̄re regē: et ad
m̄lites oculos detorquere. Nequaq̄. nisi ip̄auerit ip̄e

xlm

rator. **D**urgit ipse rex filius regis: s; lapidatū anē inter
rūpēs. triumphatoris certāmi nō sine cordis dolore afflicti.
Videt opprimū et qmicerū purpurate roboris et gni
dinaria lapidū densitate fontes sanguis de corpore ptho
martiris ebullit. **V**idet q; omnia de barthacio redūdit
in ipm: et ipi soli ipeia exprobraū cumulant. **V**bi pie
tas et mīa tua dñe si nō opateris paciēti? **V**bi equitas
et iusticia si nō iudicas et vīdicas de ptho lapidatē. **C**ur
ram⁹ ad spectaculū ad quod currit qui exultat ut gregis
ad currendā viā: et vīdea⁹ quib⁹ armis armat⁹ exultat
martirū in campū pugnatū⁹ descēdit. **E**t ut diligēter
lutescat singularis martirū p̄rogativa: reuocet ad memo
riā aplūoz actūū descriptionē: in quib⁹ historis et figur
lib⁹ dñs q̄sio et passio belligeri q̄metur. **S**tephā
nus iquūit plen⁹ grā et fortitudie: faciebat p̄dignā et sig
na magna in p̄p̄lo. **N**ō quū latet hic mysteriū: nec vili
pēdēda sūplinoīs scriptūe māifesta positiō. **A**d v̄ginē
quippe loquēs angel⁹ verba de celestib⁹ scr̄m̄s sūptā. nec
alterius nisi ipi⁹ dei spū fabricata. noua salutatiōe por
tat. **N**ulli dubiū quī om̄p̄verboz excellāt altitudinē: ut
pote de meliorib⁹ disciplinis s̄i sp̄s euoluta: quoz am
natiōe cōfederandū erat illud v̄m̄ū sacramētū: verbi et
hōis. diuinitatis et carnis. **A**ue iquit fortitudo dñi plen⁹
grā. **Q**uid autē de stephano. **S**tephān⁹ plen⁹ grā et
titudie. **N**ōne lucas eis dē plene h̄is de v̄tr̄isq; eloq̄tur.
Sed licet longe excellēior mod⁹ in v̄gine p̄dicet: scēdū
nō tñ laudatur in martirio. **H**abet igit grām stephān⁹
sublimiori gñe q̄ reliqua martirū multitudo: plen⁹ grā
refert salicet et cumulat: quod raro in scripturis tantū
subtilis iquisitor inuēiet. **L**ūgit grē fortitudo. iuso spū s̄i
tatis. igit⁹ aī⁹ in voce veritatis erūpit: nec quat⁹ v̄llo
pacto rigore iusticie submitti aliqñ et d̄mitti. **S**ic loquit⁹
grā et hasta fortitudis sapiētē inf̄dēs: faciebat p̄dignā

et signa multa in populo. Ille per prodigia et signa facere in quo
 gratia et fortitudo sede firmissima statuerunt. Sic Stephanus
 ad hominibus. ad legis adulteros. ad transfugas filii dei pa-
 tris. loquitur gentem peccatrix in egipto. populo graui iniquitate
 in deserto. semini neque in terra promissionis. filijs sceleratis in
 morte saluatoris. Dura teruere inquit et inrauisi corde et
 auribus. Vos spiritus spiritui sancto restitistis. Surrexerunt quidam de
 synagoga. synagoga utique sathane. et condigne aggrebatur.
 vel ad querendum vel ad occidendum. faciunt impietatis parietem. in-
 quit inquit inquit. Dibilant sibi serpentes adiungere.
 quemcumque in unum aduersus dominum et aduersus christum eius. Velit nolit
 redit impietas pietati. Veritati error. Stulticia sapientia. spiritui
 sancto presumptio et uanitas spiritus humani. Non poterant resistere sapientie
 et spiritui qui loquebatur. Non dixit non volebant quod rationabili-
 ter et profecto est. si non poterant. ubi mentis male facultas tol-
 lit. non uoluntas mutat. Redarguebatur autem ab eo cum omni fidu-
 cia. Fducialiter agit nec mutat nec mutat mens impietatis.
 que magis iusticiam quam uitam. fide quam sanguinem. mortem quam iusti-
 tiam ueritatem elegit. Concrentes rapiunt eum. adducunt
 in consilium. et gaudet eum infra sua reatula reclusisse. si frus-
 tra iunt rethe ante oculos penatorum. Tunc uox liberior. et
 ex ore codicibus sermo exacuit ueritatis. totumque marti-
 re rapit sibi spiritus dei. et ex eius ore sonationi organo modu-
 lat. Apparet ei una facies scripturarum. et ueteris instru-
 menti dispendia. in quodammodum redigit breuitatem. Repliat pro-
 missiones et beneficia dei. murmuraciones et maleficia po-
 puli. bona prestita. reddita mala. ad extremum diuinum
 sanguis exprimat effusione. refractatorios spiritus dura terui-
 re. inrauisos corde et auribus. et sublimi uoce hominibus
 et proditores appellat. Non ueret queticula aggregata de
 sanguinibus. et inter manus querendum animam eius. Deliberatio
 iusticia tamen ueritatis ascedit. Discedat cordibus. et sit
 det detibus in eum. incipiunt dolorem. et quippe est ut perituri

xlmy.

iniquitate. **M**irū est qd nō reuocāt in sueti nouitate miran-
li: qd lūnosa pthomrtiris faaes nō r̄frenat īsanos. **V**ide
bāt inquit faaē ei⁹ tāq̄ vultū angeli stātis int̄ illos. **Q**uid
est. **I**ūne vult⁹ dei insignt̄ gloriose leuita. et vbiā
splendore stephan⁹ serenat⁹: et ruerberāt oculi v̄r̄: et t̄n
iudic magnitudo. visiois maiestātē obcludit. **R**espōdēt
m diuioz volūm̄ euoluōēs vbi r̄uoluerūt hōiem in t̄n
pōitū. vultū angelicū m̄duisse: et cū in v̄tr̄isq; legib⁹
naro vel m̄q; iūenerūt: obstupeāt glorie triumphātis.
Dequit. **C**ū aut̄ ess̄ plen⁹ spū scō: m̄tēdes in celū videt
gloria dei et cetera. **M**irū dictu et ton⁹ sup̄gressio creatur
m̄tēdit in celū. **V**idet iā nō celos. s̄ aptos celos. videt glo-
riā dei: ihesū stantē a dextris p̄tutis dei. **H**ouet me de
m̄tēdo que de cordis puitate refusa v̄m̄ facit celis: et ad p̄-
suis diuinitatis q̄sistorū penetrat et attingit. **C**eli aperit̄.
gloria dei videtur: ihes⁹ q̄spiciat. stās nō solū a dextris dei:
s̄ et a dextris p̄tutis. **N**āc m̄tēdoz fecerat abiectio m̄-
di. ḡrept⁹ sui. cordis m̄udicia: dilectio dei. amor p̄p̄i. p̄-
tatis defēsiō: desiderū xp̄i. **R**etorquēda esset herōia ad
q̄m̄ies flosculos mor̄ alitatis: nisi ess̄ excellēcia m̄m̄-
ris q̄m̄ēdāda. felices oculi. subn̄lis vis⁹: visio glorioza.
mulq; signāt̄ recollige positionē verbor̄. **P**len⁹ est spū
et sic m̄tēdit in celū: qd qui spū afflat⁹: q̄culatus t̄n-
b⁹. celestib⁹ inhiat et eteris. **P**ost h̄c aperit̄ celi.
laq; p̄ualet affirmatio vel clausura: quā nō t̄n̄suolet
irrupat m̄ēs illi sūme m̄ēt̄ affectant̄ m̄herēs. **A**per-
it̄ ergo celi et puto qd oēs celi eorūq; ap̄tionē sequit̄
visio glorie dei: et videt̄ d̄ns deus stās a dextris
dei: ne p̄r̄e m̄moz esse putet. **S**tāt cū stātē. cū bellāt
bellat̄: qd lapidat̄ in lapidato. **N**on mediocris stupor
uoluit me: v̄trū q̄m̄itū flos martirū oculis corpō-
eis an īcorpōeis ista q̄spex̄it. **G**rade quidē m̄m̄u

lū s̄ mētalī intuitu stellatib⁹ se īmersit archais: si mūdi
 cordis oculi tā solēpnē īspexerūt visionē. **Q**uod si corpo
 ralib⁹: certū est hūc oē hōm gen⁹ dispailitate grē p̄uo
 rasse: et p̄mē fidei et v̄turū īncorporea corporeis: et
 si nō ap̄hendisse ap̄hendisse tñ. **N**ihil audeo temē dif
 finie vel ex abrupto p̄cipitāle sentēciā: cū f̄m̄tuā sup
 biuūsinōi regulā me nō iueneri legeri muēisse: securi⁹
 tñ sequor apostolū. ymo sp̄m̄ dei ī apostolo: qui cū sū
 ma verboz libertate magis secūe ābiguitati. q̄ p̄iculo
 se diffinitioi ista q̄mittit. **D**uē ī corpore īquit siue
 ex corp⁹ nescio: deus sit. **E**xclamāt statī clamore hor
 ribili. q̄tmēt aures suas et eas obstruūt īp̄itāt: īpe
 tū faciūt v̄nāmit ī eū fā amia ī morte illi⁹: et ciuē
 tes eū ex ciuitatē lapidabāt. **E**iat martir ex ciuitatē sā
 guinū ī qua prius iusticia habitauit. nūc aut hōi de:
 de qua dicit sc̄s. qm̄ vidi īm̄q̄tatē et q̄d̄ictionē ī ciui
 tate. **N**ec est ciuitas quā die ac nocte irādat īm̄q̄tas et
 ceterā que sequūt: ciuitas que castellū despectiue vocata:
 quod q̄ aptos et q̄ aptoz dñm durissimis īfidelitatis
 v̄ctib⁹ mūitū est. **E**xtra portā ciuitatis hui⁹ pass⁹ est
 dñs: ex t̄ eā lapida. **T**ur seru⁹: exiēs ad eū ex t̄ cass
 et portās similitudinē īpperh̄ ei⁹. **D**epomūt vestimē
 ta m̄rtiris ad pedes p̄secutois: qui attactu sacrarū ves
 tū et oīb⁹ lapidādi fuēat quertēd⁹. **E**t lapidabāt
 īquit stephānū īnuocātē et dicētē: dñe ihesu acci
 pe sp̄ritū meū. **C**urrūt illi ad lapides: et ille ad p̄res.
 lapides lapidē p̄ciūt. s̄ lapidē molliorē? de quo flu
 it oleū caritatis et tūm̄ reddīt pietatis. **D**ñe ihesu
 īquit īstatuas illis hoc p̄t̄m: q̄ nesciūt quid faciūt.
 rogat suscipere sp̄ritū factū suū. sp̄ritū v̄tiq̄ et sc̄m:
 illū quē signāt q̄ quoddā signaculū apt̄s ī hōie p̄ci
 pit q̄seruāt. **V**t īteger īquit aīa et sp̄rit⁹ et corp⁹ ī

xlvi

Die dñi sine querela seruet. **Q**uanta pietas? qñta affectus?
et ardetissime caritatis integritas. Recte martinus flore
iste sibi pñediāt: in quo similitudo dñi pendētes in cruce
mirabili bñ formulis est pñsa. In ligno em spñs. lancea af
fixa et crucifixus dissimulat illū omni dolo: et obliuiscit
mortis viam. nouū introductus exēplū: aperit latitudinē
caritatis et aptior capō timōs tradite legis aplicat. nā nō
solū amicos amas: s; velis nolit aut parit inimias. Pa
ter inquit ignosce illis: qz nesciūt quid faciūt. Nō potuit
esse efficacis orō morietis: vñ et inimicōz numerositas. admi
merū amicōz tñsiuit. **V**ide qz recto cursu stephanus et si
nō equat: sequit tñ redēptorē. Volat savorū ymber et
fortissimis iūdoz māib; loca vulnerū duplicat: s; pa
ciēter patit corōtā mñ. De corōna nōis ad corōnā rēgis
tñsferendū. Nescit affectū carnis. et mortis horā ignorat:
et vide quid deliberat faciendū. Positis ait genib; ex
clamauit voce magna dñes. Dñe ne statuas illis hoc
pñm: qz nesciūt quid faciūt. Clamat voce magna: quia
magna vñq; caritate. Positis genib; qz spem et hñi si
pliciatate. **P** se orās stat et erigit: p lapidatib; flectit ge
nua. Quis audiuit vñq; talē. **E**t quis vidit hñc
similem. Plus dolet psequētiū pñm qz sua vulnē:
illoz iniquitatē qz suā mortē. Et cū hoc dixiss; obdormi
uit in dño. **F**elix sōpn; cū requie. requies cū voluptate:
voluptas cū sanctitate. sanctitas cū seruitute. seruitas cū er
mitate. **O**bdormiuit inquit in dño absortus in caritatis a
bissū: et in dei sui brachia requestrēs. **D**edebat a dexte
dei dñs ihesus: s; pmo martini martiniū capiti. **R**ecolat
quid illa eñe lingua augustinū loquor de hoc mñne se
scit: quē post mortē septē mortuos affēit sustinisse. **E**t
vos qui leuitali ordīne pfulgetis. caritate hñc caritū no
uū: et tāte festiuitati festiuis vocib; iūlamate. **F**ortis

sis aderit omnibus et suggeret de nobis dño suo iudici vñro.
ne statuas illis aliq̃ ad peccatū. qui est deus bñdict⁹ i scla
Amen. Amen. *Itē i nativitate dñi. Sermo de bñdigne*

Exultate frēs in dño q̃ de *maria a a a*
dñā illa sermo succedit. que singularē in cordi
bus vñs veditat pñcipatū. que est ad cui⁹ mo
mē hūilit̃ inclinat⁹. cui⁹ horis ruerēter assistitis. cui⁹ me
morā iugit frequētatis. Hec est que vñs affectib⁹ suavi
ter indulget. q̃ mag⁹ multitudo dulcedinis ei⁹. *Spīr⁹*
em ei⁹ sup mel dulcis. in qua dulcis dñs cū oī sua dulcedine
supuēt. *Cū* em fecerit deus oīa opēa sua valde bona. hic
mel⁹ fecit q̃ serrās in ea sibi r̃clmatorū aureū. ut p̃tu
mult⁹ āgeloz et hōm. et r̃clmaret et r̃quē amuēret. Hoc
est quod natūā mirat. reuēt āgel⁹. Veret hōm. stupz
relū. extēmit terrā. infern⁹ exhorret. in hui⁹ vtero ma
iestas altissimī inuābiliter liquefctā. sicut adipe et p̃guedi
ne p̃pleuit terras. ifudit celos. inferna r̃spit. *Hic* exi
nāuit semetipm̃ ex cel⁹ et inmens⁹ mēsurā bonā et cō
fortā et cogitatā mittēs in sinū vñm. *Hic* diuīs maib⁹
vñs oleo leticie. et sicut ad altāe insigniū pōtifich⁹ q̃ serrā
tus. De altā hoc ad anā cruas āscendēs. p̃p̃uo cruōe tāq̃
āleius gñs oleo p̃fusi. iā nō solū q̃ serrat⁹. s̃ q̃ serrās to
tū corp⁹ maxime mūdialis. largiōe liquāme q̃ serrauit.
*Fate*stat ergo meror. tristitia fugiat. eliminēt⁹ dolor. r̃uor
abscedat. ut liceat vacāe et viderē cū moyse visionē hār
grāde. qualiter deus in hoc ventre cōpiat. denpiatur
ābol⁹. recipiat⁹ p̃ditū. indebitū accipiat. Totū me f
lit affectio. s̃ dñs deficiat. diues cogitatio vñs paup
tate ofudit. feruēt intēiora. et mōndosa ebullit alt
tudine. s̃ frigiditas lingue tumulos r̃frigeat exūdātes.
Quid est bñissima. Nūq̃ ita sensim tacit⁹ nō obdormi
am. ut ibi mut⁹ s̃m vbi oīs loquit⁹ creatūā. Verūptm̃

xlvj

non tacebo et non quiescā. Donet egrediat. ut splendor vol-
tus tuus. et sermo de te crept. si nō ut lapsus. salte ut scilicet
la accēdat. Mouet fateor q̄ disponēte deo peccāt rōnabiles
creatiōe. et multis ānoz mlib⁹. tā celestia q̄ terrestria itassū
stae videātur. semirunt illis. istis dirutis. Stat illa māg
auitas ciuū suor. mōsitate fraudata. et a stellatib⁹ palam
multiplex habitācū multitudo p̄pellit. Obscūrat stella
rī ignes. solē loquor et lunā et stellas. et multa sui lūms
claritate mutāt. Terra malediat. cū dīpnat hōm suat
sio. et oīs creatiua iux aplm p̄tuit et igemīsat. Tacerē
us ōipotēs. et ordmās ei⁹ ōipotēia. tāta dissimulat
fusionē. Tandē nascit maria. et ad mubilos ānos egredi
ens spēm mduat speciosā. que ipm allinat deū. et diu
mtatis oculos m se quertat. Vide q̄ m dīcat ille nō m
m m explorator secretor dei. Audi et vide et iūma aure
tuā. obliuiscē pplm tuū et domū p̄is tuū. et capisier reo
decore tuū. qm ipē est dñs deus tuus. **G**ermīat igit q̄
ga pesse de tortuosa radise gr̄is hūam et p̄uartharū ar
bore. malitūdmē et rātūdmē erūpēs. oēm ignorat nodo
sitate. filior tenebras nescit. fruticosa q̄q nō habet. Vi
det et ardet ille vehemēs amator. et totū epitalamū m
ei⁹ laudib⁹ decātat. vbi māifeste spons⁹ mduat. spm
amorē sincerissimū. nec vlt valēs dissimulāe quod p̄u
tur. Quorat statī celestis ille quēto. et iux p̄phetā m dī
us q̄silū. cogit q̄silū. facit sermonē cū angelis de re
tūtiōe eoz. de dēptiōe hōm. de elemētōz renouatiōe.
Illis stupētib⁹ et mīrātib⁹ p̄ gaudio. quēit mod⁹ redēp
mēs. et statī de thezauro diuītatis marie nomē euolūt.
et p̄ ipam et m ipa et de ipa et cū ipa totū hoc fācēdū
determī. ut sicut smerillo nichil est factū. ita sme il
la nichil refrm sit. **T**radit eplā gabrielī. m qua sa
lutatio p̄p̄is. mcrnatio redēptōis. plēitudo gr̄e. glorie

magnitudo: multitudo leticie ormet. **M**issus ergo angelus ga
 buit a deo: etiam anq̃ ad virginē puēret. iuēnt deū vir
 gineis illapsū vīstēib⁹: et maiestātē dei ṽginalis ṽetris
 breuitate g̃clusa. **O**ccident diffusior celis. terris ap̃lior. ca
 patior elemētis: qui totū claudit. oīa g̃cludentē: in quo
 deus glorie inclinat. **D**eīq̃ et archāgelus nō ait. aue ma
 ria replenda. s̃ plena: non dñs ṽetiet in te. s̃ dñs tenū:
 q̃ inde totā eā sibi rapuēat sp̃ito sc̃s: et celestib⁹ in signi
 erat ornāmētis. **I**am g̃secrata erat in loco voluptatis.
 de quo fons ille debebat ascendē: qui ṽmū s̃a terre sup
 ficiē irriguet. **D**atis hucusq̃ sp̃ar s̃m ṽba. et volatilis
 sermōib⁹ diuisa p̃seminauit: nūc instam⁹ hic si forte ali
 q̃ dignū elice valeam⁹. **F**luui⁹ aut scriptūa egredieba
 tur de loco voluptatis ad irrigādā ṽmū s̃a sup̃ficiē ter
 re: qui inde diuidit⁹ in quatuor capita. **F**luui⁹ iste est do
 min⁹ meus ihesus. qui de duob⁹ locis voluptatis egredi
 tur: ex vtero p̃ris. et ex vtero ṽginis. **U**nde ap̃ha. **D**o
 min⁹ deus nr̃ fluui⁹ glorio s̃ exiliēs in terrā s̃iciētē. **D**zī
 effabilib⁹ differētiis. longe alit⁹ a p̃re q̃ a m̃re egredit⁹:
 q̃ et si h̃et tp̃alis nat̃as glorio s̃a est: multo glorio s̃ior
 est eterna. **H**ortatib⁹ vobis de vtrāq̃ gnatione volo a
 pene quod sentio: nō q̃ aliq̃ exponē p̃sumā. cū hoc vl
 trā s̃m ṽres. q̃tomagis vlt⁹ meas sit: extreme demē
 ne sit pelle fari ineffabilia. maxie hoīem p̃peritū. **N**ō
 em̃ oblit⁹ sū salomōnē dicētē. **D**icut qui m̃mū g̃medit
 melenomit illud: sic qui scrutator est maiestatis opp
 met⁹ a gloria. **D**e vtrāq̃ em̃ per ap̃hetā dīci puto. **G**e
 nerationē eius quis enarrabit. **Q**uia p̃ris illa ineffabi
 lis et inaccessibilis est: q̃ nulli p̃uia creatūe. **H**oc sen
 su credo ap̃lm̃ dixisse de deo. qui solus habitat lucē inac
 cessibile: cū etiā puiores natūe tāto reuerberēt in tui
 tu: nec possit nr̃rūpē tāte claritatis abissū. **I**p̃e em̃ fili⁹

x. lviij.

sententias

prestat. nemo nouit filiū nisi pater et neque patrem quis nouit
nisi filius. et cui fili⁹ voluerit reuelare. Non sicut est: si si
cui capere potest. cui tanta dignatio reuelatur. Unde et illa subli
mis anima que usque ad terrarum celum in diuicias glorie rapta fu
erat dicit. ego non arbitror me omnia comprehendisse. **V**erissima
ergo diffinitio est: quod illa quod nescitis et genti generatione nullo
omino penetrat intellectu. **N**unc etiam de matre dei humane creature
reor inextimabile. et nescio utrum ab illa excellētiori natura po
teat comprehendere. Cuius enim comprehendat generationem carnis et uerbi.
qualiter deus et homo in una persona queant. saluus inpturbans
propter naturam. **U**nusquisque in suo sensu habundat. et
ego habeo omnem sensum supergredi credo ueterum uirorum uel sapientie
inherentes. qui super hec sanas et inuicissas reliquerunt. **N**on
igitur generationem reuerentes. locum voluptatis patrem esse sen
sem. cum deus allocutus sit. si efficiētiā rerum nisi quod uulga
tos sermones explicare non possunt. **I**n ipso autem omnem volup
tatem esse intelligit. qui legit apostolum dicentem. quoniam ex ipso et per
ipsum et in ipso sunt omnia. et alium ex illo duodeno apice sili
eructante. omne datum optimum et omne donum perfectum. de sursum est
descendens a patre luminum. **I**pse etiam filius dicit. Hec est uita et
terna. ut cognoscant te solum uerum deum. **C**ognitio igitur patris
uita eterna est. et ubi uita eterna. ibi sempiterna voluptas.
Egreditur ergo flumen de loco voluptatis. quod gignit de
propter patrem. deus de deo. lumen de lumine. de domino dominus.
egreditur autem per deitatem. quod idem est cum patre. **I**dem dico secundum
personam. non secundum personam. **E**greditur et equalitate. quod quia
omnipotentia respicit generantem. cum omnia que possit pater. possit et
hec filius. sicut ipse testatur. Omnia que facit pater. facit et filius.
nec potest filius facere quicquam. nisi quod uideat patrem facientem. **E**gre
ditur et eternitate. quod licet generet. non est posterior generanti. sed
ab eo uero antiquitatis sit. si tamen uobis uel nouitate non exsore
tis. quod licet quoquo modo significet que dicitur. longe tamen a fine

maiestate. **E**greditur similitudine: quia similis est patri. patris yma-
 go, splendor glorie: et figura substantie eius. **E**greditur altitima-
 te: quia alius est ab illo: alius dico non aliud. **E**go magis et pri-
 vum sum. **U**num dicit non unum: quia unum significat substantie uni-
 tatem: unum vero personarum proprietatem. **H**ic igitur et longe excel-
 len-
 sioris modus de patre filius egrediens mundat angelicas stati-
 ones: quia iuxta salomonem fons sapientie verbum dei in excelsis.
Citharedus querit de hoc fonte. pleno ventre potauerat
 cum dicit. **A**pud te est fons vite: et in lumine tuo videbimus
 lumen. **A**put te magis est fons vite: quia tu non solum vita. sed
 et filius tuus fons vite est. **E**t ut patent quod sentiebat
 ostendit. subiunxit. **I**n lumine tuo videbimus lumen: ad irrigan-
 dam universam superficiem terre. **Q**ue nam terra est in illa celorum
 summitate reposita: quam prefluat et irriget fluvius glo-
 riosus. **R**egnum celorum terra viventium est. **U**nde: credo vi-
 dere bona domini in terra viventium: et placebo domino in regione vi-
 uorum. **I**rrigatio hec inestimabilis est. **I**nebriantur quippe an-
 geli ab ubertate domus dei: et torrete voluptatis eius po-
 tant. **H**ic quid dicam nescio: quia plurimum stupor sensum opp-
 rimit assurgente. **U**bi sunt orationum sermones: quos in for-
 maretur ora omnis ille priorum conflavit chorus. **U**bi sunt gi-
 gantes a seculo notati qui ab initio fuerunt: magni statu-
 ra. scietes bellum. languentes circa pugnas verborum. **N**um
 quid non maximum ille gigas platonem loquor: ab intellectu
 tantum quissime veritatis repulsus est. **N**umquam acerrimo me-
 tis ingenio tangens. sed non attigens divinitatem dei dicit: **U**-
 num mihi quod cuncta operetur. et aliud per quod cuncta effici-
 untur. tertium autem non potui invenire. **R**ecte de spiritu sancto in saecula
 qui illi non erat in fusus: qui sanctarum revelationum magister
 est: qui revelat paulo que oculis non vidit. sicut idem apostolus
 gloriat. nobis inquit revelavit deus. **P**er quid apostolus.
Per spiritum **M** sanctum. non per spiritum nostrum: quem secuti

xlvij

phi. et seducti st. et seduxerunt. **A**lle m. phs qui su
per senes et sup oēs doctes se intellexit. quid sup hoc
senserit audiam. Rigas motes inquit de superiorib9
suis. De sublimiorib9 quippe angelis. qui nō p spem
hū memigmate. s. facie ad facie ipam dei sbam lūm
bus indefessis aspectāt. **E**dequit. Qui inde diuidi
tur in quatuor capita. In que quatuor capita. **D**i
cam9 breuit. qz grādis nobis restat via. In ammi
tione. qua vel fragilitate oplesiois hūane. bibūt de to
rēte voluptatis. tota ob stupet illa dignior creatura. de
creatois gloria. **E**t glorie rōne in puritate. qz nō in
se testeo. s. remoto velāme hauriūt aquas in gaudia de
fontib9 saluatoris. In satiētate. qz et si in eū desiderāt p
spice. nō tñ desiderū necessitatē. vel necessitas miseria
inducit. s. mirabiliō mō et sp desiderāt. vt sp sanet.
et sp sanāt vt sp desiderēt. In saturitate. qz de sua stabi
litate certi. phēmb9 gaudis immergiūt. exspectātes bea
tā spē. et aduētū glorie magni dei. qñ fiet p mū oule
et vn9 pastor. et supna illa iherlm osūmabit in dīp
sū. **H**ic influit fluiū iste p angelicas officinas. s. her
oia fides capit. nescit rō. intellūs ignorat human9.
Nec st fortassis illa quatuor que vas electiois felicit
naio in eplā ad hebreos vidit dīcēs. Non accessisti
inquit ad mōtē fumātē. s. ad mōtē syon. ad iherlm ciui
tatē dei viuētis. ad multoz mliū angeloz frequētiā.
ad etiā p mtiūoz ascriptā in celis. **N**uc atqz
m9 nos ad videndū qualiter egrediat de vrgine. qz e
gressio ista dulcior et affectuosior est humane mēte.
que itūc pectora gcutit et mrorat oculos. et bñs fi
tib9 vult9 amāciū pfudit. **H**ic locū voluptatis vtr
rū marie itelligo. in quo cumulauit oēs delicias de
liciarū dñs. de cui9 delicias sps scs **A**dmiratio

sermone in amoris cunctis eructat. Que est ista que as-
 cendit de deserto delicias affluens. Nunc in angelis volup-
 tate habet altissimam in quibus ipse reperit prauitatem. Nun-
 quid in constellatione vel scintillatione stellarum: quarum alie co-
 nvertunt in sanguinem alie cadunt de celo. alie in tenebras ob-
 scurantur. Nunc in aere vel igne vel vetis. Nequaquam in ig-
 ne dominus. non in commotione dominus. non in spiritu dominus. si verum est ille
 qui in arduo igneo et equis igneis est assumptus in celum. Nun-
 quid in aquis. ubi fures et tortuosi leuiathan inmorantur: a-
 in terra. que sub maledicto a deo spiritus emittit et turbulos.
 Non est locus voluptatis. nisi ceteris virginis. Ex hoc egre-
 ditur humanitas: quod vestitus alio more moralitatis. visibilis
 humanis oculis apparuit: et de virgine virginem. De libro autem
 generationis linea facies. diuinitatis hamo inexistit: que car-
 ne operuit virginem. ut draco magnus illectus ad carnem.
 ferri diuinum munus subsentiet. Egreditur et cum nouitate.
 quoniam sic natus est homo sicut nascitur. Primum enim homo primo
 de terra formatus: secundo mulier ex eius latere fabricatur: tertio
 cum consuetudine nascitur de ordine gignitur ab utroque. Do-
 lus iste de sola virgine nascitur: et virginis uterum nouo et
 singulari partu diuinitas humanata sigillat. Vbi nunc
 aristoteli subtilitatis facunda quidem sed infecunda loquacitas.
 si peperit cum virgo concubuit. Velit noluit vertit in habi-
 tum puatio: nec astrigit dyalecticis timens omnem timmator.
 ad cuius imperium perit natura. Dissuescit consuetudo. Egre-
 ditur etiam cum claritate: nascitur quippe alio. sepelitur omnis il-
 la stellarum luminum luminosa serenitas: et stella cadi-
 dior lucidioribus radibus presentibus tota sibi celi rapit por-
 tionem. Ambulant reges in splendore ortus eius: quoniam ecce
 reges aggregati sunt: conuenerunt in unum. Ipsi videtes sic
 deum et hominem nascentem. matrem et virginem sic parientem. am-
 mirati sunt. turbati sunt. commoti sunt: tremor apprehendit eos.

xliv.

in tatorum luce miraculorum. **E**greditur et cum paupertate:
quod panis vilissimis reclinat: iam extitit sanctissimis me-
bris legem mirum perficebat. **E**greditur occulte: quod sub-
lissimum ille fraudum investigator: tate ab altitudine dig-
nitatis excludit. **H**ic est quod ambiguus alternationibus fatiga-
tus. nunc illud temptat. nunc temptatum filium appellat altis-
simi: nunc instruit cruce: nunc destruit. mandans pmi-
re osuetum sibi organum. nichil tibi et iusto illi. **D**equit.
Ad irrigandam omni sam suppellectilem terre: ad trena mi-
seriam expianda: quam nobis in hereditate primus ille pater
relinquit. **V**olocat apostolus hic eum michi sicut et superius
quatuor capita distingat: quod secum eius exponem suscipio.
Quod factum est inquit nobis. sapientia. iustitia. satisfactio. redem-
tio. **A**d nos quippe veniens qui eramus in tenebris. primo om-
ne tenebras ignorantie nostre depulit luce sapientie sue: deinde
iustitiam que ex fide est soluit fides pateris nostris: satis-
factio nos in suo corpore: redimens in corporis passione. de-
inde enim soluit opeditos. dominus illuminat cecos: satisfactio
tabernaculum: de manu redimit iumenta. **D**ividit et in pa-
ciencia. qua patres sustinet: in misericordia qua patres fouet:
in largitate qua perficietes exaltat: in fortitudine qua per-
ficietes conservat. **D**e hoc secundo quatuor in toto hoc aduen-
tore firmitati fabulatur suum: per fluminum dearsione. et in
minimam interpretationem. moralia mysticis intertextes: utrum
aliquid digne: vos videatis. **V**erum non possumus omnia pateris
mone reartare: fastidium civitates. **N**abes ego quatuor
capita dulciora poribus: que fortassis vultu cordibus dulcius
oplacebunt. **D**ominus enim noster eleuatus in cruce largissimas san-
guinis vndas agitur pateris sui corporis habundantia remana-
uit: spiritus enim purgetur sanctissimum caput. mucat ruerit
flexum. et clauis pedes et manus et lancea lateris eius transuerbe-
ratis: pateris sanguis emittit: cuius aspersione uidentis

beret ate malignus ille deceptor qui decipere nisi te pmittere
te nō potuit. **I**nclina celos tuos et descende: et illos
misericordes oculos miseriis iflede peccatib9: nec sal
tē īpetuū obliuiscaris nos. **N**ec quidē iste s; gemitib9
erūpmis intort9: tāte p̄sūptiois sententiā aburrabat.

Dixi iquit custodiā vias meas: vt nō deliquā in lingua
mea. **E**t ille vñ nobilis et p̄fūdi sermōis. **V**idēti
te pluri9 affuōsis excessib9 italescēs: p̄t sion iquit
nō tacebo: et p̄t iherlm nō quiescā rē. **O**tmā aut dis
rūpēs celos et descēdes: et multa alia que fastidiosa
pluvitas vetat inferē. **H**ic etiā morosioris grē longi
tate suspēs9: et inmetate doloris excedēs īpanēt obla
trāt dicēs. **E**te gētes q̄ nō sūt sic s; corā eo: q̄ mē
lū et iāne r̄putate s; ei. **J**hēnnas q̄ m̄pote gnatulabū
de laudis adūbio demōstrāte p̄rūpēs: ette iquit faciet
dñs nouū sup trā: et mulier circūdabit vñū. **E**t rē
pētine subuersiois lacrimis edocet: vt p̄us lamētū xp̄i
suscripēs q̄ aduētū oticescat. **D**aniel dicit: visio est
in dies et in t̄pa longa. **E**t ezechiel tātis caligimb9 m
uoluit: vt vñ dñs possit vñ vēiat a quorūdat.

Deīq; oīs ille p̄ph̄alis quēt9 longa tardātis grē mōsim
te p̄fusus: nūc rogādo nūc aquerēdo vaiat orōnē: r
plērūq; sermōib9 exoratiuis idignatois it̄miser. **N**os
quoq; satis eos audiui9 et nobis in fastidiū relegūt:
iā fugiet moyses. īpeditiois siquidē lingue frūs ē m
bis: **p**saie labia imūda s; iēnnas nescit loq; q; puer
est: **e**zechiel polluto pane vestr: **o**see formica iāmet
adulterā duat vxorē: **D**aniel p̄ visionē ḡuit m̄frit.
Dēs p̄phete elingues s; et muti: iam letāi et exulta
re nō possu9: nisi osculet nos osculo oīs sui. **A**uditi
estis et exauditi: adest benignitas et huāntas m̄i
dei saluatoris: que vel deferri nō patiat̄ āplius amo

re sanguinū. **Q**uid em̄ audistis. **H**āfiam filii isrl et
 estote pati. q̄ die crastina descēdet dñs. **R**esiduum diei hu
 ius et sup̄ueniens noctis vix meditanda p̄gressio. Dimittit nos
 a vultu glorie. a p̄uero deo. a puerpeio singulari. **C**urri
 te celeris hore et rapidiori passu oferte metas vias. vt
 liceat videre filiū dei vagietē in cunis. et saluatrici nati
 uitati qualiacūq; obsequia p̄parare. **C**redo vos esse filios
 isrl s̄ficatos ab oī iniquitatis carnis et sp̄s. p̄paratos
 ad diei crastine sacramēta. et sollicita deuotione. et deu
 ta sollicitudinē. **Q**uid em̄ aliud hīs sacris dieb; et ei; ad
 uentu dedicatis egistis. **V**idi ego senes senectutis oblitos.
 astae sacris iuuenili alacritate vigilēs. et iuuenes iuue
 tute sepulta. simili grauitate reuerēcie diuinitatis assisere.
 plena erāt subtellectia omnētib; et gētu parili vobis in
 sublimib; resultabāt. vt felici iudicia iurasse vos prede
 rē. iubilae deo in voce exultationis. **P**salteia erāt p̄mā
 bus. psalmi in labijs. in corde deuotio. solēpnitate ani
 mi indicabāt. hilaritas vultus. distansio corporis. op̄is
 sollicitudo. **I**nspexi sacerdotes vigilātib; oculis primos
 dei ortus subtilit̄ indagare. sacramentalib; indui vesti
 mēis. introire ad altare dei. ad sacrificandū corp; et sangui
 nē redēptoris. **V**idi assistentiū turbā m̄steriali deuotione.
 nūc fletu genua. nūc osculāi man; et ad īperaciū mu
 tū mutuatiū obediē. **S**ed et pueros aspexi. qui nesciūt
 quid sit m̄ dextera et sinistrā sibi adiūte psalteia i
 uide et r̄portare ad l̄culos suos. furā sopnū ab oculis
 suis. et in l̄culo suo per noctes quere quē diligebat aīa
 eorū. quod licet q̄t q̄suetudinē p̄suptū sit. non tñ cōt
 deuotionē. **F**ateor m̄t her oīa cogitabā cassi dei st̄ her.
 nō est hic aliud nisi dom; dei et porta celi. **V**ellem nol
 lem viā deuotionē traher. et vobis negociatib; oīa
 nō poterā. **S**eq̄bar vos s̄ a longe. vel aberrās a via.

.L.

vel claudicans a semitis meis? lugens et tristat? quia
non poteram equare currētes. **N**ouit ille vnus. cum quo vno
vnu cepi esse in domino. quod frequentibus quibus impleuerim aures
eius. quod vos in meridie essetis cum sponsa. et ego cum sponsa
in vespertino frigore amoraer. **E**rgo fratres si aliquid ad
huc influus humor de flumine mortalitatis huius vras
circūrorat affectiones. tergite et tēgite tegite illū mūdo
offensionis autu. et calciatē vos in patione euāgelij pa
tis. ut sitis de quibus dicit scūs. In flumine ptransibit
pede. **Q**uid autem per her. Ibi letabimur in ipso. De flu
mine hoc. primo de fluminibus istis. psalmus propheta muer
tuis lectionibus largius disputauit. **P**auit et inquit dñs
flumiē egypti in septē riuus. ita ut tñscāt per eū calca
ti. **V**olo de flumē et riuus eius paulisper gfabulā vobis
tū. quō et qualiter pcuriat. quid sit tñscā per eū calca
to. **E**gypto figurat expm mūdū istū diuinoz elo
quiorū scrutatores affirmāt. qui positi in maligno. qui
tenebus et gfusionibus est impletus. **F**lumē fluxus hūmā
nis est. qui de pñis parētibus infelicia pena pñipēs. in
ipetuosū pñipēs torrētē. p totā mūdū latitudinē istū
nauit. **Q**ui in septē torrētibus diuāt. **V**alles et cāpesti
p fūda voragine sup sedit. et ipis quoque mōtū catam
mbus eādē refusione mētās. **V**nus vnus de alioribus flamot
torrētes mātatis gtrbauerūt me. et mētuerūt aque
vsq ad aīam meā. **P**rimus huius flūmis riuus est. cogita
tio mala. **R**iuus exūdās et qui nullis obicibus repellatur.
habet frequētiā flūmīz fenestras corpōz sensū. qui
ei de mūdānis catharactis mortiferos pñes infusus a
mmistrāt. **O**ccursat aspāū mētis quod vidit et audi
uit. quod odorauit et gustauit. quod palpauit et teti
git. et plerūque quod simplici oculo aspexim. **P**ersipel
lis gtoroz in offendiculū retorquet ac scandalū. **f**mg.

similitudines. ymagnes pmgit. colores aptat? et i tha
 lamo metis ymusa quoluit. si forte ofensu eliciat. et af
 fertu mfinat. **O**ffert horribilia de diuinitate. terribilia
 de fide. mirabilia de fidei istitutioe. et m alucolo me
 tie penēferis ingeit potiones. quas m ofessione euo
 me pator oneat. exhorret. **V**enit moratoriu. dormito
 riu occupat. m fidet refectorio. circuit claustru. reu sit
 officinas. nulla premitit arte nocedi. s vbi libet
 sue calliditatis assignat arguas. et m thoro quide m
 oradu et psallendu mentē p tbit m diuisa. pteitoz reme
 moratioe puitate m tellect. iuelles. **I**n thoro vero mul
 tiformes libidinis sens euoluit. ifidiās sollicitudm pre.
 et telis fornoib. oppugnās vos. vtmā nō expugnet. pū
 gat nō vulnet. **I**n refectorio aut gulā afficit. ad vidēdū
 que pferūt. et igēti auuiditate oneat distetu ventrē. vt
 maiore opera ad egerēdū egeas q ad igerēdū. **I**n claustr
 libros reuellit a maib. memoria refecat scripturariū. et
 nūc de isto ad illū. nūc de illo ad istū cū sigms et sarri
 litate m suertit. **P**officinarū multitudinē te facit exaur
 re et pagabūdo se comitē facit. donec taciturnitatis of
 ficiū aut apeiat aut ofrigat. **Q**uid plura. **I**n thoro de
 uotionē. m thoro castitatē. m refectorio puitatē. m claustr
 lectionē. m officinis silentiū virtutē. virtutis m m
 extirpat. **N**ec suffiat m vigilādo subtilib. spiritulis cor
 dis terebrae muralia. s dormiēdo singulari se versat
 et ruerfat astutia. que melius vte ofiāe q stili sūe de
 linqus. **S**z ad altāe dñi vtutū sequit nos sps xpi. et
 ppos metis oculos iuolātes. et vxo aliq vel na frētis
 dei. vel pēdetis m cruce pnt memoria deturbāe. **M**ag
 nus ille pūarcha vxo volucres huiusmōi a suis sacri
 ficiis abigebat. nos qui sum. qui fugāe psumm.
 Quis m hoc ruo vel mersu vel submersu esse negauit.

h

Videtur quod turbidus torrens. et limosa rurgitatur te-
nositate? quod vivat aut nunquam ad hoc ducit. ut peccata exsic-
cet. Non puto quod ille qui clausit celum oratione. clausit
animum a cogitatione. ut facilius sit celum obferre quam animum.
Decidit riuus est locutio pusa. In lingua nullus hominum do-
mae potest aut apostolus. membrum inquietum. membrum mortiferum.
facilis ad loquendum. ad obloquendum perliuor. Et notum
dum quod alter nascitur ex altero. cum male cogitationi pue lo-
cutionis ianua sit apta. Et est etiam verbum aliud falsum.
prout dicitur. perdes omnes qui loquuntur mendacium. Aliud vana.
de quo scriptum est. vana locuti sunt unusquisque ad pro-
prium suum. Aliud apudicum. de quo ad. turpis sermo de
ore pro non prestat. Aliud excusatorium. vnde per salmista.
non derelinqes torrem meum in verba malicie. ad excusandas ex-
cusationes in peccatis. Aliud dolo sum. de quo propheta. dis-
perdat dominus vniuersa labia dolo sum. et lingua magnum lo-
quum. Aliud otiosum. de quo ipse dominus. de omni verbo otioso
quod locuti fuerint homines. reddet rationem de eo in die iudi-
cii. Et si qua alia gratia sit pestis huius. que nos breui sal-
tu transire non possumus. **T**ertius est actio pua. Post
cogitationem et locutionem venit ad opera. quando exhibemur
membra nostra arma iniquitatis peccatorum. et otumelie affi-
rimus corpora nostra. Quid enim turpius. quam membra corporis
sanguine consecrata et consecrata ei in baptismo. libidi-
nosus ardoribus maculari. nec attende reuerentiam peccatis
dei. immatis penam. gloriam promittetis. Absit ut aliis
verum huius per dolo substinet. ut filium virginis in venenis
templo suscipiat. ut arthra dei in dagō collaret. ut
nuntius in troceis stercoia compleret. Quid per. cum ma-
gis. quid christo cum ampro. quid virginis et libidinis. quid
punitati et corruptioni. Absit ut quisque verum ambu-
let in passione desident. sicut et gētes que ignorant

Deū: qui corp⁹ xpi aut q⁹ secretis. aut xpi corp⁹ m⁹ s⁹
 matie. Electi seruiē p⁹ p⁹ator. ut tū p⁹atorē sedeat⁹ tū
 sedet in sede maiestatis sue: qua frōte. quib⁹ oculis
 videt vos. viuet vobiscū. tū tātis m⁹ vos obsec⁹
 tatib⁹ deferuet. Quā mēte. qua q⁹ s⁹ia accedet ad
 s⁹ia s⁹ior. imolae s⁹im s⁹ior: tū fama q⁹teptibilis. vita
 notabilis. sermo r⁹phēibilis habet. **D**ed et si forte
 humanū loquor p⁹pt⁹ i⁹firmatē carnis v⁹re. aliq⁹ v⁹im
 tale aliquod in cubiculo q⁹ s⁹ie q⁹pliauit: displicet illi
 lud p⁹ q⁹ s⁹ionē et p⁹miam: et ei de m⁹ia nascētis pue
 ri rep⁹mitto. Et si q⁹ s⁹ess⁹ fucit et p⁹ēitueit nascit in eo
 lux m⁹di: ut d⁹motis fallacib⁹ tenebris. splēdore ve
 relucis accipiat. Quomō em⁹ m⁹ s⁹eris m⁹iam hac noc
 te negabit: in qua m⁹ s⁹ecordit⁹ m⁹ s⁹ericors nascit et
 m⁹ s⁹erator d⁹ns. **A**d est deus et hō. mat⁹ et v⁹go: tad
 et verbū. lux et illūmās. bon⁹ et bōitas. m⁹ia et veri
 tas: fecūda v⁹ginitas. v⁹ginalis fecūditas. etna no
 uitas. noua et m⁹tas: diuina humanitas. humana di
 uitas. hūilis sublimi⁹ tas: et h⁹is oib⁹ m⁹ia fabri
 tat. **C**ohibete ergo extollēciā ab oculis. loq⁹i
 tatē a lingua. crudelitātē a m⁹ib⁹. voluptatē a lūib⁹.
 pedes ab itinē nō recto: et v⁹ite et arguite eū si non
 hac nocte disrūpat celos. si nō descēdit ad vos: et
 p⁹iat in pfudū maris oīa p⁹ta v⁹ia. Quis tū est q⁹
 hui⁹ terrū riuuli nō sit m⁹s. et reūs m⁹stācia. **C**ū
 nū est defensio p⁹tor. In v⁹itate dico vobis: q⁹ nich
 il sic exasperat m⁹ diuinitatis: q⁹ n⁹gtatis defensio.
 Equo em⁹ certāme nos certam⁹ tū d⁹no: tū defendim⁹
 quod odit: tū nobis placet q⁹ displicet illi. Magna
 quippe differēcia m⁹ hūilē p⁹torē et sup⁹bū: tū illū
 despiciat. hūc respiciat: q⁹ hūilia respiciat. et alta alō
 ge cognoscat. Cū sanāi potēit. q⁹ medicū s⁹mit. me

dicamā gculcat: et infirmā sām arrior rreptioe suc
cedit. **Tu** dicit bonū malū. amarū dulce. tenebras lu
cē: et in creatore refūdis iurias: vt quod laudauit tu
vitupēs: quod vitupēauit tu laudes. **Nō** est hoc paspa
tua dissimulatioe tacēdū. cū videri quosdā vīm tātis
ipatiēcie stimulis agitai: vt ad pmas correptois voces
nō solū excusationē et defensionē exhibeāt: et msi dis
aplmalis vigor obuiuit. ad tumultū et urgia pfilire.
Hec est impietas maxia in deū et delictū maximū: quā
vix simplex et rect⁹ et puer dñi sūma cūspetioe deu
tat. **Elegatissimā** sup hñs opationē induat pphā: quā
de sacrio sū spūs asportauit: ibi mgt habuit fouea ei
tus. **Heic** ius ita gtrūssimā spmōsitate densat⁹ est: vt
vndiq; pūctioib⁹ et aculeis vestiāt. **Cū** vēs se solitudinē
adeptū putat. caput apēit. exēit pedes: et vniūficatiois
mot⁹ plana deābulatioe demōstrat. **Si** q̄s supuenit. sta
tū telerrima velocitate caput cū pedib⁹ in iterius absc
ditōiū ipōit: vt si tenē voluēis. pūs videas sāguine tu
ū q̄ corp⁹ suū. **Sic** et pāois **C**aput cū pedib⁹. itē
cū actioe. a pastoz sollitū **S**tudie pspertat⁹: vt q̄
fere oīm peccatūū viciū est: cū ab oib⁹ videat a nēme est
mat se videri. **Si** viciū refectūe studeas et itēnois īgress
cū actiois egressib⁹ correctiuus dep̄hēde: statū cyrenois
eloquēcia renouat⁹. excusat⁹. et defendit q̄ oppōis. am
fais et offendēis q̄ appōis. **Introgat** de loco et tpe qñ fac
tū fuit: et nou⁹ dyasetic⁹ exerta lingua pūpūit in medi
ū. **Parētes** aduocat. p̄romatōes quēit: quāi se m̄dicat.
m̄dicat se recessurū. malle mōi q̄ pati tālia: et q̄ uidi
ti negās. et q̄ nō vidit in te quicia rtorquēs: sic spmā
sentis et culpā pdis: odiū icris nec corrigis: et quē
totū tenē putabas totū autis. **Vides** q̄ multiplicia in
mulositate riu⁹ iste oī hōi et maxie mōi ordini se ifu

dit. **Q**uāto est exultatio in patris. **O** detestanda lenia
 et in sempiternis doloris tristitia demutanda. in patris sicut in
 patribus exultat. **N**one latrocinantes et furiosi qui
 cum potius pleitudinem assequuntur. non se capiunt per gaudium. ita
 etiam ut audeant ipsi diuitiati gratias inmutare. **Q**uāto ma
 seferent letantur et exultant in rebus pessimis. cadet super
 eos carbones. et in igne deiciet. **H**ic riuus iste qui in dosā
 in fluxione miseros amantes effudit. melius quā quā elo
 quētia apprehendit. **D**exterus est alios docere ad malum. **N**
 doctina de cathedra pestilencie diuat. quā detestat et
 ipsebat quod docet homines suam. **O** qui in vano accipit animas su
 am qui aliorum animas venat ad mortem. qui tunc patris sicut
 restet longum. qui misceat sanguinem sanguine. cum non suf
 fiat ut irreat in seculum seculi. nisi et alios ad mentem
 perstat sempiternum. **D**atis enim quod multa vicia tenerris
 caritibus inprimis. que postea in magno torpe vix miti
 gant. necdum extirpantur quisque possit. **I**n felices magis
 qui huiusmodi plantaria plantauerunt. explantabunt ab
 illa celesti plantatioe quā plantauit pater ille celestis.
Quis gloriabitur se huiusmodi riuus torrentibus non fuisse pallatum.
Deprimus est in hinc omnibus perseuerare. **H**ic pater dem
 sus est et absorptus. et clausit super eum puteus os suum. **C**ū
 enim non leuat oculos ad celum. nec recordatur iudiciorum iusto
 rum. mortuus et sepultus est in sepulchro osane sue. **T**ūc a
 mortuo tanquam qui non est perit offessio. tūc pater cum vene
 rit in profundum malorum atepit. **H**ic est in extremo flu
 minis egypti. hic multitudo miserationum domini tollit
 ab oculis eius. **O** flumen malum. riuus pessimus. riuus ex
 tinnantes. hac nocte dominus eos calciat et transiit. cum in
 ginali substantia pura carne et omnem peraxatariū pestiū inuenerit
 accipit. illo calcaamento calciat quod in ydumeā extēdit.
 aut corrigā solūe non potuit magnus ille baptista. **M**isit

Imp.

De summo filiū suū et accepit me in vtero virginis: et sic tūc
assūpsit me d. p. a. **P**atrem et eos si cogita p. p. m. n. o.
si phibeam linguam adolo. si derlme a malo et fauam
bonū: si ofiteam adūsu nos iusticia mām dño. si dolor
nr sit spm qspū mro: si doceam nquos vias dñi: et sp
laus ei sit more mro. **E**t vt de arte sutoia. mris morib
aliq qsuam: habeam caliamēta densa et subtilit qsu
ta: que possit aquas obuiātes excludē. **F**aciam carnē
mām firmā et ofixā timōe dñi: que libidinis hūorē ex
cludat. et exorta tbulatioibz itaqz densata: fiat vt no
u ad oferuādū vnu nouū. de quo dicit. Quia factū
sicut vter in puina. **D**z iā corda et corpora vĩa ad susci
piendū filiū virginis parata dimittā in pace: et omnes
in qe hūmē ad reuelationē gēciū motētibz brachijs āplē
tam: qui est bñdict in secula. Amen. **Sermo bñd**

Agnosce nardi de nativitate dñi de eo q pas
frēs dilecti **coe iuenerūt. maria ioseph et ioseph**
tissimi. qta sit hodierna solempnitas: cui et
Dies brevis et tre angusta est latitudo: loco parit et tē
poe delatat. **N**octē qoccupat. celū implet anqz terrā:
nox em vt dies illūinata est: cū intempeste noctis ho
ra pastores circūfulsit lux noua de celo. **E**t vt nouitas
quo i loco solempnitatis hui reperit gaudia celebrat: q
iā angelis erat futurū. oī ppo gaudiū euāgelizat: s
et ofesti adest diuis psonas laudibz celestis exōnt m
titudō. **H**ic est q solempnis dicit novista p ceteris: i p
mis vmmis et cāticis spūalibz. **E**t hñs potissimū m
gilis sine vlla hesitanōe credendū est celestes allos p
ripes puenire quictos pfallētibz: in medio iuētulam
tūpāstārū. **D**z q multa hodie gēmis et auro fulgēt
altaria: qn vbiqz pallis paüetes adornāt. **P**utis ad
hec diutēt angeli: et pānosos hoies derlmabūt. **D**

ita est: aut pastoribus omnium magis apparuit. quam terre regibus.
 quam sacerdotibus templi. **C**ur et ipse saluator. cuius est aurum
 parit et argentum: sacra in suo corpore dedicat paupertati.
 Aut certe aut paupertas ipsa tam sollicitate enarratur ab angelis.
 Neque enim sine certa ratione misterium pannis saluator obvoluit.
 et posuit in presepio: quoniam id manifeste in signum nobis com-
 mendat ab angelo. **H**oc igitur vobis signum: iuueniens infan-
 tem pannis involutum. **I**n signum posui sit panni tui domine ihesu:
 si in signum cui a multis usque hodie contradicitur. Multi quippe
 vocati. sed non multi electi. et ideo nec signati. **A**gnosco
 certe agnosco ihesum magnum sacerdotem sordidis operum
 vestibus: cum altitaret cum dyabolo. **D**icentibus scripturas loquor:
 et quibus non ignota est prophetica visio zacharie. **V**bi vultus
 exaltatus est caput nostrum super inimicos nostros: ex hoc pla-
 ne mutauit vestem. decorum induit: auctus est lumen sicut
 vestimento. **E**xemplum dedit nobis: ut et nos eadem fa-
 ciamus. **V**t illic siquidem in afflictu solita ferrea. quam stola
 lineat: licet oneri illa sit: hec honori. **E**rit autem et mem-
 bra sequetur caput: ut corpora iam unius in uno persallat spiritu
 et dicat. **C**oncedisti sacrum meum: et circumdediti me leti-
 tia. **I**nuenietis magis infantem pannis involutum: et positum
 in presepio. **E**t post pauca. venerunt autem euangelista festi-
 miter: et iuenerunt maria et ioseph et infantem posi-
 tum in presepio. **Q**uid est quod sola ab angelo commendari vi-
 det humilitas: nec tamen sola a pastoribus iueneri. **F**orte spe-
 cialius commendat angelis humilitatem: quod rusticis ceteris per su-
 perbia: ipse in humilitate prestatissimus. **A**ut certe propterea relin-
 quitur humilitas: quod hec quam propria virtus diuine exhiben-
 da sit maiestati. **S**ola tamen non potuit iueneri: quod super dat
 gratia humilibus. **I**nuenerunt ergo maria et ioseph: et in-
 fante positum in presepio. **S**icut enim saluatoris infanzia ma-
 nifesta prederet humilitatem: sic per virginem ostendit iustitiam

Lv.

p̄ ioseph virū iustū: vel au⁹ laus est in euāgelio nō itō
 grue designat. Hanc gr̄mēciā debet arm̄ quis nesciat.
 Iusticia vero v̄tus est quod suū est aug⁹ tēuēs: et her
 erga p̄xios est necessaria. Porro hūilitas deo nob̄ rō
 filiat: deo facit esse subiectos. Deo placet in nobis sicut
 ait v̄go beata: respexit deus hūilitatē ancille sue. Ita
 q̄ qui fornicat peccat in corp⁹ suū: q̄ iuriosus est in p̄xi
 mū: qui extollit et inflat in deū. Fornicator semetip̄m
 dehonestat: iuriosus molestat p̄ximū: elat⁹ quod in
 se est deū inhonōrat. Gloriā meā ait dñs altei nō di
 bo. Et sup̄b⁹ ego nōt michi eā licet nō de deis: vsurpa
 bo. Nec em̄ placeret ei āgelica distibutio: dñs gloriā dñi
 patē hōib⁹. Nō ergo colit deū: s̄ adūs⁹ deū extollit i
 pius plane et ifidelis. Que em̄ pietas: nisi cult⁹ dei.
 Quis vero deū colit. nisi qui volūtate ei subiect⁹ est. et
 sicut oculi seruoꝝ i manib⁹ dñi sui: sic oculi cordis sui
 ad dñm deū suū. Ut ergo iueniat sp̄m nobis maia
 et ioseph. et infans posuit in p̄sepio: sobrie et iuste et
 pie viuam⁹ in hoc seculo. Propt̄ hoc em̄ apparuit gr̄a
 dei erudiēs nos: vt abnegātes impietate et seculāia desi
 deia. sobrie et iuste et pie viuam⁹ in hoc seculo: expectātes
 beatā sp̄e. et aduētū glōrie magni dei. Apparuit in p̄u
 lo gr̄a dei ad eruditionē. et hic ēit magn⁹ sicut de eo p̄
 briel locut⁹ est: et quos puulo erudiēt ad hūilitatē cor
 dis et māsuetudinē: magnificabit postmodū et glōri
 ficabit magn⁹ et glōrios⁹ aduētiens: ihes⁹ x̄ps dñs n̄r.

Benedict⁹ deus *Itē sermo vnde supra*
 et pat⁹ dñm n̄r ihu x̄pi. pat⁹ m̄iarū. et deus
 tot⁹ solatiōis: qui solat⁹ nos in oī t̄bulati
 one n̄ra. B̄ndict⁹ q̄ p̄pt⁹ m̄m̄ia caritatē suā qua dilex
 it nos. misit nobis filiū suū dilectū. in quo ei b̄n̄opla
 cuit: per quē rōsiliati patē habeam⁹ ad deū: et de sic

nobis rōsiliatiōis hui⁹ et mediator et obsec. Non est qd
 vcam frēs mei sub tāto pio mediatorē: nō est quod detā
 fido obside dubitem⁹. **S**z qualis mediator est iques. q
 in stabulo nascit. in p̄sepi poit⁹: p̄ams obuoluit sicut
 cetei. ploat vt cetei. deiq. infās iacet vt cetei osueuerit.
Magn⁹ plane mediator est. eadē in hīs oib⁹ que ad pacē
 st: non p̄fūctōie s̄ efficitat querēs. Infās quidē est. s̄ v
 bū infās: au⁹ ne ip̄a quidē infācia tacet. Consolamī o s̄
 lamī dicit dñs deus nr̄: dicit h̄ emanuel nobiscū deus.
 Clamat hoc stabulū. clamat p̄sepe: clamat lacme: cla
 mat p̄am. Clamat stabulū: curādo curādo sese hōi q
 in latrones iadeat p̄parai. Clamat p̄sepe: eadē hōi qui
 iumentis p̄parat⁹ fuerat. pabulū ministrāi. Clamat la
 cine. clamat p̄am: eiusdē ip̄ius trūcta vulnea abluet
 detegit. Siquidem nullo hor⁹ xps eguit⁹: nichil hor⁹ illi p̄p
 t se: magis aut oīa p̄p electos. Vebūt filiū meū aut
 pat̄ mīarū. verū id quidē dñe: reuent⁹ eū. **S**z qui. Nō
 ne plane iudei ad quos miss⁹: s̄ electi p̄p quos miss⁹.
Reuēnt⁹ eū nos in p̄sepio: reuēnt⁹ in patibulo: reuē
 mur in sepulchro. Deuote suscipi⁹ tenerū p̄p nos. cru
 entū p̄p nos. pallidū p̄p nos: sepultū p̄p nos reuē
 nt. Deuote adoram⁹ cū magis: deuote aplectim⁹ cū sp̄
 meone fr̄o infāciā saluatoris: suscipiētes mām tuā in
 medio tēpli tui. Siquidē ip̄e est de quo legim⁹: mīa do
 mmi ab et̄no. Alioquē quid coet̄nū p̄i nisi filius: a
 sp̄s scūs. Et utq. quidē nō tā mīsericors: q̄ ip̄a vere
 mīa. Nihilomī eadē p̄r mīa est: atq. h̄n tres nō mī
 p̄na mīa: sicut vna essentia. vna sapiā: vna diuītas.
 vna maiestas. In eo tñ q. pat̄ mīarū dicit⁹ deus: q̄s
 nō videat vel p̄p nōie filiū designai. **S**z for
 te quis dicat. Quō illi p̄piū est mīsereri: au⁹ iudi
 cia abiss⁹ multa. Neq. em̄ dicit omnes pie ei⁹ mīa so

la: s̄ m̄ia et v̄itas. **N**ō m̄m̄ iust̄ q̄ m̄fētoris est: cui
m̄ia et iudiciū dēat̄. **V**erū ad quidē: cui vult m̄se
ret̄ et quē vult iduat̄: s̄ q̄ m̄fēret̄ p̄p̄iū illi est: ex se
em̄ sumit materiā. et velut quoddā seminariū m̄fē
di. **N**ā q̄ iudicat et adēpnat nos eū quodā mō cogit̄:
vt longe alit̄ de corde p̄p̄ius m̄fēratio q̄ aīadūsiō p̄
de videat̄. **I**p̄m audi dīcētē. **N**ūq̄ volūtatis m̄ce est
mors ip̄i dīat dñs: et nō magis vt gūtat̄ et puat̄.
Fit̄ ergo nō pat̄ iudicior̄ vel v̄isionū dīat̄. s̄ m̄iariū
pat̄: nō mō q̄ p̄p̄ius videat̄ m̄fērei p̄p̄iū q̄ m̄dignū:
et q̄admodū m̄fēreat̄ pat̄ filior̄ m̄fēreat̄ timēan̄
se. s̄ eo magis q̄ m̄fēredi causā et oīgmē sumat̄ ex
p̄p̄iis: iudicādi et v̄lascēdi magis ex n̄ro. **E**t si p̄
ter hoc pat̄ m̄ie: quāc̄ pat̄ m̄iariū. **S**emel sciat̄
est deus ait p̄ph̄a duo hec audiui: q̄ potestas dei est:
et tibi dñe m̄ia. **E**t m̄ apl̄s nobis in v̄no v̄bo et v̄
no filio ip̄am q̄ m̄iam duplicē gmedat̄. pat̄re dīcēs
nō v̄m̄ t̄m̄ m̄ie. s̄ m̄iariū: et deū nō v̄m̄ s̄ totū
solatiois. qui oīolat̄ nos nō mō in hac vel illa: s̄
in oī t̄bulatiōe m̄ia. **A**īe dñm̄ multe ait quidā. **V**idē
licet q̄ multe t̄bulatiōes iustoz̄: et de oīb̄ h̄is libe
rabit eos dñs. **V**n̄ est dei filiū. v̄nū verbū: s̄ m̄i
ria m̄ia multiplex: nō mō magnā m̄iam. s̄ multa
dñmē quēit m̄fērationū. **F**orte t̄m̄ p̄t̄ s̄bām dupli
cē qua subsistit humana oīdīo cū sit v̄traq̄ tā m̄i
fēra: nō m̄cōgrue duplex hoīm dītat̄ m̄fēcia: li
cet sit multiplex in v̄t̄q̄. **S**i q̄dē ex corpōis et cor
dis m̄i t̄bulatiōes multiplicatē s̄t. s̄ ab v̄t̄q̄ necē
sitati b̄ eruit̄: qui totū hoīem saluū feat̄. **C**ū ergo
v̄n̄isse **E**t v̄m̄ dei filiū. eadē iam venit̄ m̄i
p̄t̄ aīas. tollē salūz̄ p̄t̄a m̄ūdi: et seādo p̄t̄ cor
pōa sic v̄etur̄ vt ea r̄fusaret̄ et oīfigūet̄ corpōi r̄lāi

tatis sue: nō incōgruū fortasse videbit. vt in eo q p pū
 mārū bñdīa. Duplice hāc mām ofiteam. **D**uscipies
 em humane natue corp⁹ simul et aīam. nō mō ofolamī
 semel: s vt sup q mēm⁹. ofolamī ofolamī dīat dñs
 deus vest: vt videlicet certi sīm⁹ q vtrūq sit saluatur⁹
 qui neutrū fūscipe est dedignat⁹. **E**t in qbus putas.
Plane i pplō suo. Ipse em et nūc saluū faciet. nō quosq.
 f pplm suū a pñs eoz: et postmodū nō oē corp⁹. s cor
 pus hūilitatis ofigurabit corpōi rēitatis sue. **D**emq
 pplm suū ofolat. vtiq pplm hūilē quē saluū faciet: nā
 omīos supboz hūiliabit. **V**is nosse pplm ei⁹. **T**ibi de
 līt⁹ est pauper aut hō fecūdu cor dei. **E**t et ipse meū
 gelio. **D**e vobis diuites: qz habetis ofolationē vram. **E**t
 nos dilectissimī i eo pplō sp iuēni optem⁹. nō audiat ve:
 s quē ofolat dñs deus suus. **Q**uid em ofolet eos: q suā
 habēt ofolationē. **N**ō ofolat xpi m fācia garrulos: nō
 ofolat xpi lacrimas tachmātes: nō ofolat pām ei⁹ abū
 lantes i stolis: nō ofolat stabulū et p sepe amātes pu
 mas cathedras in sinagogis. **E**t equāmit forte vni
 scēe ofolatiōes expectatib⁹ in silencio dñm: fugētib⁹.
 pñosis. paupēib⁹ cedē videbūt. **C**eterū audiāt: qet
 ipi q angeli nō alios ofolant. **V**igilātib⁹ em et custodi
 entib⁹ vigilias noctis euāgeliz at gaudiū noue salutis:
 et eis nat⁹ dicit esse saluator. **P**aupēib⁹ atq laborā
 tib⁹. nō vobis diuites qui vram habetis ofolationē et ve
 diuinū. int ipas noctis vigilias dies scificat⁹ illuxit:
 et nox sicut dies illūinata. ymo in diē mutā est: dīcē
 te āgelo. **Q**uia nat⁹ est vobis saluator hodie: vtiq
 nō hāc nocte. **D**edet quidē nox pcessit. dies aut appi
 quauit: verus vtiq dies. ex diē salutae dei. ihesus
 xps dñs noster: qui est super omnia benedictus de
 us in secula. Amen. Amen. Amen.

Im

Benedictus q̄ p̄it
in noīe dñi: deus
dñs et illuxit nobis. **B**ndictū nomē glōrie
eius: quod est sc̄m. **Sermo de festiuitatib⁹**
sc̄i stephani sc̄i ioh̄is et sc̄i
quod ex maia natū est: s̄ copiose diffudit nomē et gr̄a
s̄tatis. **N**imirū inde stephan⁹ sc̄s: in ioh̄anes sc̄s: in
et sancti mōrētes. **U**tili p̄m de dispōne tplex ista solēp
mitas natale dñi cōitat: vt nō mō m̄t q̄tiguas solēp
tates deuotio q̄tmua p̄seuet: s̄ et fruct⁹ dñice natitans
ex m̄ nobis velut ex quādā p̄seutōe euīdēaus mōrestat.
Quāde adūtē est in h̄is t̄bus solēpmitatib⁹ t̄p̄lice quā
dā sp̄em s̄tatis: nec finale p̄t her tria sc̄ōz gr̄a. q̄rtū a
liud in h̄oib⁹ posse arbitror iūc̄iri. **H**abem⁹ in b̄to stepha
no m̄rt̄m simul et op⁹ et volūtātē: habem⁹ solā volū
tātē in b̄to ioh̄ane: solū in beatis mōrētib⁹ opus. **B**ibe
rūt h̄n oēs talitē salutaris. aut corpōe simul et sp̄ū: aut
solo sp̄ū: aut corpōe solo. **C**alitrē meū quidē biberis aut
dñs iacobo et ioh̄am: nec dubiū quī de passiōis talitē
sōq̄ret. **D**emū cū petro dicet sc̄q̄re me. euīdēt eū ad
m̄tationē puor̄is passiōis sue: cōuersus ille vidit d̄
cipulū quē diligebat ih̄esus sequētē: nō tā gressu corpo
ris q̄ p̄iopte deuotiōis affrū. **E**t bibit ergo ioh̄anes ta
litē salutaris. et secut⁹ est dñm sicut petr⁹: et si nō cū
sicut petr⁹. **Q**uē em̄ sic m̄asit vt nō etiā passione cor
pōea dñm sequēt. **D**iuinū fuit q̄silū: sicut ip̄e ait. **S**ic
eū volo manē donec ueniam. **A**c si dicat. **V**ult q̄dē et
ip̄e sequi: s̄ ego sic eū volo manē. **A**n v̄eo de mōrēti
cōm̄s quis dubitat. **I**lle p̄ x̄po trūdatos m̄f̄ates d̄
bitet m̄t m̄rt̄es cōnāi: qui r̄gnatos in x̄po nō ne
dit m̄t adoptiōis filios numerāi. **A**lioquī q̄n totuos
sibi p̄ueos. quēr ille q̄ nat⁹ est nobis p̄p̄t se patē om̄
di. quod utiq̄ solo mutū poteat p̄hibē. n̄ melius eis adq̄

punderet: et ut quædam modum ceteris infantibus. tunc quidem circum
 asio: nunc vero baptismus sine ulla proprie voluntatis usu suf
 fiat ad salutem: sic nichilominus susceptum pro mortui illis
 sufficit ad salutem. **S**i quis eorum apud christum meritum ut co
 nareretur: quæ et apud hos de crimina ut tradideretur. An forte
 minor pietas quam hos de impietas: ut ille quidem potuerit in
 novios nec dare. Christus non potuerit propter se omnes conare.

Sic ergo Stephanus martyr apud homines: cuius voluntaria pas
 sio eundem apparuit in eo vel maxime. quod in ipso mortis arti
 culo prosequentibus quam pro semper sollicitudinem gereret apostolorum:
 videretur in eo sensum corporeæ passionis mita quam passionem affertur:
 ut illorum magis scelerata quam sua vulnera plāget. **S**ic iohan
 nes apud angelos martyr: quibus tamquam spiritalibus creaturis spi
 ritualia devotionis eius signa certius innotuerunt. **C**eterum immo
 cates habent si plane martires tui deus: ut in quibus nec homines a
 gelus meritum invenit: singularis tue prerogativa gratie eundem
 commendat. Ex ore infantium et lactantium profecti laudem. Gloria in
 excelsis deo angelis dicitur: et in terra pax hominibus bone volunta
 tis. Magna quidem. si audeo dicere necdum perfecta laus: don
 deat qui durat. Omite pueros venire ad me. quod talium est
 regnum celorum: et pax hominibus etiam sine voluntatis usu in sacra
 mento pietatis. **C**onsideret hec qui de voluntate et opere quæ
 sis solet disputationibus torruerit: consideret et adiutur neu
 trum negligi oportere ubi non videtur deesse facultas: prosertim tamen
 utrumque sine altero ubi tamen facultas deest. etiam non modo offerre
 salutem possit sed salutem. **D**z et hoc quam firmiter teneat: possit
 prodesse quidem opus sine voluntate. non autem quam voluntatem: ut in
 saluat infantes: inde magis dampnetur fidei accedentes. Nichi
 lomine sane in quibusdam voluntas sine opere sufficiens: non autem quam
 opus. Unde causa. Rapiunt quis in bona voluntate. sed necdum
 perfecta. necdum prodonea martyrium sustinet: quæ illi audeat pro
 hac perfectione negare salutem. Forte enim propterea sunt multa

lvm

quē tēptationē vēire: ne deficiat et dāpnēt. Nimirū
si in hac tā infirmitate inducēt in eā que sup ipm ē
tēptationē. nec voluntas roboraret: q̄s illū dubitet de
fecturū et negaturū: et si in eo moī otigeit eā dāp
nādū. **Q**uē erubescit me corā hoīb: erubescā et ego
eū ait dñs corā angelis dei. In ea igit ip̄fecta volūta
te iqua saluat vbi deest facultas op̄is: nō iā posset
saluari p̄t defectū op̄is vel opus defectiois. **I**de vō
et in ignorācia possit accidē. Emulem p̄m cūitate et
sectem bona op̄ea fr̄es mei: nec infirmitatis nec igno
rācie p̄ta vllō mō p̄uipēdetes. **M**agis aut solliciti
timōati agam: gr̄as benignissimo et largissimo salua
tōi: q̄ humane salutis occasiones tā copiosa cūitate p
grit: vt in hīs volūtate et op̄. in hīs sine op̄e volū
tate. in hīs etiā sine volūtate op̄ salutis iuēre letet:
qui vult oēs hoīes saluos fieri. et ad agnitiōē suā p
uēire. **H**ec est em vita et̄na: vt cognoscat p̄m perū
deū. et quē misit ihesū xp̄m: qui vn̄cū eo verus ē de
us sup oīa bñdict⁹ in secula. Amen **Sermo de t̄a**

Postq̄ **passioē dñi et nominibz eius**
cōsummati
st dies octo. vt tūc dēt puer: vōtū est
nomē eius ihesus. **A**b incipio deus modū
reptat: et nichil vq̄ immoderātū illi placuit cōtati.
Hic fuit q̄ nō tūmō in pōdē et mēsura et mō q̄didit
vniūsa: s̄ et ip̄i hoī p̄tm̄ modū p̄scripsit: mādātū
otulit dicēs. **E**x oī ligno p̄adii q̄medes: de ligno aut
fac bonū et malū ne q̄medas. **I**euissimū plane mādā
tū: et larga oīo mēsura. **D**z tñsgress⁹ est hō p̄scriptū
sibi modū: et ostitutū sibi tūmū p̄tgress⁹. **V**ñ et aures
ab eo facē suā deus. **V**ix tādē in dieb⁹ abrahe aīa suā pla
cabilis fieri mapiēs. rursum modū iſtituit: p̄mulgā. **S**er

sūo pūoī similem vsq; q̄. Ea siq; dē ad cautelā fuēat: her
 ad medelā. **I**bi p̄hibitiō facta ne sup̄fluitas subit̄ret: h̄
 iā indita abasio est: vt sac̄mētī r̄medio q̄ subit̄ret tollēt.
Postremo illa q̄dē in arbōe data est. ne fructu ei⁹ vestēt.
 her in p̄prio corpōe: vt cāo p̄pūm sc̄m̄dēt. **N**ec dubiū sane
 qui ceterā q̄ hūmāi corpōis mēbra additāmētū illud leuiā
 thā occupāet. venenū saliret gāpiscēae. et imōdeate atq; i
 ordmate illecebra voluptatis: vt ḡnālīs q̄dā abasio oībus
 necessāia vidēt. **C**eterū q̄ singulorū abasione mēbroz hu
 mane t̄ms fragilitas. et infantilis etatis ifirmitas nulla
 ten⁹ sustinet: p̄io moderamēte dispositio sup̄na p̄iudit. vt
 mea potissimū pte occupiscēa castigāet: in qua vehemē
 tius eā seuiē q̄stabat et violētius malignāi. **N**ō siq; dē
 dīcāu spū rebellionē mēbroz solū illud vsq; adeo q̄ tu
 max̄ iuēnt: vt q̄ omnē volūtatis deliberationē ad iho
 nestos et illiātos mot⁹ assurgat. **N**am q̄ her cūasio octa
 ua fiebat die sp̄e omēdabat regnū celestis: q̄ videlicet ad
 p̄mū inflexus dierū cūl⁹ p̄ferre quādā tōne sp̄em vidēt.
Nīc est q̄ octauo potissimū die post solēp̄mtates p̄apuas
 celebrat: et i sermone dīn p̄me b̄titudinī copulat octa
 uā: vt celestis regnū demū iteata p̄missione euidēt: nō
 bis tōna fabulet. **M**ēito sane dū cūadit puer q̄ nat⁹
 est nobis saluator vocat⁹: q̄ videlicet ex hoc iā cepit ope
 rāi salutē nostrā: imaculatū illū p̄ nobis sanguinē fūdes.
Neq; em̄ iā querē est xp̄iāis cur voluit xp̄s dñs cūadit:
 p̄t hoc siq; dē circūas est p̄t quod nat⁹: p̄t quod pass⁹.
Nichil horū p̄t se: s̄ oīa p̄t electos. **N**ec i p̄tō geitus.
 nec a p̄tō cūas⁹: nec mortuus est pro p̄tō suo: magis
 aut p̄t delicta n̄ra. **Q**uod vocatū est iqt ab āgelo
 p̄us q̄ m̄ptēs gāpēt. **V**ocatū plane nō positū: nēp̄ ei
 hoc nomē est ab etno. **A**natūa p̄pā habet vt sit saluator:
 matū est ei hoc nomē: nō inditū ab hūmā vel āgelica

lxx.

creatura. **C**um quid dicem? q. egregius ille ppheta huc ip-
su pueru multis noib? appellandu fce p dices. hoc vnu tu
uisse videt? quod solu vt pmonuit angelus vt testat eu
gelista vocatu est nome ei? **E**xultauit ysaias vt videt
huc die: et vidit et gauis? est. Deiq? et loqbat? gtrula bu
dus et laudās deū. Puer nat? est nobis. filius dat? no
bis: et fr̄s est pnapat? sup humerū ei? et pōbit? nomē
ei? admirabilis. q. filiāus. deus. fortis. pat? futuri seculi:
pnceps pacis. **M**agna qdē noīa: f. vbi est nomē. quod
est sup oē nomē: nomē ihesu i quo oē genu flectat?
Forte m hīs oīb? vnu illud iucies: s. expssū quod dā
et effusū. Nā et ipm est de qua spōsa m tūto amouit:
oleū mqt effusū nomē tuū. **H**abes ergo vnu m hīs oīb?
appellatōib? ihesu: nec omo aut vocai posset. aut esse
saluator. si forte hoz qppia defuisset. **N**ūq? nō ipē am-
rabile eū singuli sum? expti? m mūtioē vtiq? volūta-
tū mīrū. **N**ec nepe est saluatiōis nr̄e pnapū: cū iā
pim? r spūe quod diligebam? dōlē vñ letabam. āpter
ti quod timeba? sequi quod fugieba? optae quod opte-
naba?. **A**dmirabilis plane q her opeat? miabilia: sed
mihilomī? et q. filiarū sese exhibeat necesse est mē-
tiōe pēitēcie et vite ordmatioē: ne forte sit nobis abs-
fctā zelus: et volūtatī bone prudēcia desit. **H**anc opa
est vt deū q. pbem? m rmissiōe videlicet pōz delictorū:
q. nec sine hac salus nobis optae pōt: et nemo pōt dīte
pīta nisi solus deus. **V**erū ne id qdē sufficiat ad salutē:
nisi fortē q. expeiam? m expūgnādo ipūgnātes nos.
ne ab eis dē rur sū q. cupiscēns supem? et fiat nouissū
nr̄a deteiora pōrib?. **V**idet? ne iā deesse aliud saluatori:
Plane deess? quod mīximū est. nisi et pat? ess? futuri
seculi: vt p eū saluet m mōrtalitātē resurgem?: q. p
pntis seculi patrē gnam? ad mortē. **N**eq? hoc satis.

si nō eam pnceps pacis pñi nob recōsiliaret. cū tra
ditur est regnū. ne forte sicut filij pditionis vñq
nō saluti. resurrectum videmur ad penā. Multa
phibit sane emperiu. ne mīto saluator dicatur.
eā p multitudine saluador. Et pacis nō erit finis.
ut venim noneris esse salūte q nō possit timere de
fectum *Itē sermo de cūaside domini u u u*

Postq assumpti sūt dies octo. ut cūcideretur
puer. vocatū est nomē ei⁹ ihesus. Audiu
in pñis expressum. magnū pietatis sac
mentū. Audiuin⁹ congrua lōne de verbo
abbreviato. qd fecit dñs sup terram. Abbren
atū in carne. ampliq abbreviat suscepta etiā carnis
circūcisione. Imorata paulomin⁹ ab angelis dei
filia nativā hūanā induit. s tñ ne ipm respicer
remediū hūane corruptōis plane mīto immorū ab
eis. Habes hic magnū documētū fidei. habes et
manifestū hūilitatis exemplū. Ad q em tibi nū
cūo necessaria qm patm nec qmisti nē qmisti.
Oipe nō feris. etas ipā manifestat. q nō qm
eis multo etas pbat pñis diuinitas. et integri
tis matris. Sim⁹ sacerdos es. q nec sup matre
nec sup pñe qmāmadū pphetarū in lege est potius
q mandatu. Est em pr ab etno. s deus est i quem
patm nō cadit. Est et mīr ex tpe s. virgo. nec parē
potuit. corruptio corruptelū. Sup hec omnia cir
cūditur puer. agn⁹ sine macula. et si nō eguit.
in voluit circūadi. Nec vestigiū quidem vlla voluer
hñs. alligatūa volueris nō refugit. Nō sit impi⁹ nō
sic. nō sit agn puerfñis elationis hūane. Erubet
cūq voluerū ligatūa. qm de voluerib⁹ mīdum etiā
gloriamur. Que nemo p arguē de pñe ipē pñ
remediū. Secundu puer. et auptez. sine vlla necessi

lx.

tate suscepit: nec repulit cultū lapideū: in quo solo
betus ulla rubigo q̄ eridetur. nō fuit. **R**os cū mbe-
cūdi ad obstentatē culpe erubescimus agē p̄tētia
q̄d extreme demētie est: male p̄m in volūm. p̄cia
i remedia verēcūdi. **Q**ui p̄m nō fecit nō dedignat
est se p̄cōrē reputari: nō ē esse volūm: et nō lūm
estimari. **I**tane sano opus est medicina: et nō ma-
le hūmō. **Q**uis hōm tantē sibi nō dīa glorie
sed uel mōrēne q̄stus cōmūiter manu cūcūda
admitet. **X**p̄s vō p̄cōrē q̄ nō rapuit exsolue-
bat: q̄m venerat p̄m gatione facē nō sustipe dē-
toz. **E**t dīas. **Q**uid in suscipet p̄m q̄. **P**mo vō
q̄ in suscipet hūmō et mansuetus. **Q**uid in ob-
mutet corā cūcūdente: q̄m corā tōdente ob-
mutuit corā cūcūdente siliunt. **A**lioquin nō
illī erit difficile carne suā integrā q̄seruare ne sū-
dētur: q̄m fecit ne vīrginalis vīri porta i con-
suo ~~fructu~~ aperiret. **N**ō eāt difficile p̄m
p̄hibē ne caro illa nō cūcūdētur: q̄m nec mortuo
fuit difficile custodire ne corrūpetur. **P**ostq̄
ergo q̄supiati sūt dies octo ut cūcūdētur p̄m
vocatū est nōm eius ih̄sus. magnū ē mirabile
sacramētū. **C**ūcūditū p̄m: et vocat ih̄sus.
Quid sibi vult ista q̄ncio. **C**ūcūditio nēpe ma-
gis saluandi q̄ saluandis ē vīdētur: et salua-
tore magis cūcūdēdet q̄ cūcūdi. **E**t agnos-
ce mediatorē dei et hōm: q̄m ab ip̄o natiuitatis
sue exordio dīuinitas hūana sociat. **P**ma sūmīs.
Rastionē cōmūle: s̄ cū fecunditatis fructus
sic accēdit: ut nō decīdat flos vīrginitatis. **P**ri-
mis involūm: s̄ p̄m ip̄i angelicis laudibūs
honoratū. **A**bstonditū in p̄p̄io: s̄ prodūm
stella radianz de celo. **S**ic cūcūditio veritatem

suscepte humanitatis probat. et nomen quod est super omne
 nomen gloria indicat maiestatis. Circūditur tamen
 verus abrahæ filius. et ihesus vocatur tamen filius dei.
¶ Neque enim ad instar prioris mens iste ihesus
 nomen vacuū aut iane portat. et non est in eo magni
 nominis umbra. sed veritas. Celsus siquid indicū
 nomen evangelista testatur. quod vocatū est ab ange-
 lo priusquam in vtro conciperetur. Et attende verbi p-
 funditatem. Postquam natus est ihesus. et vocatur ab
 hominibus quod vocatus est ab angelo. priusquam in vtro
 conciperetur. Idem quippe et f. angeli saluator et hoīs.
 sed hominis ab incarnatione. angeli ab initio creature.
 Vocatū est aut nomen eius ihesus. quod vocatū erat ab
 angelo. In ore ergo duorum vel trium testium stet omne
 verbum. et ipsum quod in prophetia abbreviatū. manifestum
 in evangelio legitur carosum. **¶** Nos fratres mei.
 nos respicit hec parabola. Christus enim nec angelico
 equit testimonio nec humano. sed ut scriptū est omnia
 propter electos. Triplex quinde querendū nobis prope salu-
 tionis testimonium. ne forte videamur assumpsisse nomen
 dei in vanū. Et nos enim fratres semini circūdi nunc est.
 et sic nomen salutis accipe. Circūdi sane non lra.
 sed spiritu et veritate. Circūdi non vno membro. sed toto
 corpore similes. **¶** Iuxta enim in capite magis in quo videtur ma-
 data est circūcisio regnet additamentum leuiathan quod
 amalo est et amputari debet. vniuersam tamen occupat
 carnem. A planta pedis usque ad verticem non est in
 nobis sanitas. nec est aliqua pars quod non tabida sit hoc
 veneno. **¶** Propterea si quis prius ad huc infide et di-
 scione populi. gratiū sibi mandatū exigue circūci-
 sionis accepit. sic ubi creuit in virū perficiore toto
 iubetur corpore baptizari. quod tota hominis est integra
 circūcisio. **¶** Nunc est quod saluator. nunc et circūdi

Lxx

octava die. et p[er] annu[m] t[er]cimu[m]. d[ig]nus est crucifigi.
Vbi i[n] pena totu[m] corpus disten[su]m est. Sing[ul]ar[is] similitudo
mortis co[m]plantam[us] et nos. ne s[ecundu]m apl[us]. nimis q[uod]
nouissime traditu[m] est obseruantes. Que e[st] ergo mora
his cruciatio[n]i n[ost]ra nisi qua[m] comedat apl[us] i[n]de? victu[m]
iniquis et vestitu[m] h[ab]entes h[ab]es q[ui]t[us] s[un]t s[un]t. Optime p[er]
s[un]t t[ra]ctat[us] nos et s[up]erflua reseruat om[n]ia. Voluntaria
hec paup[er]tas. p[ri]me labor. regularis obseruatio discipuli
ne. Ceteru[m] i[n] hac t[ra]ctatione triplex nobis querendu[m] est
salutis n[ost]re testim[oniu]m. ab angelo et maria et ioseph.
Oportet n[ost]r[u]m ut an[te] om[n]ia nobis magnu[m] co[n]siliu[m] angeli
salutis n[ost]re i[m]ponat. De hinc et ip[s]i quoq[ue] co[n]grega
t[i]onis n[ost]ra est attestatio. q[uod] tamq[uam] mater est singu
loru[m]. Mater n[ost]r[u]m b[er]go tamq[uam] ea qua[m] despondit apl[us]
vni vno. b[er]gine casta colub[us] xpo. Et ne ip[s]i m[un]di
m[un]di q[ui]t[us] p[re]u[en]iendu[m] est testim[oniu]m. ei qui m[un]di q[ui]t[us]
saluatoris exemplum. Hic est ioseph loci quide[m] op[er]is
n[ost]ri sponsi. re ante vera seru[us] et dispensator. qui s[un]t
pater vocatur. magis ante nutritor est. Et d[icitu]r
eade[m] manifestus. Et ab h[is] q[ui] s[un]t s[un]t s[un]t m[un]di
et ab eo qui m[un]di est h[ab]et oportet testim[oniu]m bonu[m].
Cui[us] em[en] om[n]ib[us] grata. nemini onerosa est q[ui]satio.
hinc sine dubio p[ro]p[ter] de salute om[n]ia s[un]t q[ui]t[us] aggregati
attestatur. Frustra plane s[un]t h[is] d[um]taxat q[ui] s[un]t
i[n] manifesto nequissim[us] ille s[un]t accusator t[ra]nsit i[n]
causam. q[uod] excusat om[n]is s[un]t. Habet et a p[ro]p[ri]o
testim[oniu]m q[uod] et p[ro]p[ri]a seculari vite et h[ab]et quoq[ue]
t[em]p[or]is negligencas. q[ui] i[n] multis offendim[us] om[n]es. nisi
forte saniores nos arbitramur. Discipulo que diliget
bat ihesus. h[uius] ei[us] et pura co[n]fessione iudicanda s[un]t
exponit. et p[ro]p[ri]a s[an]ctificat[i]o[n]e studet m[un]di. Jam ne
i[n] h[is] quide[m] pessim[us] illig[us] t[em]p[or]is est accusatio. q[ui] no[n]
iudicabit d[omi]n[u]s bis i[n]dignu[m]. Forte t[em]p[or]is vult

interione. ut ieam ptem calumpnia strne machina
buen. m q nec firm nec ipi priis testimoniu satis
effate videatur. **¶** Rte est ergo ut in hac parte
opitulet nobis testis interius. qui magis cor q
facie intuet. A quo sane r iapiendu est. ut no pns
q concipiat i animo. q ab eo nome salutis accepit.

¶ Vbi ergo i opq prefferit manifestu expedit um
extiora quoq sibi testimoia qshare. sicut ait aplis.
Pudentes bona no tm cora deo. sz etia cora homibz.

¶ A circumsione dm **¶** *Itē sermo de eā. dñi 2 octo diebz*

fies. habemz qd amemz r amrem. habemz etiam
qd mrem. Patet itea magnu dignationis beneficiu.
Vnde grās agamz. **¶** Latet aliq clausu. qd i nobis imple
debemz. **¶** Vener nāq dñs ppr nos no solu redime
dos sanguinis effusione. sed et docedoz verbis. et
exemplis nichilominz instruendos. **¶** Sicut enipemz
enit iutile iam stre. si detinemur carē. ita redimi
no pdeset. si die finissimz ignari. **¶** Nā qm pns
indemret. pns reducet i carere retrudendos. Itaqz
immo quide citate pāene r humilitatis r sup omnia
caritatis retaz q virtutu manifesta dedit saluator
exempla. i infancie figuris velata. **¶** Sz anteqz ad
ha distanceda veniamz. delent aliq pns detata et
tam manifesta dignatioe loqu. **¶** Habent angeli glām
pura et pftam. sz nec nos erimz sine gloria. Videmz
glām eius glām quasi vngenti a pre. glām miseri
cordie et affus. Vere patris. gloria. precedentis ex
corde pris. et pna plane dista exhibemz. Omnes
en pccauerūt ait aplis. et egent glā dei. Et
alio loco. aucti mqt absit gloriari. nisi i cruce dm
m ihu xpi. **¶** Quid eni gloriosiq. q q tantu est
mauit nos deus. **¶** Que ue illi maior glā q tantu
dignatio et benignitas tanta. eo vtiqz dulcissima.

Lxx.

q̄ tam g̃tita. **N**ā et p̄m̄p̄is mortuus ē. Vide
tis q̄tum fecit? et p̄qualibz. **P**qualibz ut non
sup̄biamz: quātū ne dessemz. **P**terā ut ibem
m̄m̄ nō sp̄m̄ habē huius m̄l̄di. s̄ sp̄m̄ qui ex deo ē:
ut scitis q̄ a deo donata sūt vobis. **N**olite obsecro
fieri sicut equus et mulus: s̄ sicut p̄m̄i n̄m̄etū qd̄ ait.
Ut n̄m̄etū fr̄is sū apud te: et ego semp̄ tecū. **T**alia
em̄ n̄m̄etū cognoscūt possessore sūm. et p̄t̄pe d̄m̄
sūi. **I**n quo positū est eis p̄ssimū feni: ip̄e qui panis
est angeloz. **I**p̄e est em̄ panis viuus de quo v̄m̄e d̄m̄
ut homo? s̄ quia homo n̄m̄etū fr̄is est. et panis fr̄is
est feni: ut n̄ sit v̄m̄at de eo. **E**t huius quidē muta
tione s̄c̄m̄entū die n̄t̄ritat̄ celebratū est. q̄n̄ v̄m̄i
caro fr̄is est: cū sit om̄is caro feni. **I**p̄o ergo die m̄
noratus est ab angelis: et h̄itu m̄b̄m̄us ut homo.
Hodie v̄m̄o mirabilisq̄ audio. **T**am m̄m̄oratus
est multo m̄m̄q̄ angelis: q̄n̄ nō solū formā hom̄is.
sed formā habz p̄t̄oris: et m̄figitur. **D**elid̄ p̄d̄am
cauterio latoris. **Q**uid est em̄ c̄m̄t̄m̄sio? nisi sup̄
fluitatis et p̄t̄i m̄dicū. **I**nt̄e d̄m̄e illū quidē sup̄p̄
ū? quod c̄m̄t̄m̄datur. **N**one tu v̄m̄us es deus
de deo p̄t̄e? homo v̄m̄us s̄ om̄i p̄t̄o de v̄m̄ḡne m̄i.
Quid facitis c̄m̄t̄m̄dentes eū. **P**utatis q̄ sup̄ ei
cadē possit illa s̄m̄t̄ria? m̄astulq̄ tūq̄ sp̄m̄i caro m̄
tūc̄sa nō fuit p̄bit̄ m̄a illa de populo suo. **P**rob̄
m̄st̄i pater filij d̄m̄i s̄m̄i? aut nō cognoscet eū nisi
signū c̄m̄t̄m̄sione habet. **P**mo v̄m̄o si quom̄o possit
nō agnosce filij. in quo ei bene cōplacuit: et hoc
m̄aximē signo potat̄ ignorat̄ eū m̄ueto i eo c̄m̄t̄m̄
sione: quā p̄t̄oribz ip̄e p̄m̄derat ob purgationē
v̄m̄iq̄ delictoz. **E**t quid m̄z si capud p̄m̄m̄b̄
accepit c̄m̄t̄m̄sionē? quā tamē m̄sc̄p̄o nō habuit
necessariā. **N**one et m̄m̄bris m̄is sepe p̄m̄m̄

infirmitate: alii adhibet cinnabio. Doler caput et
 i biniho fit tortina. Doler renes et fit i tibia. Ita
 hodie p tota corpore puerdme: cauteru quoddam m fion
 est capiti. **D**emq quid miru si p nobis dignatus est
 mudi: p quibz dignatus est et mori. Totus siquide
 mudi datus: et totus micos vsus expensus e. Ego em
 audies quia trasit an carterz filiq magni regis: cepi
 alia gemit: i m fabilis exclaimae dices. **F**ili dei misere
 mei. **N** ille fides benignissimq. qd na mst est fletus
 iste: et blulatus q audio. **E**t dicit ei. **I**pe est ada
 p ditor ille que pater dexter trudi fecit i carterz:
 donec cogitet quibz cu supplia p faciat interire. **E**d
 ager cuiq na bonitas: cu ppu est miseri semp r pre.
 Descendit i carterz: venit ut educeret vinetu de do
 mo carteris. **J**udei do no mcorz odi quo oderat
 prem: exortet m filiū. **S**nde r ipe ait. **C**uma ode
 rit me et prem meū. **Q**uid ergo fecerit impi?
 quibz grans erat eia ad videndu. **H**ic est inquit
 heres: venite occidam eū. **S**ic ergo occiderit agnū
 dī et i sua quide pmanet: s i mām salute. **I**lli cu
 sanguine agni fuderūt: nos accessimq bibimq illū.
Acepimq calice salutis: i calix mcliamis q pclarū
 est. **E**cce vnde grans agamq: nā an paucos dies ce
 lebramq aduerti eiq i carterem huius mudi: id est die
 natalis. **H**odie do celebramq q carthenas i vincula
 nra suscepit: hodie qui pcam nō fecit. ut reos absol
 uet. morias manq eoz carthenis miserunt. hodie sub
 lege factus est qui lege dedit. **S**z dicendū est iam:
 quid i hac cūctiōne nobis spālū indicat agendum.
Neq est sine cā m lege preptū. nec sine causa m dno
 completū est: ut i octaua die fiet cūctiō. **S**z qd
 cognouit sensu dñi: aut qd consiliariq eiq fuit. **A**s
 sit nūc mris desiderijs aduocatus spūs. qui strutatur

Lxiii.

altra dei: et edifferat nobis sacramentū istud octave dei.
Nō ignoramus iam oportē hōiem nasci deus: nā ppter
hoc natus ē sedō filius dei. In p̄tē si quidē nascim omēs:
et nūc hēm̄s renasim i grā. qdō i baptisate quidē recepim:
s̄ totū perit i seculari vitā. **Q**uē p̄mū m̄s̄r̄te deo.
v̄rtus gr̄cie i nobis op̄at̄: ut i novitate vite am-
bulē. Ergo nascim hō. q̄ sol iusticie ortus i animo.
p̄ccōz illuminat tenebris: horrendū q̄ dei nōtū
interius obtunb̄s offert: addens ad terrōrē v̄m̄tū.
breve diez numerū. et finē m̄tū. **N**ec plane desu-
est. ad quā demorabit̄ fletus: et nūc est addi m̄-
tū leticiā: ut audita faciat nobis m̄m̄s̄ suā. **E**cce
cū sit vespe: et mane dies v̄nus. Est autē dies ista n̄p̄-
tū: reddens cuiq̄ qdō sūū est: nobis m̄s̄r̄tā. m̄m̄s̄
deo. In hac die p̄nc̄r nascimur: q̄ ex hīs q̄ d̄m̄s̄
ad amorē p̄nc̄ et odiū p̄c̄i animiq̄ excitatū. **E**t p̄-
viculosū est si forte velit m̄t̄ seculi turbas agē p̄-
tencia: v̄bi m̄m̄s̄ alij veneratis p̄s̄n̄s̄ionibz. alij
v̄ndiq̄ exemplis p̄ioribz ad p̄c̄m̄ alligat: alij
adulationibz i vana gl̄am. alij detractionibz i p̄-
c̄ia anim̄ ei q̄ deiciant. **P**redat iā nūc est p̄c̄i
cie radis: ondat q̄tas et q̄ iportunas p̄s̄t̄m̄ i
gnacōe oportunitates: occasiōes p̄c̄i offert m̄d̄s̄ m̄-
rit: q̄ debilis sit ad illas hūm̄s̄ animiq̄. maxie q̄ p̄c̄i
q̄s̄t̄udie sit m̄ritū. In hac ergo die prudēcie eligat
de p̄m̄ seculo neq̄ fuge: dicens cū p̄ph̄a. **O**diū calicis
malignatū: et cū m̄p̄is nō s̄debo. **E**t m̄d̄s̄ sufficit
hoc: forte em̄ solt̄ eligē solitudinē: nō s̄ns̄ attendens
p̄m̄ m̄s̄r̄m̄tē: et p̄c̄iosam dyaboli luctā. **Q**uidē
p̄c̄iosus q̄ solū luctari. et antiqui hostis versutus:
i quo v̄d̄at̄ et q̄ v̄d̄e nō possit. **I**taq̄ iā fortis
v̄nus die habet necessaria: ut nō sit custodienda ad
d̄m̄s̄ fortitudinē. et iacem multoz p̄p̄ p̄ugnā de

p[ro]p[ri]a: ubi tot sunt amonitiones quot foris: et tales q[ue] d[ic]t[ur]
 p[er] a[postolu]m: quia n[on] igno[ra]m[us] astutias inimici. **C**on[se]n-
 s[us] em[en] p[ro]p[ri]e sua terribilis est: ut castrorum acies
 ordina[n]t. **D**e aut[em] soli: q[uod] si cecidit n[on] habet subleuare.
Qui cu[m] ex amicitia fr[atr]is g[rati]a h[ab]et gressum audu[m]q[ue].
 nec expedit tem[er]e se committ[er]e huic p[er]iculo. nec oportet
 tem[er]e de[us]: sicut et m[ag]i[ster] n[ost]r[us] de anachoritis loquens:
 qui n[on] quer[er]e s[ed] inq[ui]t feru[re] nouicio s[ed] m[on]asterii p[ro]p[ri]e
 d[ic]t[ur]a didicerunt q[uod] d[ic]t[ur]a multo[rum] solacio i[n] d[ic]t[ur]a p[ro]p[ri]e
 nate. **A**mp[er] i[n] hac fortitudinis die ad id q[uod] i[n] rep[ar]at. id e[st]
 d[ic]t[ur]a ecclesia magnanimit[er]. etia[m] addit q[uod] sequit[ur]. **L**auabo
 m[an]us meas man[us] meas. **D**um cu[m] eligit e[ss]e i[n] congregat[i]o[n]e
 multo[rum]: m[ag]i[ster] eligit e[ss]e m[ag]i[ster] qui n[on] d[ic]t[ur]a discipul[us] fuit: et docet
 q[uod] d[ic]t[ur]a n[on]q[ue]. **Q**uomodo aut[em] m[ag]i[ster] aut i[n] alijs motus
 irrationabiles pot[er]it temperare. **N**emo carne sua odio h[ab]uit.
Quomodo ergo putatis si i[n] m[ag]i[ster] suis fuit i[n]te[n]t[us]: q[uod] fuit
 p[ro]p[ri]e co[m]pl[us]us quo familiaris q[uod] descendit. **I**llu-
 strat ergo d[ic]t[ur]a p[ro]p[ri]e: ut p[ar]at quomodo t[em]p[er]at i[n] refrenac[i]o[n]e
 p[ro]p[ri]e i[n]commerces motus volu[pt]atis: bestiales motus
 p[ro]p[ri]e i[n]ceruosi motus elationis sue. **E**ligat abiection[em]
 i[n] domo dei sui: et subiection[em] e[ss]e m[ag]i[ster]o. sub quo frangatur
 e[ss]e voluptas: et obediencie freno i[n]p[er]p[er]entia reprimat[ur].
 sicut q[uod] ait p[ro]p[ri]e. **I**mposui hominib[us] sup[er] capita m[un]da.
Non dedignand[um] seruo quod p[re]ssit i[n] d[omi]no: siquid[em] n[on]
 est seru[us] maior d[omi]no suo. **I**lle em[en] ai[am] creuisset etate
 et sapia: et g[rati]a apud de[um] i[n] hominib[us]: cu[m] i[n] p[ro]p[ri]e amoz
 e[ss]et remansisset i[n] i[n]f[er]m[is]. i[n]uenit a b[ea]ta v[ir]gine. et a
 ioseph eius filio p[ro]p[ri]e i[n] medio docto[rum] audire illos
 et m[er]ito g[rati]a. **E**t descendit cu[m] illis i[n] cat[er]a subdu[n]t illis **E**t
 tu eris subdu[n]t esto p[ro]p[ri]e illu[m]. **E**tiam tibi i[n] p[ro]p[ri]e obediencie
 via aliqua fortassis d[omi]na et appa[re]t p[ro]p[ri]e i[n] m[ag]i[ster]o accipias
 m[un]da p[re]cepta nonnulla q[ue] licet salubria s[un]t: m[ag]i[ster]o sua
 uia uideant. **D**ec[et] si moleste rep[er]e sustine[re]. si i[n]digne p[ro]p[ri]e.

Exm.

71.
si minime i corde: etiam si exoti impleas qd iubetur:
no est hec virtus patientie. s. belamine malicie. **N**e-
cesse est ergo ut tibi illustret dies patientie: p qua oia
dura et aspera tacta amplectamur qstia: te magis dnu
dicat et durius arguet. cui nimirum displicet q ad salute
sunt: et i cognatione tua semp pte magni quoad pores
adusus te metipm iuuans te i omibz accusare: ipm
vero magis excusare laborans. Porro i hoc loco
cauendu tibi arbitror a supbia. Magni em est oia
sic vntu semetipm. Melior est em an salomo pater
vno forti: et qui dnatu: animo suo. expugnatoe vbi
Considera deniq q manifeste ppheta doceat necessaria
ee humilitate: post patientia dicens. Verumptame deo
subiecta esto anima mea: qm ab ipso pnia mea. Vnde
videtur hic occasione patientie: temptatioem sensisse
supbie. **N**ec est ergo ut illuminet cor tuu m
dus humilitatis: et declaret q a te sit. q a deo: ut no
altru sapias: qm deus supbie resistit. humibz aut dar
gram. Jam vo cu ihys dnuq fuerit exortatu: roga
deu dari tibi lumen deuotionis die serenissimu et sabbu
tu metis: in quo tamq emerit miles et laboribz vni
uersis viuas absq labore: dilatato nimirum corde curis
vra mandator dei: ut qd pue cu amantudie et cordie
tui spūs faciebas: deceret ia cu suma dulcedie pagari e
delectatione. Hanc infallor petebat qm. Remitte m
ut refrigerer. Ac si dicat. Quousq i labore et dolore
isto cruior: et morte afficior tota die: Remitte m
ut refrigerer. Vm ad hanc quide psonone pauca m fal
lor puenire a hac vita. Neq em si qd aliqui videntur
hanc habere. continuo credat sibi necesse est. maxime si no
magis est: nec p pfectos ascendit gradus. Prius en dnu
pupillos corde blandiens talibz solet allicere: sed nouerunt
qm eiusmodi sunt. gram hanc pstita sibi no data: et i die

bonoz memores fuit maloz: et in die maloz no memo-
res fuit bonoz. longe alit qui exaltatos hnt sensus:
devocione huius felici iocunditate fruuntur. Et multi
tota vita sua ad hoc reddunt: et nunq ptngunt. Quibz tñ
fipie et pfeuant comati sunt: statim ut de corpore exierit
redduntur. q in hac vita dispensatorie est negatu: illuc
pducet eos sola gra. quopus tendebat ipi cu gra: ut co-
sumati a breui expleant ipa multa. Illis vo qui ad hanc
devocione gram pvenit. vnu videt restare periculum:
et omo tñdendu eis a demonio meridiano. Ipe em sa-
thanas tñffignat se in angela lucis. Hoc ergo tñdendu
ei quanta detractione omnia fecit ne du sequit affectione
corpus destruat p immoderatam excitanoem: ac deinde
nre hnt no sine magno spualis exortu detmeto. circa
dehinc corpore cura occupari. Ergo ne hnt mnt qui
currit illuminati nre est lumie discretiois: q mater vir-
tutis est. et qsumatio pfectionis. Hec nmmz doz. ne
quid minus. atq hnt est octava dies i qua circunditur
pau: i quia discretio de circundit: ut no plgnat ming
fuit. Quia q ming e. fructu boni opus abscondit no
omnidu: fad q tepidus est et ming facit. In hac
de nome ipomz et nome salutis: nec de eo qui sic
conversatur dubite dice. q sua ipa salute opatur. Dixi
de hac em diem dice pnt angeli qui norit secreta celestia:
sed ego nnt pnu confiducialit salutis nome impono.
Ntbro qua omo rara ista ams est vstris: huius discretiois
boni i vobis fite suppleat virtus obediencie: ut nichil plq
nichil ming: nichil aliud q impari sit faciatis.

Lxx

A Sermo i epyphania de ubis apli. appa-
ruit benignitas. et hūilitas et et scā-
dū triplicem apparicionem a a a
paruit benignitas et hūilitas saluatoris
dñi dei. Gracias dō p que sic habundat

consolatio nra i hac pegrinatioe: in hoc exilio i hac mis-
eria. **S**up his naq sepiq vos amone curamq. ut mag-
niete excedat perigrinos vos esse: longe fies a patria.
pulsosq seditate. Quisq em desolatione no nouit i na-
xolanohe agnosce pr. **Q**uq q solanohe ignorat ee ne-
cessaria: sup est ut no habeat dei grana. Inde est q hois
seculi negotijs et flagitijs implicati. du misera no senti-
unt: manum no attendunt. Vos quibq no frustra dem a-
vacare z uidete qm suauis est dñs. z de quibq ide ppli. Vir-
tute mag opm suoz amicitia bit ppl' suo: vos mag quoz no
detinet occupatio secularis: attendite qua sit q solanohe
ritalis. Vos qui no ignoratis exilium: audite quia de celo
venit auxilium. **A**pparuit em benignitas z humanitas
saluatoris mri dñi: pusq apparet humanitas: latebat benigni-
tas. **S**iquidem et puer erat: na mra dñi ab eterno. **E**cce
unde tata cognosci potat. **P**rophetabat z no sentiebat.
Vn z a multis no credebat. **A**mpli prophete quippe multis
more loqbat dñs i prophetis. **E**go in quibz cogito cogita-
tioes pacis: et no afflictiois. **E**t quid ridebat ho afflic-
tione senties: pace nestiens. **Q**uouqz dñs pax pro-
z no est pax. **P**ro quod angeli pacis amae flebat dñs
tes. **D**ñe quis credidit auditui mo: **E**t nunc credunt
homines bel visu suo: q testimonia di credibilia facta
sunt nimis. **U**t em nec turbatu quide lateat oculis:
i sole posuit tabernaculu suu. **E**cce pax no pmissa s
missa: no delata s data: no pphata s pntata. **E**cce q
sacru plenu mra sua deus pater misit i mra: sacru mag
i passione gradendu: ut effundat qd i colat pccu mri
Sacru vtiq et si pmi s plenu. **U**nus si quide datus
est nobis: s i quo hnt ois plenitudo dñitatis. **P**ostq
em venit plenitudo tps: venit z plenitudo dñitatis.
Venit em i carne. ut nls sit tan talibz exhibetur: et ap-
paret humanitate. benignitas agnoscatu. **U**n em da

innotescit humanitas: in benignitate latere non potest. In quem
 magis quidem potest benignitate sua: quam suscipere carne
 meam. **M**ea inquam carne non adeo: id est quale ille habuit an-
 ticipa. Quid tamope declarat eigmam: quam per ipsum sus-
 cepit misiam. Quid ita pietate plenum: quam per dei verbum pro
 nos factum est fenum. **O**ne quidem est homo quia reputas eum: aut
 quid apponis erga eum cor tuum. **N**unc attendat homo perita sua
 eius sit deo: hinc sciat quod de eo cogitet aut quod sentiat. **N**o
 introges o homo ea quae patetis. sed quae passus est ille: quod tibi fecit
 ex his quae te passus est agnoscere: ut appareant tibi benigni-
 tas illius eius ex humanitate. **P**ro em in more se fecit in hu-
 manitate: tanto maiore excoluit in bonitate. Et propter me vi-
 deri: tanto michi carior est. **A**pparuit inquit apostolus be-
 nignitas et humanitas saluatoris nostri dei. **M**agna plane et
 manifesta benignitas dei humanitas: et magnam benignitatem
 indicium declaravit: quoniam humanitati addidit dei nomen cruciatum. Et
 quidem id maria missus gabriel angelus. filium dei loquitur:
 sed non nominat deum. **B**enedictio dedit deus quod tale nobis
 de nobis ipse angelum dedit: ut in ipse suppleret. quod ille non
 dixit. **N**am et ipse spiritus dei huius: et eius spiritus locutus est quod non
 habet de necessarii sunt. **Q**uid em sit instruit fidem.
 per roborem caritate accedit: quomodo humanitas dei. **S**ed
 angelo nostro id reservatum est: quod alii tacerent. **N**ec em
 omnes omnia dicere congruum erat: ut ad iussus divina colligere gratu-
 temur: et debitas singulis gratias referamus. **A**ttamen unum
 est: in quo quoniam apostolus et angeli. quod de christi naturate lo-
 quuntur: id est in nomine saluatoris. **A**d maria quidem tamquam
 plenius doctrinam per spiritum gabriel loquar indicat nomen solum:
 et vocabis inquit nomen eius iesum. **A**d ioseph benedixit
 angelus non solum nomen protulit. sed et causa eius interpretans
 docuit dicens: et vocabis nomen eius iesum: ipse enim saluum
 faciet populum suum a peccatis eorum. **E**t et pastoribus quoque annunciat
 gaudium magni: nati illis saluatorem christum dominum. **S**ilicet quid

Lxxv

paulus loquitur. Apparuit benignitas et humanitas saluatoris
mri dei. Bene dilecte nome nullq ex ipis tacuit: quia hoc
michi necessarium fuit. Alioqn quid agere. audiens dnm dei
entem. **V**idq no fugere sicut adam qm a facie eius fugit.
sz no effugit. **N**one despare audiens quia venit ille cuiq
lege sic p uariato su. cuiq paciencia sic abusus sum. cuiq be
neficio tam ingrato iuenis su. **Q**ue bonator. potat
ee qsolatio. q indula bonabilo. i nome qsolatio. **P**ropterea
et ipse dicit. qz no venit ut iudicet mndu. sz ut saluetur
mndus p ipm. **T**am qfident accedo. ia supplro fiducialit.
Quid em timea. q saluator venit i domu mea. **E**t soli
pectam. **D**onatu erit qz indulerit ille. **B**enq em licet ei
quod vult facere. **D**eus qz iustificat. quis est qui qdcpnat.
Ihu quis accusabit aduersus electos dei. **E**t preter gaude
bos oportet q i terra venit. nuc ad indulgentia facili
rit. **D**emq p uulq est. **L**entet placat p. **Q**uam em nesti
at. quia puer facile donat. **E**cce si no sunt nobis p mmo.
possimq reconciliari p mmo. **P** mmo inq. no sine pma.
sz quia mmmi qda sit nra mra pma. **P**aupes sumq. pae
dare possimq. atq reconciliari possimq p pmo illo si volumq.
Toti qd dare possu mfer corpus istud est. illud si deo
satis est. **S**i quominq. addo corp q ipus. **N**a istud de
meo est. 2 meu est. **P**uulq em natus e nobis. 2 filius
datus est nobis. **D**e te dnm supplco. qd mmo habeo in
me. **O**dulosissima reconciliatio. o satisfactio suauissima.
Ob e reconciliatio facilis. sz p uilis. satisfactio pua. sed
no p uipedenda. **E**tem q facilis mo. ta difficilis est
postea. **E**t sicut mo nemo e qui reconciliari no possit.
ita post paululu nemo qui possit. **Q**m sicut benigni
tas apparuit est omne spem. est omne estimatione.
simile exspectare possimq iudicii distractione. **N**oli
ergo qtempne dei miam. si no bis sentire iusticia.
sz miam. sz indignatione. sz emulacione. sed finem.

Dne ne infuore tuo arguas mei neq; in tua corripas
 me. Ut em stites q̄ta districtio venet; tanta illa mās bo-
 nido puenit. Ex magnitudine indulgentie; magnitudine
 glorijs ascende. Tuncq; est em deus; infinita iusticia;
 sicut et inia. Multa ad ignoscendum; multa ad vltimū
 Es mīa quada. pona sibi bēdicit; ut si volūm; districtio
 inbente nō possit i que seuiat. **E**pp̄ hoc em benignitate
 progauit. ut p̄cā rephian seueritate videam; securi. p̄cā
 voluit nō sola ad t̄ne descendē. s; etia mortē; nō solu nati.
 s; etia agnoscit. Deniq; p̄ hanc agnitione. dies ista celebris
 habet; et insignis dies apparitionis. **H**odie em magni ab ori-
 cine venerūt; ortu sole iusticie requireres; en de quo legit;
 Ecce br; oriens nome illi. **H**odie adorauerūt nouū br-
 gime ptū. septes noui sideris ductū. **N**one et hic nobis est
 magna consolatio; sicut in illo de quo locuti sum; apli verbo;
 Illi dicit dñ; isti nō vore s; ope dicūt. **Q**uid facitis o magi;
 q̄ facitis? **R**atantē puez adoratis. i tugurio vili? i vili b; q̄
 p̄mis? **E**rgo ne deus est iste? **D**eus certe i templo sancto
 suo. de i tr̄he sedes ei; et vos eū q̄ritis i vili stabulo. i ma-
 nis gremio? **Q**uid facitis q̄ r̄auz offertis? ergo rex est
 is? **E**t vbi aula regia? vbi thron; q̄. vbi curie regalis fre-
 quia? **N**ūq̄ aula est stabulū. thron; p̄sepū. i curie regalis
 frequia ioseph; et maria. **Q**uomō ita insipientes fa sūt vñ
 sapientes? ut adoraret puulū despicabile tā sua etate. q̄
 p̄uipitate suoz? **I**nsipientes fa sūt; ut fieret sapientes?
 et p̄donat eos sp̄s. q̄ postea p̄dicauit aplis; qui solt ee
 sapiens stultus fiat ut sit sapiens. **Q**uia em p̄ sapientia
 mudus i sapientia sua deū cognoscere nō potuit; placuit deo
 p̄ stulticia p̄dicationū saluos facere credentes. **N**one ti-
 mendū erat fr̄es ne scandalizarent vñ isti. et illufos
 se credent; cū tanta indigna vident. **R**egia ciuitate
 vñ regē querendū quēstabant; ad bethlehēm villā puulā
 diriguntur. **I**ngreduntur stabulū; inveniunt involutū

Lxxij

ip̄ame infansulū. **N**ō illis sordet stabulū. nō p̄mis offendit.
nō scandalizant lactentis infancia. p̄cedit. veniunt ut regē.
adorant ut deū. **S**z p̄fecto q̄ illos adduxit ip̄e z instruit.
et qui p̄stella foris amonuit. ip̄e ioculso corda edocuit. **H**ec
ergo dñi declaratio clarificauit hūc diē. et magoz deuota be-
natio. deuota fecit et venabilem. **N**ec sola hec apparicio. s̄ alia
q̄da fides a p̄ribz m̄is accepimz hodie celebratur. q̄ et si lon-
go post tpe. tñ f̄at credit. hoc ip̄o die. **C**ū enī iam xxx̄ annos
exegisset i carne. q̄ scdm diuinitate idē ip̄e est. z an̄ ei q̄ nō
deficient. m̄ populares turbas ad baptismū ioh̄anis adue-
nit. **V**enit tamq̄ vñg epl̄o. qui solus erit sine peccata.
Quis tūc credit filiū dei. q̄ p̄uaret dñm maiestatis.
Valde q̄dem hūiliaris dñe. n̄m̄is abscondens. s̄ ioh̄em latē
nō potuit. **N**one ip̄e est q̄ mater m̄i vterū te nōdū natū.
nōdū natus agnouit. **N**one ip̄e est q̄ p̄ v̄susq̄ vteri m̄i
p̄ietes te agnouit. et quia verbis clammē nō potuit. salte
matre tua motu exultationis edocuit. **N**ūc autē quid.
Vidit cū iohannes ait euāgelista veniente ad se. ait.
Ecce agnū dei. qui tollit p̄cā mudi. **E**nī ip̄e qui purgato-
ne faciet delictoz. **E**cce semina m̄am purgaturū aduenit.
et tñ post hoc testimoniū. baptizari vult a iohanne. **T**rema
it ille. **Q**uid mirz. **Q**uid m̄q̄ mirz si tremuit hō. nec
audet attinge sanctū dei v̄ticem. caput adorandū āgebs.
reuerendū p̄ratibz. tremendū p̄ncipatibz. **B**aptizari vis
dñe ih̄u. **V**t q̄ em. aut q̄ tibi opus fuit baptizate.
Nūq̄ sano opus est medicina. aut mudatione mudo.
Vnde tibi p̄cā. ut baptizina su n̄cū. **N**ūq̄ a p̄e.
ait p̄em quide habes dei. et equalis illi. deus de deo.
lumen de lumine. **N**ā i deū p̄cā tade nō posse q̄n̄sciat.
Aut hō de m̄e. **N**ūc et m̄em habes. s̄ vñgo est. **E**d
ergo p̄cā ex te f̄h̄e potuisti. q̄ te sine iniquitate cepit.
et salua iniquitate pepit. **Q**uā macula h̄e p̄ agnū
sine macula. **E**rgo inq̄ iohannes a te de beo baptizari.

et tu venis ad me: et magna virtus huiusmodi: sed nulla appa-
 no. Quomodo enim non humiliaret homo? tota humili deus. Et me
 non magis dominus: sic enim deus nos implet omnem iustitiam. Atque
 iohannes et obedivit: et baptizavit aqua dei: et aquas lavit.
 Nos absque summo ille: quia nobis lavandis aqua cognoscitur
 ablute. Sed fortassis minus credis iohannis testimonio. quia
 et ipse homo est: et potes habere suspectum. cognatum ei est an-
 tis testimonium. Ecce testimonium magis iohanne: testimonium
 adveniens coluba. Nec magis ne admirandum aqua dei
 venit coluba: quia magis melius agnoscitur quam coluba. Ado-
 aqua in multis: hoc coluba in multis est: summa prorsus inordinata:
 summa inasuetudo: summa simplicitas. Quid enim sic alienum
 ab omni malitia? sicut aqua et coluba. Verum cuiusque nescit:
 sed non novetur. Sed ne fortuito casu id evenisse causeris:
 ecce testimonium dei patris. Ecce deus manifestans itonant: et
 dominus super aquas multas. Et vox patris audita est. Hic est
 filius meus dilectus: in quo michi bene complacuit. Vere enim hic
 est: in quo non est quod patri displiceat: quod oculis manifestans
 se offendat. Unde et ipse ait. Quia que placita sunt ei facio
 semper. Ipse magis audite. Ecce dicit ihesus vel in me loquor.
 Quousque siles? quisque dissimulas? Qui tacuisti et balde-
 sti: vel in me licentia habes loqui de a patre. Quia dei virtus
 et dei sapientia quasi infirmus aliquis et insipiens quis latet in populo:
 adiunobilis rex et rex celi. fabri filii te patris appellari
 vult: putari. Item lucas evangelista testatur: quoniam ad huc
 filius ioseph probatur. O humilitas virtutis christi: quoniam confudis
 superbia me humilitatis. Parum aliquid scio. vel magis scire michi
 videtur: a in se non possum. ipse dicit me et ipse dicit me
 gratias et ostentans: promptusque ad loquendum. velox ad docen-
 dum: tardus ad audiendum: et ipse in tanto tempore silebat. cum
 seipsum abscondebatur. Quia tamen gloria metuebat. Quid
 timebat ab ipsa gloria: qui est in gloria patris? Utique time-
 bat: sed non sibi. Nobis timebat ab illa: quibus novetur et

Lxxviii

timendū. **V**obis tacebat: nos instruebat. Tacebat de. sed
instruebat opē: et qdō postea docuit vbo. iā clamabat exem-
plo: distite a me quia mitis sū et humilis corde. **N**ā de infan-
cia dñi parz aliq audio. ex tūc iā vsq ad hūc testimū aīa mī
chil mbeo. **Q**uē vō iā late nō pōt: quī tā manifeste demō-
stratur a prē. **N**ā ip̄ma apparicioe cū vīgīne mīe volu-
it apparē: ip̄o vērūdia qdāmy i vīgīnitate significaret.

Tertia quoq apparicio ei⁹ i e uangelio mbeōt: i her-
mētholom̄ia hodie celebrat. **I**nbitatq em ad mīprias dñi.
vīno deficiere op̄iss⁹ eoz vērūdie: aqua mutauit i vīnū.
Not etiā sicut aut e uangelista: signoz ei⁹ sūt iūciū. **I**p̄ma
apparicioe homo vērū motiuit: vbi mī vba mīris
mīfūis apparuit. **I**n secūda vō. vīnū eē dñi filii pr̄is mīdūat
testimoniū. **I**n t̄ia vō. vērū eē dñi mōstrat: ad nūq ip̄m
natūa mutatur. **T**ot testimonijs hodie cōfirmat fides
mīa: tot mīdūis roboratur spēs mīa: tot mīcentis mī-
flamat caritas mīa. **I**tem de epyphania domini

Uter apparicioes dñi legim⁹? vna
quēdē die: sed nō vno tpe frās. **E**t quēdē mirabi-
lia sūt: mirabilior t̄ia: s; p̄ma apparicio mi-
rabili⁹ ammirandū. **M**irabilis aīrū mutatio: mirabilis
iohānis et colūbe p̄r ac p̄r ne vocis attestatio: s; illud mī-
rabile nūq q agm⁹ est a magis. **N**ā q dñi agnoscūt
mīdūat adoratio: etiā mīdūat thūris oblatio. **N**ec solū
dñi sed et regē agnoscūt: qdō designat iūud. **E**t i hīs
nō lateat eos magnū pietatis sacīnetū: vnde et i mīra-
mīdūat mōrituz. **A**dorat magi et offerūt mīnem:
adhuc sugēt matris vbera. **S**; vbi est omagi? vbi est
purpurā regis hūi⁹? **N**ūq viles pām istī? quib⁹ est
mīdūat? **E**t rex est. **D**ivīdema ei⁹ vbi est? **S**; vos
eū vē videtis i dīuidemate quo cōnauit eū mater sua.
i sacro mōrlitatis: de quo resurgens ait. **Q**uia quēdā
sacū mēū: et circūdedisti me leticia. **E**ngredimī filie

sua corona spinea. corona miserie: coronandq a familia sua
corona iusticie: qz exhibuit et angeli et tollent de regno eius
omnia scandala: qz veniet ad iudiciu cum senioribz ppli sui: cu
pugnabit p eo orbis tre qz mferfatos. Coronat eu et pater
corona glorie: sicut ait psalmista. Gloria et honore coronasti
eu. Videte eu filio spon m dndemate quo coronauit eu
mater sua: suscipite corona pmlu ppe boe regis vni: et vna
cu magis humilitate ipi adorare: quoz fidei deuotio vobis ho-
die pponit i exemplu. **C**ui eni qpabimq et cui filios estima-
bimq viros istos. Si latronis fide. si centurionis fidem
qfessionem qfidero: i eo superexcellere vident ist. q ia tuu in
mactila multa fecit: ia tunc pduatus mltis: a multis fuit
et adoratu. **A**ttm qfideremq q dixerit illi. **C**lamabat latro
de cruce: dnc memeto mei du veneris i regnu tuu. Ergone
p suppliciu ille vadit ad regnu: **C**ausa indicauit tibi qm opor-
teat xpm pati: et sic intrare glam sua. **T**u quoq centurio:
vnde eu nosti: **V**idens q sic clamans exspirasset: **V**erz mst
hic homo filius d est. **M**na res: et omi ammiracione digna.
Pra vobis rogo mutui et videte q oculis sic fides: q limpi-
dos oculos habeat diligenti qfideret. **C**ognoscite d filiu lacta-
te: cognoscite ligno pedente: cognoscite moriente. **S**iquidem
latro i patibulo: magi i stabulo agnoscit: ille claus mferu:
isti pams inuoluit. **C**enturio vo vita agnouit in morte:
isti de vni tute m teneri corpis mfirmate. **I**lle sumu spm
i exspiratioe: isti dei vbu mfirmia agnouit. **S**iquidem qz
illi sermonibz: isti muncibz qfuerunt. **L**atro reg: centu-
rio dei filiu fuit et homines pnuat: et ha tria magoz
indicant muna: mfi q i thure no ta dei filiu monstrauit q
deu. **O**bscramq ergo km. ppe nobis tanta mune.
qua nobis deus maiestatis exhibuit: tanta humilias
qua suste pit: tanta benignitas q nobis p xpi humilias
apparuit. **A**gamq gras redemptori et mediatori nro:
p que nobis vel motu ita bona erga nos voluit d pns.

Supra tale ia nouimus ei am: ut no inuitoditamus. Sic
 erimmo qsi inuerti. Pfecto em tale e cor dei prius erga
 nos: quale nobis expressit qui de corde ei pressit

Necessarium nobis videtur. *Item sermo de epy
 fies. sed metaz solepmitatu. chiama domini*
 qsi et idme. etia solepmitatis hodiernae volis expo
 ne rone. Tudu em. xra vicia loqm: et gengistis ser

monis pntile: s dieb q etis videt oportuna quere. festinus
 aut: maxie i pcpus solepmitatibz. magis etia ea q solepm
 tatis sut inuolanda videtur: ut pit et erudiatu animq et
 coritit affrit. Quomo em celebratis qd nescitis: aut quo
 mofitis msi amunactur vobis. ppta no sit molestia hys
 qsur ille pnt: si par doctis more gerimur: exigit ratio
 caritatis. Credo em ne ppos quide sine epulis et fraudibus:
 si mng eridians tñ populis ibz tñis grossiores pnt appose
 ru cibos. Ita vo apponet si frne caritatis itutu placuerit
 eis q necessaria sut no sate intelligetibz: et si fortasse sibi
 mng videant nara. Si aut fringimeta pmodu retolliget
 sibi ipis: si diliget q retogitares subtiliora qda qz tñ mada
 ualia rimmuauit: i q par intelligibiles annos psublita
 re effugerit. Solepmitas ergo hodiernae diei: ab appariti
 one nome accepit. Epiphymia quippe apparitio e. Ho
 die ergo apparitio celebrat: notantu vna s tñ ma: sicut a
 pribz mris accepimq. Hodie em puius rex nr. paucis
 a natiuitate diebz tñsactis: stella declamare pmois gecu
 apparuit. Hodie quoq cu ia ppoferme i dispesatione
 carnis egisset anos. qui sedm diuinitate ide nre est. 2 am
 ei no deficiuit: m: populares tñas abscondit ad iordane
 baptizandz aduenit: s dei prius testimonio inotuit. Ho
 die nichilominz cu discipulis suis vocatus ad iupcias:
 defuere vno signo ammirabili sue potencie aquas i vna mu
 nit. Qz dicit cam q i infancia saluatoris fia e apparitio
 ne diligetia natiuit: qm 2 dulcissima e: et spaliq nstif

Lxx

hodie celebrant. **H**odie ergo sicut auduimus in euangelica
lectione: magi iherosolimā venerūt ab oriente. **V**erito sane
ab oriente veniūt. qui solis iusticie nouū nobis ortu ani
tiant: qui letis rumoribz totū mūdū illūmant: qui secu
lū vniūsu illūstrāt: nisi q̄ misero iudea. q̄ luce decuit.
ad fulgore noue claritatis obtenebratur: et taligantes
oculi ei q̄ chorustante radio solis et in multitudine excreatur.
Venietes ergo ab oriente magi. quid dixerūt audiamz.
Ubi est qui natus ē rex iudeoz. **Q**uarta fides: nichil
penitus hesitans. **N**ō querūt vtz nato sit: si fiducia
loquūtur. et interrogant sine dubitatione vbi sit qui nato
est rex iudeoz. **P**orro audito nomine regis: rex herod
des successore suspitatz expauit. **N**ec mirz si turbatur
herodes: si q̄ iherlīm ciuitas dei. q̄ visio patris tū herode
turbat. quis nō miret. **V**idete fratres quātū noceat in
piās: quo caput impiū subiectos quoq̄ sue cōformat im
piciat. **M**isera plane ciuitas in q̄ regnat herodes. qm̄ he
rodiane sine dubio princeps erit malicie: ad noue saluis or
tū herodiana turbatioe mouebit. **C**onfido ego dño q̄ me
nos minime regnabit: etiā si adde q̄tingat: q̄ et ipm̄ auer
tat deus. **N**ā et herodiana malicia et babilomā tride
litas est. nascente velle extinguere religionē: et alide p
uulos isrl. **S**i q̄ em̄ ad salutē ptinēs. si q̄ religionis aut
quicūq̄ resistit. quicūq̄ repugnat: plane cū egyp̄e p
uulos israhelini germinis necare conatur: imo cū hero
de nascente saluatore psequit. **S**i nichilā psequimur his
toria. **C**redo si quis q̄stus ē huius rei. studiosiq̄ trahit
de ceto. et herodianū excreabit animū: ne filēm cōtū
soriatur. **E**rgo q̄rentibz magis rege iudeoz. et sasan
te a sribz herode dñice natiuitatis locū: illi nro pphā
nomē ciuitatis ediciūt. **C**ūq̄ recessissent magi et re
liquissent iudeos: ecce stella q̄ viderūt i oriente ante
debat eos. **H**inc manifeste dat̄ intelligi. qm̄ hūmā

flagitantes consilium. diuinum amiserunt ducatum. et quos ad
 terram dometum signum celeste deserunt. **Unde** et relicto he-
 rode: quoniam gaudiis suis gaudium magno valde. **Stella** enim
 antecedit eos: usque dum venientes staret super. ubi erat
 puer. **Et** intrantes domum reuerunt puer cum maria
 matre eius: et proderes adoraverunt eum. **Unde** vobis hoc
 obtemperate. **Neque** enim invenimus tantam fidem in israel.
Erit vos non offendit vobis habitatio stabuli: non pauperes cu-
 ne presertim. **Non** vos pauperis matris precaria: non lactem
 infantia scandalizat. **Denique** apostolus thesauris suis aut
 evangelista. obtulerunt ei munera: aurum. thus et mirram.
Si sola obtulissent aurum. videri fortasse poterant pauperum
 matris voluisse consilium: ut habet munus unde puulum
 possit filium educare. **Quia** autem offereres pro aurum thus
 et mirram: sine dubio spiritualis oblationis genus insinuat.
Aurum enim inter diuitias seculi videtur expresse: quia pro eius gratiam
 omnes nos deuote obtulimus saluatori: cum pro eius nomine
 ex integro derelinquimus substantiam huius mundi. **Iam** vero nunc est ut
 qui propter eternam gratiam: flagrant desiderio. celestia requira-
 mus. **Erit** enim offitium et thus odoramentum: quoniam munus ut in
 apostolus beatus iohannes legit. signant orationes sanctorum. **Unde**
 et psalmo. Dirigatur inquit oratio mea: sicut incensum
 in conspectu tuo. **Sic** et in alio loco legis: quia celos penetrat om-
 nis iustus. **Oratio** inquit. non cingit. sed iungit. **Quia** qui auertit
 aurem suam ne audiat legem: oratio eius erit excrementum. **Por-**
 ro si iustus esse volueris. et non aures tuas a mandatis domini.
 ne auertat et ipse sua a precibus tuis: nunc est ut non solum pro
 filii gratias: sed et matrem ipsam castigas. et subicias serui-
 tuti. **Quia** qui dicit. Nisi quis renuntiaverit omnibus que possidet.
 non potest meus esse discipulus: et alibi. si vis perfectus esse vade et
 vende omnia que habes et da pauperibus. et veni sequere me:
 et in alio loco ait. Qui vult venire post me abneget
 semetipsum: et tollat crucem suam et sequatur me. **Quod**

Lxxj.

exponēs aplūs. q̄cuq; m̄q̄t sūt xpi: car̄ne s̄ua tr̄ansfuerūt
cū viāp̄ et q̄uāp̄st̄at̄is. **Q**uas igit̄ al̄as h̄eāt orō v̄stra:
q̄temp̄u m̄udi. et affl̄ictione car̄nis: nec dubiū q̄ celos pe-
netret: et dirigat s̄icū m̄c̄sū i aspectu dī. **E**rit enī
gratū sacrificiū et acceptabilis oblatio nr̄a: i quā cū
aure et th̄ure fuit etiā m̄r̄a. **N**ec licet amara sit: t̄ame-
p̄utilis ē et q̄seruat corp̄ q̄ quod mortuū est p̄t̄ p̄am:
ne defluens i viciū putrescat. **N**ec breuit̄ p̄m̄m̄da ma-
gor̄ oblatio ē s̄m̄t d̄m̄. **C**et̄m q̄m apparitione h̄at ē d̄m̄m̄
q̄d̄ i ea apparuit d̄m̄ nū est ut q̄m̄m̄. **V**tr̄q; s̄c̄m v̄ba apl̄i
appazunt benignitas et h̄uānitas saluatoris nr̄i dī. **E**cce enī
i eūāgelica s̄tione audiuim̄q; q̄m m̄r̄ites domū magi i x̄-
neant̄ p̄uezz cū maria m̄r̄e eig. **I**n isam̄li corp̄e quod b̄n-
ginea mater fouebat i gremio: quid nisi vitas suscep̄e car-
nis apparuit. **Q**uid i eo q̄ p̄uulus cū m̄r̄e inuenit: n̄ bon-
homo et ver̄ filius hom̄is declarat̄. **I**am b̄d̄ et i s̄c̄r̄da appa-
tione vide si nō manifeste vocis p̄r̄e testimonio d̄i filius ap-
bat̄: celi nūq; apl̄i sūt sup̄ eū: et descendit sp̄s s̄c̄tus.
corp̄ali sp̄e sic sicut coluba i illū: et vox patris audim̄ ē.
hic est filius mēs dilectus in q̄ michi bene placuit. **S**atis ap̄de
manifestū ē ex hoc ip̄o. satis euidens et indubitable. q̄m dī
filiū n̄c̄ est d̄m̄ ēē: n̄a et filios hom̄m hom̄es: et ip̄os q̄
fetus m̄alū ex eodē cū eis ḡnē ēē nemo est q̄ dubitet.
Derūpt̄ ut nullus sacr̄lego error remaneat loc̄: q̄m i
ma apparitōe ver̄ homo et filius hom̄is declarat̄: i s̄c̄r̄da
ver̄ nichilomin̄q; dī filius. in t̄na iā ver̄ d̄m̄ et auctor n̄c̄
p̄bat̄: ad aūq; mat̄i natūa m̄t̄ur. **N**os q̄ diligissim̄
xp̄m̄ i h̄m̄ diligat̄ ut ver̄ h̄oīem et fr̄em nr̄m: honore-
m̄ ut d̄i filiū: adorem̄ ut d̄m̄. **S**ecur̄ credam̄ i eū.
sc̄t̄e ei credam̄ nos ip̄os fr̄es mei: n̄i nec p̄t̄s deest sal-
uādi nos. cū sit ver̄ d̄m̄ et d̄i filius: nec bona volūtas
deest. cū sit tam̄q; vn̄q; ex nobis ver̄ homo et filius h̄m̄.
Quom̄o nūq; nobis erit i exorabilis: p̄t̄ quos fort̄

est simile nobis passibilis? Jam si desideris sup hys appa-
 rationibz aliq ad edificacione mor audire? istud attendite.
 q pmi om xpns apparet puer cu virgine mtr: ut simplicita-
 tem & viciandia an omia qrenda nobis doceat ee. Na et pue-
 ris simplicitas naturalis: et gignata vnginitas verecundia
 est. Omibz ergo nobis i querfionis micio nulla magis
 vicius est natia. q simplicitas huilis: et gignas veracida.

Insenda vo apparitoe venit saluator. ad aquas baptis-
 m: no quide lauandus: sed magis a pre testimoniu accep-
 turus. Nec sut lacme deuotionis i quibz no indulgentia
 ptoz. si beneplacitu querit dei pris: cu descendit i nos
 spns adoptionis filioz. testimoniu phibens spm mro. q
 sima filij di: ut melliflora de celo voce videamur audire:
 qz vere de q pr i nobis pplacer sibi. Nec pax distat m-
 his lacmas deuotionis et etatis vng ia vngilis? atq eas
 quis pmeua etas mtr infimae vagitus emisit lacmas:
 vng pme et gignis. Verupm longe amplius vng
 prellut alie quide lacme: quibz et mfundit sapor vng. Illas
 em lacmas ve i vnu mutari dixerit q frne gpassioms affai
 feruoe pdeunt caritatis: p qua et ad homi tumpi meor
 asobria qda ebrietate videris.

Sermo in octaua ephie.

Pupulo dne ceuicis cultellus eat natus: et lapi-
 deis cordibz mto cultri lapidei debebam: q libz
 a ihu naue fra trunfo memorat. Noster aute
 ihesus tamq agna mansueti. oem abstulit auitatem.
 Dne agna es cu lana et lacte vemens: aufer a me obsecro
 cultellu istu. Duz em videt et nidele: puulo reens
 nato. cultz lapideu adhibe. Sic agit misericors. Dur-
 na duris ggrua feruis. filijs gmutauit i mansuetudine:
 ut rubigne pat originis qua vix cultz lly erant potat:
 ex hoc ia cu vngione gre facile lauet aqua. Nichil
 ergo mir si p distatate tpm mutata sut sacrameta: ut

Daretur utriusque quod eis congruum erat. Ipse vero verbum utriusque
suscepit. ut tamquam lapis angularis utriusque pietati cohereret.
ac si duarum capita coniungat. consuevit quodammodo. sicut et pas-
cha figuratum ipse impleuit. et verum promissum nicholaum. Et
propterea voluit circumdari ut ostenderet auctorem se esse veteris legis.
sicut et euangelium: quoniam qui per semetipsum ait. nisi quis renatus
fuerit ex aqua et spiritu sancto et crediderit. ipse idem per sonum
suum prius dixit. omnis anima cuiusque propter carnem non salu-
peribit de populo suo. Quod si solum baptismum suscepisset.
videtur potius refugisse in circumcisione. tamquam nichil ad se pertine-
tem. Si vero circumdaretur et non baptizaretur. qui michi
persuadendi posset baptizari in circumcisione relicta. Quia
itaque per in circumcisione baptismum suscepisset. illud michi tenens
dum tradidit: quod dilectissimo loco suscepit. Denique quatuor
amator et commendator qui habitare facit vniuersam moris in do-
mo. quomodo quatuor deseret et alios scandalizet. Sic
enim scandalizarent videntes eum non circumdari: sicut hodie scanda-
lizaret ecclesia. si infans non videretur baptizari. Non solum quatuor
et vnitatis bonum commendat. sed humilitate voluit exhibere.
ut ligaturam vulneratorum suscipere: qui solus erat absque
vulnere. Hinc dicit enim apostolus. Misit deus filium suum in mundi-
nam ex muliere: secundum sub lege. Vnde ne quis forte dicat.
quod circumcisi et priores fecerunt. priusquam enim erit: iam vix an-
norum ad baptismum ipse pervenit. Inclinat sub baptis-
matis caput tremendum patribus: principibus adorandum.
Quid mirum si baptista tremuit. Quis nisi ipsa cogi-
tatione non tremuisset. Quod aliter erit in iudicio caput quod
non sit inclinat: et vertex qui non tam humilis videatur. quod
sublimis et excelsus tunc apparebit. Sine magis modo: sic enim
debet nos implere omnem iustitiam. Siquidem qui in plenitudine
temporis venit. et in quo habitat omnis plenitudo divinitatis dei
patet nichil novum nisi plenum. Nam et legem non venit
solvere: sed implere. Est autem iustitia quodammodo stricta et agnita

valde: ita ut q̄tito pede venteris i p̄m foueā cadas: nec p̄one se equali nec equare p̄posito. **Q**uia diffini-
tio est: reddere nūq̄ q̄ suū est. **A**lta laudis est et ampli-
or iusticia: nec equare se pari nec infiori p̄pone. Sicut
enī gaudis et gūis supbia est p̄ferre se equali. aut eāre
plato: ita magne humilitatis ē infiori se exhibē eāli:
aut equalē infiori. **M**axima et plena iusticia ē: in-
fiori exhibē etiā ip̄i infiori. Sicut enī summa et itollē-
bilis supbia ē supiori se p̄pone: ita infiori subde summa et
plena iusticia ē. **Q**uod iohānes ait. ego ate debeo bap-
tizari de p̄ma fuit: q̄ supiora se subdidit. **Q**uod autē xp̄us
fecit de plena iusticia fecit: siquidē ille se manibz serui-
li sui inclinavit. **V**ideat nūc quisq̄ que p̄mitet hūc aut
cū qui extollit sup omē qd̄ creditur deo aut colit. **S**tu-
deamus et nos obsecro fr̄es adimplē omne iusticiā: ip̄a enī
est via p̄ qua ad lenitiā puenit. **N**ā lenitiā p̄mū est:
iusticia vō meūtū et mara. **N**ā de ip̄a iusticia est lenitiā
m̄a: q̄n xp̄us appebit vita n̄ra. et nos cū ip̄o i gloria:
q̄m ip̄e est q̄ fr̄us est nobis a deo p̄re iusticia. **B**er̄i vero
qui etiā nūc de iusticia letantur. et exultantur i ḡstionibz
suis: fugietes mel de petra: oleū q̄ de saxo durissimo.
Nūc enī videt laboriosa iusticia: sed veniet q̄n i suam
tate et iocunditate sine omī labore desideretur. et habeat
et amet. et p̄cipiatur: q̄n fruēti ip̄a iusticia. **D**e autē
hīs q̄ p̄tergrediūt viā: qui relicta iusticia vanā et t̄nsi-
toriā lenitiā quāt. **C**ū enī de t̄nsitoriis quāt lenitiā:
nō ponit nō t̄nsire t̄nsiētibz hīs de quibz eat. Sicut
enī lignis deficiētibz ignis deficit: sic mūdus t̄nsire
et ḡstip̄sena eius: h̄aut dubiū qui lenitiā quoz

In sermone de ebbam^{ra} laudone ubi continetur miracula san-

cti euangelij in nuptijs

hodie fr̄es audiuiq̄: q̄ dñs n̄r iuit ad nuptias.
Faciamq̄ ergo qd̄ alibi monet: et studeamq̄ filc̄s

fieri hominibus expectantibus dominum suum quoniam reuertatur a iudicijs.
Non teneat carnicia in agro. vendenti aliquid vel ementi in foro: non
dicamus quod expectas. **N**ec enim filii sunt expectantibus. Et
vobis que videmus stare ante ianuam pulsare crebrius. sepius ad
fenestras suspicere: nihil mirum si dicat. quod expectas. **I**lli
ergo sunt filii expectantium. qui non secundum aurem audiunt.
vacare et videte quoniam ego sum deus. **V**eniet dominus expectantium
cum uenire: qualis erit qui dixit. **E**xpectans expectatum
dominum. **V**enit tamquam reuertens a iudicijs inebriatus vel iech-
ans vino caritatis: et in memor iniquitatum matris. **V**enit
non expectantibus tamquam reuertens a iudicijs tamquam potens
crapulatus a vino. **V**ere ebrius et in memor iniquitatum
suarum. **T**unc enim quando ad illos obliuiscetur deus miserum. **V**e-
nit in ira et indignatione: tamquam furibundus. **D**omine ne isto-
re tuo arguas me. **H**ec non non tam de peccatis iudicis:
quod per eorum occasiones dicitur fieri. **T**am enim scimus bona cum distri-
pulis ad nuptias cum te domino: et videntes quod factum
est puter credamus cum illis. **D**eficiente vino: dixit mihi
ihesu ad eum. vinum non habent. **C**onpassa est enim eorum uentrem si-
cut misericors sicut benignissima. **Q**uid de fonte pietatis
precedet nisi pietas? **Q**uid magis mirum? si pietatem exhibet
uista pietatis? **N**one qui pomum in manus suas tenentur di-
midia die? reliqua diei pre pomum seruabit odorem? **Q**uam
ergo uista illa. uirtus pietatis affiat? in quibus nouem me-
sibus requieuit? **N**on et ante merem impleuit. quod uenit.
Et cum pressit ex uero: ab animo non recessit. **D**urior for-
tasse et austerior uideri posset rursus dominum? si nouit ille cum
loqueretur: et quis loqueretur illa non ignorauit. **D**enique ut
scias quomodo responsum ipsum accepit. aut quando de filijs benigni-
tate presumpsit: aut ministris. **Q**uare precepit uobis
fuite. **E**rimus autem ibi lapidee pedree seopone. **N**as
nunc pedreas purificadis ueris iudeis. non solum si spiritu
nate habemus appone: uel magis apponimus demonstrare.

Quia nondū enī puenit ecclia ad p̄fctā p̄nificatiōe.
q̄ sibi cā xp̄us exhibebit gloriofam. nō h̄nt maculā
aut rugā aut aliq̄ h̄mō? multis m̄tē purificatiōibꝫ
opus habet: quatinꝫ sicut habūdant p̄cā. habūdet et
indulgētia. Sicut multiplicat miseria sic et miseri
cordia: nisi q̄ nō sicut delictū ita et donū. Gracia dei
nō solū p̄cā lauat: sed merita donat. Sex igit̄ ydrie
p̄nte sūt h̄ne q̄ post baptisimū i p̄cā labūtū? de h̄ys
enī loquimur: q̄ de h̄ys sumꝫ. Exuimꝫ tunicā veterem:
sed h̄u p̄cā remidimꝫ eā. Lauimꝫ pedes nr̄os: s̄ p̄cā
m̄quimꝫ eos. Sicut ergo q̄d aliq̄ m̄quauāt lauit a
liis: sic m̄quatos a nobis. laui opꝫ ē et a nobis. Alie
na lauit aqua: quos culpa m̄quauēat aliena. Nec t̄j
sic alienā dixerit ut negem nr̄am: alioq̄ nec m̄quaret.
S̄ aliena ē. q̄ i adā om̄es nescientes peccauimꝫ? m̄a.
quia si i alio nob̄ t̄j peccauimꝫ: et nobis iusto dei iudicio
imputabāt. licet occulto. Verūpt̄j ut iā nō sit q̄d
causēs o homo? q̄ m̄obediētiā ade. dat tibi obediētia
xp̄i: ut si gr̄atus veniēdā q̄s gr̄atis etiā redimaris.
Si nesciens i adā peristi: nesciens viuificēs i xp̄o.
Nescisti q̄ ad lignū veniū vtrū adā retendit manus
noxiā: nescisti nichilominꝫ q̄ i ligno saluifecō in ox̄i
as manꝫ xp̄us extendit. A p̄mo homīe in te mana
uit macula qua m̄quatus es: a xp̄i latē aqua q̄ nudatꝫ
es. Nūc iā iquimāꝫ culpa p̄pā. p̄pā nichilominꝫ aq̄
nudabētis: ab illo t̄j et p̄ illū. q̄ solꝫ ē purgatiōe fa
ciens p̄cāz. **P**rima igitur ydria p̄ma purgatiō m̄
p̄p̄ctiōe est: de qua legimꝫ. Qui i quacūq̄ hora i ge
muit p̄cor: om̄i n̄quitatū eiꝫ nō recoꝝ dabor. Sēda
vō gressio est. Om̄ia siquidē i gressiōe lauat. Tertia
largitio elemosinaz. Hinc enī h̄es i ewāgelio. Date
elemosinā: et om̄ia munda sūt vobis. Quarta fmissio iu
raꝫ: scdm̄ q̄ orātes dicimꝫ. Dimitte nobis debita nr̄a: sicut

Lxxij.

et nos dimittimus debitoribus nostris. Quinta est afflictio
corpi. Unde et omni: ut mundi palamētia deo cana
mā glām. Sexta est obedientia preceptorum: sicut audierit
discipuli: quod vniū audire mandatur et nos. Vos mudi
estis. pro sermone que locutus sum vobis. Nimirum quod non erat
sicut huius quibus dicit. Sermonem non capite vobis: sed
auditu vbi obedierant ei. Hec sunt ydrie seipōte i
pur gatione mūm: q̄ banie sūt et plene vento: si p̄a
mā glā obseruātur. Aq̄ replent si timor dei custodiunt:
qm̄ timor dñi fons vite. Aqua timor dñi ē: et si mūm
sapida. s; optie refrigeras aīam novis desiderijs quā
antē. Aqua ē q̄ iacula mūm ignea possit contingere.
Nā nec istud diffoniat. q̄ aqua semp yma pēit: et ti
mor ad yma cogitationē deducat. et inferioribus imo
ratur: atq; horreda loci pauida mēte collustret:
iux illud. Vadā ad portas inferi. S; dīna virtute aq̄
mutat i vīmū: qm̄ p̄fā caritas fons nutrit timorē.
Dicitur aut lapidee ydrie. nō tā p̄fā dīnā: q̄
p̄fā stabilitatē. Lapietes singule metretas binas
uel ternas. Duc metretē duplex timor: ne forte
trudi i gehēnā: ne forte ab etna vita q̄ngat excludi.
S; quia de gemgenti futūo sūt ista. et blandim sibi
aīa p̄t: postq̄ aliq̄ diu i voluptatibus suis vixens
ages p̄mām: nec ista tā cariturū. nec p̄citurū illa:
bonū est adhiberi et tūū: q̄ vtiq; spūalibus nō ē:
eo vtilior quod de p̄nti est. Timet em̄ q̄ nouerūt spūa
lem tabū: ne qm̄ forte simudent eo. Cibo siq̄dem feni
egent: qm̄ manu miserūt ad fornā. Dicit de pa
leis egypti: qui deseruūt i opib; luti et lacis. No
bis fortior cib; est nātus: qm̄ nobis q̄ndis repa
dia: ut ambulēm i fortitudine tibi illig. Ip̄e est
pams angelor. pams vniū: pams condianq. Hic
est de quo p̄missū est: q̄ recipiū accipem i hoc

Dicens

sculo. Sicut enim mercenarius et alius datur iape coti-
dianus. et merces suat ifine? sic dominus vita eterna ifine
reddet: et interim ceterum pmissit et exhibet. **Ad**
ergo nunc si timet ne pdat hanc gratia? qui in qsecutur e
eam? Hec est metreta tua. qua sub distinctione signant
posuit. eo qd non omnis sit: quia nec omnibus ceterum pmissum
sum. si solis q omnia reliquit. **Deinde de mutacione aq**

In opibus dominus frater et minor **in vnu**
capaces animos exterioris qsidat opasit: et q magis
exterioros hnt sensus. solidiore inq cibum inven-
iunt: suavior: tamq adipe medullaq frumenti.

Sunt enim et exteriori specie delcabilia: et interiori virtute
multo delcabiliora. Quomodo ipe ipse exterioris qsq
speciosus eat forma p filijs hominum? inter autem tamq can-
dor lucis etne: etia ipis supeminet vltibus angelorum.
Apparet enim foris ho sine culpa? raro sine peccato:
nisi sine macula. **Et** speciosi pedes amicitias patre.
amiciantis bona? si multo speciosior et piosior caput eius:
qm caput xpi dei. Delcabilis aspectus hois i que ptem
no cadit: et bti oculi q viderunt: si multo magis bti mu-
dicorde. qm ipi dei viderunt. Deniq cu puenisset ad
museu: testa ia hnt de cora valde no reputabat aplys
dies. Et si cognovimus aliq mpt xpm scdm carnem:
si nuc ia non novimus. **Nummz** quia dñs ipe p dicitur:
raro no pdest qd: spūs est qui vivificat. **Et** hec est
sapia. qua loquuntur paulq me p fides: no me eos quibz
legimus ab eo dñm. **Nichil** arbitrat me pnt in vob:
misi ihm xpm et huc crucifixu. **Tota** suavis ē. tota sa-
lubris est. tota delcabilis: tota deniq scdm sponse voce
desidabilis. Sicut aut i eo ostensu est: sic et i opibus
sq repies. **Na** et supfices ipa rā a foris qsidat de-
cora ē valde: sed si quis fregit nuc mē ibemer qd o-
ionisq sit: et multo aplys delcabile. **Non** sic apud

Lxxv.

præbentis testamenti repies. **N**am et opibus eodemo et de-
lectabilis est significatio mystica: quia tamen si ipse considerent
iucient aliquam minorem dignam: ut fuit fratrem iacob. adulterum
dauid. et multa filia. **P**riosa quidem sunt ferula: sed basa
non adeo priosa. **E**t fortasse propterea dominus est: tenebrosa aqua
inmobilis aeris. **Q**uoniam tenebrosæ nubes ille fuerunt: et sub
nubem est de domino: per fulgore in conspectu eius nubes transierunt.
Exedo iam adiungitis ad quod hec dicere velim. **A**udistis enim
hodie miraculum factum in nuptiis. nunc utique signorum dominus.
cuius historia sanctis est ammirabilis: et significatio amplius
delectabilis. **M**agnam enim diuine maiestatis indicium fuit.
ad nutum domini aqua in vinum conuersa: sed est talia multo melior
mutatio de vitæ exortu: quam ista perfingunt. **O**mnes e-
nim nos ad spiritalis nuptias vocati sumus: in quibus utique
sponsus est Christus dominus. **U**nde etiam in ipsalmo. **E**t ipse tamen
quod sponsus procedens de thalamo suo. **S**pōsa uero non ipse
sumus. si non videtur nobis irreducibile: et omnes simul
vna sponsa: et autem singulorum quasi singule sponse. **E**t quoniam
hec sentire potest fragilitas nostra de deo suo: pro eo affert
nos diligat. quod diligit sponsa a sposo: **N**ullum enim est
hec sponsa sponso suo inferior genere: inferior specie inferior
dignitate. **A**lii propter ethiopissam istam de longinquo filiam
etiam regis aduenit: et ut sibi desponsaret illa. etiam mox
pro illa non timuit. **M**oses quidem ethiopissam duxit
uxorem: sed non potuit ethiopissam mutare colore. **X**pūs
uero quam adamauit ignobilem ad huc et fedam: gloriosam
sibi exhibuit etiam: non habentem maculam neque rugam.
Non murmuret aaron. non murmuret maria: non noua sed uetera:
non mater domini. sed soror moysi. **N**on nostra magis maria: illa
enim sollicita est si quid forte desit in nuptiis. **V**os autem
ut dignum est. murmuratibus sacerdotibus. murmurare
synagoga: toto affert in gratiam actioe versam. **V**iditibi
enim o humana anima! **U**nde tibi hoc. **V**iditibi tamen ineffabilem

m? ut ei spōsa mearis ee in que desiderat angeli ipi
 ppiet. **V**nde tibi hoc ut ipse sit spōsus tuus. cui pul-
 chritudine sol et luna mirantur: ad cuius nutū vniūsa
 mutant. **Q**uid retribuēs dno p eo q retribuet tibi? ut
 sis socia mēse. socia regnū. socia demq thalamū. ut intro-
 ducat te rex i cubiculū suū. **V**ide nā quid de deo tuo sen-
 tias: vide qm de eo psumas? vide quibz brachijs caritate
 caritatis redamāz et amplectendū sit. qui tān te estmāuit.
 ymo qui tān fecit. **D**e latē em suo te formauit. qm p
 te obdormiunt i carce: et ob hoc sopnū mortis exreptit.
Pro te a deo prē exiuit. et matrē synagogā reliquit: ut
 adherēs ei vniūso spūs efficiaris. **E**t tu ergo audi filia
 et vide. et qsidā quātā sit erga te dignatio dei tui: et obli-
 uiscē populū tuū et domū patris tui. **D**efine carnales af-
 fectus. seculares mores dediste? abstine a poribz vicijs?
 qsiuitudines nomas obliuiscē. **Q**uid em putas? **N**ōne
 stat angelū dñi qui sciet te mediā? si forte paucitatē ipse
 alim admiseris amatorē? **T**am em desponsata es illi? nā
 nuptiaz pñdū celebrat: nā cena qdē i celo et i aula etna
 patitur. **D**erūptū nūq ibi vniū deficit: **A**b sit. **I**nebria
 m ibi ab ubertate domq dei: et torrēre volūptatis eius
 potabim. **P**aratu est pfecto illis nuptijs flumē vniū?
 vniū mī. qdē laetificat cor: siquidē flumīnis iperū laetificat
 ciuitate dei. **Q**uē autē gradis restat nobis via? pñan-
 diū siquidē accepim q hic: s; nō i tanta copia. qm plenitudo
 et sanctas tene reſeruet etne. **N**ic ergo nōmūq vniū
 defiat? qm scilicet deuotiōis: et feruor caritatis. **Q**uo-
 nes michi nūc est frēs palatmas qrimomas vniū. exo-
 rare mēm mē? ut surgat suo benignissimo filio. qm
 vniū nō habeatis. **E**t ipadito vobis karissimū. si pie a
 nobis pulsata fuit: nō decit nūcitatū vī: qm miseritōis
 et mī mē est. **N**ā si qpassa est vīcūdie illoz a quibz fi-
 erat iuitata? multo magis qpariet nobis: si pie fuerit

Lxxv.

invocata. **P**lacet ei nuptie mē et p̄met ad eā multo
 plus illis: nimir de cuius v̄ro t̄p̄ ethalamofus celestis sp̄s
 sue p̄cessit. **E**t quē nō moueat q̄ i nuptijs illis r̄ndit d̄ns
 benignissime ac fassime m̄ri sue. **Q**uid m̄ et tibi ē mulier.
Quid tibi et illi est d̄nē. **N**one q̄d filio et m̄ri. **Q**uid
 ad illa p̄met q̄ris. cū tu sis benedictus fructus v̄tris oī
 imatulan. **N**one ip̄a est q̄ saluo p̄do ē ḡrept. et sine
 corruptione pepit. **N**one ip̄a ē in cuius v̄ro nouē
 mēfibz morat̄ es. cū q̄ iā duoden̄ aīoz fr̄s de iher̄m
 descendisti. et eras subditus illi. **N**ac ergo d̄nē quid
 molestus es illi dicens. quid michi et tibi. **M**ultū p̄o
 modū. **E**t manifeste iā video. q̄ nō velut d̄gnans aut
 q̄s d̄ volens d̄gnis m̄ris tenet v̄tandīa d̄v̄cis. **Q**uid
 michi et tibi. cū veniētibz ad te m̄o m̄ris p̄cepta m̄stis.
 nichil cūctatus facias q̄d illa suggestat. **U**t quid ergo
 fr̄s. ut q̄ sic r̄ndeat p̄us. **U**tq̄ p̄t nos. ut quos addm̄
 iā nō sollicitet carnaliū cura p̄nti. et n̄titudines ille nō
 ip̄ediant ex t̄cū sp̄uale. **Q**uidm̄ em̄ de m̄do sumus. **D**ebi
 tores nos q̄st̄ cē p̄ntibz. **A**t postq̄ reliq̄m̄ nosmetip̄os.
 multo maḡ ab eoz sollicitudinē liberi sumus. **U**t et legim̄
 fr̄m quē d̄ i h̄mo qūsantē. cū ad eū carnalis fr̄ aurali
 gr̄a aduētaffz. r̄ndisse. ut addiret alim̄ fr̄m. cū ille v̄nq̄
 iā obissz. **A**n̄te illo et dicere q̄ mortuus ē. se quoq̄
 mortuū ē r̄ndit. **O**ptime ergo nos donit d̄ns. ne solli
 citi sumus sup̄ p̄p̄m̄is carnis mē. plusq̄ religio postulat.
 q̄m ip̄e m̄ri. et tali m̄ri r̄ndit. quid michi et tibi ē mul
 ier. sic et iā h̄o loco cū suggeret ei q̄dam. q̄m foris staret
 mater cū fr̄ibz d̄m̄ q̄rens ei loq̄. r̄ndit. **Q**ue est mater
 mea. et fr̄s mei. **U**bi m̄o sūt q̄ tam carit̄er et iānt
 sup̄ car̄ libz p̄p̄m̄is suis solent ēē solliciti. ac si adhuc
 viuēt ip̄i cū eis. **E**t videam̄ iā q̄d sequit̄. **E**mit
 nit euāgelista ydr̄e sep̄p̄te. sc̄m̄ p̄m̄f̄ranonē iude
 oz. **V**el ex hoc potes manifesti adit̄ nō p̄lem̄ d̄m̄

cuius virginis
 vberibz lactat̄ es

77
si pparatione nuptiarum esse: ubi nimirum est opus purificationis.
Desponsationis ergo nuptie istae sunt: non copula
nominis. Absit enim illis in nuptiis foris vasa purificationis:
quoniam gloriosam sibi christus ecclesia exhibebit. non habent ma-
culam neque rugam: aut aliquid huiusmodi. Vbi enim non erit macula?
quoniam purificationis erit natura. Nunc utriusque lauandi tempus est:
nunc purificationem patet esse naturam: quoniam nemo mundus a
sorde: nec infans cuius est vita unius diei super terram. Nunc
abluit sponsa nunc purificatur: ut in celestibus illis nuptiis
sponso suo sine omni macula praeestet. **¶** Queramus
ergo sex ydrias: quibus ablucio fiet et uideatur id est
conferetur purificatio fiat. Nam si dixerimus quia primum
non habemus? nos ipsos seducimus et uitas in nobis non est:
quae sola liberat. sola soluat. sola lauat. Quae si confiteamur
primum non deest ueris iudeis purificationis ydria?
quoniam fidelis est deus. qui dimittit nobis peccata: et emundet nos
ab omni iniquitate. **¶** Et quid sex ydrias. sex obser-
uationes arbitror esse. quas ad purificanda confiteamur corda
sancti patres instituerunt: et omnes illas non fallor hic potius
invenire. Prima siquidem ydria continentia est castitatis:
diluit quod ante luxuria inquinavit. Secunda uero ieiunium
est: ut quod maculauit epula nunc abstinentia mundet.
Tercia uero et ostentat quod immunda est anima. multas co-
narum sordes. quod dei simam: in sudore uultus alieno
non modo pame bestes? propter hoc quoque tertia ydria nobis
apponitur: ut sordes ille in laborem manuum diluantur.
Erit et propter somnolentiam cetumque nocturnum et tenebrarum opus
multum delinquimus? ideoque quarta ydria uigiliarum obserua-
tia ponitur: ut nocte surgentes ad confitendum domino. non bo-
nas noctes prius temporis redimamus. **¶** Jam uero de singulis
quibus nequam quod multum inquinauit nos per uaniloquia
et mendacia? per detractiones et adulationes. per uerba ma-
line et uerba iactantiae? Per his omnibus natura est ydria.

Lxxviii

Ornelm

77]

quarta: silentium salis custodis religionis: et in quo est forti-
tudo nostra. Sexta quoque ydria est disciplina est: qua non
modo arbitrio. sed alieno iuramento: ut debeat quodque disciplinare
vivendo delinquere. Lapidaria sunt heretici. dura sunt heretici. si nate
homo in his lauari: nisi forte volumus pro peccatis nostris
accipere a domino libellum repudii. Atque in eo quod dicitur lapidee
non solum duricia sed multomelius soliditas potest intelligi: quoniam
non lauant heretici nisi firma stabilitate permanserint. Aut ergo
dominus ad ministros: Implete ydrias aqua. Quid sibi istud
voluit dominus? Ministri sunt solliciti de vniuersa penuria: et tu domine
implete ydrias aqua. Illi de pontibus cogitant: et tu prout
ut vasa purificationis impleantur. Sic domine sic suffragan-
iacob ad rachelis amplexus: hinc a prece supplicatur. No-
bis fratres qui ministri sumus et serui vestri. per christum nobis pre-
cipitur implete ydrias aqua: quoniam desit vinum. Ac si di-
cat. Illi deuotione desiderant. vinum respirant. feruore flug-
tant: sed non dum venit hoc a me: implete ydrias aqua. Que
est enim aqua sapientie salutaris. et si non ad hoc suauis. nisi fons
vite. et nam sapientie timor. Dicit ergo ministris. In-
cuite metu et spiritu timoris non tam vasa que corda replere:
quia ut ad caritatem perueniant. nuntiandi sunt a timore: ut
diant et ipsi. A timore tuo percipimus: et peruenimus spi-
ritui salutis. Sed quomodo implebuntur ydrie: ydrie enim
enim euangelista rapientes singule metretas binas uel
ternas. Que sunt due metretes: que ternas. Vnde duplex
timor quibus et notis omnibus. ac etiam ipsam minis quibus et minis
notus. Quomodo timor est: ne cruciemur in gehenna. Se-
cundo ne excludamur a visione dei. perueniamus in ineffabili gloria. Ter-
cio replet animam omni sollicitudine timida: ne forte desinam
a gratia. Et quidem omnis timor domini sicut aqua extinguit ignem:
sic extinguit peccati concupiscentiam. Sed is maxime
cum ad omnem temptationem statim occurrat. ne forte extinguat
amissionem gratiam: ut sibi delictus homo labatur cotidie de malo

ipeiq. de piculo minori i g'uore culpa i quales utiq.
 multos videm9 cu in sordib9 sint sordescere ad huc.
 Na adu'sq timore istu no est un sibi blandiat aia? siue
 de minori forte p'itate p'm: siue de emudatioe futia. Ta
 lib9 em blandimetis ipediuntur aliq'ten9 duo p'ma g'ua
 timoris. Papit ergo nobis d'ns: ut hac aq p'dreas im
 pleam9. S'ut em aliq'n bacie et plene veto? si quis t'n
 adeo itan9 e: ut i eo p'vanitatis studiū ille quas p'dri
 m9 obseruatioe mercede ppetua vacuetur: ut s'ut vacue
 fatue vngues i quaz basis oleū nō h'etur. Inedū aut
 p'pe est plene quidē s'ut. s' plene veneno: quod est
 invidia. murmur. rancor an et detrahitio. p'tea ne for
 te submeret ista. dū vnu deest iubem implere p'drias
 aqua: ut obseruetur madata d'm i timorē? q' tūc mutat
 i vnu cū timor expellit a caritate: et impleant' oia
 feruore spūs et iocūda deuotioe. *Ite sermo i g'usioe*
sa pauli et quomō ad exemplū eius de

lxxix.

Merito quidē dilectissim9 *beam9 cōuti*
 g'usio doctoris gencū ab vniū'sitate gencū
 festinus hodie gaudijs celebrat. a pulcos e
 m ab hac radice ramos p'disse videm9. Cōcas9 paulus.
 g'usiois minister fact9 est vniū'so mūdo. Et multos qui
 dem olim i carne adhuc. s' nō iā sedm carnē ambulans
 p'dicatiois officio. g'uit ad d'm. Nūc i ipō felici9 vi
 ues et apud p'm. ne adhuc quidē cessat ab homī g'usioe:
 d'io aut exemplo. orōne doctrina. p'tea demq' g'usi
 ois ei9 memoria frequētāt: q' et ipa memoratib9 vi
 sis inueniāt. In hac em mēoria et p'cor p'p' bene g'ap.
 ut puocat ad p'mam: et qui iā p'emittit p'f're g'usiois
 accipiat forma. Quidē desper vlt' p'mag'itudie cui9
 sibi omnis: quiquidē saulū audiat ad huc sp'mmē mī
 nar et redit i discipulos d'm subitū f'm vas electiois.
 Quidē dicit iā iniquitatis pondē p'ssus assurge ad studia

meliora nō valeo. qñ i ipō iūne quo sanguine faciens
xpianū. dñū toto pectore virus efflabat psecutor cru
delissim⁹. i fidelissimū repete mutatur est p dicatorē.
Magnifice siquidē i hac vna quisiōe et mē magnitudo
et efficacia grē qmēdat. **S**ubito aut lucas trāsfuit eū
lux de celo. **O**vē ineffabilis dñe dignatio pietatis. **P**er
suprat celesti fulgore vel a foris: mē adhuc lūmē ita
parē. **Q**ui necdū infundi ponit: dñā salte trāsfundit
claritate. **E**t vox frā est. **L**ucas et vocis testimonio cred
bilis frā sūt mnis. **N**ec dubitā est de veritate: q se
ingerit p vtriusq; oculor salte et aurū fenestras. **E**c
mniz sic i iordane quoq; sup caput dñi et coluba appa
ruit. et vox sonuit: sic et i mōte qñ trāsfugatur ē corā
discipulis claritas visa est: et vox mēssimonia patris
audim. **S**auile saule: q me psequer? **V**ere dephen
sus est saulus: nō est dissimulandi loca: nō est facilis
vlla negādi. **I**n mambz sūt eplē crudelissime legationis:
auctoritatis exetande pntis inique. **Q**uid me psequi
mqt? **A**n nō psequat xpī? q xpī mēbri trāsfundat in
tris: **A**ut vō psecuti sūt xpī qui sacriissimū illud corp⁹
crucis affixē patibulo: et nō psequat eū qui adūsus cor
pus ei⁹ quod est ecclia. est em corp⁹ ei⁹ ecclia ipā. odio
fūebat i quo? **D**eniq; si ipū sanguine dedit i pāu re
demptiois aīaz: nō tibi videt qmūiorē ab eo sustine p
secutionē. qui suggestioē maligna. exemplo pmiūso.
scandali occasioē. auertit ab eo animas quas redemit?
q a iudeo qui sanguine illū fudit? **I**gnoscite dilassim.
expauescite qfortia eoz: qui salutē impediūt aīaz.
Horrendū pemit q saclegū. qd et ipoz videt excedē fa
ctū: qui dñō maiestatis saclegas manū iūteat. **V**i
debat iū iū resasse psecutionis temp⁹: si ut palāstrū
est: nūq; deest psecutio xpīano. si neq; xpo. **E**t nūc
quod gūiz est xpī psequuntur: qui ab ipō bñq; xpīam

dicuntur. **A**nnua tuus deus et premij: aduſu te appropinquae-
 rit et ſteterunt. **C**onuiſſe videtur q̄ te vniuerſitas ppli
 pplam? a nūmo vsq; ad maximū: a planta pedis vsq;
 ad verticē nō eſt ſanitas vlla. **E**greſſa eſt iniquitas a ſe-
 morib; iudicib; dicant tuis qui vident regē ppli tui.
Nō eſt in dīcē ut pplus ſic ſacerdos: q̄ nec ſic pplus ut
 ſacerdos. **H**eu heu dñe deq; q̄ ipi ſūt i pſecutioe tua p̄mij?
 qui vident i cecilia tua p̄mij tene diligē: gerē p̄mij
 tui. **I**te ſpon occupauerūt? apprehenderūt munioes:
 et vniuerſum deinceps libe et p̄mijue i dunt incendio
 ciuitate. **M**iſera ergo quiſano plebis tue miſerabilis
 ſubſiſio ē. **A**lq; vniuerſa ſola hac p̄te noceret. **E**t forte q̄
 dñs forte p̄mij et p̄mij exhortatioe daret opam.
 p̄mij nō exempla mutari: ſ; obſeruare p̄cepta
Nūc autē dati ſūt ſacri gradus i occasione tur-
 pis lucri et queſtū eſtimat pietatē **C**opioſiſſie **Lxxx**
 ſiquidē pietatis inueniūt? i ſuſcipienda vmo ac-
 cipienda magis aīaz cura? ſed hec apud eos
 cura minor: et de aīaz ſalutē nouiſſima co-
 munitio eſt. **I**n vero ſaluatore aīaz grauior ul-
 ti potent eſſe p̄ſecutio? **I**miq; agūt et ceteri con-
 mū xpm: mlti qui ſūt noſtris tēporib; an̄ xpi
 merito tamē et crudeliore eā cenſet p̄ſecutionē q̄
 acceptis bñficijs? et q̄ uore ſentit pro p̄tate quā
 dñs ſuſtinet a miniſtris: licet alij quoq; mlti
 cont̄ proximor ſalutē multiplicari multis q̄ mo-
 dis et varijs occaſionibus age' videant. **H**ec uidet
 xps et ſilet: hec ſaluator patitur et diſſimulat
Pec̄a quoq; nos diſſimulemq; nāc ē et ſilemq; iten-
 marie q̄ de p̄latis mris mris ecclīaz. **S**ic minuz
 ſic placet et ipis. ut euadāt nūc hūana iudicia:
 uerit q̄ ſimul ſemel q̄ue iudiciū hys qui p̄ſut:
 et potenter patientur tormēta potentes. **V**ereor

dilectissimi ne quis forte sit in nobis domini persecutor :
quod manifesta docuit non impedire salutem esse posse
qui saluatorem. Quas ego de salute anime mee fratri
illi gratias agere possim? qui in opinatur detractorem
fratri benemeritum. Merito detractores deo odibiles de-
scribuntur: tamen persecutores. Quid et is qui exem-
plum suo ad remissius agendum ceteros prouocat? aut
singulantate perturbat: aut inquietat curiositate aut
impetia sua aut inuentione molestat: aut quicquid
modo contristat spiritum dei qui in eis est scandalizans. Eius
de minimis istis credentibus in eum? nonne et hic mani-
feste persequitur christum. Ut ergo persecutor et nomen
et crimen sit semper a nobis? obsecro uos dilectissimi
benignos spiritus et mites exhibeamus nos inuicem suppor-
tantes in omni patientia: et ad id quod melius et perfectius
est alterutrum prouocantes. Quis enim seruus sufficit
sibi putat non persequi dominum? si nec obsequi domino.
Quam habuimus gratiam? si ut non resistat: si nec assistat
quidem. Denique si quis adeo pusillanimus est ut satis
sibi reputet esse nec persecutorem nec coadiutorem dei
audiat quid ipse loquitur. Cum non est mecum contra me
est: et qui non colligit mecum dissipat. Saulle saul-
le? quid me persequeris. Et ille. Quis es domine.
Hinc profecto datur intelligi: quod uere circumfusa erat
illi claritas non infusa. Audiebat paulus dominum uo-
care sed faciem domini non uidebat: quoniam erudiebat ad fi-
dem ut ipse postea docuit: fides ex auditu. Quis es
inquit. Ignotum enim perquebatur et in eo consecutus
est misericordia: quod ignorans in incredulitate hoc fecit.
Disce ex hoc fratres iustum iudicem deum non modo quod fuit
sed quo animo fiat considerare: et cauere demum: ne
quis praua reputet quilibet praua faciat. Delinque conueni-
entem. Nemo dicat in corde suo leuia sunt ista non curio conueni-

nō ē magnū: s; i hys manebat leuibz venalibz q; pccis
 herem ē dilectissimū ipemrencia? her blasphemia i spm
 scm: blasphemia irmissibilis **M**aulus quidē blasphe
 mo fuit? s; nō i spm scm: q; ignorāis fecit i increduli
 tate. **N**ō i spm scm dicit blasphemā: et ideo cōsecutus
 ē misericordia. **Q**uē es dñe? **E**t dñs ad eū **E**go sum
 ihesus nazareno: quē tu psequeris. **E**go saluator quē
 tu psequēdo petis. **E**go sū de quo i tua lege legis pdic
 tū: qd nescis implecū: q; nazareus uocabatur. **E**t ille
 dñe: quid me vis facere? **H**er plane fructes pfecte cō
 uersionis ē for. **P**aratu inq; cor meū deus: patū cor
 meū. **P**aratus sū et nō sū turbatus: ut custodiā mā
 data tua dñe: quid me vis facere? **O** uerbū breue:
 sed plenū: s; viuū: s; efficax: sed dignū omī acceptione.
Pauci inueniuntur i hac pfecte obie forma qui suā itq;
 abiecerūt volūtate et ne ipm quidē cor ppriū habeat?
 ut nō qd ipi s; qd dñs uelit omī hora requirāt: dñe
 res sine intermissione dñe: quid me vis facere? **E**t il
 lud samuelis loqre dñe: q; audis seruus tuus. **N**eu
 plures hēmo euangelici illius ceteri q; noui apti imita
 res. **Q**uid vis ait dñs ad cecū illū ut faciā tibi?
 Quid ē mīa tua dñe? q; tu ē dignatio tua. **H**ic me
 dñs serui qrit ut euis faciāt volūtate. **V**ere cecū
 ille qui nō considerauit: nō expauit nō exclamauit.
Absit hoc dñe: tu magis dic quid me facere uelis. **H**ic
 em dicit? sic oīno dignū ē nō meā a te: sed a me tu
 am qri et fieri uolūtate. **V**idete frēs: q; uē natiā
 erat hoc i loco cōuersio. **S**ed proptō sibi mīstorū usq;
 hodie pusillanimitas et puerilitas erigit ut ab eis qri
 oporteat quid vis ut faciā tibi: nō ipi qrant dñe q;
 me vis facere. **C**onfidentē necē habet mīster et vicarius
 ipi quid sibi pēpi uelint: nō ipi cōsiderant q; sit volū
 tas pēptoris. **N**ō ē eoz obiā plena: nō i oībus pati

lxxxj

sunt obsequi: non per omnia profuerunt sequi eum qui non sua
sed patris venit facere uoluntate. Distingunt et diuidi
ant eligentes in quibus obediatur imperatori: primo in
quibus imperatorem suum ipsorum obedire more sit uolunta-
ti. **H**ugmo et si tolerari se videant ac condescendi
ac morem geri infirmitatis sue? proficiat obsecro:
pudeatque semper puulos inueniri: ne forte quando audiat
quid debui facere et non feci: et abutentibus pacia et
benignitate placati fiat tandem multitudo exhibite mi-
serationis cumulus eterne dampnationis. **D**ne? quod
me vis facere? **A**d dñs ad illū. **S**urge et ingredere ciui-
tatem: ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. **O** sapientia
suauiter uere uniuersa disponens. **E**ū cui loquor enu-
diendum de uoluntate tua mittis ad horum: ut socialis
uite commendetur utilitas: et edoctus per horum discat et
ipse secundum datam sibi gratiam hominibus subuenire. **I**ngredere
ciuitatem. **P**rode frater non sine diuino consilio semper esse:
ut hanc ciuitatem domini uirtutum ingredemini. **D**ne discere
uoluntatem. **P**lane qui te salubriter terruit et conuertit
cor tuum ad desiderandam uoluntatem suam: ipse tibi dicit
surge et ingredere ciuitatem. **S**ed audi quod manifeste in
hys que sequuntur uoluntaria simplicitas et christiana comen-
detur mansuetudo. **A**ptis oculis nichil uidebat: ad ma-
nam tenebatur ab hys qui combatant eum. **F**elix reatus
qua male quando illuati in peruersione tandem in conuer-
sione ^{oculis} salubriter exerceant. **S**ane quod triuo paulus man-
sistens in oratione ad eos marie primus: qui nouiter seculo
abrenunciantes necdum in celesti consolatione respirant.
Sustineant ergo et ipsi dominum in omni pacia: orent sine
intermissione: querentes: petentes: pulsantes: quia
exaudiet eos propter celestem in tempore opportuno. **N**on obliui-
scetur in fine ueniet et non tardabit. **S**i triuo sustinu-
eris eum non habens quod manduces: confide quod mensentis

et miferator dñs ieiunū te nō dimittet. **E**rm iubet
 ananias manū ipone faulo s; tñ bene eruditq; nō
 cōtinuo acquiescit. **V**ide si nō etiā paulus ipē doctrinā
 hāc deniq; tradit discipulo: nemi iquies tuo manū
 imposueris. **V**idit aut dñs omū mīrveūcē et iponere
 sibi manū ut usū recipiat. **F**rēs? paulus hoc cū
 vidisset: nō cōtinuo illuātq; est. **N**ūq; nō expiauit
 ananias manū? q; venturū cū forte in sompno pū
 dit. **N**ec dico q; vereor ne quis forte sit inter q; solo
 sese sompno psumat illuātū eē: nec iā eq̄munt
 patiat ad manū tñ: s; ductore se eē profiteat
 alienū. **C**ui necdū amminstratōis cura mīcta est
 cu necdū credita ē dispensatio cu necdū pceptū ē
 ut videat et prouideat hys qui aptos hñtes oculos
 nichil vident: qd hoc psumē tēptat? nisi q; mediat
 manū et q; sompna vana sectatur. **C**aucamq; ab
 hoc vicio frēs. s; qd in nobis ē abiecti eligamq; eē
 ad manū tñhi: mansuetudinē et hūilitatē disceres
 a xpo dño: cui ē honor et gloria ī scla s̄clor.

Om̄uersus est hodie paulus. **I**n quāstione s̄a pauli
 pmo saulus cōuersus ē **dē tripli māfuetudinē**
 in paulū. **S**iquidē frēs ē tñ evangelicū ille
 paruulq; de quo dñs ait: **N**isi cōuersi fueritis et ef
 faciam sicut paruulq; iste: nō mīrabitis ī regnū
 colorū. **F**orte em̄ seipm dicebat. **N**imirū ipē mag
 nū dñs et laudabilis nimis: ipē paruulq; qui datq;
 ē nobis. **N**ec tñ magnū mteri s; paruulus exhibet:
 ut seipm faciat grātū et efficac nēcīe puitatis
 exemplū. **A**d paruulū ergo sit cōuersio tua ut dis
 cas paruulq; eē: tu q; cū cōuerteris paruulq; fias
Enuero audi q; eandem ipm tibi in q; consti
 tuit formā cōuersiōis paruulū manifestat: sig
 nāter ea q; sunt paruuli ī seipso imitanda pponens.

LXXXV.

Discite inquit a me: quia mitis sum et humilis corde. **E**
 nimia puritas: humilitas et mansuetudo. **E**t illa me
 rior ista exterior puritas: vix enim non pura est virtus.
More quo paulus ille tam magna in me magisterum
 profuit. **H**odie ergo conuersus est paulus: hodie desit
 esse saulus. **H**odie factus est mitis et humilis corde. **P**ro
 bat oris confessio cordis humilitatem dum clamat: **D**ne
 quid me vis facere. **M**agis autem probat ipsa collataque
 magnitudo: quam mirum tam multa nisi multum humi di
 ta non fuit. **C**eterum mansuetudo quam exterior quidam
 ut dirima puritas et ob hoc manifestior est: triplici
 in conuersione hac commendatur. **T**riplici quidem velut an
 te mansuetudo nostra pulsatur: verborum iniurijs dampnis
 rerum: corporis lesione. **I**n hijs tribus omnis exhibitio patet:
 omnis exercitatio mansuetudinis. **P**robata est illa virtus
 quam nihil horum videtur committere potuisse. **C**onsiderare
 libet quodmodum paulus super hijs omnibus in ipsa statim sua
 conuersione temptatus: vel iam paulus mentis sit in hac pre
 se mitis et patiens. **S**aul sicut saule? quid me persequeris?
Durum est tibi contra stimulum calcitrare. **D**urum equidem verbum
 verbum increpatorium: plenum comminatione. **E**cce quod ad cor
 pus pertinet: contusus est et prostratus in terra. **A**n vero et
 dampno quoque probatus est? **E**t valide. **S**iquidem ipsum ei lu
 me adeptum oculorum et aptis ut scriptum est oculis nihil
 videbat. **E**xpta est in hijs tribus per et exercitata patientia
 que in hac virtute opmatissimum deus exemplum dedit.
Sed vix hoc industrie relinquimus vestigandum. **S**ufficit
 nos monere foris vere conuersionis magna ex parte in hac mansue
 tudine constituta: ut pudeat eos qui conuersi esse debue
 rant: vel in corporis lesione: vel in dampno rerum: vel quod
 magis dignum est in verborum iniurijs inueniri pueros pem
 tus et auersos. **I**te sermo primus de purificatione
 beate marie virginis dicitur: **m**aria est de vbi ipse suscepimus
 deo magis tua

Hodie templi dñm i replu dñi virgo mñr induxit
 Ioseph q̄s sicut dño nō suū s̄ eius filiū dñm.
 i quo ei bene complacuit. Ignoscit iustus quē
 expābat: āna q̄s vidua confiteatur. Ab hys q̄tuor p̄mo
 hodierna processio celebrata ē: q̄ postmodū exultatione
 immerge terre i oī loco et ab oī gente celebraret. Nec
 sane mñr s̄ tūc pua fuit: q̄nquidē puus enit q̄ susti
 pēbat. Nullū itē locū pccōr habuit: omēs iusti omēs
 s̄i. oēs fuere p̄fci. Sed nūq̄ hos tñ saluabis dñe. Cres
 cat corpus: crescat et misericordia. Homines et mñeta sal
 uabis dñe: cū mltiplicauis misericordiā tuā deus. In
 p̄dñā processione pēut turbe et turbe sequūt. nec vir
 go portat s̄ azellus. Nemine itaq̄ dedignat. ne ip̄os
 qui cōprutuerūt tāq̄ mñeta in stercore. Nō dedignat
 m̄q̄ s̄ si aplica vestimēta nō desint: si doctrina eorū si
 morū iusticia si obia si tantis cooperiat mltitudinē pccō
 rū: et hoc iā processione sue glā nō censetur indignos
 aīq̄s vō et ip̄am q̄ tā collata pauas videtur: nobis
 q̄ ab ip̄o mñerre ē reseruata. Quid in reseruaz posteis.
 quā et p̄rogauit antiquis. Dauid rex et p̄p̄a exulta
 ut videt dñe istū: vidit et gauisus ē. Alioq̄n si nō
 videt. unde psallebat. Suscepimq̄ m̄q̄ deus miseri
 cordiā tuā: i medio templi tui. Suscepit hūc mñz dñi
 dauid: suscepit someon. suscepimq̄ et nos et quicūq̄ s̄
 p̄rdmati sumq̄ ad vitā. Siquidē xps heri et hodie et
 meremū. In medio em̄ templi mñā ē. nō i angulo aut
 dñerforio: q̄ nō ē p̄sonarū acceptio apud dñm. In cōi
 posita ē offert. oībus: et nemo illius expars nisi qui
 rēmit. Diruatur aque tue foras dñe deus: nichilo
 minq̄ tñ fons tuus tibi p̄prius ē: et nō bibit alieng ex
 eo. Qui tuus ē nō videbit mortē nisi viderit xpm dñm.
 et secum dñm i pace. Quid in dñm i pace.
 qui xpm habet i p̄ccōr pectore. Ip̄e ē em̄ pax mñr.

Lxxm.

in cordibus vestris

qui per fidem habitant. Tu quoque habere certis animam miseram
quod ducere in itinere istum ignoras. Ignominiam enim dei quod
da habere. Unde hoc? Nepe quod lux venit in mundum et dicitur
erunt homines magis tenebris quam lux. Et lux inquit in te
nebris lucet: et tenebre ea non comprehendunt. Sic si
dicitur **f**ecit in plateis dimittatur aquei et alienigena non bibit
ex eis. Et misericordia in medio templi est: nec tamen accedunt quorum
manus eterna dampnatio. **A**gedum vestrum stat o miserum
quem vos nescitis: ut morientes antequam videritis christum
dominum non in pace dimittamus: sed potius rapinam a rapi-
entibus impatris ad esum. **S**ustepimus deus misericordiam tuam
in medio templi tui. longe est hec gratiarum actio a voce
illa gemetibus domine in celo misericordia tua: et veritas
tua usque ad nubes. **Q**uid enim? Videtur ne tibi in celo
fuisse misericordia: cum apud solos religenos christus haberetur?
No sane ubi memorato est christus paulominus ab angelis:
fuit quod est dei et hominum mediator: ut velut lapis angu-
laris pacificauit per sanguinem suum quod in celis sunt et quod
super terram: ex hoc iam plane suscepimus deus misericordiam tuam
in medio templi tui. **E**rimus enim et nos namque filii eius: sed con-
secuti sumus misericordiam. **C**umque ne filii? et quam misericordiam con-
secuti? **N**epe filii ignorantie: ignaui: captiuos
et consecuti sapientiam virtutis: redemptionem. **I**gnorantia
mulieris seducte excecauerunt nos: mollicies viri ablu-
ti et illecti a propria concupiscentia eneruauerunt nos:
malicia dyaboli expointos iuste a deo captiuauerunt
nos. **S**ic ergo nascimur vniuersi: primum quidem via ciuita-
tis habitaculi prorsus ignari? **D**emum ibecilles et igna-
ui: ut et si nota esset nobis via vite: propria tamen prope-
rent et detrahent inertia. **P**ostremo captiuus sub possessio
crudelissimo quod tyranno? ut licet prudentes etiam atque
robusti: ipsa tamen misere seruitutis opprimemur condicione.
Namque non misericordia et misericordione misericordia opera habet tanta

misera. Aut certe si iam saluati sumus ab hac triplici miseria
 quoniam facti estis nobis sapientia a deo patre et iusticia et sancti-
 ficatio et redemptio: quoniam nobis uigilantia operum est dilata-
 mi ne forte quod absit inueniamur nouissima nostra persona
 peritura: si de nouo contingat mihi incidere: utpote quod non nata iam
 redempta uoluntate filii ne sumus. Implectamur itaque mihi
 misericordia quam in medio templi suscepimus: et cum beata
 anima non dimoueamus a templo. Templum enim dei sanctum est
 quod estis uos: aut apostoli. Prope est haec misericordia: prope est uobis
 in ore nostro: et corde nostro. Denique in cordibus nostris per fide
 habitavit Christus. Hoc templum eius et haec sedes eius: nisi forte
 erudit nobis quoniam anima iusti sedes sapientie est. Quod ergo si-
 quetere primo et semper amone cupio fratres amicos obsecro et
 nunc: non ambulemus in carne ne displiceamus deo. Non sumus
 immundi huius seculi ne dei constituamur immundi. Resistamus
 ergo dyabolo et fugiet a nobis: ut libere iam ambulemus in
 spiritu: et in corde sit conuersatio nostra. Siquidem et corpus
 quod accipimus aggruat et enervat et effemmat animam: et
 terrena inhabitatio sensum multa cogitantem deprimit: ut
 celestia non assurgat. Unde et sapientia huius mundi stulti-
 cia est apud deum: et a maligno qui superatur ei et feru-
 gatur. Pono in corde suscepit misericordia: in corde habuit Christus:
 in corde loquitur patre in plebe sua: et super sanctos suos: et mi-
 ros qui conuertuntur ad cor. *Sermo in purificatione sancte*
maie de ordine et modo processionis

Gregory.

O Patras redemptori nostro qui tam copiose prouenit
 nos in benedictionibus dulcedinis: sacramentis infantie
 sue gaudia nostra multiplicans. Celebratis siquidem
 paulo ante natiuitate apparitione circumcisione eius festis:
 hodie nobis oblationis ipsius dies illuxit. Hodie namque
 offertur creatori fructus terre sublimis: hodie placabi-
 lis et deo placens hostia virginis manibus offertur in
 templo. Portatur a parentibus: a semibus expolitur. Offerunt

iosep̃ et maria sacrificiū matuerunt. symeon et anna
susceperunt. **A**l̃ hys quatuor celebrata processio ē: que p̃ q̃
or̃ orbis climā sollemnibz hodie gaudys ad memoriam
reueratur. Quia igitur festiua hodie et nospi p̃ter ce
centū consuetudinē sollemnitate actum sumus proces
sione: nō inutile arbitror modū ipsius et ordinē diligen
tius mutari. Processum sumus bñ et bñi angelis hñes
in manibus ip̃as q̃ sustentas: nec quolibz igne: s̃ p̃
in eccl̃a sacerdotali bñdōne fuit consecutus. **A**d huc fuit
ri sūt i processione n̄a nouissimū primū et primū nou
issimū: et cantabimz i vñs dñi qm̄ magnā ē gl̃a dñi
Herito sane bñi et bñi procedimz: sic enī ob cōmenda
tōne fr̃ne caritatis et socialis vite missos a salua
tore discipulos euāgelia sūt testam̄. Turbat pro
cessionē si quis solitarius mcedē amat: nec sibi sol
nocet: s̃ eccl̃a ceteris ē molestus. **H**is sūt qui segregāt
semetip̃os aīales: sp̃m nō hñtes: nec solliciti seruare
vñtate sp̃s in vñculo pacis. **I**a vero sicut nō ē bonū
hoīem eē solū: sic in conspectu dñi vacuū apparere probi
bitū. **C**ū enī arguatur ociositatis ip̃i quos nemo con
duxit: qui id conducti sūt si ociosi inuenti sunt qd̄
merentur. **F**ides quippe sine opibz mortua ē
Ipa demq̃ opa n̄a in feruore agenda sūt: et m̄ dñi
derio cordis: ut sint lucerne ardentes i manibz n̄is
Alioqn̄ timēdū ē ne forte tepidos nos euomē iquit:
qui i euāgelio loquitur dicens Ignē vem mittere
in terrā: et quid volo nisi ut ardeat. **H**ic plane su
cer et bñdictus ē ignis quē p̃r sc̃ificauit et misit i
mūdū: et cui bñdict⁹ in eccl̃is: sicut scriptū ē. **I**n ec
clesiis benedicite deo dñō. **H**abet eccl̃a aduersarius n̄r
utpote puerfus diuinorū opm̄ emulatur: habet iōp
ignē suū et ip̃e: ignē cōcupie carnalis ignē mūdū
et ambuōmz: quē saluator i nobis nō accendit sed

extinguere venit. Denique si quis hunc alienum ignem
dummo offerre presumpserit: sacrificio: eadem si preter ha-
beat aaron: morietur in iniquitate sua. Porro super hec
quod de sociali vita et fraterna dilectione. De operibus bonis et
seuore sancto dicta sunt humilitatis virtus maxima maxime
necesse est: ut honore puerumque inuicem: nec modo porres:
sed et ipsos minores sibi quisque sponat. Que minime
humilitatis perfectio est: et iusticie plenitudo. Et quoniam humi-
li datore diligit deus. et fructus caritatis gaudium est in
spiritu sancto: autemque ut dominus est in vobis dominus: quoniam magna est
gloria domini. Cantemus domino canticum novum: quod mirabilia fecit.
In quibus omnibus si quis forte proficere dissimulat: et pro-
fisci de virtute in virtute: nouerit quisque humilior est
in statione non in processione se esse primo vero et in regressione?
quoniam in via vite non progredi regredi est: cum nichil adhuc
in eodem statu permaneat. Porro profectus noster in eo consistit
ut sepius dixisse me memini: ut nunquam arbitremur nos apphe-
disse: sed semper extendamur in anteriorem et conemur incessa-
ntius melius: et ipsam nostram domine nostre obsecramus inquit expomus

Lxxxv.

Purificatione beate virginis. *Ita sermo unde super*
hodie celebramus quod secundum legem moysi facta est: trans-
actis a natiuitate domini xlv diebus. In lege enim
scriptum erat: ut mulier quae suscepto femine peperisset
filium immunda septem diebus: octauo circumcidet puerum
et hinc ablucionem et purificationem interea abstinet ab in-
gressu templi triginta tribus diebus: quibus expletis
offerret filium domino cum muneribus. Sed quis non aduer-
tat in ipso fine huius introitus: liberam matrem domini ab hoc precep-
to? Putas enim quod dominus moyses mulierem quae peperisset filium
immunda esse non timuerit super iram domini blasphemie cri-
me mittere: et idcirco precepit suscepto femine? Alioquin nisi
puritatem prouidisset sine femine virginem: quod necitas erat
de suscepto femine fieri mentionem? Patet itaque quod lex

ista mēm dñi nō includit: q̄ nō suscepto semē filii
pep̄it. Sic p̄dēm fuerat q̄ iheremia: q̄ nouū faceret
domino sup̄ terrā. **Quere** quod nouū. **Mulier** mō
circūdabit virū. **Nō** ab altero vno virū suscipiet: nō hu
mana lege cōcipiet hoīem: sed intra viscera integra
intacta virū claudet. Ita sane ut mēte et exēte dño
iux̄ aliu prophetā porta orientalis clausa ingret. Qu
p̄seueret. **Putas** ergo nō poterat moueri animus eius et
dicē: quid michi ē opus purificatione. **Cur** abstineā ab
ingressu tēpli: cuius vterus nesciens virū templū sū ē
sp̄s sancti. **Cur** nō ingrediar templū: q̄ pepi dñm nēp̄.
Nihil in hoc cōceptu nichil ī partu īpuru fuit ut il
licitū ut purificandū: minuz cū proles ista fontis puri
tatis sit: et purgationē face venit delictorū. **Quid** m
me legulis purificet mandatorū observatio: q̄ purifica
tū sū ip̄o partu īmaculato. **Vere** obitā virgo vere nō
habet causā: nec tibi opus ē purificatione. **Sed** mōq̄ filio
tuo opus erat circūcisione. **Escomer** mulieres tāq̄ vna
earū: nā et filius tuus sic ē ī nūo puerorū. **Circūcid** vo
luit et nūc mltomagis velit offerri. **Offer** filiū virgo su
cuncta et bñdēm fr̄m ventris tui dño rep̄ntā: offer ad
m̄m om̄m cōsiliatōnē: hostiā sc̄m deo placētē. **Quo**
acceptabat deus pater oblatōnē nouā et p̄ciosissimā
hostiā: de qua ip̄e ait. **Hic** ē filius meus dilectus: in
quo michi bñ complacui. **Sed** oblatio ista fr̄s san̄s di
licite videtur: vbi t̄m sistunt dño redimūt aubq̄: et
alio reportat. **Vemet** qñ nō in templo offeret: nec
inter brachia symeonis: sed extra ciuitatē m̄ brachia
crucis. **Vemet** qñ nō redimet alieno: sed alios redim
sanguīe sp̄prio: q̄ redemptionē eū misit pater ip̄o
suo. **Illud** erit sacrificiū resp̄tū: istud ē matutini
Istud quidē est iocundus: sed illud plenius. **Istud** enī
tēpore nativitatis: illud iā ī plenitudine carnis

Deinde in potes accipe qd' ppha p'dm: oblaty est
 q' ip'e voluit. **N**ā et mō oblaty est nō q' opus habuit?
 nō q' sub legis edicto fuit: sed q' voluit. Et in cruce
 nichilomin' oblaty ē: nō q' indeq' pualuit? nō q'
 ip'e meruit: sed q' voluit. **V**oluntarie sacrificabo tibi
 dñe: q' voluntarie oblaty es pro mea salute: nō pro
 tua necesse. **S**ed quid nos frēs offerem' aut quid retri-
 buem' illi? pro omib' q' retribuit nobis. **I**lle pro nobis
 dñit hostia preciosiore quā habuit: mirū q' p'iosi-
 or ē nō potuit. **E**t nos ergo faciam' qd' possum' op-
 tūm qd' habem' offerentes illi: quod sum' utiq' nosmet-
 ip'i. **I**p'e seipm obtulit: tu quis es qui te offerre auctu-
 ris? **Q**uis michi tribuat? ut oblatōe meā dignetur
 maiestas tanta suscipe. **D**uo minuta habeo dñe corp' **(LXXXVI)**
 et aiam dico: vna et hec tibi possum in sacrificiu
 laudis offerre. **V**onā michi em' longe q' gloriosius at-
 tribuitur ē: ut tibi magis offeratur q' d'feratur michi ip'i.
Nā ad meipm aia mea conturbat. **F**rēs monuim' dño
 videns mortuas hostias offerebat? sed nūc viuo ego
 dñe dñs nolo mortē p'atōis: s' magis ut cōuertatur
 et uiuat. **N**on vlt dñs mortē meā: et nō libenter
 offro illi vitā meā. **H**ec ē em' placabilis hostia:
 hostia deo placens: hostia viua. **S**ed in oblatōe
 illa tres fuisse leguntur: et in hac q' tria nichilo-
 min' a dño requiruntur. **F**uit in ea oblatōe ioseph
 sponsus mris dñi: cuius filius putabatur: fuit et
 ip'a virgo m'r: et puer ihesus qui offerebatur.
Sit ergo in oblatōe nra constancia virilis: sit cōti-
 nencia crims: sit constia humilis. **S**it m'q' in p'posito
 aia p'fuerandi virilis: sit in cōtēcia castitas
 virginalis: sit in conscia simplicitas et humilitas
 puenlis. **S**ermo de purificandis et ornandis cor-diu
 offerendis

Horna thalamū tuū spon. et suscipe regē
xp̄m. quē virgo concepit. virgo peperit. virgo
post partū quē genuit adornuit. Ad nos
fr̄es ad nos loquit̄ sp̄s sanctus qui sumus spon. q̄ sumus
speculātes. qui die ac nocte eleuamus oculos nr̄os
ad dñm. deū nr̄m. Donec misereatur nr̄i. Adornemus
igitur thalamū nr̄m. et suscipiamus regē xp̄m. Ecce
fr̄es xp̄s in ḡpria ueniens a suis repulsus. nō habet ubi
caput reclinet. Pre foribz nostris inter mīna b̄u
thia vagiens. p̄ sp̄m sc̄m q̄rit hospitium dicens. Ador-
na thalamū tuū spon. Emūdamus igitur thalamū
nr̄m prius expellendo q̄ oculos xp̄i m̄r̄do offendētes
sūt. et sic demū adornemus miserendo ea in quibz de-
lectatur et gaudet. Que sūt aut forsitā aliq̄s v̄m̄.
q̄ oculos xp̄i offendere p̄nt. Cum dicimus. Nichil n̄i of-
fendit oculos eius sicut supbia. q̄ angelū de celo et ho-
minē expulit de paradiso. q̄ ē m̄cū ois p̄ti. Quā hor-
tatur nos sp̄s sc̄s vitare dicens. Quid supbis terra et
cims. Et alibi. Ois caro fenu. Exsiccatur ē fenu. et flos
decidit. Videamus nūc quid supbia fecit. Angelū de celo.
hominē expulit de paradiso. Merito hec oculos xp̄i offe-
dit. q̄ pulcherrimū opus eius in celo et in paradiso fecit.
q̄ fecit de angelo dyabolū. et de homīe imperatorem
et p̄fidū. Que sicut ē p̄cōrū primū et maximū. sic ē
oīs regna et mater viciō. Videndū est igitur et sol-
licite considerandū ut eā mens nr̄a cū tota sua prole ex-
cludat. ut thalamus nr̄ emūdatus et ornatus xp̄m. regē
qui fores pulsat suscipiat. Cū tota n̄q̄ prole sua.
septe scilicet p̄ncipalibz vicijs. Que sūt hec. mān-
gloria. mūdicia. mā. auaricia. ventris inq̄litas. luxuria.
Hee sūt septe filie supbie q̄ m̄r̄m suā sequuntur. q̄
hospitiū quodcūq̄ m̄tuerint. fetidū reddūt. Et que
nobis cū istis cōmūno. Quis consensus templo dñi

cū dolis: Nulla nobis deo agnita grās cū eis so-
 cietas: quas exuentes veterē hominē cū actibus
 suis gladio vere confessionis et pñe enecauimus.
 Nichil igitur i nobis vltu possit superbia: q̄ de
 archangelo dyabolū. et de pmo homine fecit ipm:
 et creatori suo rebellē. Nichil habeat i nobis vana
 gloria: qui a die conuersionis nr̄e in cruce dñi nr̄i
 ih̄u xpi cepimus gloriam dicentes cū aplo. Nichil autē
 absit gloriam nisi in cruce dñi nr̄i ih̄u xpi: p̄ quē
 michi mūdus crucifixus ē: et ego mūdus. Gloria itaq;
 nr̄a sit crux xpi quā portamus: et testimoniū cōscie
 p̄ crucē xpi purgate. De qua ap̄ls ait. Gloria nr̄a
 h̄ec ē testimoniū cōscie nr̄e. In qua cōscia glori:
 de domo dei est deo gr̄ias agere. Ad quod nos horra-
 tur ap̄ls dicens. Qui gloriatur in dño gloriatur: id
 est in dño de puritate sue cōscie gloriatur. Non
 em̄ qui seipm cōmendat ille probatus est: sed quem
 dñs cōmendat. Cet̄m qui in se gloriatur et qui sibi
 placet: stulto hom̄i placet. Qui in alio nom̄e glori-
 atur aut laudē in mente ab ore alterius exp̄at: mer-
 cede opm recipit ac oleo p̄ccōris ungit caput suū:
 iudicij p̄pheta sibi dicentē. maledictus homo: qui po-
 nit sp̄e suā in homine. Et in die iudicij cū dixerint
 dñe dñe aperi nobis aut. Amē dico vobis: nescio vos.
 Nec vana gloria filia ē supbie: q̄ in quocūq; fuit mo-
 bediente fuit. Furfū post conuersionē nichil in nob̄
 habeat iudicia: p̄ quā mors m̄uit in orbē terrarū.
 dyabolus em̄ mūdus hōis ascensu vnde corruerit:
 et p̄ hoc temptauit et i aīa occidit. Nec ē illa q̄ nō
 magnos sed puos semp torquet: dicente s̄to iob. par-
 uulū occidit mūdicia. In eo em̄ q̄ aliquis alicui min-
 det: minore se ondit eo cui inuidet. Sic dyabolus
 mūdus pmo hōi: sic esau iacob: et cayn abel. Nec

Lxxvii.

inuidia puulū occidit: q̄ m̄ inferior eēt de bono alte-
rius nō doleat. **H**ac peste nullus moritur nisi qui
terrena hec appetit: q̄ tota nō veniūt pluribus.
Onde si qua desiderat. illi inuidet qui p̄mit q̄ ea ac-
cepit: illius p̄r habendo q̄ritate ei restringit.
Huc puulū occidit inuidia: q̄ dū nō p̄r adipisci q̄
aliū inuidet: in odiū. inuidie filiā cadit. **R**ursū fr̄s
post cōuersionē m̄m in nō habeat i nobis locū.
q̄ dñs in euangelio gradatim ducit ad gehēnu
teū dicens **Q**ui iustificat fr̄ suo: reus erit iudicio
Qui dixerit racha hoc ē voce indignationis q̄m
emiserit: reus erit consilio: i quo cruciatur quia pe-
na sit m̄tandus **Q**ui dixerit facit: hoc ē illud quod
fecit aut verbo aut verberē ut inter fr̄s despiciat.
reus erit gehēne ignis nisi resipuerit. **H**ec ē m̄
que stultorū oculos extinguit: sapiētū oculos nō
nūq̄ turbat: dicente psalmista **T**urbatus ē p̄r m̄
oculus meus **E**t de m̄ stulti iob ait **O**m̄i stultū
mactificiet macūdia **E**cce duas m̄s videm̄ q̄rū
altera nō nūq̄ turbat oculū: altera semp̄ extinguit.
Altera venit ex ipaciā: altera ex zelo r̄tūdine.
altera venit ex vicio: altera ex virtute **D**e altera q̄
venit ex virtute psalmista ait **I**ustificam̄ et noluit
peccare **Q**uasi dicat **C**rudeles estote i vicū. m̄tē
in fr̄m̄ considerantes vosmetipsos ne et vos tēptem̄
De altera q̄ venit ex vicio ait apostolus **S**ol nō occi-
dat sup̄ macūdiā v̄r̄m̄: idest xp̄s qui ē sol iusticie
mentē v̄r̄m̄ nascentē nō deserat: qui cū m̄ nūq̄
habitat **I**n q̄ venit ex zelo r̄tūdinis debem̄ m̄
ci prius m̄s erratibq̄ et p̄q̄ erratibq̄ p̄uenerim̄: q̄
melior ē r̄su: q̄ p̄ tristitiā vultus corrigatur p̄uē-
niē **Q**ue debet tñ subesse r̄i. ne sit immoderata: sed m̄
eleione p̄m̄ tēpus et modū consideret. **N**ec sapientes

interdū turbat. Ira p̄ vicū stultos occidit: dū in ne
 as in cōtueliā lingua relaxat. **F**urſū fr̄es p̄ cōuerſi
 onē mām mūmendus ē thalamo cordis mī ne tris
 ticia rediens introeat: illā dico q̄ mortē operatur:
 q̄ de amissione rerū temporalū venit. **H**ec ē illa q̄
 p̄nuas cogitatōnes gnāt. nūmuroſū monachū red
 dit: que faſtidū parit: et tenetē anatrū dei cū bre
 ſi retro reſpice cōpellit. **E**ne dolore nāq̄ nō p̄
 amitte: quod cū mōdinato amore poſſedit. **H**anc u
 q̄ tristiciā q̄ mortē opatur excludamo: et mōmūta
 mo eā q̄ venit de memoria p̄cōrū et de p̄grina
 tione mī: dicamo q̄ cū pſalmiſta. **N**eu michi mē
 latus meus prolongato ē: habitam cū habitan
 tibus cedar mltū incola fuit anima mea. **H**ec ē
 tristiciā q̄ vitā operat: de q̄ ait apoſtolus. **Q**uaſi
 riſtes ſemp̄ autē gaudentes. **H**ec ē illa de q̄ dñs
 ad diſcipulos dicit. **T**risticia gr̄a vertetur in gau
 diū. **A**ltera parit mortē: q̄ parit dī nūtorē. **F**ur
 ſi fr̄es poſt cōuerſionē mūmamo thalamū nrm
 ne auaricia q̄ eſt radix om̄ malorū rediens intro
 it: nos q̄ ab om̄ dei cultum abſtrahat: ydolor
 cultores faciat. **D**e q̄ inter cetera ſic ait ad diſcipu
 los ſuos ap̄ls. exortificate mēbm gr̄a q̄ ſūt ſup
 rem: fornicatōne. inuidiā. libidine. concupiam
 malā: et auariciā q̄ ē ydolorū ſeruus. **E**cce auar
 ciā ydolatrie cōpat. **E**t merito. **Q**uia ſicut om̄ deo
 ydolatria mītur auferre glām ne ſolus habeat no
 mē deitatis: ita auarū in dei res ſe extendit: ut
 ſolus ſurpet q̄ deus om̄ps in ſu plurimorū fecit.
Utrūq̄ deo inimici: q̄ negat deo q̄ ſūt dei. **E**ſt et
 auaricia nō ſolū amor congregande pecūe aut
 conſeruande: ſed ambicio p̄relatōis: cū mītur
 homo hominū peſſe. **N**ec ut verū dicā etiā p̄mper

Lxxxviii.

qui semel pro xpo reliquerunt sua in tñm veniunt: ut co-
tra ius et fas et propositum suum non tñm velint: sed etiam
studium fratribus et cōferens preesse. **Q**uod si abbas aut
prior eorum voto non consenserint: nascitur obloqui-
tur: eos quod aut invidiosos aut sibi malos quod se non
prouehunt. clamant. **N**ec est auaricia quod memoriam ma-
datorum dei turbat: dicente psalmista dñō Inclina
cor meum in testimonia tua: et non in auaricia. **Q**ue
prodromus est mater: quod iuda dei discipulum primum ad
madatorum dei obliuionem. de obliuione ad prodromum:
de prodromum trahit ad laqueum. **R**ursus fratres per con-
uersionem munitur thalamum cordis ne gula redi-
ens introeat: quod et adu inuocare vestre: et esau pueri
primogeniti dignitate. **N**ec est illa pestis quod pres noster
in deserto magnos dei beneficis fecit: quod copulit eos
nummularum contra deum et dicere. **U**ltima mortui essemus
in egipto: quoniam sedebamus super ollas crummi: et comede-
bamus allia. cepe. et pepones. **N**ec est illa funesta pes-
tis quod eos ad blasphemiam duxit. quod non esset alia viti-
post istam: cum dicebant comedamus et bibamus. aut
enim moriemur: id est in futuro. **Q**ui dicerent. **N**os solum
habemus quod comedimus: nichil in futuro per hanc
vitam nos habituros speramus. **H**anc pestem cum homi-
perituri pronuntiat apostolus dicens. **E**sta ventri et ven-
ter estis: deus hunc et hanc destruet. **N**ec pestis in-
ptua est: quod aut ante hominem canonicum comedere. aut alium
quod licet: aut plus quam necessitas est fecit comedere: et crimi-
nari in concupiscentiis mittitur fuit. **D**e qua nascitur in-
continentia: sicut de populo israel dicit. **E**dit populus meus
ducere et bibere: et surrexerunt ludere. **R**ursus fratres
per conuersionem nostram munitur thalamum cordis
nostri ne luxuria rediens introitu inueniat quod pestile-
cia rediens est peior quam ante fuerat. **N**unc quod omnia sola redit:

sed sicut dñs ait in euangelio assumit septē spiritus
 nequiores se et ingressi habuerunt ibi: et fuit no
 iussima hominis illius personam prioribus. **Hec ē pestis**
 illa q̄ corpus xpi dñmēbat: q̄ de mēbris xpi facit
 mēbru dyaboli. **Nā** qui adheret alicui persone cū
 libidinis explende. **Sūm** corpus fit cū illa p̄sona:
 et fit mēbru dyaboli cuius et illa mēbru est: per
 cōiunctionē malorū opm. **Hec ē illa pestis** q̄ ignē
 infernalem ī corpus hūmānū accendit: ut vegetatū
 sit et robustū ad libidīnē explendū: et q̄ ignis illi ier
 tingibili materiā semp apponit et vires ministrat:
 ut de suo semp habeat. **Vnde** sine fine ardeat. **De**
 hys duobus ignibz luxurie et gehēne: hēmo aucto
 ritatē scripture. **De igne luxurie** ait. **Om̄s adulterū**
 tes q̄ chibang succensus a coquēte. **De igne gehēne**
 ait. **Pones** eos ut chibang ignis in tpe vultus tui.
 hoc est iudicij: ut intz ardeant sicut chibang accen
 sus in confectia. **Dñs** in ira sua conturbabit eos dicens
Discedite a me opari iniquitatis. **Et** deuorabit eos
 ignis extremo infernalis quē accenderūt p luxurie
 sda opa. **Sit** ergo fr̄es sūma cura et sūmū studiū
 hys qui in talibus sūt. **De** talibus euade et fugere:
 nobis vero qui p grām dei euasimz et veterē exuimz
 hominē qui sumz spon sit sūmū studiū et thalamū
 nrm munire et adornare et xpm regē suscipe: sicut
 pcepit hec scriptura quā recitauimz. **Adorna** tha
 lamū tuū spon. **Quid ē** adornare thalamū tuū.
Virtutes congregare: quibz et paupmētū et parie
 tes q̄ cortinis et floribus tota domz adornetur. **C**
Unio ornato thalamū nrm qui sumz spon sit timor
 qui ē mēu sapiē: id est prima gaudus p quē ascen
 ditur ad sapiam. **De** quo timore ait scriptura. **Beatus**
 homo qui semp ē pauidus. **Et** psalmista ait. **Seruite**

Lxxxix.

Dno in timore: et exultate cum timore: ut timor
auferat securitatem nostram: et exultatio mortis seminum
tristitia. **H**ic timor gignit humilitatem qui est preciosissima
ornatus thalami spon: qui magis placuit christo cum in
thalamum virginem ingrederetur. dicente beata maria
Quia respexit humilitatem ancille sue: ecce enim ex hoc
beatum me dicent omnes generationes. **N**ec magis humilitas
est ornatus spon id est pauperum christi: de quibus ipse dicit
Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum celorum. **E**cce
quod timor domini primus gradus ascensionis et primus
ornatus thalami spon alios ornatus gignit: humilitatem
scilicet et voluntariam paupertatem. **A**dorna ergo
thalamum tuum spon: timore domini. **S**ecundus ornatus
thalami spon et secundus gradus ad sapientiam est pietas
De qua dicit scriptura miserere anime tue placens deo
Et alibi **S**uper quem requiescet spiritus meus nisi super humile
et quietum. **N**ec miseretur in se peccantibus: fratrem
onera portat: magis eligit quelibet temporaria
bona perdere: quam cum fratre lite contendere. **Q**ue propterea pietas
nichil aliud nisi deum colere: et per cultum dei deo placere.
Nec in nobis gignit mansuetudinem optimi ornatum
thalami spon: qui filios dei nos facit dicente domino **B**eati
qui mites: quoniam filii dei vocabuntur. **E**cce quod pietas se
cundus ornatus thalami spon et secundus gradus asce
sionis alium ornatum de se gignit mansuetudinem: qui fili
os dei efficit. **A**dorna ergo thalamum tuum spon pietate.
Tercius ornatus thalami spon gradus tertius: gradus
ascensionis est scientia: qui homini sui congruam prebet: ut
scilicet homo neque plus neque minus de se quam debet presu
mat. **Q**uorum alterum scilicet de se minus presumere in ma
la facit precipere: alterum scilicet se non cognoscere facit ad
quelibet bona opera torpente. **A**d hanc scientiam spiritus sanctus
mutat etiam in canticis. **S**i ignoras te o pulchrum

mī mīres: ab ipso vestigia fulserū pastorū salū herē
 riorū: et paste hedostuos: hoc ē cīnāles corūpiās
 Hec scīa pūbet nobis fiduciā vīcendi omīs tempta
 cōnes p bēnī fidem: Dicente dñō ī eūāgelio Sī po
 tes credere oīa possibilia sūt credēti: p dei scīz grās
 et liberū arbitriū Videmo iā quō scīa tēctis ornato
 thalamū spon et tēctus qdus ascensionis aliū orna
 tū ī nobis quāt: religiosū vīdelit luctū: qui conso
 lationē a dñō ī futuro meretur Hec scīa parit ī
 nobis dolorē et luctū pēgrinatōis: ut vīdendo ma
 la erili q patim cū luctu desideremo priām a qua
 pēgrinam: audiamq qz a dñō nobis dīa Vti qui
 lugent: qm ipī consolabūtur Qrtus ornatus tha
 lamū spon ē fortitudo: qui cōueit laboribz pro
 bens bonis accipiendis acquiredis Hec ē q munit
 thalamū spon ut nō extollatur prospis: nō frīgā
 aduersis: q lingua īcrepātē et blandientē hīs ver
 bis confudit Dicens Dñe libem aīam ^{meā} a labijs īq̄s:
 et a lingua dolosa Hec ē illa q semp de die ī diem
 robustior esurē et sitim iusticie ī thalamo spon accē
 dit: facitq eā audire a dñō Beati qui esurūt et
 sitūt iusticiā: qm ipī saturabūtur Adorna igitur
 thalamū tuū spon fortitudine **C** Quintus ornatus tha
 lamū spon ē consiliū: quo homo īfirmities suas re
 quirat: suū posse et suū nō posse īuestigat: et ex sua
 īfirmīte alios confidat: alijs parit et misere
 scit et vult dñū sibi miseri: alijs dmittit debita
 sicut et sibi vult dmitti a deo: merentur audire a
 dñō Vti misericordes: qm ipī misericordiā consecp
 tur Adorna igitur thalamū tuū spon consilio
 Sextus ornatus thalamū spon ē ītellex qui mētē
 sup her īfirma rūpit: omēs qz corporis substa
 cīs ītellectuāl īritu cūsiens nō corporis subijs

figitur. Volens qd bñ^r progredi et ppius accēdē audire
a dñō **N**e appropies huc: nō em videbit me homo
et viuet. **H**ic intellēd conuēt hñs qui a deo oculū
habent: de quibz dicitur **V**ti mūdō corde qm ipi dñi
videbūt **A**dorna igit^r thalamū tuū spon intellu **E**
Septimq ornato thalamū spon ē sapiā: q conuenit
hñs q intellectuālibz oculis eterna contemplant^r: qz
conuersacō i celis est. qui cupiūt dissolu et eē cū xpō
i quorū psona dicebat apłs **M**ichy **S**uū ē xps ē: et mai
lucrū **C**ū dicit **V**t xpm magnificē suū solo tñi:
et xps ē pmiū mortis mee **E**t post pauca **C**oartor au
tē ait e duobus desiderū hñs dissolu et eē cū xpō
mīto melius: manē autē i crīne ppter nos **E**cce quid
fuit vera sapiā: omēs rebelles motus corpis ita subui
gat: ut nullā bñā pugna i crīne fenciat **P**romp
tis frībuz ut eis xpm mūcet. exiliū libent^r patir^r:
probri nō audit. dampna nō sentit: auferēt tūmā
dimittit et palliū: pcutiēt ad bñā marillā pñbet
et alterū: audit qd a dñō **V**ti pacifici qm filij dei
vocabūtur **I**n ornato thalamū spon: istis nos ad
nemq qui sumq spon. et regē xpm suscipiamq:
quē virgo concepit **V**irgo pepit: virgo pā partū
quadagesima hoc ē hodierna die i templo dei pñ
tūit **I**n lege nāq scriptū erat ut mulier q sūp
ro semine pepisset masculū. quadagesimo die pur
gata templū cū filio mīnaret: **A**ferens hostias scī
pro pccō agnū amniculū imaculatū: et currit suū
duos pullos coluburū **S**i autē nō habet agnū. duos
pullos colūbe offerret **N**ec oīa bñā mana nō erant
tate: s; ex hūilitate impleuit **A**bscīuit ab inuē
tēpli qdrugita diebz nō nātē hñs purgari: q sine
oī delatōne saluo vīrginitatis sigillo de spū scō
concepit **O**btulit hostiā nō pro pccō sicut alie

mulieres s; pro humilitate: ostendens etiā i hoc qd fi
 lius dei ihesus xps nō solue venit lege sed iplere
 Et ecce symeon gūdex qui accipit respōsū nō vi
 surū se morte nisi videret xpm dñi: ut eū suscipet
 quē expābat: et accepit eū i vlnas suas hoc ē
 mī brachia sua āplēritū ē illū: qd appendit tribz
 dignis mole terre: qui oīa iplet oīa cōplectit:
 mī brachia portat dices **Nūc dimittis seruu dñe**
Cupio dissolu et eius aduētū cū pīarchis et pro
phetis in inferno expāre: qd mī te et hūmā genz
scūm ē pace Quia viderūt oculi mei saluare tuū
 salū tuū quē desiderauī: de quo rñsū accipi de spū
 sō **lūmē ad reuelatōnē genzū t** De q aut vsq
 as pōs qui ambulabat i tenebris vidit lucē mīg
 nā: qd cū plenitudo genzū īnuūt: tūc oīs isrl
 saluus fiet **Audite frēs audite quid offert mari**
a quid symeō suscepit **Ungemtu dei deo pī cō**
substāciālē et coeternū verbū i pīncipio: et ut cō
placōnē audiamz et vtilitatē mīum: illū offert
virgo quē deus abrahā pmissit dicens **In semīe**
nō hoc ē i xpo: Bndicentur omīs gentes **Et quē**
aud pmissit dicens **De frū genzū tui ponā sup**
sedē tuā **Hic ē quē virgo offert pīarcharū gaudū**
desiderū ppharū: genzū expācio: iudeorū qui eū re
pperūt saluatio: ruine angelorū repacio **Talis est**
quē virgo offert deo: pīmo mīro maior qd lingua a
hōm aut anglorū possit dicē **Et cū sit tantz ac tal**
qualē aut qntū se ipē nouit nō sufficit virginī ipm
solū offerre: s; hostia quā lex pāpat pro eo obtulit
ob humilitatis scilz exemplū: ut nos docet quō et nos
eū debeamz offerre **Duos turtures aut duos pullos**
colūbo pro eo obtulit **Colūba frēs simplex ē aīal:**
scilz caret rostro nō ledit: i alius pecturū indifiat:

alienos pullos nutrit: iuxta fluueta man: ut bifa
Smbri accipitris fugiat: meliora gna eligat. ge
mitu pro catu reddit. gregati volat: alis se defe
dit. visu recuperat. Et nos frs cu an altare stete
rimus ut dei filiu deo offeramus: cu eo et pro eo
par turturu castitate corpus et aie offeramus. Et
Duos pullos colubaru pro catu gementes: copu
ratione gemina pro desiderio prie celestis. et de con
sideratione nre miserie hntes. Columba felle au:
et nos ma cureamus q peccare nos facit. nistio noi
sedamus: s paussi i bna maxilla alia prebamus.
In cauinis petruz edificamus: i fide plagaru
refugiu habeamus. Alienos pullos nutriamus: de
falsis draboli scientes verbo pdicationis filios dei.
Iuxta fluuina manemus: idest nre huc mortuatis
fluru sedetes: Smbri accipitris hoc e dnt pccu
q sut Smbri draboli maloru rinas consideren
tes ab eius singul fugiamus. meliora gna eliga
mus: idest meliores finas i scripturis scis. Orega
ti volemus: vnu consensu i bono i congregacione sub pccu
hntes. Aliis veteris et noui testamti conr imnos
dei nos defendamus: ut duobz pceptis amantur dei
videli amore et proximi. Visu recipemus: de bono
actionis ad bonu semp intendentes contemplacione.
Frs curssi tales nos oportet esse cu corpus xpi
consecramus: cu consecru manducantes sacrificamus.
cu uobis ide corpa i salute corpus et aie portamus.
Tales ecia uos oportet esse cu sacru factu
de manibz nostris accipitis: scientes q qui corpa
dmi indigne accipit et sanguine eius indigne bib:
iudiciu sibi manducat et bibit. Veru q nro me
rit: talis qui in se hec omnia habeat: diligit illu
qui bonu habet quod i se no habet: et i illo habet

quod i se nō videt. **N**ec em̄ credē debem⁹ q̄ soli fac
 docti sup̄addē virtutes sint necē: q̄ solus consecr⁹
 qui sacrific⁹ corp⁹ xpī. **N**ō solus sacrificat nō solus
 consecrat: s̄ tot⁹ cōuētus fidelū qui astat: cū illo
 consecrat: cū illo sacrificat. **N**ec solus lignifaber
 fr̄c domū: s̄ alius virgus. alius ligna. alius cōbes
 et cet̄a compōit. **D**ebent itaq; astantes habē de suo
 sicut et sacerdos fidē firmā. orōnē purā. deuorō
 nē piā. **S**ciendū quoq; q̄ sine firma fide nemo as
 tātū eē debet. **C**eteris vero virtutes q̄s sup̄dirim⁹
 et si om̄s nō habent: diligat illū qui habet qd̄ in
 se nō inuenit: et i illo habet qd̄ in se nondū videt.
Sicut petrus i iohāne virginitatis h̄z meli⁹: sic
 iohānes i petro m̄rturij h̄z p̄mū. **S**ciendū q̄s q̄ cor
 por xpī quē maria hodie p̄ntauit i templo. quē
 symeo in brachijs suis suscepit. **C**irca debem⁹: digni
 tate reuerentiā et firmā **D**ignitate: ut eū dei fili
 ū. deū deo oīpotētē. creatōrē om̄i: iudicē viuorū
 et mortuorū credam⁹ **D**ignitate: ut credam⁹
 nos statū postq̄ de corp⁹ erierim⁹ ab eo sicut a iu
 dre p̄cepturos sicut gessim⁹: siue bonū siue malū.
Ille itaq; quē maria i templo p̄ntauit. quē symeo
 suscepit: quē in manib⁹ consecrantes an̄ deū leuam⁹
 iudicam⁹ manducam⁹ vobis porrigin⁹ madu
 andū: ille familiaris n̄r iudex erit n̄r. **C**aueam⁹
 ergo ab eo separari p̄ iudiciū p̄ mortē: cui⁹ ita sum⁹
 familiares in vita. **D**icam⁹ ei itaq; i corde cū eū
 cruciam⁹: dicam⁹ cū eū consecrā. **D**ne ad te veni
 m⁹ p̄ mortē. an̄ tuū tribunal iudicandi astantim⁹:
 qui nobis ita familiaris eē dignans i vita: q̄ a no
 bis cōtans consecratis manducans: noli nobis alie
 n⁹ eē i morte: s̄ parte nobis i die mala. **C**onfu
 dant demones qui nos tūc p̄sequuntur: destrue

Ar 7

fortitudinē illorū ī virtute tua: q̄ nō ē qui pug
net pro nobis nisi tu deus et familiaris n̄r. **H**ec
ē dignitas quā ei debem⁹. Debegei reuētiā: mes
tigue scibz nosm̄ipos et si m̄em⁹ cor pollutū se
dis cogitacōibz aut mala volūtate: ab eius con
tactu ut ab igne et nos et alios arceam⁹. Ignis
em̄ consumēs ē: ad quē indign⁹ nō debz accēde
re intus consuatur: et ī reprobu sensu tradatur.
Ereat ergo ex cast⁹ sicut moyses p̄cepit qui noc
turno pollut⁹ ē sompno: hoc ē qui p negligē
ciā istius obscure vite q̄ tota ut sompn⁹ p̄t̄it
puenit usq; ad pollutas cogitacōes. **E**rat
hoc ē. dū ī statu ē iudic⁹ se indignū societate s̄c
lūi cōtancū hoc sacro corpe: lauet⁹ vestimēta
sua p s̄cām confessionē. et p̄q solis oculis hoc est
p̄q temptacōis calōrē et ardorē iā mortuū letus
redēat: et cū alijs fidelibz cōtet. **H**ec ē reuētiā
quā debem⁹ corpi xp̄i: quē virgo maria hodie
na die ī tēplo p̄ntauit: quē symeon letus iheros
ch̄ia recepit. **D**ebem⁹ etiā fr̄m s̄c̄i: intelligi s̄c̄i
quē fr̄m accipim⁹ si eū digne comedim⁹. Audi
ce fr̄es nō me s̄c̄aplm̄ dicentē. **C**alice b̄ndicōis cū
b̄ndicim⁹ ^{nōne} nō cōtūcio sanguis xp̄i est. **C**alix d̄c̄t
cōtūcio calicis: s̄c̄t nos h̄rē quādā cōtūciōis cū
xp̄o. **E**t pams quē fr̄gim⁹: nōne p̄cipatō ē cor
poris d̄m̄. **A**c si dicit. **P**ams quē fr̄gim⁹ s̄c̄t nō
vnu corpa sub xp̄o capite: qm̄ sicut b̄ng pams ex
m̄ltis ḡm̄s conficitur qui postea ī corpa xp̄i et p
fidē et p s̄c̄a verba q̄ xp̄s suos docuit cōuertuntur
sic diuersi p̄cipatēs hoc corpe ī vniūte fidei s̄c̄i
et caritatis vnu corpa cū xp̄o s̄c̄t: ad xp̄m statū
p̄q mortē venturi: et cū xp̄o s̄c̄t cū capite suo
sine fine regnaturi. **Q**uē virgo cōcepit virgo

pepit: virgo i templo hodierna die pntauit. **C**u
 pri et spu sto sunt et regnat deus p oia ss. **Ame**
Qui sult i pace dimitti conet ee. **Ita pentecostis eius**
Simeon: qui audiens cristia **de eodem**
 interpretatur: ut qd horrendu qd criste iade i manu
 dni menta meae pstrutur: sit cuius ihrlm hns co
 uersacone i celis. **Sic iustus ne male viuendo peat:**
 sit timonit ne de iusticia sua teme psumat. **Expat**
 xpm qui e consolaco fidelium: no qrit an bspm dena
 ru: veiat in templu: imitet exempla storu pueror
 Accipiat i manibz verbu dei id e copleat opibus:
 gestet pueru i vlnis: id est aplectatur eu cu bchys
 fidespei et caritatis. **Gandeat qd de xpo adepto xpi**
 consortio: cupiat indefineter mori slo et viuere deo
 Tunc tande dimittit i pace: ut no videat morte: qui
 morte pdidit et vita inuenit. **Smo in septuagesima**

Magna michi consolaco e frs mei i verbo illo
 dni: qui ex deo e verba dei audit qd pterea ei
 vos libenter auditis: qd ex deo estis. **Nec igno**
 ro quod i alio loco dicit scriptura. **Ex xpo et p xpm**
 in xpo sut oia. **Et multo aliter** **ss ex eo:** qui sedm bti
 adams euangelium no ex voluntate crims nati sunt
 ex deo. **Unde et nices ab eode ihe i epla sua septu**
 omis qui nati e ex deo no peccat: si gnaco celestis
 conseruat illu. **No peccat** iquit id e p pccm no manz
 i pcc: qd conseruat illu vtiqz ut ppe no possit ea q
 falli no pt celestis gnaco. **Sine no peccat** id est tm
 de ac si no peccet: pro eo scz qd no iputat ei pccm:
 gnaco em celestis ecia i hac pte conseruat illu. **Et**
 gnacione ista qd emittit. **Quis pt dice** ego de e
 lectis su ego de pdestinatis ad vitam: ego de numero
 filioru. **Quis iq potest:** reclamare nimiu strip
 tura nescit ho si sit dignus amore an odio. **Certum.**

18
vix nō habemq. s. sp̄i fiducia consolat. nos. ne
dubitacōis huius anxietate penitus crucient. p̄t
hoc data sūt signa q̄dam et iudicia manifesta
salutis. ut idubitable sit eū eē de nro clorū.
i q̄ ea signa p̄māferunt. p̄pter hoc m̄q. quos p̄fci
uit deus et predestinauit cōformes fieri p̄magi
in filiis suis. ut quibz certitudinē negat cū sollici
tudinis. ut fiducia p̄stet grā consolacōis. **H**oc
enī ē vnde sp̄ solliciti i timore et tremore hūile
nō nō ē sub potētī manu dei. qm̄ q̄les sumus nos
enī se possumq. ut ex parte. q̄les autē futuri
sumus id nosse penitus nobis impossibile. Ita qui tunc
videat ne cadat. et i ea forma que salutis indicū
est et argumētū p̄destinacōis. p̄seuerat atq. pro
ficiat. Porro inter ea q̄ fiducia p̄stant et ma
teriā sp̄i vni id maximū ē. De quo nūc cepi
m̄q. loqui. qui ex deo ē verba dei audit. **N**onnullos
enī sic interdū audientes iuuenies ac si nichil ad
eos p̄tineat q̄ dicuntur. nō m̄te cor suū. non
discuti. mores suos. nō cogitare ne forte qd au
diūt dōm sit p̄pter eos. **M**agis autē si forte ser
mo dei viuus et efficax qui suo et nō eius qui
loquitur arbitrio fertur quocūq. voluit. si magis
manifeste aduersus vicia p̄uāserit. quibz illi
se se sentiūt obligatos. dissimulat et avertit oculos
cordis. aut qualibz adiuuacōne palliat vi
cia. et seducūt inferi seipos. **I**n hys ergo sa
lutis signa nō video. magis autē vercor ne for
te p̄pterea nō audiant verbū dei. q̄ nō sūt ipi ex
deo. **I**n vobis fr̄es gr̄is deo v̄ iucino an aures au
diendi. minuz cū in emendacōne v̄ni sine mori
apparcat fr̄es verbi. **S**z etiā m̄ loquēdū futor.
nonūq. ego sentio feruorē studi v̄ri. **E**tiam q̄to

habundantia suggeritis: tanto amplius replet vobis
 omnia spiritus sancti: et tanto copiosius datur quod promittitur vo-
 bis: quanto citius quod promittitur habueritis. **P**ropterea sepius
 loquor vobis etiam propter consuetudinem vestram: scio enim
 quis dicit: si quid supererogauis tui rediero red-
 da tibi. **I**ncui septuagessime fratres hodie celebra-
 tur: cuius nomen in vniuersa ecclesia celebre satis
 habetur. **I**a vero dico vobis karissimi quod plurimum in hoc
 nomine copacior michi ipse: et comouet me me-
 spiritus meus. suspiciens mirum ad patriam illam:
 ubi nunc est nec mensura nec pondus. **Q**ui-
 dem enim in mensura pondere et numero: omnia corporis
 et anime bona recipio. **Q**ui mercenarii in domo
 patris mei habundant pambus: ego autem hic fa-
 me pereor. **N**am de corporali cibo ad aduocatum domini est:
 et puenit usque ad me. **I**n sudore vultus tui ves-
 cens pane tuo. **E**t cum laborauero pambus da-
 tur michi in pondere: potius in mensura: pulmenta
 in numero. **E**t de corporali quidem sic. **Q**uid vero de
 spiritali: utique priusquam comeda suspicio: atque uti-
 na cum suspinaueram et fleueram ut fragmentum eri-
 qui merer de celesti conuiuio: etiam totum catello
 domini de micis que cadunt de mensis dominorum. **O** ihrlm
 nutus regis magni qui ex adipe frumenti sa-
 nat te: et quam fluens impetum letificat: in te nec
 pondus utique nec mensura: sed facietas est et afflu-
 entia summa. **E**t nec habes numerum: quippe cuius
 participatio eius indidit. **E**go vero qui totus sum
 in vastitudine et numero: quando veniam ad unam illam quam
 requiro? **Q**uoniam facior apponte gloria tua domine?
 quando inebriabor ab uberitate domus tue: et torre-
 re voluptatis tue quando potabis me? **N**unc enim tu
 erga me stillas stillas suppetere: ut nec

ordms

xcmj

glutire quidē possim saluā meā. Sic oīno sic ite
ri ē frēs? q̄ oīa modo dantur ī pondē et nuō et
mensura: s̄ ueniet dies qn̄ sūt oīa cessatura q̄a
de nuō quidē legimus qm̄ sapie illius nō m̄s. Et
in alio loco apud eundē p̄phetā. Delatōnes ī dep
cena tua usq; in fine. Audi etiā apud aplm̄
pondus sine pondere. Sup̄ modū igitur et ī sub
limitate eternū pondus glorie. Audi pondus et
m̄s. s̄ attende quā q̄ p̄miserit sup̄ modū. Sic et
xp̄m audio mensurā sine mensura promittē
Mensurā mox conferta coagitatā et superflue
te. S̄ qn̄ ueniet ista. Proscō ī fine septuaḡ.
qd̄ ē tēpus captiuitatis nr̄e. Sic em̄ legimus q̄
captiui a babilonis filij isrl̄ cūmū acceper
ānorū septuaginta. quibz cūfactis redierūt ī
sua: cū instauratū ē templū et ciuitas redifi
cata. At uō captiuitas nr̄a frēs qn̄ finietur? q̄ tot
ānis ab initio utiq; mūdi protendit. Cū libe
ram̄ a seruitute ista. Cū restauratur iher̄m ciui
tas sancta. Utq; completa hac septuagesima
q̄ ex denario et septenario constat: p̄pter decem
mādata q̄ accepimus: et septē īpedimēta quibz
a mādatorū obia retardam̄. Prīmū em̄ īpedimē
tū nr̄m et occupatō q̄uis ip̄a ē nocit̄as huius m̄
seri corpis: qd̄ dū mō sōpnu. mō cibū. mō uestē. mō
filia querit. h̄aut dubiū qn̄ f̄repter īpediat nos
ab exercitio sp̄itali. Sedō loco īpediūt uicia cordis
ut ē leuitas. suspicō. īpacie atq; īndie motu. lau
dis appetit̄ et filia: q̄ cotidie exp̄im̄ ī nobis. **T**
Tercū et q̄rtū īpedimētu accipe prospiciūt huius
sc̄li. et aduersitatē. Sicut em̄ corpa qd̄ corrūpūtur
aggruat aīam: sic dep̄mūt etiā terrena īhabitatō
sensū m̄lta cogitatē. Vtrūq; ergo caue t̄p̄ a laq̄o

reptacōis: et q̄re arma iusticie a dextris et a sinis
 tris. **Q**uātū īpedimētū grauissimū et piculosissi-
 mū: ignōtia ista ē. In mltis em̄ oīno iterū ha-
 bemus quid agere debeamus: ita ut q̄ orems sicut or-
 nestiamus. **S**errū īpedimētū ē aduersariū nr̄. qui
 t̄p̄ leo raptēs circuit q̄rēs quē deuorē. **A**cq̄ vitia
 in ser tribulacōibz istis libentē. ut ut in septima
 nō t̄ngēt nos malū nec apprehēdet nos piculū in
 falsis frībz. **V**eniā soli īpugrēt nos maligni sp̄itū
 cū suggestiōibz suis: et nihil nocerēt hoīes p̄ncipis
 exempt. p̄suasiōibz īportūis: sermōibz adulacōis
 ut dētrōis. acq̄ alijs mille modis. **V**idētis certe q̄
 mētū sit ut aduersus her septē picula quibz īpedim̄:
 septiformi sū sp̄s auaritia subleuē. **P**ro hys em̄ vñ
 quibz ab obseruācia decōligi retardam̄. ī luctu pe-
 mēne septuagesimā p̄ns agitur. **O**nde et reticemq̄ mte
 ī allēria solepne: et huāne cōfressiōis hystoria
 mseribit ab exordio recensetur. **E**mo ī **lōs de duplici**
Immisit dñs soporē ī adā: immisit et ī seipm̄. **S**opore
 sū ē m̄m̄ sedē adā: sed ē distūciū forte nō pui-
 lē em̄ sponitū videtur p̄ excessu cōtēplacōis: r̄ps
 mseruacōis affcū: ut ī illū soporē immiserit veritas: ī
 sūc caritas: cū v̄r̄p sit dñs. **A**ut em̄ ioh̄es euāgelista
 dñs caritas ē. **E**t ip̄e dñs. **E**go sū v̄l veritas et vita.
Cū soporē r̄pi solus caritatis fuisse nemo dubitat:
 ut noīetēng r̄piam. **S**iquidē occubuit ut leo. nō vit-
 tus s̄rictor: p̄dite appria ponens aiām: s̄p̄nū mortis
 erapiens q̄p̄a volūtate. **C**etm̄ q̄lis et ille sopor
 fuisse dicendus ē ut credendus: quē immisit dñs
 ī adā ī q̄ sine sensu oīs doloris: ī muliere. **E**dificā
 dū costā sublata ē de latē dormiētis: q̄ichī quidē nō
 m̄si icōmūbilis veritatis īuitū: et abissū diuine
 sapie corporeis excedens sensibz obdormisse videt̄.

rcv.

qd' ex eius verbis ul' marie comi pt' **F**edens min
ru' indicat quo abisset. Du' tñ ebrius de cella vma
ria venies et eructuas illud magnu' sacm qd' tu
to pñ i xpo et ecclia apostola comendauit. **H**oc
nuc mñ os de ossibus meis. et p hoc relinquet
homo pñm et mñm et adhebit vñori sue. et erit
duo i crñe vna. **A**n tibi penit' obdormisse vider'
q' in hanc vocē excitat' erupit. et nō magis di
ce' potuisse ego dormio et cor meū uigilat. **V**
in quide' sñ pñdicio dirim'. si cui forte alter
usu' fuit. marie si quid aliud i scōrū pñm paginis
iuenit. **N**eq' em' cōm arbitror fuisse soporē aut
mñs silem sopm's. q's nec cōtēplacōis excessus.
nec miserationis affc's. sed infirmitatis defc's imit
tit. q's nec ueritas. n' caritas. s' necitas pñt.
Omnē siquidē uigū sup filios adā nō an' i pñci
pio sup adā. s' nē iā sup filios eius. **Q**uid nō gra
ue miseris. quibz et uiuē labor ē. quibz et qd' pau
ci vident' aduertere sentire penit' npe q's sensuali
tatis usus iuenit' oneri. adeo ut nequeat sustineri.
nisi alterna requie foueant'. **Q**uid n' labor et
dolor et afflictio sp̄itus ex omibz q' sub sole sūt.
qn' et illud ei gñissimū ē q' potissimū delatōr.
vegetacō scibz et sensificacō cr̄m's. **N**imirū q' sit
ei dulce consorciū triste diuortū manifestat'. **S**i vñ
tandē auelli pt'. cū corruptō ipā corpis penit' in
lenabil' ē vegetari. **S**ane nō simplr' corpo. s' corpo q'
corrupitur agguat animā. ut inuicē abhor
grauamine pñm pñtis animā nouis eructet.
donec corpo adhuc geret' icorruptū. **N**imirū
i libertate posuit eū deus. ut iter sūma i et īfima
uersans et i illa excedet sñ difficultate. et ab hoc
sñ allecebra aut necitate descendit. **I**lla penit' nē

nali vinctate et puritate mentis: hec auctoritate
 diuina pudentis Denique adducta sunt aialia ad
 ada ut videret quid vocaret ea: no ipse aliq curio
 scire ductus e ut illa videt No sic i nobis liberatio:
 sed vndiq ei luctandū ē Sic em et ab infimis vincto
 quoda captiua tenet: et a sumis indigna repellit:
 ut neq ab hys sine dolore possit auelli: nec ad illa
 sine magno gemitu ul ruro queat admitti **I**nter
 nepe sim faciunt qui querunt aiam mea: ut clamae
 nte sit **I**nfelix ego ho. qd me liberabit de corpe mor
 tis huius: **V**n priu sps comedit suspiro: qd regnu celoru
 vni patitur: et violenti rapuit illud **N**ichilominus
 tū et illic vinitas et hic tenedu diuisio ē: sicut et ada
 pponit ē i cōtemplatione et aialia nom ipone disten
Sic minurū sic et abraha i sacrificio quide no volatilia
 familia legitur diuissse: et martha erga mltā tumba:
 cū vni sit nōm **N**ecm plame vni et marie nōm: qm
 ps hec optia q nō auferet **C**essabit diuisio cū veniet
 plenitudo: et erit totiq ciuitas scē iherlm participaco
 nis indipm **I**ntim sps sapie nō mō vincto: s ecia mlti
 pter ē: miora quide i vinitate solidans: s sub iudicio ex
 teriora distinguēs **U**trūq tibi i pinitia ecia comedit:
 qm mltitudis credentiu erat cor vni et aia vna ne vola
 tilia scindantur: diuidebatur autē singulis prout cuiq
 opus erat: ut aialia feceretur **S**ic igit ecia i nobis sim
 vinitas aiorū: vinita sunt corda diligendo vni: adhend vni:
 et dīpm iūce sentiendo **S**ic minurū extior ipa diuisio
 et euadit piculū et scandalū nō incurrit: dū videh et
 supia cuiq tollerācia: ipa quoq i terrenis agēdis finā:
 s et diuersa iterdū dona sunt grāru: n mebra oia ac
 tū eade vident hē: vinitas tū itior et vnitimitas ipam
 mltiplicitate colligat et constigat caritatis glurmo et
 vinculo pacis

rcv

In capite ieiunij quod deamur vngē caput 2 facē laue
Hodie dilectissimi sacrum quadagesime tempus mag-
dmi: tempus militie xpiane. Nō nobis ē singulare
singulis hec obseruatio: vna om̄i ē quāq; i ea
de fidei cōueniūt vnitatē. Q; in corpore sit xpi ieiunium oī-
bus xpianis: Q; in caput suū membrū sequatur. Si
bona suscepimus ab hoc capite: mala autē q̄r nō susti-
neamus. In respue tristitia volumus: et coīcare iocūdis.
Si nā ē: indignos nos capitis huius p̄cipatione probamus.
Om̄e em̄ qd̄ patitur ille: pro nobis ē. Q; si in op̄e filii
tis nr̄e ei collaborare piget: i q̄ demceps condūctores
nos exhibemus illi. Nō ē magnū si ieiunium cū xpo: qui
sessurus ē ad mēsa p̄ris cū xpo. Nō ē magnū si cōpatit̄
membrū capiti: cū q̄ et gl̄ificandū ē. Scl̄r membrū qd̄
huic p̄ oīa adhefuit capiti: et sequitur illū quocūq;
ierit. Alioq; si forte absendi se parat q̄ cōtingat: p̄uer-
sati nāc etiā spū vite. Quocūq; em̄ capiti porro non
adheret: vñ ei iā sensus a vita. Nec sane deit q̄ corpo-
sua occupet: ut ne tūc siquidē absq; capite. Gernma-
bit rursū rādir amaritudinis: venenatū caput: rīnq; ul-
lulabit. Illud iq; caput qd̄ in eo cōtruenit an̄ mulier
fortis: nr̄ etiā. Dico autē qn̄ p̄ ea rignatū ē i sp̄uit:
quē nā filii nr̄e nr̄ cr̄nalis ediderunt. Videbit q̄ iam
si fuit qui reuelatos h̄z oculos cordis: et sp̄italit̄ inuē:
horredū oīno monstrū corpus hoīs: caput autē demo-
nis habens. Nō solū autē: s; etiā erūt sine dubio noui
simi hoīs illius p̄iora priorib;: cū v̄p̄cū id caput
qd̄ p̄riū fuit amputū: nō absq; septe nequiorib; re-
uertatur. Qis nō solo tremisat audiri: Tollens mē-
brū xpi facia membrū demoniorū. Absus a corpore sal-
uatoris: sathane miser icorporabor. Et p̄iā a
nobis sepe erenda ip̄a cōmūcio fr̄is. *In xpi adhe-*
tibi bonū ē. Caput gloriosū et b̄dictū i s̄cl̄i: i quo

et angelus prospice' concupiscit. Begit te quocumque ieris
 Si tunc sis pigne non euellat a te. n' timebo mala quoniam
 tu mecum es. Tu dolores meos portas. et p me doles.
 tu pignus tunc sis p angustia passionis fornicis: ut latu
 pbeas sequentibus mebris ingressu. Quis nos sepabit
 a caritate xpi. Ipa enim e. p qua totu corpus p mer
 us et uicturas crescit. Hoc gladium bonu cuius me
 mit p sapas. hec p qua bonu e et iocundu hincare frs
 i omi. Hoc unguetu qd descendit a capite i barba.
 descendit et i omi vestimti. ut ne minima quide sim
 bra caret vntione. In capite siquide plenitudo gra
 tu de q accepimus omis. In capite vniuersitas misera
 comis: i capite ihaustis fons pietatis dme. i capite
 affluencia tota spualis ungenti. sicut scriptu e. Vni
 te deus deus tuus oleo leticie: p pncipibus tuis. Ipm
 cu qd ta copiose pr vntur caput: mana ungere
 no veretur. Calumpniatur quide discipuli: s' rident
 pro ea venas. qz bonu opz sit operata. Deniqz et
 nob hodie qd peripit i euangelio. Tu iqz cu ieiuna
 us. unge caput tuu olia digno. Spiritus dmi si
 cu eo q vntur eu. et nichilominus cu euangelizans
 paupibus aut unge caput tuu. Coplacz sibi pr m
 filio: et du vox sonat i ethere: descendit sps i colu
 ba. Quatis frs qz xpi baptismo crisma defuit.
 Quis dmi spiritus sup ipm: vntu ab eo qd dubi
 tet. Hic e filius meq dilectus: i q m bn coplacui. H
 plane spualis ungenti flagrantia e fragrantia e. Vnt
 pr filiu p pncipibus suis. i q p actis singulariter
 complacz sibi. Pater utiqz diligit filiu afflu utiqz di
 uino: et ierpto oi creature. Vntur iqz p pncipibus suis.
 accumulans sup eu vniuersa carismata benignitatis
 mansuetudinis suauitatis: habundantia replens eu uis
 cibus me et misericordis. Vntu deniqz misit ad nos.

xc vij.

que nobis exhibuit plenū grē et pietatis. Sic a prē
unctū ē caput nrm: nichilominus postulat a nobis
ungi. Cū ieiunauis iōp: unge caput tuū. Ita ne aqua
petat a ruuōlo fons indeficiens. Petat sine dubio: a
certe i'petit magis. Ad fontē em bñ creūt flūia re
uertūtur: ut uim fluant. Nō vō ut ming hñs quod
dedenit i'petit rps: s; ne t'peat quidā ad eū refert
noluis. Siquidē etiā flūis aq; si stare tepit: et ipā cō
pucrestet: et inundacōe frā supuēiens repellitur.
Sic plane sic grārū cessat decursus ubi transiō
fuit: n' mō nichil augetur i'gō: s; qd' accipit auct
tur i' p'miē. **F**idelis autē i' modico: censet dignū mu
nē amphion. Unge q' caput tuū refūdēns i' eū q' sup
te ē quidq; i' te ē deuocōis: q'q' delatōis: q'q' afflic
tis. Unge caput tuū: ut si qua i' te ē grā referatur
ad ipm: nec tuā q'uis glām s; ipius ungit em ipm:
qui boni eius odor ē i' oī loco. Memēto sane aduersū
ypocritas hūc processisse sermōne. Nolite si sicut y
pocrite tristes. Nō ommodā nob' tristitiā iterdicit:
s; q' i' facie ē cōm' hoīb'us. Alioq' cor supietis ubi
tristitiā: et paulū q' discipulos cōtristasse nō pi
get: pro eo q' tristati sūt ad salutē. Nō ē talis tri
stitiā ypocritarū: nō i' corde s; i' facie ē. **E**xterminat
facies suas. Nota promde q' nō dirit nolite esse
sicut ypocrite tristes: s; nolite si: hoc ē fingi. **E**cce
quippe vulgo dicit. Triste se facit: a magnificat
se: et qui te bñficat i' errore te inducit: et filia
q' plācōis sūt nō veritatis. Tu autē cū ieiun
uis unge caput tuū: et facie tuā laua. **E**xim
nat ali facie suā tu autē lauare iubet. Est autē
facies q' i' facie ē cōuersacō. Hanc fidelis xpī ser
uū lauat: ne quod offendiculi prebeat ituen?
ypocrita magis exterminat: dū singularia

magis et iustitia sectatur. Et nec caput unguis cuius
 afflicto elongatur a christo: et vane fauoribus delatatur.
 Ungit porro semetipsum: ut propter fragrantiam operis
 non respergit. Aut certe quod manifestum est non esse
 caput ypocrite christum. nisi suum tamen quicquid caput un-
 gere potest: cuius mens non proprie testimonio consistit: sed
 adulacionibus demittit. Date nobis autem facite ungi-
 nes de oleo vestro. Cur hoc? Quia in uasis suis oleum
 non habent. Et non est prudenter humiliori oleum dare.
 Sed enim sibi fieri nolunt: quoniam ipsi faciant alijs. Quia
 dum prophetam cum incerta et occulta sapientie sue reue-
 lant deus. Oleum magis peccatoris non impinguet caput
 meum. Emunt oleum istud ypocrite: sicut dominus ait. A-
 me dico vobis: receperunt mercedem suam. Exterminant
 enim facies suas: ut appareant ieiunantes. Vides quod. *xc viij.*
 breui sermone ypocritas et singularitatis notat:
 et arguit vanitatis. Vide etiam quod paucis et com-
 muni suadet bona: et communi hominibus provide. Unge
 caput tuum: et faciem tuam lava. Hoc est. Sic te in-
 prehensibile foris exhibe: ut diuinam tibi studeas
 consiliare gratiam: et ante oculos humanos non propria
 animi gloriam: sed auctoris. Quod est tamen et alio modo
 bona facies consistit pura: et unctum caput intellip-
 mens deuota. Quod si id probas aduersus duplex
 ritum quod marie solent appetere ieiunantes: hec
 duo verba abluciois et unctiois deum videntur.
 Alius enim ieiunat studio vanitatis: et hunc dicit
 faciem tuam lava. Alius ieiunat cum impatencia et ira-
 core: et hunc opus est ut caput unguat. Est autem
 caput istud mens interior: quod cum unguatur ieiun-
 mo cum spiritualiter delatatur in eo. An uero et nouum
 uidetur: ut dicamus ungi ieiunio. Ego plus dico:
 etiam impinguatur. Numquid non legisti quod scriptum est

ut alat eos i fame. Est ergo ieiunū corpus capi-
tis vinctū: carnis iedia refectio cordis Quid m dixerit
vinctōne q̄ et medet̄ vulneribq̄ et erussatas cōstias
leuit. Emar i p̄pocrita ieiunio suo oleū p̄coris.
ego meū itim nō uedo ieiunū: et ipm m oleū ē
quo vngur. Onge caput tuū: ne quid forte minu-
ris a ip̄acie subeat Nō solū autē s̄ et gl̄are i tribu-
lacōne: sicut ait apl̄s Gl̄are inq̄ s̄ ab oī studio va-
nitatis: ut sit ecia fames munda ab oleo p̄coris

Qonuertimini ad me in *In capite ieiunij quō gūa*
toto corde urō i ieiunio *debeamus ad deum*
et fletu et plāctu: et stendite corda ur̄a et
nō uestimenta ur̄a: aut dñs omps Q̄ sibi vult dilec-
sim: q̄ p̄cipit dñs ut cōuertam̄ ad eū: Obi p̄m ē
et ecia oīa replet: et nichilominq̄ cōplectit̄ om̄issū
Quo me uertū: ut cōuertar ad te dñe deus meus.
Si ascendero i celū tu illic es: si descendero i infer-
nū ades Quid tu iubes q̄ cōuertar ad te sup̄ an i
fui: ad dexterā an ad sinistrā. Consiliū istud ē fr̄i
mei: secretū ē: qd̄ solū credit̄ amicis. Mysteriū regni
dei ē apl̄is reuelatur i aure: nā tui bis nichil dicit̄
absq̄ parabola Nisi cōuersi fueris inq̄ et efficiam̄ s̄
puulq̄ iste: nō mirabit̄ i regnū celorū Agnoscō
plane quo uelit ut quertam̄ Ad puulū cōuert̄ nō
est: ut distamq̄ ab ip̄o q̄ m̄tis ē et hūilis corde Ad
hoc siq̄d̄ puulq̄ datq̄ ē nobis Hanc idē et magnā
ē s̄ m̄ ciuitate dñi cui et dicitur Exulta et lauda
habitacio sp̄on: q̄ magnā i medio tui s̄d̄ ist̄
Quid tu iplaris o homo: quid extolleis s̄i ausi.
Quid alit̄ sapias et oculi tui om̄e sublimē vident:
qd̄ tibi nō cedit i bonū. Sublimis quidē dñs: sed
nō ita p̄p̄m̄t̄ tibi laudabilis magnitudo illius:
nō eciam inimitabilis Eleuata ē magnificēcia illius

et nō potis ad eam. **N**ec si te rupeis apphēdes. **A**scendet
 ip̄ homo ad cor altū: et exaltabitur deus. **E**xcessus siq̄
 de dñs: s̄ hūilia respicit: et alia a longe cognoscit. **H**ū
 liare: et apphēdisti. **N**ec plane lex pietatis: et ppter hāc
 legē sustinui te dñe. **S**i forte sublimitatis esset via p̄poi
 ti et illic iter quo onderetur salutare dei: q̄m facerent
 homines ut exaltaretur: q̄ crudelit̄ iūce sternem: iūce
 cōcularet: q̄ impudent̄ repent: manibz q̄ et pedibus
 conaretur ī altū: ut īponeret fest hoīes sup capita alie
 na. **E**t certe qui cōtendit supgrēdi primos: multos iūc
 ut difficultates: multos habebit emulos: multos patiet̄
 cōtradictōes: ascendentes equidē ex aduerso. **N**ichil uō fa
 cilis ē uolenti: q̄ hūiliare semetipm. **H**oc uerbū ē dīctis
 sm q̄ oīno uos reddit īrecusabiles: ut ne tenuis q̄dē
 uelamē nobis p̄tēdē liceat. **E**ia ad hūc puulū ad
 hūilitatis et māsitudinis mgrm: quo nā mō cōuē
 nte sit uideamz. **C**ōuertimū ip̄ ad me: ī toto corde
 urō. **S**ies si dirisset cōuertimū nichil addēs: eet no
 bis foris libe rñdē fēm ē iā: aliud p̄pone mādātū
 lūc autē ut audio spūalis cōuersiōis nos amonē
 q̄ nō vna die pficitur: vīmā ul ī oī uita q̄ degmāz
 ī hoc corpe ualeat cōsumari. **C**orpi nāq̄ cōuersiō
 sola fuit: erit nulla. **F**or siquidē cōuersiōis ē: nō
 uirtus: uacua uirtute gerens spēm pietatis. **I**nter
 sū q̄ totū p̄gens ī ea q̄ foris fūt: et ignauū īteriorū
 suorū: putās se aliquid ēē cū nichil sit: ip̄ se sedu
 cit. **S**icut aq̄ effusus sū aut psalmista ī p̄sona hūi
 mōi: et dispersa sūt oīa ossa mea. **E**t alius quidā p̄phā
 cōmēderūt ip̄ alie robur eius: et ignorauit. **E**re
 riorē quippe supficiē intuens: salua sibi oīa suspica
 tur: nō fēciēs uermē occultū: qui interna corrodit.
Anz: tōnfura uestis needū mūta ē: reumorū re
 gula custoditur: statutus psallitur. **H**oris: s̄ cor lōge

xcii

et a me dicit dñs **A**ttende sollerter quid diligas qd
metuas vñ gauderas aut contristeis: et sub habitu
religiosis aīm sclarē: sub pānis cōuersioms iūies
cor puerfū **T**otū em cor m hñs qtuor affcōibz ē:
et de eis accipiendū puto qd dicitur: ut i toto corde
tuo cōuertaris ad deū **C**ōuertatur prīm amor
tuus: ut nichil oīno diligas nisi ipm: aut cōpter
ipm **C**ōuertat' etiā timor tuus ad ipm: qd puerfū
ē timor oīs quo metuis aliquid pter eū: aut nō
ppter eū **S**ic autē et gaudiū tuū et tristitia cō
cōuertant' ad ipm **H**oc autē ita fiet: si nō mī sē
cū dū eū doleas et leteris **Q**uid em puerfū ma
gis qd erul letari cū malefeceris: et m rebus pes
simis exultare: **S**z et ea q sēdm crñē ē tristitia
mortē opatur **S**i pro tuo siue proremi patō doles
bñfacis: et hec tristitia ē ad salutē **S**i gauderas
ad munera grē: hoc gaudiū sēm ē et securū:
gaudiū i spū sctō **D**ebes et i dilcōne rpi fructus
congaudere prosperitatibz: aduersitatibz qz cōdē:
sicut scptū est **G**audete cū gaudentibus flete
cū flentibz **V**erū ne rpa ē pūpēdnda corpalis nō
uerfio: qz spitalis huius ammiculū nō facit cō nō
pūū **I**nde ē q i loco hoc cū dixisset dñs i toto corde ad
didit procmq i ieiunio: qd vtiqz corpis ē **V**olo tūc
āmonitos esse frēs meos obseruandū illud nō ab esis
tm s ab omibz crīms illecebris: et vniuersa corpis
uoluptate: ymo uō ieiunādū ē longe amplius a uia
is qd a cibis **S**z ē pams a q uos ieiunare nolo ne
forte deficiatis i uia: et si nescitis: panē dico lacrima
cū **S**equit' em **I**n ieiunio: et fletu et plāctu **E**x
git em plāctū a nobis: cōuersacōis pteritū pma
Ergit fletū desiderū future bñtitudinis **S**frē sūt:
michi lacrimę mee pams aut ppheta: dū dicitur m

cotidie ubi ē deus tuus **P**atū em placet huius uite noui-
 tas q̄ nōdū uetera plangit: nōdū plangit admissa p̄cā.
 nōdū plangit temp̄s amissū. **E**t nō plangis: plane nō sentis
 uic̄ vulnera: q̄s̄ie lēsiōne. **E**t nec fuit satis gaudia cōcu-
 pistis: si nō cotidie postulas ea cū lacrimis. **Q**uāq̄ tibi nota
 fuit: si nō rēnuat consolari aīa tua donec ueniat. **A**dd.
 dē m̄ p̄phetā. **E**t sēndite corda ur̄i: et nō uestimēta ur̄i.
Ambiq̄ uerbis manifeste prior ille ppl̄s uideorū et dūi-
 ac cordis et uane sup̄sticiōis arguitur. **C**rebra siquidē
 apud eos scissio uestiū sed nō cordū ēē solebat. **C**ū ei
 sēndit corda lapidea: q̄ nō poterat nec circūcidi.
Sēndite it̄p̄ corda ur̄i: et nō uestimēta ur̄i. **Q**uis in
 nobis ē cuius uolūtas cū om̄i aliq̄ solet obstinacior
 iuueni. **S**ēndat cor gladio sp̄s qd̄ ē uerbū dei: sēndat
 studet i m̄ltis festis minucias dispartiri. **A**lioq̄ nō
 ē cōueri ad dñm in toto corde: nisi scisso corde. **D**on-
 tū unā illā accipias i iherl̄m cuius p̄ncipatio eius nō
 sp̄m: m̄ltū tibi m̄ten p̄cipuitur: et si i uno offēdis
 fr̄es oīm reus. **E**p̄s dñi m̄ltiplex aut sapiens: nec
 potes sequi m̄ltiplex: sine m̄ltiplici scissione. **A**udi
 dem̄p̄ hominē quē scdm̄ cor suū iuenerat deus. **P**a-
 tū inquit cor meū deus: patū cor meū. **P**araetū et ad
 diuersa patū ad prosp̄a: patū ad humilia: patū ad
 sublimia: patū ad uniuersa q̄cūq̄ p̄cepis. **D**is pas-
 torē ouiu facere: vis regē constitue p̄p̄orū: **P**atū
 cor meū deus: patū cor meū. **D**is ut dauid fidelis:
 ingredies et regrediens et p̄gens ad ip̄uū regis. **E**t
 dicebat de p̄cōribz. **C**oagulatuū ē sicut lac cor eorū:
 ego uero legē tuā meditatuū sū. **I**nde ei cordis dūitū
 nō ai obstinacō q̄ meditatur q̄s nō legē dñi p̄pp̄ia
 uolūtatē. **S**ēndamq̄ itaq̄ corda n̄r̄a dilatast̄mū: q̄reg
 it̄ḡ p̄m̄ uestimēta seruemq̄. **V**estes em̄ n̄r̄e uirtu-
 tes sūt. **B**ona uestis caritas: bona uestis obia est

His qui custodit uestimenta hec: ut nō ambulet nudus
Demq; bti quorū recta sūt p̄ciā: et caritas op̄t mlti
tudine p̄ciōrū. **S**endamus corda sicut p̄d̄m ē ut her
uestimenta integra cōseruemq; q̄admodū cōseruata
ē tūca saluatoris. **N**ec mō seruat integrā uestē sū
sio cordis: s; et talarē eā fecit et posimū: quāsi a s̄to
p̄riarcha iacob accepit filius q̄p̄ etis amabatur
Hinc nēpe uirtutū p̄seuerācia. hinc querētiōis pul
chrit̄ discolor v̄ntas. hinc illa ē gl̄a filie regis i f̄m̄b̄
is aureis circūamicta narecitatib; q̄t̄ enī et aliū her
fissio cordis intelligi. **U**t si qd̄ p̄uū fuit f̄mdat̄ ad cō
fessionē: si durū ad cōpassionē. **Q**uid m̄ f̄mdatur ulq;
ut fames effluat. **Q**uid m̄ f̄mdatur cor ut uiscerib;
affluat pietatis. **O**culis p̄uictus v̄t̄p̄ f̄ssio: ut nec clau
sū lateat p̄ci v̄m̄ i corde: n̄ indigēti p̄uictio claudam;
uiscera m̄ie: ut et ip̄i m̄iaz cōseqūm̄ a d̄no mō ih̄u xp̄o:
q̄ ē sup̄ oīa b̄nd̄s i s̄cl̄a am̄e. **I**n ieiunio & versu fuit

Hic uolūtas tua: **v**olūtas tua
sicut i celo et i t̄r̄r̄. **V**olūtas d̄m̄ fr̄es q̄ prius an
gelos creauit facies: cōsp̄t p̄modū i eis f̄ū beatū
Sicut em̄ uerbū qd̄ erat i p̄ncipio ōnē suscipiens d̄
et v̄e dicit̄ f̄m̄ cūto: sic uolūtas illa eterna i angelo
f̄ū ē: cū angelicā oīno i se absorbunt uolūtatē. **Q**uid
m̄ dicitur f̄ū i angelo: cū angelica f̄ū ē. **N**ec em̄
illius sūma felicitas ē: hic uolūptatis celestis tortor
q̄ diuina uolūtas ip̄a f̄ū ē etiā angelorū: ut q̄admo
dū placet deo v̄niuersicus am̄f̄m̄cōis huiq; sic et ip̄i i oīb;
delēntur. **I**ḡ orimq; ut sicut i celestib; f̄ū ē creaturis
fiat etiā i t̄r̄r̄is: ut sicut ageli sic et hō ad h̄ns v̄m̄cū co
sp̄s sit. **E**t h̄c m̄ q̄t̄ obstacula se p̄ant: q̄t̄ prohibent m̄
p̄d̄m̄etā. **O**biat sese malicia m̄diā: obiat i f̄m̄itās:
obiat cōcupia et ignonicia n̄r̄a. **I**nest em̄ nob̄ a natura
m̄ḡ autē ab erratore n̄r̄e aff̄cō qd̄a p̄ssia et libido nocē

dicitur inermis in bilis iuciat i misericordia nris malicie de
 latio Quid uo longius a uoluntate diuina? Plane chaos
 magnū firmatū ē iter nos et illū i hac pte: cū sp eū
 delat pstatre bnficia et ignatis: nobis eam suggat af
 fno crudelissia et moris uelle nocē. Hinc ois nrdi ama
 ritudo germinat: hic iudic. hinc destructiones. hic dis
 sentiones pululat: hic filueant innoce. At hec quide
 germina sp pendi nre ē fultre iusticie: q uidet excoimū
 a nob ne cui ficiam qd nolumq nobis fieri: s q uolu
 m ut ficiat nob hoies et nos eis eade ficiamq. Et ad
 am tū aut exstirpan a cordibz nris oīno nō potit ma
 licia: don i mudo fuimq qui poitus ē i maligno. **C**
 Coitit quide serpentis caput: s ex pmi ē frequer calca
 neo eius insidiare. Sed loco ipa quoq corruptibil hūm
 ifrmi corpis ppedm: ne uolūtas nra dīne ualeat
 coher. Nobis quide qd molestū ^{scilicet} nō pt nō displicere:
 et frequer uolūtas nra i hys a diuina dissidet uo
 lūtat: au ne poitq adueiset fortitudo ē nob nra:
 q scilicet spēs ē uirtutis. Nec sola pedit affcō corpis ipe
 dit et cōcupia: q mltiplicibz et replebilibz distubhi
 m desiderijs. Cū autē poterit anfractuosa et angul
 plena uolūtas ei vni q rāssima ē et oīod mdistorta.
 Hūm dñe deus qz vndiq m bella: vndiq picula: vndiq
 ppedmēta. Quocūq me ūtā nulla secuitas: et q mlt
 at et q molestāt tūneo: et esuries et rfcio et sompnq
 et uigilie et labor et riques militāt cōm me. Diuici
 as et pauprates ne dederis m oīat sapiēs: manū qz
 utrobq laqueq utrobq piculū. **C** Si r pmut tēpan
 cōcupiam hoc quippe i hūgmoī remediū ē: erit quide
 vmo iā nō illā s plena nō erit. Hinc et apls de se fute
 Egoipe aut mēte consēco legi dei: cū ne autē legi pā
 Er pte q coheret et ex pte dissidet: don uemat qd pftm
 ē: et qd ex pte euacuet. Cūta ē ignoriācia: quā et

nram nobis plurimū obēe nō ignoratis. Et enī pacto
 uolūtate pūa seqr̃ ubi ignoro eā. Cognosco autē
 tm̃ ex pte. et necdū sicut cognito sū. **P**ropterea inquit
 da sūt nob̃ cū oī desiderio iocūta prudēci. ut mag̃
 at mag̃ notū faciat nob̃ deo uolūtate suā. ut scia
 m̃ q̃ acceptū sit ei oī tpe. Sic uirtutū cōsummacio vno
 nē illā tā felicē tā desiderabile cōsummabit. ut sit nob̃
 cū deo vna uolūtate. et q̃cūq; ei placet placeat sū et
 nobis. atq; hoc nob̃ erit ut de angel̃ sup̃dem ē oī
 pfecta iocūditas. **O**ram̃ autē ut adueriat regnū dñi.
 quo vix plena nob̃ sit de regñ p̃tate securitas. **O** au
 te petim̃ ut sc̃ificet̃^{no} eius. oī sup̃ nos i eius nomī
 p̃gr̃ cōcupiscim̃. **U**bi mirū nobis i nob̃ et felix sc̃i
 tas et secura felicitas. i eū qui sup̃ nos ē tota uelocitē
 cia iā spiritū impiem̃. **S**ac̃ificetur nomē tuū. **N**omē eius
 gl̃a eius. **E**t illa q̃ nō sancta. **S**icut tū dicit̃ sc̃i gl̃a
 cū i sc̃itate gl̃ificat̃ a nob̃. sicut et uolūtate q̃ eterna
 ē i nob̃ si postulamus. **I** q̃ p̃mū si petim̃ q̃ maxmū
 ē. ut nobis gl̃e eius more sc̃at sc̃itas illibata. **E**tm̃ q̃
 et nos spectat optam̃ regñ p̃tate p̃pter securitatē.
 et uolūtatis ei⁹ i nobis p̃fione p̃ iocūditatē. **E**t q̃ nō
 illa p̃fione gaudentes nō sine magno labore diuini
 possum̃ obēpare uolūtati. op̃ ē pane condiano. **S**ep̃
 quoz abēntes ab ea et deliquētes. h̃ ē delinquētes aī.
 necno pio indulgēcia supplicam̃ dicētes. **O**mñi
 nob̃ dēbita nra et. **A**t ne forte i eādē recidam̃ p̃
 acceptā ueniā p̃tōrū orand̃ a nob̃ idēmp̃ ē ne idē
 cat nos i tēptacōnē. s̃ mag̃ educat nos et liberet

a malo. **h̃c sermo i q̃dragesima de ieiunio**
Rogo uos dilassi tota deuocōne suscipite qua
 dragesimale ieiunū. q̃ nō sola abstīnēcia
 comedat. s̃ multo mag̃ faciū. **N**ā si deuote usq; mō
 ieiunauim̃. utiq; sc̃o hoc tpe ieiunādū nobis est

mltro deuocius. Si quid em addu^r ad solitu abstinerie
 modu: nuq^o no ualde idignu e ut nob onerosu sit: qd^o
 etia portat vniuersa nobistru. **N**actenq usq^o ad no
 na ieiunamus soli: nuc usq^o ad uesperam ieiunabunt
 nobistru piter vniuersi. **R**eges et principes clerici cu p^olo:
 nobiles et ignobiles: siml i vnu diues et paup. **H**ec
 idcirco ^{dicim} frs: ne q^o forte turbet^r a pusillanimitate sps:
 et ieiuniu pns mmoi deuocoe suscipiat. Idu se for
 tasse memineit: prius q^o ieiunij podus satis difficile
 tollerasse. **N**or ei qn p^o laborat aduersariu n^o ut holo
 caustu nrm deuocois piquedie uacuet: ut et ming ac
 ceptu sit deo: 2 cōstia nra i spitali gaudio ming exhi
 lare: scq^o de pusillanimitate tolerancie etia cōstie pusillanitas
 generetur. **C**ing astucias no ignorantes: to obsecro adu^rsq^o
 cu sollicitudie uigilem^o. **E**t q^o hilare datore diligite deus. **E**
 et ipa q^o cōstia nra a^ophiori erm fiducia subleuat: ut
 deuociora sint nra ieiunia: sollicitate nob^o totius ecclie p
 ponam^o exempla. **E**z q^o de hys loqr q^o habem^o i hac
 ieiunioru obsecratione confortes: q^o no mo excellenciores
 ita habeam^o duces vmo et sectatores. **Q**uanta deuocoe
 suspicdu nob^o e qd^o a sto moyse t^o hereditario iure t^o
 datur: cu spali p^o ceteris pphetis p^orogatiua facie ad facie
 dñs loq^obatur. q^oto seruire e amplectedi. qd^o helias ille
 comedat igneo curru mptq^o i celu. **E**cce om^o q^o mlti
 milia a dieb^o ill^o gnalis condico mortis inasit. helias
 cu usq^o ad huc cōseruare dño mang eius euasit. **I**am
 uo si comedat ieiuniu pns moyses 2 helias: q^oms
 magni tñ cōserui nri: q^otu comedat illud ihs xps
 dñs n^o q^o et ipe totide ieiunauit. **Q**ual ille e no di
 ca mo^ochus xpian^o: q^o ming deuote ieiuniu suscip^o
 qd^o ei m^odidit ipe xps. **D**emq^o tato deuocia e nobis
 dilissim xpi ieiunatis exēplu: q^oto itiq^o e p^o nos cu
 ieiunasse: no ppter seipm. **I**eiunem^o q^o km et deuote

reuerentius

sto h^o quadragesime tpe. ut sane ut nouimus q^udragesimam
miam no solos xl^o dies habere. Continuada em nobis e qua
drage^{ma} cunctis dieb^{us} misere huius uite. du p auriu q^u
cie q^u i quatuor euange^l comedat. ncc e decalogu leg^{is}
imple. Errat plane qui paucissios dies istos ad pnam
suffice credut. cu totu uite huius tps constet ad nichil ali
ud constitutu. Querite dnm aut ppheta. no solu xl^o dieb^{us}
s^{ed} du iueniri pt. inuocate eu du ppe e. Neq em tut erit
inocadi tempo qm nemi pmo erit deus. s^{ed} alio quide
pns. alio uo mmis ualde r^emoto. Interi sane exco q^u p
mo dicitur manifestu e q^u nodu habetur. et tñ iueniri hñ
facile pt. Os tibi uidetur pmo fuisse ei qui madit i lae
nes. Vtq^{ue} q^u fecit cu eo miam. Ergo q^u toto hoc tpe mñ
p^{ro}ormo. q^urite dnm du iueniri pt. inuocate eu du ppe
e. Veruptn pnti xl^o maioi nob e feruore q^urendus. q^u
no solu ps. s^{ed} 2 sacm e totiq tps huius. Pterea si forte
dieb^{us} ceteris studia nra aliq^utenq^{ue} itepuerut. Dignu e ut
nuc i feruore sp^{irit}u recalescat. O si gula sola peccauit.
sola quoq^{ue} ieiun^{us} et sufficit. Si uo peccauerut media ca
tea. tut no ieiunet et ipa. Ieiunet ergo oculu qui depre
daco e aiam. ieiun^{us} auris. ieiunet lingua. ieiun^{us} man^{us}.
ieiun^{us} et aia ipa. Ieiun^{us} oculu a cunq^{ue} aspab^{us} et ei p
culacia. ut bn humiliatq^{ue} coherceat i pma. q^u male libe
uagabat^{ur} i culpa. Ieiun^{us} auris nequit^{ur} p^{ro}urres o^{mn}is subu
lis et rumoribus. 2 q^ucuq^{ue} ociosa sut. et ad salute mmi
p^{ro}meia. Ieiun^{us} lingua a detractione i m^umuraco^{ne} ab iu
lib^{us} uanis atq^{ue} sturilib^{us} uerbis. itendu q^u ob g^{ra}uatem
silency. et ab ipis q^u uideri poterat nctia. Ieiun^{us} man^{us}
ab ociosis sigms. et ab opib^{us} oib^{us} q^u no sut ipeita. Et
multo magis aia ipa ieiun^{us} a uicijs. 2 p^{ro}p^{ri}a uoluntate sua
Eten si ieiunio hoc cetera ad dno reprobant. sicut sc^{ri}ptu
e. Quia i dieb^{us} ieiunoru u^{ost}ru uoluntates ure inuenit^{ur}.
In q^udragesima de eo q^u sc^{ri}ptu sit facite ieiuniu

Ouia ieiunij q̄dragesimalis t̄ps̄ adducit qd̄ cō deuocōe
 suscipe moneo caritate uiam. dignū reor aliq̄re
 na exponē. q̄ fitū et q̄admodū oporteat ieiunari
 q̄mū quide fr̄es pro eo q̄ ab ip̄is q̄ licitis abstineant. ea
 nob̄ q̄ prius q̄misim⁹ illicita cōdonantur. Quid uō ē cōdo
 nari cōmissa. nisi ieiunio breui ieiunia redimū sempiterna.
 Cōfessā q̄ meruim⁹ ubi null⁹ vni⁹ ab⁹ ē. cōsolacō nulla
 imm⁹ nulla. ubi gutta aq̄ diues postulat. ⁊ accipe nō me
 tur. Bonū ē ergo et salutare ieiunū quo redimūtur et̄na
 supplicia. dū remittūtur hoc mō p̄c̄a. Nō solū autē aboli
 tio ē p̄c̄arū s̄ et̄n̄ p̄c̄o uiciorū. nō solū optat⁹ ueniam. s̄
 meret⁹ gr̄am. nō solū delet p̄c̄a p̄c̄a q̄ cōmisim⁹. s̄ et
 repellit futurū q̄ cōmiste poterim⁹. Dicā unū ad huc qd̄
 facile capiatis. sēpi⁹ in fallor exp̄a. Ieiunū orōm et deu
 cōne et fiduciā donat. Et uide q̄admodū sibi iuue ⁊ iei
 unū et orō sociant. sicut scriptū ē. frater adiuuas fr̄em.
 ambo consolabūtur. Orō uirtutē ipetrat ieiunadi. et iei
 unū gr̄am p̄met orandi. Ieiunū orōne roborat. orō sc̄ifi
 cat ieiunū. ⁊ dñō r̄p̄ntat. Quid em̄ nobis ieiunū prodeit.
 si ieiunetur i terra qd̄ absit. Subleuet⁹ ḡ ieiunū p̄c̄a q̄
 d̄ orōis. Verū huc ne forte m̄m⁹ sufficiat. alterū q̄ n̄c̄
 ē sociari. Orō iusti aut scriptura. penetrauit celos. Sicut ḡ i
 ieiunio uō ut facile celos penetret. ale duc. orōis sc̄ilz
 atq̄ iusticie. Iusticia uō q̄ ē nisi q̄ vni⁹q̄ reddat qd̄
 suū ē. Noli ḡ q̄ solū atred̄ dñi. debitor es etiā p̄lat̄
 et fr̄ib⁹ tuis. nec vult deus ut p̄impēdas q̄s ip̄e quoz
 m̄me p̄impēdit. Neq̄ em̄ s̄i causa aut apl̄s p̄uide
 tes bona nō em̄ corā deo. s̄ etiā corā hoib⁹. Dicebas
 fortasse. sufficiat m̄ si t̄m deus approbat quod ago. Que n̄
 d̄ hūano aur̄a iudicio. S̄ cert⁹ sis q̄ ei m̄me placet
 q̄p̄ cū scandalo filiorū eius ⁊ cont̄ uolūtatē ip̄iq̄ fecis.
 cū dēd̄re te t̄p̄ eius oportebat incano. Sc̄ificate iquit
 ieiunū. uocate cetū. Quid ē cetū uocare. Vni⁹q̄m

Em.

seruare dilige pacē. fr̄mitatē amāc. **S**up̄bus ille p̄phi
stus ieiunū habuit. ieiunū s̄ificauit. q̄m̄m̄ et
ieiunauit bis i sabbō. et gr̄s egit deo. **S**z nō uocauit
dicēs. **N**ō sū sicut ceteri hoīm. ideoq; ala vna m̄cē
ieiunū eius. nō puenit i celū. **V**os q̄ km̄ lauare
manū ur̄s i sanguīe p̄ccōris. et oīno solliciti estote
ut alas duas habeat ieiunū ur̄m. s̄anoma s̄m̄ et
pacē. sine qua nemo uidebit deū. **S**ificare ieiunū.
ut pura itencō. et deuota orō illud dīne offerat ma
iestati. **V**ocate cetū ut cōgruat v̄mtati. laudate do
minū i t̄p̄ano et choro. ut cōcor̄ sit mortificatio
cr̄m̄s. **P**orro q̄ et de ieiunio et de iusticia aliq̄ d̄rma.
dignū ē ut de orōne pauca loq̄mur. **H**ec enī q̄to effica
cior ē si fiat ut debet. tāto callidius īpediri ab aduer
sario īpediri solet. **I**nterdū enī q̄nter īpediunt orō
a pusillāimite sp̄s. et t̄iore īmoderato. **H**oc autē tūc
fici solet. cū sic cogitat hō p̄p̄riā idiḡnitatē. ut nō
cōuertat oculos ad dīnā benignitatē. **A**bissus ei ab
sū iuocat. abyssus hūnosa. abyssu tenebrosa. abyssus
m̄e abyssū miserie. **P**rofundū nāq; ē cor hoīs et īperstru
tabile. **S**z si maḡ est īiquitas mea. multo maior ē
pietas tua. **I**deoq; cū ad mem̄ipm̄ turbata fuit aīa
mea. memor sū m̄ltitudinis m̄e tue. et res̄piro i eū. et
cū ītriero i potēcias tuas. nolo memorare iusticie
tue solius. **V**erūpt̄n sicut p̄iculū ē si fuit orō m̄m̄
timida. sic i cōtraria p̄te nō m̄g oīno et maḡ p̄iculū
ē. si forte fuit temeraria. **D**e h̄ys qui sic orāt audi q̄
loquat̄ ad p̄phetā dñs. **C**lama ne cesses. q̄ tuba enīsta
uocē tuā. **C**ū tuba inquit. q̄ i spū uehementi īrepan
di sūt temerarij. q̄e etem̄ q̄rūt. q̄ seip̄os nodū iuenerūt
Nec hoc dico ut p̄ccōrib; aufem̄ fiduciā orandi. s; no
lo eos orare t̄p̄ genit̄ que p̄cc̄m̄ fecit nō iusticiā. **O**ret
p̄ro indulgēcia p̄ccōrū suorū i aīo cōtruo et spū hū

hians. quomodo publicanus ille Deus iniquissimus esto
in patre. Temeritate enim dico quoniam is in cuius constantia perit
adhuc a uicini aliquid regnat. abulat in magnis et in minima
bilibus super se. inique sollicitus pro periculo anime sue. Tenuis pericu-
lus est si sit ovis tepida. et non ex inuua afflictione procedens
Tunda quidem ovis celum non penetrat. quia restringit animi ti-
mor immoderatus. ut ovis non dicat non ascende. sed non prode quod
Tepida uero in ascensu in ascensu languescit et deficiat. eo quod non
habeat uigorem. Nam temeraria ascendit. sed resistit resistit
enim ei. nec tamen non optinuit gratiam. sed meretur offensam. Que
uero fidelis et humilis et humi seruus ovis fuit. sine dubio celum
penetrabit. unde etiam est. quod uacua redire non possit.

Quarta qua pro uobis *It de triplici modo orationis*
sollicitus sum fratres mei cogit ut loquar uobis. et
urgere ea multo sepius loquar. nisi tanta multis oc-
cupationibus impediret. Nec mirum si sollicitus sum pro uobis. cum
ueniam in memetipso materiam multam et occasionem sollicitudinis.
Quia enim propria miseria et multimoda attendo pericula.
Sicut dubium quoniam ad mentem conturbetur anima mea. Nec
minus in sollicitudo est pro singulis quibusque. Si tamen uos
diligam tamen mentem. Nouit ipse qui scrutatur corda. quia ens
in corde meo proprie sollicitudinem. prodeat sollicitudo uestra.
Nec mirum si multa in est sollicitudo et timor magnus contur-
bat me super omnibus uobis. quod uideo in tanta miseria et in tantis
casibus esse periculum. Ipsi enim ut manifestum est gestamus gla-
riam nostram. nobiscum ubique periculum circumserrimus inimicum.
Cum hac loquor de patre nata in patre nutrita. corrupta
in multis ipsa origine. sed multo amplius pericula consuetu-
dine uiciata. Hinc est quod acriter aduersus spiritum concupiscentie
et carnem quod assidue nimmurat et impatiens est discipline.
quod illam suggerit quod nec rationem obtemperat. nec inhibet
ullo timore. Hinc accedit. hanc adiunat. hanc utitur
ad impugnandos nos callidissimus serpens. cum nullum ali-

desideriū nullū studiū nullū negociū: n̄ effude sanguis
auarū **H**ic ē q̄ uigilat machinat malū q̄ desideria om̄s
istigat: q̄ concupiscit ignē n̄llē q̄dāmo uenenatis suggesti
ombz sufflat: illicitos motz īflamat p̄cc̄i occōnes pa
rat: ī mille nocēdi artibz corda hoīm tēptat nō cessat
Hic ē q̄ manū m̄is p̄prio cingulo alligat: et ut dicitur datus
lo mō nos cedit: ut curō q̄ data ē nobis ī adiutorū: in
curā nob' ī laqueū fiat **S**ed quid prodest iduasse picu
la: si n̄llā cōsolatō n̄llā adhibeam' remedia: **E**nde quidē
piculū ē et ḡius lucta aduers' domēsticū hostē: marē
cū nos aduenire sinz īlle ciuis: ille suā īhabitz regione
nos erules sinz ī pegm̄ **M**agnū q̄ d̄fermē aduers' d̄
m̄bolice fraudis astucias tā crebros ymo ḡrimos h̄c
cōflictz: quē nec uidē quidē possūm' et quē minis af
futu fecerit tā nā subtil': q̄ longū eraticō malicie
hūz **V**erūptē ī nob' ē si vici uolum' et nō m̄m̄ h̄
certamē deicietur iūctz **S**ub te ē o hō appetit' tuz
z tu dñaris illig **P**er īmicz sustitue tēptatōis motū: s̄
ī te ē si uolūis dare ul' negare cōsensū **I**n tua faculta
te ē si uolūis īmicū tuū facē seruū tuū: ut oīa tibi co
pentur ī bonū **E**cce ei īflamat īmicz desiderū abi
uacitatis a' īpacie cogitacōnes igerit: a' exuat libidō
motū: cū solūmō ne cōsensens: et quocūq' restitū s̄:
toties cōnabēis **V**erūptē negare nō possū fr̄s molestū
sūt h̄c z piculosa: s̄ ē z ī p̄o certamē si uirile resisti
m'z: pia q̄dā t̄nquillitas de cōstia bona **C**redo etiā
si cogitacōnes istas q̄ cūo ī nob' adiut' nō patm̄
remorari s̄ ī spū uehēmēti aīnz adu's illas erua
tur: qm̄ īmicz cōfusz abcedet n̄ tā libent' illicorū
cecur **S**ed qui sumz nos a' q̄ ē n̄a fortitudo: ut tā
m̄lis tēptatōibz resistē ualeam' **N**oc erat certe
qd' q̄rebat deq' hoc erat ad qd' nos p̄dūre satigebat
ut uidentes deffm̄ m̄m̄ z q̄ nō ē nob' auxiliū aliud.

ad eum misit. **N**on recorda tota humilitate etiam quod ista rogo
 vos fratres ut quod semper ad manum habeatis tutissimum orationis
 refugium: de qua etiam paulo ante memini me in fine sermonis
 esse locutum. Verumptamen ostendit de oratione loquor uerba quodam huma-
 ne cogitationis audire in uideri in corde uostro: quod et ab aliis
 fratribus audiui: et nonnumquam exptus sum ut in meminerim. **Q**uid
 autem quod nonnumquam ab oratione cessamus: uix unquam exprimi uidetur
 aliis nostrum quod sit orationis sue fructus. Sicut ad orationem accedi-
 mus sic et redire uidemur: nec nobis inrunderit uerbum nemo quod
 donat: sed laborasse uidemur in casu. **E**t quid dicit et euange-
 lio dominus: Nolite iudicare secundum faciem: sed iustum iudicium
 iudicate. Quid est autem iustum iudicium nisi iudicium fidei: quoniam
 iusti ex fide uiuunt. Ergo iudicium fidei seque et non exprimi
 uult: quoniam fides quidem uerax est: sed et exprime tu fallax. **Q**uare
 ergo ueritas fidei: non quod promittit: filius dei. **Q**uidamque orationem
 res petitis: credite quod accipietis: et fiet uobis. **N**emo nostrum. **C. V.**
 impedit orationem suam fratres: dico ei uobis: quod ipse ad quem
 oramus non impedit eam. Postquam egressa sunt ab ore nostro ipse
 scribit eam uobis in libro suo: et unum indubitanter et duobus. **S**pe-
 re possumus: quoniam autem dabit quod petimus: aut quod nouit esse uolens.
Nos enim quod oramus sicut oportet nescimus: sed misereatur ille super
 ignorantiam nostram: et orationem benignae suscipies: quod nobis a domino non
 est utile: aut non tam cito dari necesse est: minime tribuit: oratio tuum
 fructus non erit: ita sane si fecerimus quod monemur in psalmo: id est
 desiderium in domino dicit ei sanctus dauid. **D**elicare in domino: et ipse da-
 bit tibi petitiones cordis tui. **E**t quid oportet quod tam absolute
 mones delcare in domino: ac si ad manum nobis sit huiusmodi delca-
 re: **D**elatione autem solum quietis et ceterorum quod in terminis sunt no-
 numquam: deus autem quam delationem habet ut in eo delcarem. **S**in-
 tes mei scilicet hoc dicit prout: uos non potestis. **Q**uod est uerum
 et quod non sepe exptus sit quod sit bone delatione: et quod non gusta-
 uit saporem castitatis: humilitatis: caritatis. **N**on est hoc de
 laudo ubi neque potius aut filis cuiuslibet rei: delcandis tamen est

et maior obis hys illis **D**umna ei e 2 ff no cimalis de
ludao: 2 cu i hys delam: plane delam de i dno **E**sfor
te causant mlti q affm huc delcabile 2 dulciore sup
mel et fauu rariq expiant: mmmz qz teptacoibz itm ex
cent: mltio qz uiribz agut si uirtutes ipas no qz delcaco
qua expiant: s pro uirtutibz ipis 2 pro solo beneplac
to dei tota itentone 2 si no tota afflictione sectant **N**ec du
bui qn optime qpleat q huiusmodi e qph e amonone
q dicit: delcare in dno: qm no de affm loquitur: s de
exicio **A**ffis em ille e btitudinis: exercit uo uirtut
Delcare iquit i dno **A**d hoc tende ad hoc conde ut i dno
delceris: et ipe dabit tibi peticones cordis tui **E**t consi
dera q peticones cordis direrit: qz qpleat iudiciu ronis
Nec habes unde causeris: s vn mag toto ul affm i qua
ru acione uerferis **Q**uande tanta sup te cum e deo tuo ut
qres ignotis qris qd tibi iucile e no te audiat sup hoc
s muret illud utiori dono **E**t et pr carnal puulo qz
ti pane libent porrigit: qrenti culicellu que no nam
putat no consentit: s mag ipe pane ei que dedit
frigit ul ab aliq mltitudo frigi pcepit: ut nihil illo ha
beat pculi ml laboris **Q**uoniam peticones cordis i tribz q
do constae: nec uideo quid pter illa elis quisqz debeat pe
tulare **D**uo quide huiusmodi sunt: id e bona corporis 2 bona
aie **T**ertiu uo est: btitudo uite eterne **N**ec miris q bona
corporis a deo dirim ee qrenda: qm eius sut corporalia cu
sicut 2 spiritalia bona **A**b eo q est petendu 2 spandendu
fig: vn i eius seruicio possumq sustentari **C**onruptio
mentatibz aie omniu nob e 2 frequentia 2 seruicia: id e
q optinenda grā dei aie q uirtutibz **E**t et p uita eterna
to puerit 2 toto nobis onadu e desiderio: ubi mmmz car
pis 2 aie ple et pscā e btitudo **I**n hys tribz ut cordis
peticones sint: tria nob st obseruanda **N**a 2 i pma qd
supfluitas: i scda ipuritas: 2 elaco mendi subrepe

solz i tertia. Nonnāq̄ em̄ t̄palia q̄r̄i solent ad uoluptate.
 uirtutes ad ostentacōne. Et ecia uita eterna fortassis
 aliq̄ nō i humilitate q̄rūt. s̄ t̄p̄ i fiducia suoru meritor
 Nec hoc dico qui accep̄ grā fiduciā donet orandi. s̄ nō oꝝ
 ut i ea q̄stuat̄ fiducia i petēdi. Hoc solū cōferūt her
 prima dona. ut ab ea mīa q̄ tribuit her. spemur ecia a
 pliora. Et q̄ oꝝ q̄ pro t̄paliq̄ ē. t̄r̄ solas nōcites re
 stricta. sit oꝝ q̄p uirtutibz aīe ē ab oī ipuritate aliē
 et t̄r̄ solū b̄nplacitū dei iūenta. sūt ea q̄ sit p̄uirta et̄na
 i oī humilitate p̄sumēs ut dignū ē de sola m̄sericōne

O diuina *ymnas q̄drage de pēgrino et mortuo*
Descēdūq̄ uos t̄p̄ aduenas et crucifixo
 e pēgrinos. abstine uos a c̄r̄nialibz desideris

felices qui se p̄nti s̄lō neq̄ aduenas e pēgrinos exhibet.
 imaculatos se custodiētes ab eo. Neq̄ em̄ habemq̄ h̄manē **CVI**
 tēp̄ s̄ futurū i q̄rimq̄. Abstineamq̄ uos a c̄r̄nialibz desi
 deris q̄ m̄ltat̄ aduersq̄ aīam. t̄p̄ aduene e pēgrin q̄
 nō siquidē ma r̄p̄a iēdit nō declinat ad dextrā neq̄ ad
 sinistrā. et si forte iungātes uidet nō attēdit. si nubētes
 aut choros ducētes aut aliud q̄dlibz faciētes nichilominq̄
 trāsit q̄ pēgrinq̄ ē. e nō p̄m̄z ad eū de t̄libz. ad priāz
 suspirat ad priām tendit. victū et uestitū habens nō
 sult alijs onerari. Beatq̄ plane q̄ suū sic agnoscat sic de
 plorat iolatū. dicēs d̄nō. Cū aduena ego sū apud te
 e pēgrinq̄. sicut om̄s p̄rēs mei. Magis hoc quidē. sed
 fortassis quidq̄ aliq̄s alior ē. Nā pēgrinq̄ e si nō admiscē
 rimq̄. aliq̄n forte delat̄ur uidē q̄ fuit. a audie ab alijs.
 a ipe narrat q̄ uiderit. Is e hūgmoī et si nō p̄mitq̄ r̄ma
 nē ul deīmet. t̄n et r̄tardatur. dū minq̄ memoz p̄rē m̄ior
 accelerat desiderio. Nā e tātope p̄t i h̄ys delat̄i ut iā nō
 solū remoretur e minq̄ cito ueniat. s̄ e r̄manēs ex toto
 nō tardē quidē ueniat. Q̄s igitur ē maḡ aliēq̄ ab actibz
 s̄lū. q̄ pēgrinq̄. Profrō quibz dicit apostulq̄ oꝝortū

enī estis. et uita uīa abscōdita ē cū xpō ih̄s i deo. **P**egnam
mūnū p̄t facile occōne uatū plusq̄ oporteat et dōtneri
q̄rendo. et p̄gūari portādo ayortuq̄ si desit ip̄a sepulchra.
nō sēntit. **S**ic utupantes sicut laudantes. sic adulātes au
dit ut det̄hentes. p̄mo uō nec audit q̄ mortuū ē. **O**mo se
h̄r mors q̄ sic imaculatū seruat. p̄mo p̄emū aliēnū sūt
ab hoc sēlo. **E**t nūc ē ut q̄ nō uiuit in se. uiuat xps i illo. **H**
ē qd̄ dicit apl̄s. **U**uo autē iā nō ego. uiuit uō i me xps. **A**l̄s dī
cēt. **A**d alia quidē oīa mortuū sū. nō sēntio nō attendo nō cu
ro. si qua uō sūt xpi. **H**ec me uiuū mēuunt et pati. **N**ā si non
aliud possū saltē cōsēntio. plāter qd̄ ad eius honorē fieri
uideo. **D**isplicet q̄ aliter fuit. **M**agna oīo gradus ē iste. ac
fortasse poterit aliq̄ ad huc sup̄q̄ mēm. **I**n q̄ igit̄ querem̄.
In quo q̄ putas n̄ i eo de quo nūc loq̄bam̄. q̄ rapt̄ ē usq̄
ad tertiū celū. **Q**uē em̄ prohibz tertiū celū dūc̄. si quē gradū
sup̄ istos poteris mēmre. **A**udi ḡ ip̄m de tāta altitudinē
in se gloriante. **S**ed dicem̄. **A**nch̄ autē absq̄ gl̄ari nisi i cruce dñi
mī ih̄u xpi. p̄ quē nī mūdus crucifiḡ ē et ego mūdo. **N**ostu
iq̄ mortuū mūdo f̄et crucifirū. qd̄ ē ignominiosū genome
tis. ego illi p̄ter et ip̄e mī. **O**īa que mūdus amat crux mī.
delitatio c̄m̄s honores diuicie vane hōm̄ laudes. **Q**ue uō mū
dus r̄putat cruce ill̄ affirū sū illis adheret i illa toto ap̄lecto
affrū. **A**n nō maior ē iste. sed et p̄mo gradū. **P**egnam si p̄rādū
ē et nō obliuiscitur sue p̄grinatōis. h̄c cū labore p̄r̄sūt
et nō magnop̄e secularibz ipl̄catur. mortuū eq̄ blandaliū
sēl̄ sicut aspa sēmt. **Q**uō rapt̄ ē usq̄ ad tertiū celū crux
illi ē om̄e cui mūdus iheret. et h̄is adheret q̄ mūdo crux esse ui
dent. **C**ōius i h̄is ūbis apl̄. illud q̄ nō incōgrue p̄t nēll̄
crucifirū ei mūdū r̄p̄cōne. ip̄m uō mūdū crucifirū cōp̄
sione. **C**rucifirū em̄ uidebat mūdū obligatōibz uiciorū. et ip̄e au
asigebat ei p̄ cōpassione affrū. **P**ensam̄ singulū i quo gradu
quisq̄ sit positus. et studeam̄ p̄ficē de die i diem. qm̄ de uir
tute i uirtute uidebitur deus deorū in s̄hon. **M**arie uō i hoc s̄lo

tpe i oi obsequio pietate conuersari studeamus. ubi et certis breuis die
 rum nobis positus ē. nec desperet humana fragilitas. **N**ā sicut dicitur nobis.
 oī tpe solliciti estote oīno ad custodiendā puritatē conuersationis nr̄e.
 q̄s nō desperet. **N**ūc autē monem̄ breui dierū nr̄o oīs aliorū
 tpm negligēcias emendare. ut ul sic gustemus dulcedinē p̄fē
 puritatis. et oī amiceps tpe i conuersatione nr̄a sūt huiusmodi
 gestine uestigia clara resplendant. **C**onem̄ igit̄ fr̄es sc̄m̄s tps
 iō deuotione suscipe. et nūc magis arma spūalia i pare. **N**ūc
 cū gnālī quodā totius orbis exercitu cori immen̄ saluator con
 greditur. bti q̄ sub tali duce strenue militatur. **T**oto siquidē
 āno domestica regis familia militat. et assidua ē i bellorū p̄mit
 tu. sēl autē et certo tpe om̄isū ip̄iū gnālī congregatur exercitu
 salutes uos q̄ domestici meruistis ēē. quibz dicit apostolus. **I**am
 nō estis hospites et aduene. s̄ ciues sc̄orū et domestici dei.
Qui s̄ sc̄i s̄ qui toto āno pugnare ceperunt. q̄i et ip̄i rudes et
 uicē prius spūalia arma arripuit. **U**tq̄ solito amplius
 p̄bete opus est m̄s̄tē pugnare. ut maḡ quedā uictoria regi
 nr̄o ad gloriā. nob̄ p̄ueniat ad salutē. **I**n natali s̄c̄i b̄ddi &
 eo q̄d **S**icut ē. **E**t cū tāquā lignū q̄d plātū ē ferus
Omnemētibz uobis i b̄nā **d**ecursus aquarū
 ad audiendū uerbū salutis magnū m̄ timor fr̄es
 mei. ne q̄s forte m̄m̄s digne illud r̄cipiat. et nō
 sicut r̄cipiendū ē uerbū dei. **S**ic em̄ terrā q̄ sepius fructificā
 i r̄cipit ombre. si fr̄m nō fecerit i probā esse. et primā
 maledictō. **A**t ego utiq̄ si possem b̄ndictōnes uob̄ dare malle.
 et nō maledictōnes. **I**mo uō ip̄am b̄ndictōnē celestis patris ur̄i
 nō mea. quā cū ip̄o quidē dignatē accipitis p̄os meū. opto
 uob̄ b̄ndictōnē manē semp̄. nec i maledictōnē posse m̄iri. **C**ele
 bramus hodie m̄gr̄i m̄i glorioſi natale. benedicti natale. pro
 uobis et de eo solēmpnis sermo debetur. **C**uius dilectissimū
 nomē cū oī nobis iocunditate amplectendū ē et honorandū
 dū q̄m ip̄e dur̄ nr̄. ip̄e m̄gr̄ et legis nr̄ ē. **D**ilectōr quidē
 et ego i ip̄ius memoria. licet nō sine mea fateor cōfusioē

Cvii

fore

mag

No magis sine meo rubore. **B**ti huius patris nomen audeam memo-
rari. **E**st enim in de ipsius imitatione uobiscum scilicet abrenuntiatio
et monastica professio discipline. **S**ingulariter sine uobis cum eo
principio nomen abbatis abbas fuit et ego. **O** abbas et abbas
O nomen unum. **S**ed in altero sola magni nominis umbra. **A**ymste-
rui unum. **S**ed huius me quod difficile miteri. quanto ministerio ipsa dis-
simul. **Q**uem si tam longe fuo a te bene benedicere in futuro. quod a tunc
uestigis scitatis longe repior esse in presentia. **S**ed non in apud uos
ponere nate est. **E**cce quod scientibus me loquor. tamen peto ut pundo
re huius et huius timore meum fraterna compassione leuetis. **Q**ui
cum omnino dispensatio in credita est. et si non habeo apud me
quod uobis apponam. quia a beato benedicto tres panes quibusque
pastam. **F**estinat uos scitatis eius. iusticia eius. pietas eo-
rum. **A**colite dilectissimi quod non omnes qui in processione sua illius
timore prostrauerunt. **I**n illa enim processione qua amicum
domino in proximo sumus celebratur. quando uicenti ad passio-
nem et sedenti super asellum populi occurrunt. non omnes uestimen-
ta sua prosternebant in uia. **S**ed cedebat aqua nimis de
arboribus. **N**on erat hoc magnus. quod gratias acceptant gra-
tis dabat. **C**orruptum ne ipsi quidem perire occisi fuerunt. **S**ed
ne a processione leguntur expulsi. **F**ides mei prius christi unum
tamen quod cum propheta dicitur potestis. ut unum cum fratribus suis apud te
et ego semper tecum. uos quibus infidet christus quoniam anima iusti
sedes est sapientie. et apostoli predicant christum dei uirtute et dei sapi-
entia. si uestes non habeo quod pedibus uestris prosterna. **R**ep-
tabo uel ramos cedere de arboribus. ut tante processionis pa-
ra aliquid non desit ministerium mei. **A**rbor est beatus benedictus. arbor
quondam atque fructifera. tamen lignum quod plantatum est secus de-
sus agrum. **U**bis decursus agrum. **P**rofito in uallibus. quod
medium modum pertinsebut aque. **Q**ui enim non uidet etiam
hos torquentes modum ardua declinare. et media ad huius
tatem semper ducit uallis. **S**ic profecto sic deus superbis resistit.
huiusmodi autem dat gratiam. **S**ecurum huius fuge pede quatuor

ceumetū xpi. sup hūc ramū tm̄ int̄re. semitā uallis
nec̄der. **M**mirū ī monte sede sibi ostiuit. at̄quq̄ serpens
mordeo ungulas equi. ut aīdar ostensor eius retio q̄st̄a
uallē maḡ elige ad ambuladū. uallē elige ad plantadū
Nec̄ em̄ ul̄ ī ferendis arboribz motā solēmq̄ eligere. q̄
frequēter arida sūt 2 petrosa **I**n uallibz p̄mguēdo ē ubi
proficiūt plantē. ubi plena spica. ubi cētesimq̄ oritur fr̄s.
iuxta hoc **E**t ualles habūdabūt frumēto **A**udis q̄ ubiq̄
uallē laudat. ubiq̄ hūilitas p̄dicatur **I**bi plantare ubi
decurfus aq̄rū q̄ ibi copia gr̄e spiritalis. et aq̄ que sup
celes sūt laudet nomē dñi. idēst celestes b̄ndicōnes fr̄iūt
ut laudet **S**temq̄ ī hac km̄ et plātati stemq̄ ut nō aref
camq̄ nō moueam̄ quocūq̄ flatu. sicut scriptū ē **S**iss̄
h̄ntis p̄t̄re sup te inruerit. locū tuū ne defēas **N**ulla ei
nob̄ tēptatō p̄ualebit. si nō ī magnis et mirabilibz sup
uos ambuletis. s̄ p̄maneatis firmis radicibz ī hūilitate
radicati atq̄ fudati **S**ic plātatiq̄ secq̄ decursq̄ aquarū
s̄s iste q̄fessor dñi. fr̄m suū dedit ī tpe suo **S**ūt em̄
q̄ fr̄m nō faciūt. sūt qui fr̄m fr̄iūt s̄ nō suū. sūt q̄
fr̄iūt suū s̄ nō ī tpe suo **S**ūt iq̄ arbores īfructuosē ut
querq̄ 2 ulm̄ et siluestres arbores aliē. s̄ hūigmoī nō
plantat ī orto suo. q̄ nō fr̄iūt fructū. et si que faciūt.
nō hūano usū aptq̄ ē sed porcino **T**ales sūt filij hūi
suli. agētes ī q̄messacōibz et ebrietatibz ī cubilibz et
ī pudicijs **H**ec nāq̄ porcōr cibz sūt eorū quos uidēus
uery prohibet q̄medē. quibz xp̄ianq̄ nō debz adherere
Sicut em̄ caro porcina cū cōmeditur mē adheret cū
ut iā sit vna caro. sic tr̄sgressor p̄cepti dñi sp̄ntos
sibi sp̄s sociat. 2 adhēdo eis vñq̄ cū eis efficitur demon
Nā et idēto ī sacrificijs prohibet̄ ual̄ illud offerri. q̄ sp̄r
us spiritus mūdus q̄ designz. qui r̄icta oī mūdicia
sibi sibi ī sp̄nticis cōplacētes uiciorū et c̄mmū. sp̄
ceno delantur īuolū **O**nde et ī euangelio legio illa

E vñ

(quā descendit)

maledicta dū erit^r ab hoīe^r tūq^r sibi sibi aual^r porcos postulat^r
nec negant^r. **H**is frēm fecit arbores īfructuos^r. ad qm̄ radi
ces securis posita iā uidetur. **A**rbores autē q^r frēm fecit s^r
nō suū p^rocure sūt^r. cū sōmōe cyrenco a uic^r potentes nō
suā q^r religiosa itēcone carētes angariātur. 2 q^r nō a
māt amore glē sūt^r q^rpellūt^r. **N**ā ī eo q^r dicit^r tpe suo
anguit^r quidā an^r temp^r frāficāre uolentes. **N**ōne em̄ 2
arboibz nris citius q^r oporteat pullulātibz. tūmēq^r oīo
floribz ītēpestiuis. **E**cce sūt alij quorū frēs q^r nimis p^ro
pere. mīn^r p^rpe occidit^r. **H**is sūt q^r ī nō uisiois sue alijs
q^ruic uelle frāficare p^rsumūt^r. cōn^r legis deortū amare
ī p^rmogemto bouis. 2 oīs tōndē p^rmogemta fēfīnātes.
Vultis nolle q^r sollicitate id vitauit sanct^r iste m^rgr^r uic^r.
Et hūc ramū uob^r appono qm̄ tribz āms solī deo notus
hoībz mansit incognit^r. frēm quidē mltū tulit ut ip̄
cermitis. s^r ī tēpore suo. **N**eq^r em̄ credebāt tps cēfīfīat
dr^r qm̄ tāta crīns temptatōe q^ruatq^r ē. ut pene cōdēt pe
ne disteder^r. **E**go cū nec istū quidē ramū p^rteribz. qm̄ et
si īfūto quodāmo spm̄arū aculeis quibz sēp^rm dñm bñ
dict^r uēcit. tū unū ē oīo. ut ilis uimēto dñm p^rter fo
ueas tēptatōnū. ne ī eis īcidat q^rsenādo s^r m^rgr^r īstāt
2 uiliter agat. sustineat q^r dñm nō dēspet^r. **H**ic q^r fige
pedē uimētū xpī et diste q^ruicūz acerba tēptatō seuiat
nō credē p^rterea te delictū esse a dñō. s^r meminer^r scriptū
uoca me ī die tribulatōis. crua te et honorificab^r me
Ergo ut dicit^r cepam. nō credebāt bñs bñdict^r tūc esse frā
ficandi temp^r. qm̄ adhuc tāns tēptatōibz urgebatur.
Et uēit temp^r. 2 ī tpe suo frēm fecit. **D**e frēm eius sūt
citra illa q^r sup^rio tēgi^r. scitās eius iusticia eius. pietas
eius. **B**eatitātē miracula probant^r. doctrina pietatē. uita
iusticiā. **U**ides o uimētū xpī ramos folijs uirescentes.
uēnātes floribz omīstos frēm. **S**up^r istos īmē. ut q^r
sus tuos facias pedibz tuis. **E**t quō tibi eius miracula.

nūq̃ ut facē miracula uelis. Neq̃q̃. **S**ed ut miracul' eius im-
 itaris. unde ut cōfidas et gaudeas q̃ sub th'i pastore pōitus
 es. q̃ p̃mū tū hīc meruisti. **O**mo et ualde potēs ē m celis
 q̃ tū potēs extitit ī terris. secūdu magnitudinē grē magni-
 tudine gl'e exaltatus. **N**ā et in iudiciū q̃ntitatē rām prodi-
 re nōstratur. et q̃ rādiciq̃ arbor imitatur. tot ramis sicut
 autē decoratur. **S**ic q̃ licet nō habemq̃ m̃a. cōsolatō mag̃
 nob' esse debent p̃mū mī miracula. **D**ocērina uō instruit
 nos. et dirigat gressus ños ī uā patis. **P**ono uirtē iusticia
 omo roborat et animat nos ut tātomagis accendim' ad a-
 genda q̃ docuit. q̃to certū sumq̃ eū nō alia docuisse q̃ fecit
 Sermo quidē uiuēs et efficac' exemplū opis ē p̃mū faci-
 ē suadibile qd' dicitur. dū mōstrat' fābile qd' suadetur.
In hūc ergo modū sc̃itas cōfortat. pietas iformat. iusticia
 cōfirmat. **C**ōte em̃ pietatis fuit q̃ nō solū p̃ntibq̃ profuit.
 sed et pro futuris sollicitū fuit. **N**ō solū hīs qui tūc erāt
 fr̃m tulit hec arbor. s̃ usq̃ hodie eius fr̃s crescit et manz
 dilcō plane a deo et hominibq̃ cuius nō sola p̃ncipia ī b̃ndōne
 fuit sicut sūt m̃lti soli deo dilcī q̃ soli deo iā cogniti. s̃ et
 memoria eius ecā nūc ī b̃ndōne ē. **N**ā ē usq̃ hodie ī t'
 p̃licē amoris d̃m̃i confessionē. t̃p̃licā hoc fr̃m pascit d̃m̃i
 gregē. **P**ascit uita. pascit doctrina. pascit it̃ressione
 Quā it̃essant adiuti fr̃ificatē et uos b̃m̃i. qm̃ ī hoc po-
 tēs es. ut caris et fr̃m afferatis. **U**n caris. **U**trūq̃ a nob'
 ip̃is sicut scriptū ē. **A**uoluptatibq̃ tuis auerte. **N**ā et de d̃no
 legim'. q̃ erit seminare semē suū. **E**cce et hic h̃emq̃ semē
 suū sicut et p̃mū fr̃m suū. **I**mm̃em' et hūc fr̃s. qm̃ adh̃
 uenit ut fr̃m nob' traderet. et uia mōstraret. **F**ortassis et
 ip̃e d̃ns arbor ē. et debemq̃ ab eo quoq̃ ramos attinge q̃
 vris pedibq̃ apponam. **U**mo nō fortasse s̃ mag' ip̃e ē arbor
 et planta celestis. s̃ ī terris plātata. sicut scriptū ē. **V**elut
 de terra orta est. **A**b eo igit' hūc ramū uobis appono. ut
 sicut seipm̃ eximamur hoc ip̃m sc̃iatis ī uobis. nisi q̃

C. ix.

no tū ego appono q̄ apls. apud quē legistis **H**oc sentite in
vobis qd̄ et i xpo ihu. q̄ cū i for̄ dei ess̄ nō rapmā arbitri
tū ē esse se equalē deo: s̄ semetipm̄ erimamur for̄m̄ sem
accipies i similitudine hom̄ ē factū: et habitu mētr̄ ē homo
Et vos hūc erimāte vos humiliare vos. seminate vos p̄dite vos
Seminate corp̄ aīale: et resurgz corp̄ spūale p̄dite aīas
uest̄s. et i uitā eternā recipi seruabitis eas **V**ultis nosse q̄
mō id fecerit apls qui docuit. **S**icut i q̄ mēte excedm̄ deo.
sicut sobriū sum̄ vobis **Q**uid ergo tibi. **E**go iquit factū sum̄
tū uas p̄ditū **U**n̄ seipm̄ p̄dit q̄ nichil vniq̄ p se facit: s̄
oīs eius itentō 2 om̄e desiderū tendit ad dei placitū: et ui
litate fr̄m suorū **I**nsere em̄ qui seminat i cr̄ne: q̄ de q̄ne
meret corruptionē **A**libi em̄ scriptū ē **U**n̄ om̄s qui seminat
sup̄ om̄s aq̄s **I**mmobile quiddā istud ē **Q**uō sup̄ om̄s aq̄s
Forte sup̄ eas de quibz legitur: et aq̄ que sup̄ celos sūt lū
dent nomē dñi. q̄ sūt uirtutes angelice et celestes ppli **I**ta
plāne: qm̄ spectacuulū sūt sum̄ et angelis et hominibz **S**e
minem̄ igit̄ hominibz exemplū bonū p̄ apta opa: seminem̄
angelis gaudiū magnū p̄ occulta susp̄ria: et p̄ceterā
huiusmodi q̄ solis eis sūt nota **G**audiū em̄ ē angelis dei:
sup̄ bno p̄cedit p̄mām agere **H**ic dicebat apls **P**rovidentes
bona nō tm̄ corā deo: s̄ etiā corā hominibz **C**on̄ deo dicit
nā eis q̄ vultū eī ass̄stūt: ip̄s em̄ maxie placz cū nos in
dēt occulte orantes: a rummātes psalmū aliquē: a tale ali
qd̄ scientes **S**ic seminate et uos: et fr̄sificate hūc **S**eminate
e uos q̄ tā mlti an̄ uos seminauerūt: fr̄sificate q̄ uobis sem
inauerūt **O** gen̄ ada q̄ mlti seminauerūt i te et q̄ p̄ciosi
semē: q̄ male p̄bis et q̄ merito si pierit i te tūcū semē
siml̄ et seminacū labor **C**ui p̄dicōm̄ edēs ab agricolā: si i
te pierit hec vniūsa **S**eminauit i terra nūc tō cr̄mitas: se
minauerūt angeli p̄ter et apli: seminauerūt m̄t̄res con
fessores et uirgines **S**eminauit et deus pater: de corde suo e
ructuas verbū bonū **S**eminauit et filius: ip̄e em̄ ē q̄ erit

seminare semē suū. Pr̄ ei nō erit. s̄ filius a pr̄e proces-
 sit et venit ī mūdū. ut q̄ p̄gerat cognacō pacis ī cor-
 de p̄is. fiet ip̄a pax n̄ra ī vtero m̄ris. **S**emauit et sp̄s
 s̄s. q̄ et ip̄e uenit et apparuerūt discipul̄. disceptate lingue
 tāq̄ ignis. Ita tō t̄intas semauit sc̄lz pr̄ panē de celo.
 filius ueritatē. sp̄s sanctus caritatē. **A**ngeli q̄ semina-
 uerūt. q̄n̄ cadentibz alijs ip̄i sc̄terūt. **D**ixit em̄ lucifer
 alk. s̄ iā nō lucifer sed tenebrifer et uesp̄er. sedēbo īp̄ ī
 mōre testamētī. et sim̄l̄ ero altissimo. **O**mpudēs o īprudes
 ap̄ula m̄lū m̄strabant ei et decies centena m̄lū assitūt.
 et tu sedebis. **C**herubim aut̄ ap̄h̄a stabāt. et nō sedebant. **Q**u-
 laborasti ut iā sedēas. **O**m̄s am̄st̄iatorij sūt sp̄s p̄pter eos
 q̄ hereditatē capiūt salutis. et tu sedebis. **Q**uid seminasti.
 ut iā metas. **N**ō ē tuū nō ē tuū hoc. s̄ quibz patū ē a pr̄e.
Quid eis iudēs. **P**rofecto em̄ ip̄i sedebūt. ip̄i mōi uermiculi
 terre iudicātes sedebūt. et tu nō mō stabis. s̄ et iudicandus
 stabis. **N**escitis aut̄ ap̄ls. q̄ et angelos iudicabim̄. **I**pi uti-
 q̄ exiēs ibant et flebant mittentes semīa sua. uemētes
 uenēt cū exultatōne portātes m̄pulos suos. **D**uo m̄i
 p̄li sūt q̄s queris. sc̄lz honois et quietis. **S**essione affc̄as
 et altitudinē. s̄ nō sic ip̄e nō sic. nō colliges q̄ nō semasti.
Semauerūt laborē et uilitatē. metet̄ honorē p̄ter et
 queret̄ q̄ confusione ei sua duplici et rubore. ī terra sua
 duplicia possidebūt. **U**n̄ dicebat quidā. **V**ide hūilitatē meā
 et laborē meū. **H**odie audistis ī euāgelio p̄mutetē dñm et
 dūctē discipulos. sedebis sup̄ sedes iudicātes xij tribz isrl̄.
Ecce quēs sessionis. et hōr iudicij. **N**ā et ip̄e dñs ad hēc noluit
 quēre n̄ p̄ hūilitatē et laborē. **U**n̄ et morte turpissima cō-
 dēpnat̄ ē. interrogat̄ tormētis et opprobrijs saturat̄. ut
 ut iduat̄ īm̄mā cōfusione. ip̄e p̄ter et om̄s q̄ imitant̄ eā
 et p̄tergrediūt̄ uia. **I**p̄e ē o hūque. ip̄e ē qui sessum ē ī sede
 maiestatis. filis altissimo et coaltissimo ei. **N**oc itaq̄ cogita-
 uerūt angeli sc̄i q̄ cadere maligno. apostasie illius non

C. x.

consenserunt. nobis relinquere exemplum ut quodmodum ipsi elegerunt ministrare sic et nos faciamus. Nam et qui labore fugiunt honorem capiunt illum se non erunt mutari. qui sessionem altitudinis quasi suam. et non satis terram eos illius culpa. teneat ut videtur. **Quia** enim in contrarium deueniunt. ut forte sit ad illud eductum ei. et ignis eternus prepatum est illi. **Ad** hoc utrumque prudentia nobis seminauerunt angelus sancti. qui prius eam alijs creaturis tenuerunt. **Sed** et apostoli hanc ipsam seminauerunt nobis. quoniam in recte de rebus hinc qui sapientiam huius mundi sequebantur quasi stulticia est apostolorum et prudentia criminis qui morte operatur. et inimica est deo. ipsi domino adheserunt. **Scandalizati** sunt enim illi audientes de facinoroso crimine et sanguine. et ultro non erant cum eo. **Discipuli** uero interrogati an et ipsi uellet abire. responderunt ad quem ibimus. **Verba** uite eterne habes. **Nunc** homines fratres hanc prudentiam mutant. quod multi ad huc cum ihesu ambulant. donec ueniant ad edendum crinem et bibendum eius sanguinem. ad coicandum sibi passionem eius. **Hoc** enim et uerbum illud. et ipsum sacramentum significat. **Et** tunc autem scandalizant et abeunt retro dicentes. quia dum est hic sermo. **Nos** cum apostolis prudentes sumus. et dicimus. **Domine** ad quem ibimus. **Verba** uite eterne habes. **Non** discedimus a te. et uiuificabis nos. **Non** in solo pane uiuit homo. sed in omni uerbo quod procedit de ore dei. **Non** solum mundus habet delectationem. sed multo maior est in uerbis. **Unde** et propheta. **Et** dulcia faucibus meis eloquia tua. super mel ori meo. **Ad** quem igitur eamus. **Verba** uite eterne habes o domine. et ea sunt super omnia que mundus potest habere. **Non** solum ipsa uita. sed et promissio uite eterne et expectatio iustorum leticia est. et tanta leticia ut omne quod concupiscitur ei non ualeat comparari. **Hanc** ergo prudentiam nobis apostoli sancti seminauerunt. **Quoniam** uero manifestum est fortitudinem seminauerunt. **Quoniam** uero confessores seminauerunt iusticiam. quam in omni uita sua secuti sunt. **Hoc** enim iter est iter iustis et confessoribus. quod et iter petri simul omnia respiciunt. et ab omni subam huius mundi in bonos usus expendit. **Sic** enim illi consummati in breui expleuerunt tempora multa.

stuo et longa et multimoda trere mirtia Virgines scē
plamē q̄ tpancā semauerūt. q̄ sic libidine calcauerūt

Oratio de immutatioe dñica et de suzane et de mu

O Nam diues es ī mīa. *liere in adulterio dephesa*
q̄ magnifico ī iusticia. ī grā q̄ munifico dñe deus
nr. Nō ē qui sibi sit tibi munerator copiosissime.
imunerator equissime. piissime liberator. Etis respice hū
les. iuste iudicas inocētes. misericordie saluas etiā pccōres
Nec sē dulcissimi q̄ nob̄ ī mēsa diuitis huius piissimilias scā
cū testimonijs scripturaz. hodie q̄d si diligēter aduertimq̄ soli
to copiosius apponitur. Minimū hanc copiam nob̄ pstat q̄ pit
quencūt sac̄ videlicet q̄dragēsimale tēpus. et sacratissima dies
dñice amūtiatiois. hodie em̄ ī auribz nris dephesā ī adulterio
mulierē indulgēcia redēptoris absoluit. hodie moriū suzane
sanguine liberant. hodie q̄ btām uirginē singulā munere
gr̄ue bñdōis impleuit. Magnū quimū ubi piter nob̄ mīa
iusticia grā apponit. *Exj* Nūq̄ nō mīa estā hoim. Salutaris
ōmō et efficac̄ ad medelā. Nūq̄ nō et iusticia panis cordis.
Et quidē optie cōfirmās illud. utpote cibo solidus ad nutrie
dū. Deniq̄ bñ qui esurūt illū. qm̄ ipi saturabūt. Nūq̄
nō cibo aīe grā deī sin. Dulcissima sane. 2 oēm hñs ī se sua
uitate et delectamētū saporis. Im̄ nō hec sibi oīa pit
viditās. nō mō delectat. s̄ reficit et medetur. Accreda
m̄ ad mēsa hāc frēs mei. et ex singul' dapibz ul' mo
dū aliq̄ degustemq̄. In lege moyses mādauit hūq̄
mōi lapidare aīut de patārice pccōres. de adultera
pharizei. Et ad duriciā cordis ur̄i ille locutq̄ est. Ihs
autē inclinas se 2. Dñe inclina celos tuos et descende
Inclinas se et ad mīam fletus. neq̄ ei iudici cordis
erat. Digito scribebat. nō iā ī lapide s̄ ī terra. Neq̄
hoc tm̄ seml'. s̄ hic quoq̄ duplex scriptura sicut ap̄
moysen tabule due. Et forte uitate et grām scribebis
et itm̄ scribebis terre ipressisse uidetur. sedm̄ q̄ ap̄lus

aut **L**ex per moysen data est. grā et uitas per ih̄m xp̄m fr̄a ē
Confidera deniq; an uideri possit de tabula ueritatis legi
se un̄ refellerz ph̄zicos. q̄ sine p̄ccō ē s̄m̄ p̄m̄g i cā lapide
mitat **V**erbū quidē abbreviatū. s̄ uūū s̄ efficit. et an
p̄m̄ gladio penetrabilius **Q**uiter em̄ ad uerbū hoc s̄area
corda t̄n̄s fossa. q̄ uehemēter hoc uno cōtrite s̄t lapidee fr̄o
tes. rubor ip̄e confusions 2 claudestinus probauit abcessus
Aperuit quidē adultera lapidat. s̄ s̄is p̄m̄re gestiat q̄
dignus nō ē etiā ip̄e p̄m̄m. is q̄ s̄uit a p̄at̄rice erigē ulcio
nē q̄ eandē eripe nō meretur **A**lioqū ip̄e sibi uicior a
se incipiat. i se p̄m̄g s̄m̄as ferat. c̄reataq; uindictā **C**etm̄
adhuc m̄m̄g ē 2 si accusatores refellit hec uitas. s̄ itā nōd
absoluit **S**cribat it̄m̄ s̄ribat grām. legat et audiamus
Nemo te condēpnat mulier. **N**emo dñe **N**ec ego te qdēpnā
bo. uade et amplius noli p̄ccāre **O** uox m̄e. o uox audita
leticie salutaris **I**udicā fac m̄i mane m̄iā tuā. q̄ m̄a s̄pa
ui dñe **S**ola m̄m̄z spes apud te m̄s̄eracōis obtinē locū
n̄ oleū m̄e nisi i uase fiducie pōnis **E**z ē m̄s̄idelis fiducia
solus utiq; m̄s̄eracōis capax. cū uidelicet i s̄pe p̄ccatū
q̄q̄ nec fiducia illa dicenda s̄t. s̄ m̄s̄ensibilitas q̄dam
et dissimulacō p̄uiciofa **Q**ue em̄ fiducia ei q̄ p̄uicio
nō attendit. **A**ut qd̄ ibi timōis remediū. ubi nec timor
sentit n̄ materia ip̄a timōis. **F**iducia solaciū ē **N**ec eget
ille solacio qui letat cū malefecerit. et i pessimis rebus
maḡ exultat **P**ogem̄g itaq; fr̄es r̄nderi nobis q̄ntas h̄m̄
īgnitates et p̄ccā. scelera m̄a et delicta nobis desidē
ōndi **S**crutem̄ uias m̄as et studia m̄a. p̄uicio q̄ am̄isa
p̄uigili it̄entōne pensēmg **D**icat quisq; i pauore suo
uadā ad portas īferi. ut iā nō nisi i sola m̄a deins̄p̄e
mḡ **N**ec uā hoīs fiducia a se deficientis. 2 īm̄ētis dño deo
suo **H**ec īq̄ uera fiducia cui m̄a nō negat. p̄p̄a at̄es
tate. qm̄ b̄n̄placitū ē dño s̄up̄ timētes eū. et i eos q̄ s̄p̄ant
s̄up̄ m̄a eius **N**ec p̄ua utiq; s̄up̄petit nob̄ i nob̄ quidem

timoris. i. ipso autē fiducia cū **E**uanus et miris ē 2 copiose m
 feruore. p̄stabil sup malicia. mltus ad ignoscendū **G**re
 dam sane ul' mltas. q̄ i eo ml aliud n̄ vñ occōne s̄r uede
 calūpnie capent iuenerūt **C**ōpaciet' aut' patūria. nē sibi
 oblata paciet' ullatenq' occidi **T**enebu' itaq' manifestq' adu
 sang legis. cū absoluit lege dāpnatū **I**n vñ o phize
 caput cō vñ malignitat' aduēcio retonpū **D**iffidus ē.
 q̄ iudiciū subterfugitis **N**ā illa quidē sine iura legis absol
 uit'. q̄ sic sine accusacōne i' h̄nquitur **E**t cōsidm̄ fr̄s. q̄ nā
 hinc abeant phize **V**edētis nō duos senes. nā a semoribq' erie
 cepit'. quō i pomerio iocūm abscondūtur. **S**uzānā que
 cū vñr' eius. s̄qm̄ eos. nā n̄q' cogitacōne s̄ p̄lem cont'
 cū **C**onsentire nobis aut' senes. aut' phize aut' lupi. qui
 ab alieq' paulo am̄ h̄ez erratis ouicule fuerāt deuoracōne
 frustrati. q̄ sentie nob' et q̄ misit nobiscū **I**nuetati dicū ma
 lorū mō accusabatis adulterū. mō adulterū suaderis.
Et hoc ē cō iusticia vñr'. et q̄ pakā arguitis eadē agnis m
 occulto **H**inc fuit q̄ existis vñr' p̄q' vñr'. cū ille om̄ q̄ s̄m̄
 occultorū vñr' cū ualide p̄uissit q̄ s̄tēcias dicens **E**t sine
 p̄tō ē vñr'. p̄m̄ i eā lapidē mutat **Q**uero p̄m̄ ad disti
 pulos veritas ait **N**isi habūdauit iusticia vñr' p̄lq' q̄ s̄r
 bari et phizeorū. nō mēbitis i regnū celorū **A**lioq̄ dicemq'
 aut' testmōiū **S**emē chanaan 2 nō iuda. ne hoc quidē moy
 s̄r lege mādauit **A**n q̄ decreuit adulterā lapidare. mādā
 uit accusare pudicā. **A**n q̄ iussit adulterā lapidibq' obiri.
 iussit etiā cont' m̄fontē testmōiū fieri. **I**mo vñ sicut adul
 terū. sic nec etiā s̄m̄ testmōiū nō i'puitū ēē p̄cepit **E**t
 q̄ glāni i lege. q̄ legis p̄uaracōne deū i'honoratis **I**n
 genuit suzānā et ait **A**ngustie m̄ s̄r vñdiz **V**ndiz em̄
 mors. h̄ic quidē corporea. m̄ spūalis **S**i hoc inq' egero mors
 m̄. si autē nō egero nō effugiā mangurū **O**m̄s o pha
 rizi mang n' adultera effugit n' pudica **V**estras accusa
 cōnes n' s̄s nec p̄tōr enadit **D**issimulatis p̄m̄ vñr'.

Exm

ubi inueniatis alie. Alioquin si quis forte finem non habet. vnde
ei impinguitur carne. Quid tamen suzana facit. iter morte anime videtur
et corpus vndique angustatur. Angelus est in ipso absque opere ita
in manus hominum. quod de rebus legem dei mei. Huiusmodi sciebat ista.
quod horredu sit cadere in manus dei viuentis. Nam homines quidem oc-
cidunt corpus. anime non habent quod ultimum faciant. Ille timendus est. qui
potestatem habet et corpus et animam perdit in gehenam. Quid familia iosa-
phat tardat. Inuenit post posticum. Nam in pomilio clamor audi-
tur. Clamor utique lupo rum gemitus. et balantis ouis inter eos. Quod
patitur ab eis memoria deuorari. quod ab ipsis eorum faucibus tam dig-
niter caput etiam eripi non meretur. Verum quoniam cum duceretur ad mor-
tem. cor eius erat fiducia habens in domino. que usque adeo trinitur. ut
tione omnem postposuisset humanum. et ipse legem finem vite protul-
set et fame. Non enim deus fuerat alii hungarum sermo de su-
zana. Et et patres eius iusti fuerunt. et deus eius honoratus
et omnium iudeorum. Merito ergo a iusto iudice iustitia de iustis op-
timur ultione. quod tam uehementer iustitiam esurunt. ut pro
ea contempnent morte corporis. obprobrium gemitus. et luctum in ipso
luctu anime. Et nos fratres si a christo audiuimus nec ego re-
cedam pabo. si potestatem iam nolimus contra ipsum. si ipso volumus
pie viuere. nec est ut sustineamus persecutionem. ne malum pro
malo. a maledictum pro maledicto reddamus. Alioquin quod pacem
non seruauit perdet iustitiam. hoc est uitam perdet. hoc est perdet animam
sua. Nichi vindictam et ego retribuam. dicit dominus. Ita est pro
ipse retribuet sed si ei vindictam serues. si non tollas ab eo iudici-
um. si non reddas retribuendum et mala. Faciet iudicium si in
a pacietur. in equitate iudicabit. sed pro maledictis tene. Iam uobis
in fallor molestum est. quod delicta tardat. Nec mirum. delicta
sunt. Non onerabitur quilibet facietos. ne a iustis poterunt
fastidiri. Missus est angelus gabriel a deo in ciuitate galilee. cui
nomen nazaret. Huiusmodi quod nazaret pua ciuitas et tantum
micio illustratur et tanto. Et magnus latet in hac pua ciui-
tate thesaurum. latet in ipso. sed homines latet et non deus. In non

thesaurum dei maria. **U**biq; illa ē et cor eius. oculi eius super
 cū. ubiq; respicit humilitatē anille sue. **N**ouit celū vngentq;
 dei p̄rē. **E**cce hū nouit. et nazaret. **Q**uā m̄sciat p̄rē suā. **Q**uā m̄ nouerit
 hereditatē suā. **E**cce hū p̄rē. nazaret er m̄rē vendicat sibi. **E**cce ip̄e se et fi
 liū dauid et dñm esse testatur. **C**elū celī dñō. terrā autē dēd.
 filiis hoīm. **E**dat q̄ ei vniūq; n̄rē est ī possessionē fr̄is. q̄ nō
 mō dñs s; etiā filius hoīm ē. **A**udi etiā quō terrā sibi tāq;
 filius hoīs vendicat. s; et cōicat tōp̄ sponsus. **F**lores īq; appa
 ruerūt ī terrā n̄rā. **N**eq; hūc discipat q̄ nazareth iterp
 tat flos. **A**mat florigenā p̄rām flos de radice posse. et filia
 libēter iter filia pasatur flos cāpi z hūm quallū. **C**omē
 dat em̄ flores pulchritudo. suauē olea. **S**p̄s fr̄is. grā
 t̄p̄er. **T**e q̄z florē reputat deus et bñ ei op̄t op̄latz ī te. si
 tibi nec honeste cōuersatōis decor. n̄ bonē op̄ionis fraglācia
 n̄ intencō desunt. fuit retribucōis. **F**r̄is em̄ sp̄s ē iuta et
 na. **M**etuitas maria. iueisti ei grām apud deū. **Q**uā tā q̄
 aā. **G**ram plenā. grām singulārē. **S**ingulārē an gnālē.
Quāq; sū dubio q̄ plenā. et eo singulārē q̄ gnālē. **Q**uāq;
 ei gnālē singulārē accepisti. **E**o īq; singlārē q̄ gnālē.
 nā sola oibz grām iueisti. **S**inglārē eo q̄ sola hāc iuenis
 plenitudinē. gnālē q̄ de ip̄a plenitudine accipiat om̄is.
Benedicā tu ī m̄r̄ibz. z b̄ndictz fr̄is ventis tui. **S**inglā
 rē quidē ē fr̄is ē uētris tui. s; ad om̄m q̄dē m̄r̄es teme
 dāt pueit. **S**im̄mū om̄m rōs totq; i uellē. totq; ī aera.
 si ī nulla pte aere sicut ī uellē totq; fuit. **I**n te sola rex
 ille diues et p̄diues ermanit. ex celsq; humiliatur. z ī m̄r̄s
 abbreviat. z ab angel m̄m̄at. cōm̄ demq; deq; et dei
 filius iōnatur. **E**z q̄ fr̄u. **N**ēpe ut om̄s eius paup
 tate locupletent. eq; humilitate subleuent. eq; m̄m̄atōe
 magnificent. eq; iōnatiōe adherentes deo iōpiamq; vngē
 sp̄s cū eo. **E**z q̄ dicimq; fr̄is. cū nā potissimū uas grā
 t̄p̄er. **E**ut sup̄ m̄m̄ capar ē quidē m̄r̄e fiducia
 p̄cia uō iusticie. quale nā poterimq; p̄doneū gr̄e recep

C. xij.

inculu exhibe. Balsamū ē purissimū. et solidissimū
requit. Et q̄ tā purū q̄ ue tā solidū. q̄ hūilitas cordis.
Heico prom hūilibz datur grā. mto resper deq hūilitate
ālle sue. Q̄ nā merito q̄ris. Eo utiq q̄am hūile meriti
nō occupabit hūanū. q̄ mng libe īfluēt. Dine grē pleiudo
Et ad hāc nob hūilitate quibz dā eī gndibz ascende dū
Qmo ei cor hoīs quē adhuc peccare delat n̄ miseri q̄suetud
nē ppoito utilioe mūit. ne sit grē capax p̄p̄is uicis p̄p̄is
Sed q̄ ubi iā corrige mores et p̄ores nequicias de cetero
nō uicere p̄p̄ont. ipā tū peccā p̄p̄itā h̄ iā ap̄utā q̄dā nō
videant. dū i eo manet grām nō admittit. Manet autē
don confessione lauet. don succedentibz dignis fr̄ibz p̄e
mitēre de medio fiant. Et re tibi si forte uicis et p̄cis per
miciofior successit ignitudo. Quid em tā eudet grē ad
satur. Tepestimq̄ processu t̄pis a seruoē quē facit p̄p̄itā
paulatī refrigescit caritas habudat iniquitas. ut q̄sumē
tur i cr̄ie q̄ spū rep̄amq̄. In ē q̄ mng iā sciamq̄ q̄ ad de
dōra sūt nob. i deuoti p̄ter et igni. Timore dñi i inq̄m
r̄igiosam omittimq̄ sollicitudinē. uerbosi. cuiosi. īfucti. enā
detractores et m̄muratores. vacantes nugis. fugiātes labo
ris et disciplinē q̄rēs sū nota id licet. q̄ uō confestim s̄it ead
sine nora. Qd ḡ tātis i p̄p̄itam obstacul grām nobis dōc
m̄m̄m. Iā uō si q̄s m̄ ap̄lm uerbo xpi. vbo grē iūtat. si
q̄s gr̄us ē. si q̄s deuotq̄. si q̄s sollicitq̄. si q̄s spū feruens. in
ueat sibi ne suis fidat m̄tis. ne suis opibz m̄tat. alioq̄
ne hūigmoī quide n̄m itrat grā. Am̄z p̄leng ē n̄ i eo m̄it
iā grā locū sibi. Consideras q̄hizeū illū orare. nō eāt imp
tor nō iustq̄ nō adulter. An sine fr̄ibz p̄m̄e erat. Ieiunabat
b̄ i sab̄o. Denas dabat om̄ q̄ possidebat. Et ignitū fossitā
suspiciam. Audite q̄ dicat deus gr̄as ago tibi. Et non
erat uacuo nō ~~crimato~~ crimato. nō erat hūil. f̄ elatus
Nō q̄ sibi decet scire studuit. s̄ aggregauit m̄itū suū. nec
eāt illa solida pleiudo s̄ tumor. Vacuo prom redyt. q̄

pkritudine simlaunt. Na publicanus ille q' exinanire seipm.
q' vacuū uas exhibē curauit. grām retulit apriorē. Nos q'
frēs si grām cupimus inuenīre sic de cetō abstineamus a uicijs.
ut de pccatis q' pccis digne peccemus. Nichilomin' q' sollici
ti sum' et deuotos nos deo et uē hūiles exhibē. Huiusmodi nepe
ammas grāter respicit pio illo r'spctū. de q' sapiēs ait. Cui
grā et mīa dei ē i scōs eius. et respctū i elcōs illius. Et forte
p'tea q'ter r'uocat aīam quā r'spicit dīces. Reuēte reuēte
sanamitis. r'ute reuertē. ut itueam' te. Q' uidelicet n' in
pacādi cōsuetudinē n' i cōscia pccatōrū. si neq' i torpore
teporē igititudinis. a elacōis cecitate p'sistant. A q' nos
quadriplicato p'iculo r'uocāte et eripe dignet'. fcs nob' a
deo prē sapiā et iusticia et s'ificacō et redēptō. ihesus xps
dominus noster. Amen. *Emo i amia ad de d mīa de v*

Umbabitet glā i terra nra su p's ut iheret glā. *Exm.*
mīa et veritas obuiauerūt sibi. iusticia et par
osculatē s't. Glā nra hec ē ut ait apl's testimoniū
cōscie nre. Nō quidē tē testimoniū q'le sup'ba ille phizeus
habat. seducta et seductrice cogitacōne testimoniū phibēs
de s'apo. et testimoniū eius verū nō erat. s'cū sp's ipe tes
timoniū phibet spūi nro. Porro hoc testimoniū i trib' q'siste
ndo. Nūc ē em p'mo oīm credere q' remissionē pccatōrū
habē nō possib. n'p indulgēcia dei. Deniq' q' mch' p'roq's
h're queas opis hom. nisi et h' ipe dederit. Postremo q'
vni eterna illis potes opib' p'meri. nisi q'is tibi det
e illa. Q's ei p't facē mūdū de imūdo q'ceptū semine.
n'q' sol' ē mūdus. Atq' q'd' fcm ē nō p't nō fieri. n'pō
tū nō iputāte erit q' nō fuit. Q'd' ap'ha q' cōsideras
at. Q'tū ur cū nō iputauit dñs pccm. De opib' q'
bons certū oīm est. q' nēd ea h'z a s'apo. Na s'istare nō
potuit huāna natura ad huc itegrit. q'tonim' potuit
p' seipam resurgē iā corrupta. Certū ē ad suā originē
vniuersa q'tū i eis ē tendere. et i ea p'ochimorē sp'esse

propter Et et nos quod de nichilo creati sumus ostendit quod si nobis ipsis re
dignum. in peccatis semper quod nichil est deinde namque. Ita uero de uita eterna
sumus quod non sit odigne passionibus huius temporis ad futuram gloriam
quod reuelabitur in nobis. nisi si benigne omnes sustineat. Neque enim
talia sunt hominibus mita ut propter ea uita eterna debeat ex u
re. a deo iniuria aliqua faceret nisi eam donaret. Nam ut tace
am quod mita omnia dei sunt dona. et ita homo magis propter ipsam deo debitor
est quod deus hominibus. quod sit omnia merita ad eternam gloriam. Denique quod
melior est propheta cum dominus ipse tam insignis testimonium perhibet dicens.
vultum meum secundum cor meum. Verumptamen et ipse nunc habuit dicit deo.
non itres in iudicium cum seruo tuo. Nemo itaque se seducat. quod si
cogitare uoluit. inueniet procul dubio quod non cum per multos pos
sit occurrere ei quod cum per multos uenit ad se. Verum hec quod nunc diri
mus non omnes sufficiunt. si magis incipit quod dicitur et uelut fundamentum
fidei sit habenda. Itaque si credis peccata tua non posse deleri nisi ab
eo cui soli peccasti. et in quem peccatum non cadit beneficium. si adde ad
huc ut homo credas. quod per ipsum tibi peccata donantur. Hoc est testimo
nium quod perhibet in corde nostro spiritus sanctus dicens. dimissa sunt peccata tua.
Sed ei arbitrantur apostoli. iustificari hominem gratias per fide. Itaque de me
ritis quod si credis non posse haberi nisi per ipsum. non sufficit donum perhibe
at testimonium spiritus ueritatis. quod ea habes per illum. Sic et de uita eter
na habeamus nunc est testimonium spiritus. quod ad eam sis domino numerat
puerum. Ipse enim peccata quod donat. donat mita. et prima nichilo
magis ipse reddet. Porro testimonia ista credibilia facta sunt nimis
Nam de remissione quidem peccatorum ualidissimum teneo argumē
tu dominicam passionem. Vnde quidem sanguis eius inualuit iniquitatem
quod per sanguinem abel clamans in cordibus electorum remissionem omnium
peccatorum. Traditum est enim propter peccata nostra. nisi dubium quod potius
et efficacior sit mors illius in bonum. quod peccata nostra in malum. De
bonis autem operibus argumentum nichilominus non efficitur ex resur
rectione eius. quod resurrexit propter iustificationem nostram. Porro de
spe primorum testimonium est eius ascensio. quod ascendit propter
glorificationem nostram. Hec ita in psalmo habes. dicens prophetam

ipse

Hic vir cui nō ipūunt dñs pccm Et alibi Hic vir qd est
 aurilū abs te Itē alibi Hic quē elegisti ⁊ assūpsisti.
 habit⁹ i atq; tuis Hic ē gloria uera glā iūmans. qd ab eo
 ē qui p fide hñat i cordib; nris. filij uō adā gloriā qd abi
 uicē ē qdētēs. glām qd a solo deo ē nō uolebat. ⁊ sic glām
 ceteris fluere fecerunt. habant glām nō i sēpīs s; ma
 gis i alijs. Vis nosse vñ homi sic iūmans gloria. Dicobis
 inter qm ad mīsticia festinat intentō. Nā ea sola pposuerā
 i uerb; illis pphetis iūstigare. s; reflex⁹ ad moralia oātēs
 pma fuit aplice sermo. de iūterna glā ⁊ testioio cōsecrare
 qd iūtat hec gloria etiā h; i terra nra. si nra ⁊ uitas obuia
 uerūt sibi. ⁊ sese iūsticia ⁊ par ostulen. Preuenient siquidē
 mē ⁊ uitas qfessiois mē oātēt nūc est. ac de cetero fūmōiā
 festem et pace sine qd nō deū uidebit. **Ex** Ubi ei pūgit⁹ quis
 iūc cū nra puenit. s; neq; qd iūgredietur. don; ei uitas qf
 siois oātēt. Pccm dñs aut ipē dauid ad nathā pphetam
 nō de adultēio et hōitadio arguetur. ⁊ dñs tñsultit pccm
 tuū a te aut ppheta. Nimirū nra ⁊ uitas obuiauerūt s;
 Et hoc quidē ut declines a malo. Nā uō ut facias bonū i tñi
 pmo tibi ⁊ cō pfallendū ē. ut ipa mortificacō cōmīs tue
 ⁊ pme firs ac iūsticie opa i uirtute ⁊ qcordia fiam.
 qm uitas sps uinculū ē pfiōis. Neq; ad dextera nez
 ad sinistra dextinaueris. Sūt ei qm dextera ē dextera n
 qm qd hīzeus ille cuius sup; memim⁹ nō erat sicut ce
 teri homi. ⁊ ipē sibi ut dñm qd testimoniū phibuit. s; tō nō
 uerū. Eame quisq; ille ē i qd nra ⁊ uitas obuiauerūt sibi.
 iūsticia et par ostulato s; sēcure glūetur. s; glūetur i eo qd
 sibi testimoniū phib; i spū utiq; ueritatis. Ut iūitet glā
 i terra nra nra ⁊ uitas obuiauerūt sibi. iūsticia ⁊ par
 ostulato s;. Et glā pñs filius sapiens cū sit sapia ipa
 sapientior nemo. liquz pfcō glām pñs xpm dei uirtutē ⁊
 dei sapiām esse. Quia qd mīstipharie mīstipq; modis de
 eo pccm fuerat i pphetis. qd i terris uidend⁹ for; et nūc

homines quersaturus. quoniam modo id factum fuit et impletus quod de
eo per omnia prophetarum dicta fuerant habitavit gloria in terra nostra.
propheta ista indicat in his uerbis. **Ac** si manifestus dicat. **U**t
uerbum caro fieret et habitaret in nobis. misericordia et ueritas obuiam
sibi iusticia et pax osculante sunt. **M**agnus facinus fratres et
diligentius perscrutandum. nisi et intellectus mysticus et ipsi quod intellectum
uerba decant. **D**ico cum utrumque modicum id quod sentio. si for
te uel occasione dedisse uideatur sapienti. **V**idete michi uideor
dilectissimi quatuor hys uirtutibus amicum hominem communem ab ipso
sue creationis exordio. et ut propheta meminit uestimento salutis
indutum. **E**st ei in his quatuor salutis negetas. non sine o
mnibus potest constare salus. perfecti tamen nec possunt esse uirtutes si
ab invice separentur. **A**cceperat ergo homo misericordiam custode saluam
pedissequa. ut ipsa perueniret. ipsa et sequeretur eum. ipsa quod
protegeret et conservaret. ubique. **V**ides qualem nutricum qualem
puulo suo deus. qualem dedit pedissequa homini recens ordo.
Erat illi necesse etiam eruditior temporis ingenue et idem creatur.
ut non sicut umbram custodiret. sed temporis puulo educaretur.
Cui sane magister nemo poterat aprior inueniri quod ipsa uer
itas. quod eum in agnitione summe producit alii ueritatis. **I**nter
quod ne sapiens incideret ut faceret malum esset quod patrum ei non
fieri bonum et minime facienti. iusticia quod quod regitur acce
pit. **A**dhuc autem et patre quod fouet et delat. addidit
manus benignissima creatoris. **Q**uare utique duplici. ut
non inter pugne. non solum tiores. id est non caro corripuit
aduersum spiritum. non esset ei creatura ulla formidum. **N**am et
bestis omnibus libere ipso fuit noia. et serpens ipse quod uolens non
presumpsit. fraude eum magis aggressus est. **A**d hunc decurrit que
misericordia custodiebat. docebat ueritas. regerebat iusticia. pax
fouebat. **E**t heu homo iste ad misericordiam peruenit et ipsam sibi
descendit de iherusalem in iherico. **E**t quidem incidit in latrones. a
quibus et ante omnia legi despoliatus. **A**n non despoliatus quod domino uer
itate mundum se esse queritur. **N**on uero poterat iustitiam uel

ablata sibi recipe vestimenta. n̄ xps sua amittet. **S**icut em̄
 unificari i aia n̄ iteuerente corporali morte xpi nō potuit.
 ita n̄ reuestiri sine eius despoliatiōe. **E**t vide si nō ppter has
 ptes q̄tuor uestimēti qd̄ amiserat p̄m̄q̄ 2 uetq̄ hō. i totide
 q̄ diuisa s̄t sed i noui hominis uestimēta. **A**n forte q̄ris 2 tū
 cā i cōsuetū q̄ nō didicist. s̄ forte prouēit. **E**go dīnā arbitror
 cōp̄mē. q̄ m̄m̄rū nō assuta s̄ infuta atq̄ ipi ipressa nō
 didi scindiq̄ nō p̄r. **A**d ymaginē nēpe et similitudinē dei fēs ē
 hō. i ȳgine arbitrii libertatē. v̄tutes h̄ns i similitudinē. **E**t sili
 tudo quidē p̄c̄it. verūptū i ȳgine p̄c̄isit hō. **I**magō siq̄dē
 ip̄i i gēnēna ip̄a ur̄i potit nō exuri. aude s̄ nō deleri. **H**ec q̄
 nō scindit s̄ forte prouēit. et q̄cūq̄ prouēiat aia ibi ~~p̄c̄it~~ eit
 s̄l et ip̄a. **N**ā similitudo nō sic. sed a manz i bono. a si p̄c̄auit
 aia m̄t̄ur miserabiliter. i uicētis i sp̄itibz silata. **S**z q̄ spo
 liatū virtutibz q̄tuor hōiem dirimq̄. q̄nā mō singul̄ sit spo
 liatq̄ cōgruū ē ut dicamq̄. **A**didit hō iusticiā. cū eua serpe
 tis adā mulieris uoci obediuir potiq̄ q̄ dīne. **E**rat tū residu
 ū aliqd̄ qd̄ apphēdē p̄ssēt. idq̄ dñs suo illo scrutimō inue
 bat. s̄ abiēcērūt etiā illud cōuersi i verba malicie. ad excusa
 dōs excusatiōes i p̄c̄is. **A**mor em̄ iusticie portio nō p̄c̄at. sed i
 p̄p̄m̄ā dāpnāc̄ p̄c̄m̄. **A**didit et m̄am. cū exarsit eua i cōcu
 p̄sua sua ut n̄ sibi nec vno n̄ filijs p̄c̄t nascaturis. siml̄ om̄s
 tr̄ibz maledictō 2 n̄c̄itū mortis adicēs. **A**dā q̄ indiḡtōi dīne
 mulierē p̄ q̄ p̄c̄auerat obiecit. q̄i p̄y terq̄ū eius uolens dechi
 nare sagittā. **A**didit em̄ mulier lignū qd̄ ēēt pulchrū v̄sū et ad
 vesendū suauē. et a serpēte audierat t̄p̄ deos sēse futuros
 fūm̄q̄ triplex difficile rūpit. cūositatibz. voluptatibz. et va
 m̄tatis. **H**ec sola mūd̄q̄ habz. cōcupiam c̄m̄s. cōcupiam ocu
 lorū et sapbiā vitē. **H**ys abs̄t̄ta ē illecta m̄iam oēm crudel̄
 m̄r abiēc̄. sicut 2 adā q̄ ink̄rī male misertq̄ ē ut cū ea p̄c̄ā
 ret. vñ noluit misereri a penā sustinē p̄ ea. **Q**uata ē etiā
 m̄l̄r veritate. q̄mō quidē male detorques morte moiēm
 qd̄ audierat. et dicēs ne forte moiām. **D**enū serpēti credēs

Cxvj

perit abnegati et dicenti nequiter moierim. **Armat** et ada
aritare: ubi iam erubuit confiteri: volatilia excusationum opime
ta preterens. **Siquidem** ipse dicit. **Q**uod erubuit me coram hominibus:
erubescito et ego eum quod pace quod protinus amiserunt: quod non est par
ipsum dicit dominus. **N**one enim contra legem inueniunt in mebris
suis: quod de nouo quidem cepit nuditas. **T**imui itaque eo quod
nudus essem. **N**on sic miser non sic paulo an timebas: non
querbas folia licet corpe nudus sicut et mo. **E**t hac sane
ut propheta ipse pabola profectum: quod sibi ob obuiasse eas:
et recosiliatas in osculo innotuit: quod quidam iterum virtutes
videt: orta contentio. **S**iquidem veritas et iusticia miserum
affligebat: par et misericordia zeli huius exprobrantes iudicabat: magis
esse peccatum. **S**unt enim collectanee hee due sibi: quod primo
du et poies. **U**n et factum est ut pseudantibus illi in innotione opina
ricatione huius inde cedentibus: et pntes molestias fuerunt
mulatibus quoniam innotione supplicij: ille fecerunt in cor preter
deutes ad dominum quod dedit illas. **S**olus siquidem ipse cogita
bat cogitationes pacis: cum afflictionis plena omnia videret.
Siquidem non cessabat par non etiam misericordia dabant silentium: si
quodam pro susurratio perina pulantes viscera loquuntur.
Numquam recedunt pietas deus: a non appot ut complacere sit ad
huc: **N**umquam obliuiscet misereri deus: aut querebat in misericordia
suas. **E**t quoniam dum multumque iustus diffilare par
misericordiam ut itum satisfacet zelo iusticie et veritatis:
non tamen infirmitas fuit supplicium inportunas: sed eraudia
in tpe oportuno. **F**orte enim incompellantibus tunc dicatur deus
se in suum. **U**sque perces uestre. **D**ebitor su etiam fororibus uest
tris quod accinctas uidetis ad sciendum vindictam in nationibus
iusticie et veritati. **V**ocemur veniat: et super hoc ubo puter cose
ramus. **F**estinat quod legati celestes: et ut unde misera hominum
et crudele plagum propheta loquatur: angelis pacis amare fle
bant. **Q**uod enim fidelis quod ad pacem fuit quoniam: quod angelis pa
cis. **T**ane ex deliberatione cori ascendit veritas ad costi

turū dīe. s̄ ascendit usq̄ ad nubes. necdū plane lucida. s̄
 subofcūta & obnubilata adhuc zelo indignōis. **S**im q̄ ē ut le-
 gūg i pphā. Dñe i celo mīa tua. & veritas tua usq̄ ad nu-
 bes. **M**edū autē p̄r hūmū residebat. et vtrāq̄ p̄ pte sua qd̄
 habat utilis loq̄bat. **Q**uē putas illi colloq̄o meruit iterē.
 et indicabit nobis. **Q**uē auduit et enarrabit. **F**orte ienar-
 abilia sūt & nō hīz homī loq̄m. **S**ūma tñ q̄t uerfīe hūg h̄
 fuisse videt. **E**get mīseratōne creatura n rōis aut mīa. qm̄
 mīsera fca ē et mīserabil' ualde. **V**erū tēp̄g mīserēdi ei. q̄
 iā p̄terit tēpus. **E**rōr' veritas opz i q̄ ip̄lei s̄mone quē
 locut' es dñe. tot'q̄ adā moīa nō ē cū oibz q̄ i eo erāt. q̄
 de vetitū pōmū i p̄uacatōne gustauit. **V**t q̄ g' aut mīa.
 ut q̄ me genuf'ctus peritura. **V**erū ei veritas ip̄a qm̄
 mīa tua p̄nt et illa ē. s̄ nō aliq̄ mīseris. **E**ū autē et
 illa cōmūlo loq̄batur. **Q**uē enī nesciat q̄ si p̄dictū sibi p̄ua-
 nator s̄māz mortis euasit. p̄nt n̄ p̄manebit iā ieternū uci-
 tas tua dñe. **E**cce uō vng de cherubīm ad regē salomōne sūg-
 greit eē mīserandus. qm̄ filio i q̄ datū ē omē iudiciū. **E**t i eius
 g' cōspēu mīa & ueritas obmauerūt sibi. eādē q̄ sup̄ memi-
 nū uerba q̄rimōre repetentes. **S**uccor aut ueritas zelū bonū h̄z
 mīa. s̄ vtrā s̄dīm s̄tām. **N**ūc autē quid. **P**uacatoī potius
 q̄ s̄rori iudicat eē p̄cendū. **A**l' tu i q̄ mīa neutri p̄as. s̄
 tāta indignatōne s̄māz i p̄uacatore. ut nō uoluas p̄ter et s̄
 tōrē. **Q**id male merui. **E**i quid habes aduersū me dicto m̄
Eiautē. qd̄ me p̄fēq̄ris. **S**ūdis cōtūuersia frēs. & iūcā
 nīmū disceptatō. **Q**uē nō illuc dicet. **B**onū nob' ērā si nat'q̄
 nō fūssēt homo iste. **S**ic erat dīctissimū oīno sic erat. nō
 videbat. quō s̄māz ḡseruari possent mīa & veritas. **C**ūq̄ ad-
 cet veritas i ip̄m q̄ iudicē p̄tis s̄ue mīta retorq̄re dicens
 cauedū oīno ne fūet nūcū uerū p̄tis ne s̄rmo uirū et
 effīcax q̄libet occōne euacuaret. q̄s aut par p̄tis uerbis
 hūgmoī. nō vos tal' alīcatō decz. uirtutū ē i hōnesta cōtēctō
 p̄rtio iudex iēlmās s̄e dīgno s̄cribebat i terra. **E**rat autē

Ex. vii.

verba scripture q̄ pax ip̄a legit̄ i auribz om̄i. eas siquidē p̄p̄ affi
debat. **H**ec dicit p̄p̄ si adā nō moriat̄. et h̄ dicit p̄p̄ nisi
seicordia cōfēq̄tur fiat mors bona. et h̄z v̄t̄p̄ qd̄ pot̄it. **O**bstu
pue om̄s i verbis sapiē. i for̄ cōpōms p̄ter et iudici. **S**iquidē
maifestū fuit nulla eis q̄rimōie occōnē relinq̄. si quidē fici
posset qd̄ v̄t̄p̄ p̄tebat. ut et h̄o morēt̄ et cōfēq̄ret m̄am
Ez id quō fiet iquūt. **M**ors crudelissima i amarissima. mors
terribil et ip̄o hōrēda auditū. bona fieti q̄nā potēit tōē
Alle mors iōp̄ p̄cōrū pessima. s̄ p̄cōsa p̄t̄ si mors s̄cōrū
An nō eūt p̄cōsa. si fuit iama vite. p̄ortū glorie. **P**̄cōsa i
quūt. **E**z quō fiet iud. fici aut p̄t̄. si ex caritate moriat̄ q̄s
v̄t̄p̄ q̄ nichil debeat morti. **N**eq̄ em̄ detmē potēit mors mor
iū. s̄ forabit̄ ut scriptū ē marilla leuathā i destructur
paries medius. soluet̄ q̄ chaos magnū. qd̄ m̄t̄ mortē i
cāq̄ firmatū ē. **A**mmirū caritas fortis ut mors. **I**mo et for
cior morte. si fortis illiq̄ i trauēit atrū alligabit eū. et
diripiet utiq̄ uasā eius. s̄ et ip̄o t̄n̄sū p̄p̄z profūda ma
cis viā. ut t̄n̄sēat liberati. **L**onguissus ē sermo. ut pote
fidelis et dignus om̄i acceptōne. **E**z ubi ille potēit moriens
iuemri. q̄ mori uelit nō ex debito nō ex malo mēto s̄ ex b̄i
placito suo. **C**ircuuit uelitas orbē terrē. i nemo mudus
a forde. n̄ infans cuiq̄ ē com̄ diei vita sup̄ terrā. **E**z et m̄a
om̄e celū plūstrat. et i angel̄ q̄ ne dirim̄ q̄uitatē m̄orē
iueit caritate. **A**mmirū aliq̄ h̄c victoria debebat. q̄ m̄uo
rē nemo h̄rēt caritatē. ut aiām suā p̄onēt p̄o secus iūli
bz i idigms. **N**ā et si ip̄e iā nō dicit nos seruos. h̄ ip̄m m̄a
dīcōms ē. i exime dignacōms. **N**os autē et si oīa q̄ p̄p̄m
sūt nob̄ facim̄. quid aliud dicē debēm̄ nisi q̄ serui iūa
les sum̄. **E**z q̄s eū super h̄ cōuenne p̄sumet. **F**edeat̄ ad
a constitutā diē ueritas i m̄a. am̄re p̄h̄mū nō iuenio que
desiderabāt. **T**ūc uō p̄ot̄ p̄ pax cōsolans eas uos iōp̄ nescitis
q̄p̄ nec cogitatis. nō ē qui faciāt bonū hoc. nō ē usq̄ ad
p̄mū. **C**ōsiliū dedit ferat auxiliū. **I**ntellet̄. i q̄d loq̄t̄

et ait **Q**uoniam me fecisse hominem **P**ena igitur me tenet. michi i
 nabit pena sustinere. primas age pro homine quem creavi **T**unc
 ergo dicit **E**cce vemo **N**on enim potest huiusmodi transire nisi bibat illam
Et accersito primus gabriele. vade inquit dicit filius hominis. ecce rex
 tuus. festinavit ille et ait **A**ddorna thalamum tuum sponsa susti
 ne regem christum **P**orro venturum regem matris et veritatis quenerunt.
 sicut scriptum est **V**eritas et veritas procedet faciem tuam **I**ustitia christo
 ni apparuit. secundum illud **I**ustitia et iudicium apparuit sedis tue
Par cum rege venit. ut apostoli fideliter inveniatur quod dicit **P**ar est
 in terra nostra cum venit **I**n est quod nato domino angelorum choros cane
 bat. **P**ar in terra hominibus bone voluntatis **E**t et tunc iustitia
 et pax osculante sunt. quod non non modice videbamus hactenus dis
 sidere **P**rior enim si quod erant ex lege iustitia non osculante faciliem
 inquit habebat. urges timore quod provocatis dilectione **E**t ne huius
 illa reconciliacione. sicut huius nunc quod ex fide noscitur esse iustitia
Alioquin quid erat quod non abraham non moyses nec ceteri iusti.
 temporis illius in obitu suo patere illa beatitudinis et ne apprehendere
 a regni pacis poterant intrare. non quod minime adhuc sese ius
 ticia et pax fuerant osculante. **E**t huius sane dilectissimi feruore
 re nobis zelo sectanda iusticia est **E**rgo iusticia et pax oscu
 lante et indissolubile amicitiarum nunc fedus. ut quicumque testis
 in iusticie secum tulerit. hilariter vultu iam et amplexibus
 lenis erumpat a pace in idipsum dormientes et regiscentes

Omo de septiformi spiritu in 2^a in admiracione divina

Considerare est fratres in sollemnitate hodierna digne a
 miracionis coelitus amantissima quidam planicie. **S**impli
 cem in reparationis historia **I**nnuunt nova legatio angelo ga
 briele. et nova virgo professsa virtute. nove salutacionis hono
 ratur obsequio **A**ntiqua excludit maledictio mulierum. novam
 novam in acceptu benedictione **I**mplet per gloriam quam concupiam
 nescit. ut spiritu sepulchre altissimo pariat filium. quod virum
 indignum admittit **I**ntrat ad nos eadem porta salutis an
 tidoti. quod venena serpentis ingrediens omni salute gemit

Exviii

occupant hūmā ^{hns} **I**mmūde hūgemoi flores ex facile ē legi
p̄tis. s̄ itueor mediā metuedē profunditatis abissū abissū
plane ipsarutabil' iernacōis dñice sacm̄. abissū ipenēdibilis
vbi caro fām ē et hitauit ī nob' **C**is. n. īuefugiet q̄s attingat
q̄s apphendat. **Q**uereus altus ē. et ī q̄ hauriā nō ē mēch
Derūptū solz mērdū suppositū putatū hūmectare hūmectantū
vapor exalans **P**pterea sane licet irūpe vterat p̄pne cōfag
ifirmitatis. si frequēter tū uelut sup os hūg putatū expan
do ad te dñe manū meas. q̄ eo q̄ aīa mea sit sicut terra sū
aq̄ tibi **E**t nūc si quid ē q̄ ascendēte de deorsū nebula re
muis cogitacō ebibet. uob' frēs modicū illud sine iudā
cōitare p̄posui. uelut expresso hūmectantū uel exigua res
dens celestis stillaciā ioris **Q**uero igit' q̄ rōne filius
mag' iernatū sit q̄ p̄r a sp̄s sanctus. cū totius iernita
tis nō mō eq̄lis sit glā. s̄ vna eadēq̄ subā **E**t q̄s cog
nouit sensū dñi a q̄s cōsiliariū eius fuit. **A**ltissimū ē
miserū. n' nos oportz temē sup hūgemoi p̄cipitare
fām **V**idet' tū n' p̄ris n' sp̄s iernacōne ī plurimū
filioz effugisse cōfusione. dū alius deralius filius hōis
dicetur **V**idet' et id maxie congruū ut is sp̄alit' filius
fierz q̄ filius eāt. ne quid eēt abiguitatis ī homīe **D**e
q̄ ipa ē vnginis mē glā singularis et excellens p̄rogatū
marie. q̄ filiū vni eūdeq̄ cū deo p̄r meruit hīrē cōmūne
Qū sane p̄sse constat. si nō filius iernaret. **E**t nec nob'
filiis alia dari poss' occasio sp̄ande hēditatis factū sup
p̄mogenū ī mltis frībq̄ q̄ vngētiū erat. assistet eos sine
dubio ī hēditate. q̄s uocauit ī adop̄cōne **P**riem finitēs.
et cohebes **H**ic q̄ ihs ip̄s mediator fidel' sicut ī p̄sona vna
dei hōis q̄ subām copulauit. ineffabili sacm̄. sit et ipa
reconsiliacōe cōsilio usus altissimo mediā nō deseruit equi
tē. q̄rūsq̄ tribuēs qd' oportebat. honorē deo hōi mīse
ricōne **H**ec n. optiā iter offensū dñm ī reū seruū fōi
cōpōms. ut n' honoradi dñi zelo seruū oppmat' anse

nore finā. n̄ rursus dū hūc imoderate cōdescendi. ille debi
 to fraudet. honore **A**udi igit. & diligēter observa angelicā
 i hūc mediatoris ortu distribuōne Glā iquunt i altissis
 doo. et i terra par hoibz bone volūtatis **H**ūc demqz grū
 observaōnis fidelē reconciliatōi xpo n̄ tioris sps defuit. q
 pri semp reuēcia exhibet. semp ei defert. sp eius glāz
 qreret **N**ec sps pietatis. q̄ misericordit copatetur hoibus
Un et natm habuit spm q̄ no scie. p que tioris piter & pie
 tatis distribuō fiet i confusa **E**t nō q̄ i p̄ illo pntū mō
 rī p̄cō tres quidē auctores eritēcūt. s̄ manifeste defue
 rūt tria tribz. dico em eua. dyabolū. & adā **N**ō hūit eua
 sciam. qut ait apls seducta ē i p̄uātiōne **U**m h̄ q̄dē
 serpētī nō defuit q̄ callidior describitur. ceteris aiāntibus.
 s̄ pietatē malignā nō hūit. q̄ hoīda fcs ē ab n̄cio **I**dam
 vō pius forte uidetur mulierē nō p̄cristado. s̄ timorē dñi
 dēclat. vōc illig obediens potius q̄ dñe **U**rnā mag tior
 dñi p̄ualuiss i eo. sicut de xpo siḡnter legit. q̄ r̄pleuit
 eū nō pietatis sps s̄ timois **I**n oibz n̄ & p oia pietati pri
 morū timor dñi p̄fendus ē. et solq ipē ē qui totū sibi deat
 hoīem vendicare **I**n hys tribus tiorē pietate et scia. media
 tor n̄ reconciliant hoīes deo **N**ā i cōsilio & fortitudinē de
 mam aduersarij liberant **C**onsilio siq̄dem p̄fimo iure
 p̄uauit hostē. data p̄tate ut manq̄ iaceret mōcēt **F**ortitu
 dine p̄ualuit. ne a uolēter possit retinē & redēptos. dū
 victor ab iferis rediit. & uita hoīm cū eo surrexit **E**nde
 cibanos pane uite et intellectus. potat aq̄ sapie salutis
Est em̄ intell̄s rerū spūalū & iusibilū uerus aīe pams
 confirmās cor n̄rū. et ad omē opus bonū roborans i oī
 exercitacōne cū spūali **C**riāl̄ autē hō q̄ nō p̄cipit ea
 q̄ sūt sps dei. s̄ stulticia illi uidetur. gemit et lugeat
 dicens **A**ruit cor meū. q̄ oblitus sū comedē panē meū
Ecce em̄ meca et p̄fca finā nō prodesse hoīm si mūdū
 vniūsu lucretur. aīe sue detrimētū faciat **E**t q̄n id cape

Exir

possit auarus. **E**ne cā laborat. quisq; ei p̄suade corat
On hoc. nēpe q̄ stulticia ei videtur. **Q**uod verig q̄ iugū
xpi eē suaue. **A**ppone homi sc̄lari. et uide si nō lapide q̄
panē r̄putabit. **E**t cte huiusmōi intelligētia v̄tatis itēne
vinit aīa. et h' cibus ē spūal'. **N**ō em ī solo pane vinit hō.
s̄ ī oī verbo qd' p̄cedit de ore dei. **V**erūptm̄ donec sapiat
veritas. nō sine maīg difficultate ad itiora t̄iatur. **O**bi uō
ī ea cepis oblectari iā nō cibq; s̄ potu ē. et sine difficultate
ad aīam. q̄ videlicet spūis cibq; intelligēcie potu sapie digne
nucur. ne ip̄q; itioris hōis artubq; idest affibq; sicutat li
bonatibq; onei mīg sit q̄ vtilitatis. **E**t oibq; ergo q̄ saluandis
fuant ip̄lis nātā. nichil p̄ctq; defuit saluatori. **I**p̄e ē em
de q̄ p̄mittit p̄saras. **E**gredietur uirga de radice nēssē. et flos
de radice eius ascendet. et r̄quiescet sup̄ eū sp̄s dñi sp̄s
sapie et itellē. sp̄s cōsili et fortitudinis. sp̄s sc̄ie et pietatis.
et repleb' eū sp̄s timoris dñi. **I**llud s̄ane diligēter attende.
q̄ flore hūc de radice nō de uirga dicit ascensur. **E**t em
si noua xpi cauo ī uirgine creata esset ex nichil qd' c̄stauit
erūt nōnulli. nō de radice flos. s̄ forte de uirga dicit potant
ascendisse. **N**ūc autē q̄ p̄dnt de radice. sine dubio cōi ab origi
ne p̄bat. hūisse cōem matia. **M**ā q̄ sup̄ eū sp̄s r̄quieuit.
nichil ī eo cōtēdōm̄ fuisse declarat. **I**n nob' em q̄ nō oī
superior ē sp̄s. nō req̄stet. c̄r̄ne nimirū aduersū sp̄m et
sp̄m aduersū c̄r̄ne cōcupiscētē. a q̄ cōflictu libet ī q̄ nichil
sile fuit. nouū hō et uerū hō q̄ verā c̄r̄ne suscep' originē.
s̄ uerū fermetū cōcupie nō suscepit. **S**ermo in nimis
palmarū de abq; ordinibq; obsequētiū in xpo in passio

Non sine cā sp̄m sponsi p̄ter et dei sui habens cōi.
p̄cessionē hodie noua q̄dā et p̄ minima quācūq;
addidit passioni. **M**ā p̄cessio iā plausū habet.
passio plāctū. **Q**uā g' sapiētibq; et insipientibq; debitor
sumq; videamq; q̄ v̄crisq; cōferat hec quāctio. **E**t prius
quidē quid sc̄laribq; inducet. qm̄ nō p̄uq; q̄ spūale ē s̄ p̄

aiale **V**ideat felix aia uideat et intelligat. qm extrema
 gaudij luctus occupat **q**pt h' em q' cetia q' cep' face
 et doce no solu verbis pdicams s' et exempl' qd an p
 dicit ppheta omis caro fenu et oib gla eius q' flos
 femi. ead appens i crne manifeste studuit pbare i seipo
Un et processiois gla voluit subliari. q' paulo pq sibi
 noueat imne die ignomiosissime passiois **C**is q' spate
 ia debeat i iusto gle tpalis. cu uideat i ipo q' q' pccm
 no fecit creatore tpm et qd itoe vniuersitatis pgeralta
 cone tati. tati nichilomin' shuiliacone sequi. **I**n eadem
 em ciuitate. a plebe eade et eode tpe. nte quide process
 oms gla et dms e laudibz honoratq. p qmodu vo iter
 rogatu gnuetis et tormeto cu felatis depntus **H**e tristo
 rie leticie fims. h' fms gle teporal' **q**ptea prudent' orat
 ppha ut canter dno gla eius et no copugatur. id e pro
 cessione habeat. qua passio no seqtur **V**obis auct km
 ay spualibz spuali copantes. i pessione quide celest'
 pne rpnitabmg glam. i passioe mnamq via **N**a si i pces
 sioe venit quide tibi i mere futu illa leticia et exultacio
 mla mms. qm rapiem i nubibz obuia xpo i aem. si to
 cupia vide desideras die illu qm suscipietur i celeste
 istm xps dms caput cu mebris omibz pntas triumphu vic
 toie. applaudetibz no ia paupibz turbis s' virtutibz ange
 licis. clamantibz undiqz pplis vtriusq testamtu bndictq
 q' vit i noie dmi. si iqz considerasti i pessione q' ppendu sit.
 discet i passioe q' sit eudu **H**ec e ei uia vite tribulaco pne.
 via gle. via ciuitatis hinculi. via regni. sedm q' lat' clamat
 de cruce. memeto mei dne du ueneris i regnu tuu **E**ute em
 i regnu uidit. q' cu puenisset sui meore fore rogauit **Q**uem
 ergo et ipe **E**t si vis nosse q' copendiofa uia. eade die cu dno
 meruit ee i paradisu **T**ollerabile prom reddit passiois labore
 gla pcessionis. qm amari mch' difficile e **N**e mris q' i pnti
 pessione celeste dixim rpnitari. qm vng et ide m vtriusq

Exr

suspicitur. et si longe aliter et ab alijs In hac em processioe
irrationali iumento xps insidet. i illa uo iumentu quide futu
ru e s rationale. qm hoies et iumenta saluos facies dñe **Cu**
sile e et illud. ut iumentu frs su apud te. et ego semper
tecū **Et** uidet si nō de processione loquitur cū sequitur
Tenuisti manu dexterā meā. et i uoluntate tua deduxisti
me. et cū glā suscepisti me **Ibi** ante ne ipe quide pulg
deit. qm et si mimeret hereticu puulos uenire nō snt pu
lorū baptismo detrahens. q puulq natq. et pmo elegit ac
puulorū inocetes loqr. hodie q puulos a grā nō excludit.
q nec pietati icogruu nō maiestati eius difficile ē. ut sup
pleat mung grē qd mung i eis habet nā possibile **Ibi** em nō
rimos arborū nō uilia uestimenta pplāns turba prosterit.
s dimittet pēnas suas aialia scā. deponet cōnas suas an
thronū agm xliij. fēiores. et virtutes omīs angelū qd
hnt glē ul decois totū ei assribem. totū attribuet illi
Iū uo qd de iumento ac uestibz ac rimis arborū anesio
scā ē. cōsiderare diligētius libz ipler obsequū qd i passio
ne hac exhibei uideo saluatori **Omī** quide a iumento an
insidet. secūdu ab hys q uestimenta prosterunt. tatio uo
ab hys q rimos de arboribz cede phibent. **Nōne** em omīs
reliqui ex eo qd habūdāt sibi mntūt. et qī sine labore obse
qūtur dñō. solū uo iumentū semetipm expōit eis obseq.
Sciendū michi ē ut elatōne caueatis. an mō lasr urhe
tis cōsolatōne. **Iumentū** cui i fidet xps nōne uos estis. mō
pceptū apli glificātes et portātes dñi i coepibz usq.
Expēdūt em scāres homīes i obsequiū dñi nō qdē corpū
sca q adiacet et natū s corpibz. cū de terrē scā elemosi
nā largiant. **Alaci** q rimos cedūt de arboribz. uerbi cū
cū de fide et de obia abnuhā. de castitate ioseph de māsue
morsi cetorū q scōrū uirtutibz euāgelizāt. **Verū** tū cū
de pōptuarijs plenis largiuntur. et hū q accēpit grās grās
nichilomno dare uolentū. **Omīs** tū si fideliter suo quisq

metu fuit misterio i processioe fut saluatois. z cu eo igredi
atur i sciam ciuitate. qm tres puidit ppa saluados. noe ce
dere in nos i archie fabrica. danieli i uili edulio z labore
abstinecie scm qm mmetu saluatore qz porinte. tertiū qz
nob bn dispesare subam huius mundi et de uelleibz omia suaz
paupm lacrim calefaciente Cui tñ i processioe illa ihs ppiqor
an de tribz ordinibz salu vicinior. facile credo potestis ad
uertere *Sermo de passioe de pcessione z q*

Necesso ē ut loqm hodie *tuor. ordinibz pcessiois*
briug. ppter agustia tps Multa qde nob nūstrat
processio qua celebratur huius. s eade ipedit ne dice pla
possim Celebratur huius hodie processioe. et paulo p
auditu passionē Quid sibi bult mirabil ista conuictio. a
qz cognouerūt pīs mī passionē addētes pcessiom. Na pces
sio qde mīto ipitatur hodie. qz scā ē hodie Passio nō cur addi
tūē qua scia fia cōstat ē fecura. Optie utiqz pcessiom
passio cōmūta ē ut discamz i nulla leticia huius scā hē fidu
ciā. facies qm extē gaudij luctus occupat. Pterea nō simz
stulti ne occidat nos pspitas mī. s i die bonoz nō imēores si
mā malorū. et cōuerso Istis emi mētū ē pīs scām. nō scā
ribz tñ. s ecia spūalibz vris Na z scāmibz vris aliqn q pla
cent qnz q displicet videmz accide. z qis nichilom spūa
libz ms nō sp tristia nō semp keta succedūt. s ē uespe et
mane dies vng Et illud Visitas cū diluculo. z subito probas
illū Vin hec itim dū pīs scām manz ul mīg manat z fluit
Cetm pz hō scām duo futurū s scā ualde diuisa z diuersa.
ita ut i altō nō sit nisi fletus z stridor dencū. i altō solū
gnūru actio z vor laudis Absterz em deus omēm lacrimā
ab ocul stōrū. et iā nō eit aplū neqz luctū neqz clamor. s
n vllq dolor Incm sicut amatores mūdi mltā patiūtur
aduersa. ita n ipīs seruis dei oīa i hō mūdo optā succedūt
In die g malorū mēores snt bonoz. ne pusillānmes fi
āt z ipaciētes. sicut hic de qo legimz i ps Confitebitur

C. xxj

tibi cū bñfecis ei **I**n die q̄ bonorū nō mīcores sint malorū.
ne extollant^r & dicant ī habūdācia sua. nō mouebm̄ īeternū.
Sicut enī scāurū rerū p̄spitas occidit stultū scāre. sic p̄ et
habūdācia spūal' p̄spitatus occidit idōtū spūale. atq; ita
nō spūale. spūal' q̄ppe oīa diuidiat. **Q**uā autē euemat
q̄ stultū occidat p̄spitas et nō sapiētē. alibi hēmg **C**or sapi
ētis vbi tristitia. et cor stultorū vbi leticia. **H**ereto prōm aut
Hōmā ē mag' nē ad domū luctus. q̄ ad domū cōiunij. **H**ec ei
mītos frīgūt aduersitas. tū mīto plures extollit p̄spitas. sicut
sēptū ē **C**adent a latē tuo mille sinistro scilicet p̄ q̄ dēfig'
aduersitas. & decē milia. i. plures a dextis tuis. ī quibus
p̄spitas dēfigitur. **D**eīq; q̄ vtrōq; p̄icūlū ē. orat sapiens
et dicit **D**icius & paup̄tate nē dederis mī. nē forte a dīcie
extollent ī supbia. a paup̄tus dēcet ī īpaciā. **Q**uā dñs
sicut ī passione patiāti. ita & ī processione hūilitatē exhibē
curant. **I**n illa ei tūp̄ oīs ad occisiōē ductus ē. et q̄ agna
corū cōdēce obmutuit et nō aperuit os suū. **Q**uā cū p̄cūit
nō cōmīnabat^r. s; mīg orabat dicens **P**ater ignosce eis. q̄ nō
cūit q̄ fēūt. **I**n processione autē quid. **P**labant se p̄p̄i ut
errent obuiā ei. nec cū latebat q̄ nouerūt quid eēt ī homīe
Ppter qd et ip̄e patus nō ī curibz nō ī equis. nō ī fir
mis argēteis a cellis aurotectis. s; hūilis azelli tergo sedens
suppōtis ap̄lōrū uestibz. q̄s ego dē p̄cōsioribz regis fuis
se nō ardo. **E**t quid fuit q̄ processione hūc uoluit. q̄ mor
futurā nouerūt passione. **F**orte ut amarior esset passio.
quā processio p̄cessisset. **A**b eodē enī p̄p̄o ī eodē loco. ī p̄o tpe
paucissis diebz iter p̄ōtis p̄mo cū tāto triumpho susceptū. p̄
crucifigū ē. **Q**uā dīffile ē tolle tolle crucifige eū. et bñdīctū
q̄ uēit ī noīe dñi q̄āna ī excelsis. **Q**uā dīffile rer' israhel. et nō
hēmg regē mīscīfātū. **Q**uā dīffile nūm cōrētes et ciuit. flo
res et sp̄me. **C**ui prius prosternebant^r uestimēta alieni.
ecce suis eruitur. & fors mīlatur super ea. **D**e tibi amari
tudo p̄cōrū mōrū. p̄pter q̄ soluenda tāta amaritudo

et nōcā **I**a uero ad processione accedens. tū q̄ quor ordines i
 ea michi uideor itueri. **F**ortassis i hac nūa processioe om̄s
 hodie poterūt memri. **P**reikam em̄ aliq̄z mā pabant.
 ipi sūt q̄ mā p̄ant dñs ad corda vīa. q̄ uos regūt et dū
 gūt gressus vīos i mā pacis. **A**hī seqbant.²¹ et hī sūt q̄ appie
 itacōe cōstet deuote seqūtur. et adherent sp̄ uestigns p̄ce
 dēu. **E**ūt q̄ discipuli tū domestici lateri eius adherētes.
 ipi sūt q̄ p̄ce optima elegerūt. q̄ i claustris soli dō uiuūt.
 semp dō adherētes. et eius placatū confidētes. **I**p̄m q̄z
 uimētū cui īstabat nō dēfuit. q̄ dēsignat duros cordē z
 aīos q̄dāmō bestiales. **V**erū nō fuit aīalū hūgmōi capi
 osior mltitudo. n̄ oportuit. **T**ales em̄ m̄ḡ oneri sūt q̄ honōi.
 nec ppter eos processio ualde gloriofior ē. **H**ūgmōi autem
 cūture nō nouerūt. si male sonores dūt rugitus. **I**pi sūt q̄
 singa sp̄ et calcaribz egēt. **A**ttē nec ipos relinquet dñs.
 dū disciplinā ferre uolūt. **I**ps em̄ dicitur ferre dñs m̄
 timorē et apprehēdite disciplinā. ne qñ uasatur dñs et pe
 reatis dē uia iusta. **P**ostq̄ em̄ hoc uimētū disciplinā ferre
 noluerūt. quid restat nisi ut abiciat eū dñs cū indignacōe
 q̄dā et ptingat creat a ma. curēs p̄ sp̄mas z tribulos a quibz
 suffocāt uerbū dēi. q̄ sūt dicte hūgmōi z uoluptates cūms.
Esitales sūt hīc quibz gr̄us ē ordo et om̄ia onerosa q̄s pūgi
 fr̄q̄ter oporteat et uigēti. obsecr̄ng eos ut fr̄udeant dē uimē
 tis si forte q̄ant i hoīes q̄mutari et cōputari iter aliq̄s
 ceterorū. ut sint aut dē p̄cūtibz aut dē adherentibz et col
 lateam̄s. aut dē sequētibz sint. **Q**uod si nō fr̄iūt. obsecro ut
 ul' i eo qd' sūt p̄maneat itim z patienter ferūt q̄ salubria
 sūt et si m̄ng suauia. donec cōplaceat dñs respice hūilita
 tē eorū. et i melius aliqd' eos promouē. **V**ultis autē ut ali
 q̄rēng cōsolem̄ uimētū vrm̄. **E**cūng equidē qd' cūture nō nouē.
Neq̄ em̄ dē eis ē qui dicē possint. **C**atibiles michi erant iusti
 ficacōes tue. i loco p̄grinatōis mee. **A**ttē vniū est. q̄ ne
 mī ceterorū tā ppe est doming. **N**ā nec ipi qui hūc et m̄dē

Exxii

adherent tāppe eū habent. ut iunētū au infidet Et audi
hoc ipm u gphā qpe ē dñs hñs q tribulato st corde Nam
et mr que egrotatē nouit filiū. mag' fouet et aplecti
sepius Nemo igitur indignetur. nemo cōtēpnat. dū uo
luit xpi eē iunētū Ecce q scandalizauerit unū de pu
illis istis illū gūter offendit. q eos tñ mē misericordie
suo gremio fouet donec roborent. Unde et morū ifir m
tates paciētissie ferendas bēs bñdictus amonuit Cūce
q' st' gnā i processione dñi Bom prudentes et bom simpli
ces. hñsūt q pēut et q sequūtur Bonos autē addidi.
q prudentes nō bom nqm st' uirtū illud. sapiētes sunt
ut fciant mala. et simplices nō bom stulti sunt In pro
cessione autē dñi. nec nquus locū habet nec stultus qd
u qui adherēt ei. cōtemplatiui st' Q' portāt et onēūt
eo. ipi st' dñi corde et parū deuoti Et ecce omēs st' i pro
cessione dñi. et nemo ex ipis faciē eius uidet Nā qui
pcedūt occupati i pūda uia. solliciti cū patā et tempta
cōnes aliorū Q' sequūtur ipi oīmo faciē eius uidē non
pnt. s' sicut moysi dñm ē posticiu eius uidēt. Iunētū au
tē au infidet nūq' ad uidendū leuat oculos. s' p rōnū ē
sp i terrā Q' uō adherent ipi aln uidē pnt. s' i upri et nō
cōtinue n' pline dū ad huc st' i quā Attē qrtū ad alios
ipi mg' faciē ad faciē eū uidēt. uirta qd' itē de moyse
scriptū ē. q ceteris quidē pphetis p uisiones et sompna
moysi uō faciē ad faciē loqbatū Quātū ad plenā sane
uisionē nec ipē moyses dū uiuit i hoc mūdo ipetrate p
faciē ipiq uisionē. q sicut ipē ait. nō uidebit me homo
e uiuet Nō uidebor iquit i hac uita. nō uidebit quis fa
ciē i hac uia z i processione ista Ipē itaq magna pietate
sua donet nobis. sic i eius processione pferuē dū uimūg
ut magna illa processione q cū suis omibz a prē suscipiēda
ē et traditū regnū dō z pēi. scām ciuitatē cū ipō mgre
di meremur *Omō m fia qrtā de passione dñi*

Ugilate animo fratres: ne infatuose periscant uos huius
 temporis sacramenta. Copiosa est benedictio. date uerba
 cula munda. deuotas animas vigilantes sensus affert
 sobrios: puras conscientias exhibete tantis carismatibus gratiarum
 Annuntium admonet uos sollicitudinis huius non modo spiritualis ipsa
 conuersatio quam professi estis: sed et generalis ecclesie obseruatio
 cuius filii estis. Vniuersi siquidem christianam sacramenta hac septimana
 a per solito et perer soluitur pietate coluntur: modestia exhibent
 humilitate sectantur: induunt grauitatem: ut christo pacem quamdam
 copari videantur. Quis enim tam irreligiosus quam non copugatur?
 quis tam insolens ut non humilietur: quis tam uacudus ut non idul
 geat: quis tam deliciosus ut non abstineat: quis tam flagitiosus
 ut non contineat? quis tam maliciosus ut non pemteat huius diebus.
 Merito quidem. Nepe adest passio domini usque hodie terram mouens:
 petrus stans: apertis monumenta. Nepe est enim resurrectio
 domini eius in qua sollempnitatem celebrabitis altissimo domino: uocata
 in altissima quam fecit magnalia: alacritate et audacitate spiritus
 subiectes. Nichil in hoc mundo melius fieri quam a domino factum est
 huius diebus: nichil mundo utilius poterit commendari: quam ut
 ritu perpetuo singulis celebretur amem memoriale eius in deum
 non autem: et memoria habundantie suauitatis eius eructet
 Quicquid autem pro nobis: quam in utroque nobis salutis fructus in uelut
 uita spiritus nostri. Admirabilis passio tua domine ihesu: quam passiones omni
 nemini impulsauit: propiciata est omnibus iniquitatibus nostris: et nulli
 unquam pesti nostre inuenitur inefficax. Quid ei tam ad mortem?
 quod non tua morte soluitur. In hac enim passione fratres tam
 spiritualiter querit iterum: opus modum et causam. Nam in ope
 quidem pacia: in modo humilitas: in causa caritas commendatur.
 Pacia autem singularis: quam uidelicet cum super dorsum eius sa
 beret percutus: cum sic extendit in ligno ut dimittantur
 omnia ossa eius: cum fortissimum illud propugnaculum quod custodit
 israhel condigne fouetur: cum fodientur manus eius et pe
 des: sicut agnus ad occasionem ductus sit: et tempore omnis conu

Exxij

condere nō apuit os suū. nō aduersus prēm mīmurās a q̄
missus fuat. nō aduersus hūmānū gēg p q̄ que nō rapuit
exsoluebat. nō deīq̄ ul' cōtūpēciāre sibi. a q̄ p tātis be
nefice tāta mala recipiebat. **Q**lectū^{ipm ipm} aq̄ pro pccis suis et
hūilit' sustinet. h' ipm tñ ad paciā eis īputatur. **F**lagel
lāt' aliq̄ nō tā purgādī q̄ probādī cōnādī q̄. et maior ī hīs
paciā cōmedat. **Q**uō nō mirā ceseat ī xpō. q̄ ī fūculo hē
dicā sue ab hīs quibz spāliter saluator aduenēat. crude
lissima morte multat. sicut nllm dmo pām nec actu ppo
n' cōtractu sic nec ī q̄ creste posset hīs. **A**mirū ī q̄ hūit' oīs
pleitudo dīnitatis nō vmbritice s̄ corpālī. ī q̄ deus mūdū
sibi cōsiliās nō figurāue s̄ subalī. q̄ deīq̄ plēnū ē grē et
veritatis. nō cōparatue s̄ persōlī. **U**t faciat opz suū ali
enū ē opz eius ab eo. os apas loq̄tur. **C**ia et opus suū fuit
qd' dedit ei pr' ut ficeret. et alienū fuit ab eo. ut talis talia
sustinet. **I**ta q̄ hēs ī ope paciā. **N**ā modū ipm si diligeret
attēdus nō mō mte agnoscēs. s̄ et hūilit' cordē. nepe ī hū
litate iudiciū eius sublatū ē. cū nec ad tātas blasphemias
n' ad falsissia q̄ obiciebant' cōmā vndēt. **V**idmz īq̄ eū
et nō euit aspēs. nō spcōsū p filijs hōm. s̄ obpbrū hōm.
tq̄ leprosu et nouissimū vīvū. plane vīvū dolorū a deo
pāssū ē hūiliatū. ita ut nō eēt ei spēs neq̄ decor. **N**o
uissimū et altissimū. o hūilit' et sublimē. o obpbrū hōm
et gloriā āgelorū. **N**emo illo sublimior. nēo hūilior. **D**e
mz spūcis illis ē obpbrū saturatū ē. morte turpissima
cōdēpnatū ē. cū sceleratū īputatū ē. **N**ihil ne mēbit
ul' ista hūilitas q̄ hūc modū hz. vmo q̄ tā ē ult' modū.
Sicut ē paciā singularis. sic et hūilitas ammirabil' vīvū
sine exēplo. **V**erūq̄ tñ magnifice. cū ipa cōmedat. **A**mm
rū cātas ē. **P**ter mīmā em cāitate suā q̄ dilexit nos
deus ut serui redimēt. n' pr' filio nec filius sibi ipse pepe
Ve mīmā q̄ et hec mēsurā exēdit. modū supat. plane
supemmes vniūsis. **M**aiore īq̄ cāitate nēo hz. q̄ ut

a sibi

animā suā ponat q̄s pro amas suis Tu maiorē hūsti
 dñe ponēs eā pro inimicis Cū em̄ ad huc n̄m̄a cōm̄g. p
 mortē tuā et tibi recōsiliati sum̄g et p̄ri Quenā ergo vīde
 bitur alia uel fuisse ul' eē ul' futū hūc filis caritati. Vir
 p̄uisto q̄s morit'. tu p̄ iustis passus es moriens p̄pter delat
 m̄a: q̄remisti iustitiae q̄tis p̄dōres seruos sciens fr̄es. cap
 tuos coherēdes. erules reges N̄ sane aliud aliqd' paciam
 hanc et hūilitatē eque illūstrat. q̄ q̄ t̄dedit i mortē aīam suā
 et p̄cā m̄ltorū tulit. eā pro t̄n̄gessōribz rogās ut nō p̄uēt
 f̄delis sermo et om̄i acceptiōne dignū Cū ei uoluit oblatq̄ ē
 Nō mō uoluit ē oblatq̄ ē. s̄ q̄ uoluit Solus nimirū p̄cātem
 habuit ponēdi aīam suā. nō eā tulit ab eo Cū accepisset acc
 tū dixit. cōsumatū ē Nichil restat īplendū. uā nō ē qd' exp̄
 tē Et inclinato capite fr̄s obediens usq̄ ad mortē. t̄did' sp̄m
 Cū tū facile qm̄ uult dormit. **E**xim̄ quida quidē īfirmas mori.
 s̄ plane sic mori uirtus īm̄sa Nepe qd' īfirmū ē dei. forcius
 ē hominibz Potest hūana uesania sibi ip̄i i mortē scelerat
 smas m̄ce manq̄. s̄ nō ē hoc ponē aīam suā Virgē eā m̄g
 et uolent' abrup̄e. qd' ad nutū ponē ē Tibi ip̄e uida īm̄f̄a
 plane facultas fuit nō ponēdi aīam s̄ p̄ndēdi. n̄ tū dōte
 te s̄ t̄hente laq̄o. neq̄ssimq̄ ille sp̄s tuq̄ exiuit. nō emissus a
 te s̄ amissus Solus i mortē t̄didit aīam suā. q̄ solus uirtute
 p̄p̄a ē regressus ad uitā. solus p̄cāte hūit ponēdi. q̄ solus fa
 cultate eq̄ liberū hūit resūmēdi. ip̄ū h̄ns uite et mortis
 Dig' q̄ caitas tā īestimabil'. hūilitas tā am̄nabilis. pacia
 tā īsupabil' Digna plane tā sc̄a tā īmaculata. hostia tā
 acceptibilis Dignū ē agnq̄ q' occisus ē acipe fortitudinē.
 face ad qd' uenit. tollē p̄cā m̄di Ego autē dico p̄cā t' r
 qd' maluit sup̄ terrā q̄ Putatis q̄ uolūm dicē concupiscē.
 cōm̄s. et cōcupiam oculorū. et sup̄biā uite. Sum̄culq̄
 el' ē q̄ diffīle īcipitur. p̄pterea m̄lti t̄hūt p̄mo t̄ribūtur
 h' fūculo uanitatis. s̄ p̄rior ille t̄n̄ariq̄ nō īm̄to p̄uak' ī
 elat Quō em̄ nō illius pacie r̄cordaco. oēm̄ anteat uolup'

Cxxim

quō nō illius hūilitatis confideratio fupbia uita p̄uolū ex
tūdat. **Mā** caritas illa digna plane cuius mediacō
sic mētē occupet. sic tōm sibi vēdiat aīam. ut oīmo
viciū curiositatis exsufflet. **Fortis** igit̃ cōn̄ hec passio
saluatoris. **Sz** aliud triplex eā p̄cām quāmodū virtus
crucas expugnat. dicit cogitauī. id forte vāliq̄ audia
Omū quidē origiale. scdm̄ p̄sonale dixerī. tēraū singu
lare. **Et** origiale quidē maximū illud delictū vocat̃
qd̄ a p̄mo adā cōtūpimq̄. i q̄ p̄cāuimq̄ omēs. p̄ q̄ mo
rim̄ amueci. **Maximū** plane q̄ sic mō cotū nō hūanū
genq̄. **Sz** et quelibz ip̄iq̄ gnis occupat̃. ut nō sit q̄ eua
dat. nō sit usq̄ ad omū. **A** p̄mo hōie i nouissimū usq̄
p̄ceditur. et i singul̄ q̄ a plātū pedis usq̄ ad uerticē capitis
diffunditur h̄ venenū. **Sz** letaliter nichilomī i omīsa
dilatāt̃ etatē. ab ea sc̄z die q̄ sua quēq̄ gcapit. usq̄ ad
eā q̄ cōis eū incipit m̄. **Alioq̄** vñ ḡue iugū sup̄ omēs
et totos filios adā. idq̄ a die eritus de uētre mris eorū.
usq̄ i die sepulture i matrē om̄. **In** fōdibz ḡnām. i tene
bris cōfouem̄. in doloibz p̄curim̄. **Am̄** eritū m̄ferus onera
m̄q̄ m̄rēs. i eritū moir̄ v̄p̄eāro laceramq̄. m̄rū q̄ nō ip̄i
p̄ter laceram̄. **Omā** uocē ploracōis edm̄q̄ m̄to qd̄ ut
pote uallē ploracōis īgressi. ut nob̄ illud sc̄i iob ab
oī p̄te possit aptari. **Hō** natq̄ de m̄l̄re breuī uiuens
tpe. i p̄letur m̄ltis m̄feris. **Qz** verū h̄ sit nō uerba
nos docuē. **Sz** verbum. **Hō** ip̄ natus de m̄l̄re. nichil ab
iectig. **Et** ne forte ex ip̄a sibi uoluptate corporeorū sen
suū quā de sensibz blandiat̃. i ip̄o sc̄ati itronū de
eritū q̄ terribiliter amonetur. cū dic̄. breuī uiuēs tpe
At ne spaciū illud qd̄ iter īgressū et egressū i t̄quī sibi
liberū putet. i p̄let̃ aut m̄ltis m̄feris. **Multis** et m̄ltipli
cibz ip̄ m̄feris corp̄is. m̄feris cordis. m̄feris dū
dormit. m̄feris dū uigilat. m̄feris q̄q̄ uersū se
uertat. **Am̄** nū ip̄e q̄ natq̄ ex v̄r̄ uirgine. v̄mo sc̄s

hauriat

et mltre s̄ b̄ndicti i mlt̄ribus: q̄ loquitur ad m̄rem: mulier
 ecce filius tuus: et breui uiuens t̄pe sup̄ terrā mltis mlti
 hominib; ipletur m̄feris In illa em̄ breuitate appetitus ē
 m̄fidijs: īterrogat; cōtūctijs: pulsat; iunq; ueracis sup̄
 plens: cōm̄q; lacescit **T**u ne hanc sufficē dubites obiaz:
 q̄ iratu omne p̄me p̄uaricacōis absoluat: Immo vō non
 sicut delictū: ita: donū **N**ā p̄c̄m ē erro i dāpnacōne:
 gr̄a autē ex mltis delictis i iustificacōne **E**t quidē gr̄e
 om̄o delictū illud originale: qd̄ nō solū p̄sonā īfecit: s̄
 etiā naturā **P**ōle tñ cuiq; grauius ē: cū iā laratis ha
 beams exhibem; mēbra n̄ra arma iniquitatis p̄c̄o: nō mō
 iā alieno: s̄ et p̄prio cōm̄e expediti **S**ingularē uō gr̄uissim̄
 ē: q̄ omissū ē i d̄m̄ maiestatis: cū vni ip̄i corū iustū
 iuste occiderūt: et saclegas manu i ip̄m dei filiū necerūt
 crudelissim̄ hoicidē: p̄mo si fas ē dicē etiā deridē **Q**uod
 duo p̄cedencia ad t̄cū: **A**d h̄o expalluit et expauit tota
 machina mūdialis: et pene i antiquū chaos s̄ oīa re
 uoluta **D**onam; aliquē de regn̄ p̄ncipib; terrā regi
 ā depopulasse i uastitate hostili: p̄om; aliū q̄ cū oēt d̄
 cōuiuio et cōsilio regis: om̄cū eius filiū q̄dutoris manu
 b; suffocauit **N**ūq; nō p̄m; fidi resp̄cū m̄ocēs uidebit;
 et innumis: **S**ic ē om̄e p̄c̄m q̄tū ad hoc p̄c̄m: et tñ hoc
 p̄c̄m i se p̄tulit: q̄ seipm̄ f̄it p̄c̄m: ut de p̄c̄o dāpnā
 ret p̄c̄m **Q**uod h̄o em̄ om̄e p̄c̄m tā originale q̄ p̄sonale
 deletū ē: et ip̄m q̄ singularē eliminatū ē p̄ semetip̄m
Argumētū m̄ ē a mario qd̄ duo minora s̄t explosa: et ex
 ce argumētū **P**c̄m mltorū tulit: et pio tñ s̄r̄ssoribus
 rogauit ut nō p̄rent **P**r̄ aut ignosce illis: q̄ nesciūt: **N**o q̄d̄ faciūt
 lat inuocabile verbū tuū d̄nē: n̄ reuertetur ad te uacuū:
 s̄ f̄iet ad qd̄ misisti **O**de nūc opa d̄m̄ q̄ posuit pio
 digna sup̄ terrā: flagellis cesus sp̄mis cōnatus: clauis
 cōfossus: affrus patibulo obprobrijs saturatus: om̄ tñ do
 lorū m̄cōr aut pater ignosce illis **I**nc mltē m̄ferie

Exrv

corpore. hic mltie mte cordis. hinc dolores. hic miserationes.
 hic oleu exultationis. hic gutte sanguis decurrens i tunc
 anie dñi multe. s et miserie dñi mltie. **V**icet ne miserie m
 seicordias. an mte miseras supabūt. **O**meat mte tue au
 que dñe. vicit sapiā maliciā. **H**ūc em illorū nqtas. sed
 nūq nō maior pietas tua dñe. **M**ultū p omēm modū. **N**ū
 q reddi pro bono malū ait. qz foderūt foueā aie mee.
Plane foderūt ipacie foueā. occasiones indignōis plimas
 z pmaras mstrates. **E**t qz eoz fouea ad abyssū māsuetu
 dms tue. **R**etribuētes mala pro bonis foueā foderūt.
Sc caritas nō uritat. nō pcpita. nūq erudit. nō i foueā rut.
 z pro ctributis mal' accumulāt bona. **A**bsit ut muste moi
 ture erēmiz suauitate onget. qd de tuo corpe fluit. qz a
 pud finū tuū mīa. et copiosa apud eū redpō. **M**uste moi
 ture mte se. muste morture blasphemē. s. muste morture exul
 tationes z insultationes qz t reddidit gnato pua et erassans
Tu autē q. **I**n ipa eleuacōe manū tuarū cū iā sacrificiū
 matutinu i holocaustū uespertinu trāstet. i ipa iū uirtute
 nēsi qd celos ascedebat. tūa opiebat. iperis ipergebat. exaudi
 endū p riuēcia tua clamas. **O**r ignosce illis. qz nesciūt qd
 faciūt. **O** q mltiq es ad ignoscendū. o q māt mltitudo dul
 cedis tue. o q longe s. cogitationes tue a cogitationibz mibz.
O q firmā ē ecia sup nos ipios mīa tua. **A**ma res. **I**lle clamat
 ignosce. iudei crucifige. **A**pollia s. sermones eoz s. oleū. et
 isti s. iacula. **C**aritas paties s et cōpacēs. **C**aritas paties
 est. sufficit. **C**aritas bonig ē. cumulat. **N**oli vma a ma
 lo. habūdans ē. **E**t vīte i bono malū. s. hūmādas ē. **N**ō ei sola
 paciā dei. s et benignitas dei ad paciā iudeos addurit. qz
 bonig caritas ecia tolūt. amat. z amat tā ardent. **P**aci
 es caritas dissilat expāt. sustinē. deliquit. s. benign' tūc ad
 ducit. gūti sūt ab errore vie sue delinquētē. **D**e qz coopt
 mltitudiez pctorū. **O** iudei lapides estis. s. lapidē paup
 molliorē. **D**e qz refōt tūmē pietatis. z ebullit oleū caritatis

caritas

Quo pōbis dñe desiderātes te torrēre uoluptatis tue? q̄ sic
 pfūdis crucifigētes te oleo mīe tue. **P**atet igit̃ q̄ passio h̄ po
 tēstia ē: ad erubundā om̄i grā pccōrū. **E**t q̄s sc̄i s̄i dñi
 ē m̄: **a**nchi dñi ē. q̄ alii dñi nō potuit. **N**ūq̄ āgelō. **E**t ille
 nō eguit. **N**ūq̄ dyabolo. **E**t ille nō īsurgit. **D**eniq̄ nō ī silu
 diēm āgelorū: absit autē ut ī silu diēs demonū. **S**i ī silu diēs
 hom̄i fcs ē. et hitu īueni ut hō. **E**riamut ei sēzīpm fōrm
 sū accipies filigerat: et factū ē tōp fcrūg. **N**ō solū fōrm fcrū
 accep̄ ut subēet. **S**i etiā malū fcrū ut uapulaet. **E**t fcrū pcc̄i
 ut pcc̄i soluet cū pcc̄i culpā nō hēt. **I**n silu diēs igit̃ hom̄i
 nō hōis. **q̄** pcc̄i hō n̄ ī cōne pcc̄i. n̄ ī silu diēs cōne pcc̄i crea
 tō ē. **P**ps autē ī vbi hōm̄ mīscia pcc̄i lūḡ et pfūdis se īmetfit:
 ne subtil̄ ille dyaboli ocl̄i magnū h̄ pietatis dep̄hēdet sac̄m̄
Deo hitu: cū hitu īueni ē ut hō. n̄ ī cō q̄m̄ ad nē debitu siḡn
 aliq̄d singularitatis app̄uit. **E**t ei ita īueni ē: deo crucifig
 pauas autē ruelauit fcrūpm ut eēnt q̄ cred̄it. **I**lq̄s autem
 abscondit ē: q̄ si cognūssent nūq̄ dñm gl̄e crucifirisset. **A**d
 h̄ etiā illi singlār pcc̄o igrāciā copulaunt: ut sub aliqua
 iusticiāmbra igrātibz possit ignosci. **D**uo autē nobis ī
 hēditatē r̄līgrat ille uetustq̄ adā. q̄ fuḡ a facie dñi: laborē
 et doloī. **L**aborē ī actione: doloī ī passione. **N**ō h̄ ip̄e au
 diat ī paradiso quā accep̄at: ut oparetur et custodiāz illā. **O**pa
 ret̄ delectabiliter: custodiāz fidelit̄: et sibi et pcc̄is suis. **P**ps
 dñs laborē et doloī cōsiderauit: ut r̄dēt eos ī mang suas:
 imo se m̄ḡ ī mang eorū. īfūḡ ī hmo pfūdi. et īueniūt
 aq̄ īfūḡ usq̄ ad anīm eg. **O**idē igit̃ ad pcc̄z hūilitatē meā et
 laborē meū: q̄ pauper sū ego: et ī laboribz a iuuetute
 mea laborauit sustinēs. mang eg ī laboribz seruierūt
De doloī uidē qd̄ dicit. **O** vos om̄s q̄ trīstis p̄ m̄a attēdit
 et uidete: s̄t doloī ficut doloī meq̄. **V**e languōes n̄os ip̄e tu
 lit et doloīes n̄os ip̄e pcc̄iuit. **c**on doloī pauper et dolens:
 tēptatq̄ p̄ oīa absq̄ pcc̄o. **E**t ī uita passimā actōnē hūit:
 et ī morte passionē actūz sustinuit: dū salutē oparetur

Cxxv.

in medio terre **Q**uoniam meor ero quod diu fuerit laborum illorum quod
perulit in predicando fatigugom in discurrendo in temptacionem in em
nando. vigilanti in orando. lacrimarum in copacendo **F**ecit labor e
cui dolorum eius. quicquid spirituum. colaphorum. subfana com
erpbom. clauorum horum quod filium. quod per eum et super eum humdan
eius transierunt **F**uit ergo michi fortitudo. fuit similitudo. sed si ac
cessit etiam imitacio ut sequi uestigia eius **A**liquin erquire
etiam a me sanguis iustus quod effusus est in terram. non in unum e
ro ab illo cui singulari seculo uideor. quod per uirtute caritatis inquit
fuerit. quod spiritum gratie contumelia fecerit. quod sanguinem testameti
pollutum direxit. quod concultauerit filium dei **S**unt plerique qui
dolore et labore pacuntur. sed naturas in causa est non uoluntas.
huius non sunt conformes regimini filii dei **S**unt qui ex uoluntate susti
nere sed non est eis fors neque per in sermone isto **V**igilat tota nocte
lurarios non solum pacietur sed et libenter. ut sua expleat uo
luptate **V**igilat raptor ferro uestitus ut diripiat preda.
uigilat fur ut domum perfodiat alienam **S**ed huius omnes et horum
siles longe sunt a labore et dolore. quod dominus considerat **H**omines
autem bone uoluntatis qui christiana uoluntate dicas paupertate
communiunt uel etiam non hitas contempserunt. iniquitates omnia
propter ipsum se et ipse reliquit omnia propter nos. in pos. sequitur eum
quicquid ierit **H**uicmodi autem imitacio ualidissimum michi
argumentum est. quod et passio saluatoris et similitudo humanitas
in mea transierunt utilitate **H**ic enim sapor hic fides est et laboris et
dolore **V**ide ergo quod magnificauit faciem tecum illa maiestas
De orbis qui in celo sunt et sub celo dirigit et facta sunt **E**t qui facilius
dictum. **S**ed nunquam solo uerbo factum est ut te quem fecerunt refert.
Triginta et tribus annis super terram uisit et cum hominibus queris
etiam huius in facis calumpniatores. in uerbis infidatores. non
hinc ut caput suum in charis **Q**uare hoc. **E**t uerbum a sua
subtilitate descendit et grossius accepit idumenum. nam
caro factum est. et ideo grossiori et morosiori ope utebatur
Sicut autem cogitacio uestit sibi uocem corpoream absque

sui diminutione uel an uoce uel p[er] uoce! sic filius dei assu[m]p-
 sit carne no[n] g[m]iratione passus n[on] diminutione n[on] an carne
 n[on] p[er] carne. Apud p[at]rem inuisibilis s[ed] h[ic] man[us] n[ost]re t[ra]nscu[n]dit
 de uerbo uite. et q[uo]d erat ab inicio uidim[us] ocul[is] n[ost]ris
 Hoc aut[em] uerbu[m] q[uo]d carne p[er]uissim[us] e[st] a[n]i[m]a s[ap]ientissim[us] qua
 amercat sibi modera[n]t[ur] actio[n]es corp[or]is sui. tu[m] q[uo]d s[ap]ientia
 e[st] iusticia erat. tu[m] q[uo]d nulla q[ui]suis habebat lege[m] i[n] m[em]bris
 suis i[p]ugnant[ur] legi m[en]tis sue. Deu[er]bu[m] n[on] s[ap]ientia n[on] iusti-
 cia e[st]. s[ed] t[em]p[or]e uicissim[us] capar[ur]! i[p]er[ur] ei hoc ab ee[st] a d[eu]o. ab ee[st]
 aut[em] faciliq[ue] familiar[is] em[an]at i[n] nob[is] e[st] a[n]i[m]is n[ost]ris seruare uicissim[us]
 q[uo]d actio[n]es e[st] passio[n]es eius ordina[n]t[ur]. pro eo q[uo]d om[n]is etas
 ab adole[n]t[is] p[ri]ma e[st] i[n] malis. iter flagella q[uo]d et gladios ad
 etia[m] sub d[is]c[i]p[li]ne mortis ad suas ab ee[st] uoluptates. Felix
 cui[us] cogitatio h[ic] e[st] uerbu[m] n[ost]r[u]m om[n]is actio[n]es suas ad iusticia[m]
 dirigit. ut et n[on] t[em]p[or]e sana sit e[st] op[er]atio n[ost]ra. Felix q[ui] passio[n]es
 corp[or]is sui p[ro]pter iusticia[m] ordina[n]t[ur]. ut q[uo]q[ue] p[ar]t[is] p[ro]p[ter] dei fi-
 l[i]i p[ar]t[is]! q[ui] t[em]p[or]e a corde tollit[ur] m[un]datio. e[st] i[n] ore uer[bi]t[ur]
 gratia actio e[st] uox laudis. Q[uo]d sic extulit se iste tollit[ur] graba-
 tu[m] suu[m]. e[st] uadit i[n] dom[u]s sua. Grabat[ur] corp[us] e[st] n[ost]r[u]m i[n]
 q[uo] p[er]q[ue] languidi iacebam[us]. seruantes desiderijs e[st] concupis-
 cijs. Nunc p[er]m[an]et illud cu[m] sp[irit]u cogim[us] obedire! e[st] mortui
 n[ost]r[u]m p[er]m[an]et. q[uo]d corp[us] q[uo]d corru[m]p[er]it mortuu[m] e[st] p[ro]p[ter] p[at]rem.
 Ambulam[us] t[em]p[or]e no[n] currim[us]. q[uo]d id[em] corp[us] q[uo]d corru[m]p[er]it
 aggruat a[n]i[m]a. e[st] d[is]p[er]it[ur] terre i[n]habitatio sensu[m] multa cogi-
 tate. Ambulam[us] etia[m] i[n] dom[u]m n[ost]ram. In qua dom[u]m. In
 m[en]te om[n]i. q[uo]d sepulchra coru[m] dom[us] illoru[m] i[n]terem[us]. Q[uo]d
 sub h[ic] o[n]e ambulam[us]. p[ro]p[ter] eo quid p[er]uicis! quo curre-
 mus quo volabim[us]. Plane sup[er] p[en]as ueteru[m] Ampler-
 at[ur] e[st] nos d[omi]n[us] ih[esu]s p[er] laborem e[st] dolore n[ost]r[u]m! adhercam[us] nos
 q[ui] uicarijs q[ui]busda[m] amplerib[us] p[er] iusticia[m] e[st] iusticiam
 sua[m]. actio[n]es ad iusticia[m] dirigendo! passio[n]es p[ro]p[ter] iusti-
 cia[m] sustinendo. dicam[us] q[uo]d cu[m] sp[os]a. Tenui cu[m] nec dimittit[ur]
 ta[m] dicam[us] etia[m] cu[m] p[er]iarcha. No[n] dimittit[ur] te. donec

Exxiii

benedicis mi. **Q**uod enim iam sciret nisi benedictio. **Q**uod per apostolum non
ostulit restat. **E**t sic adhuc deo. quod iam non exclamare libet.
ostulet me osculo oris sui. **C**ibi nos item domine panem lac
marum et potum da nobis in lacrimis in mensura. **D**on't perducas
nos ad mensuram bonam et confortamur et coarctamur. **Q**uam dabis in
signis nostris. **q**uod est in sinu patris sancti benedicti in secula amen. **S**imo m

cena domini de baptismo et sacramento altaris

His dies quos observare debemus dies pleni pietate et
gratia. quibus etiam peccatorum hominum mentes ad primas
provocantur. **T**anta siquidem est vis sacramentorum eorum quod debemus ipsas
revolvere. **I**ut possit quod ipsa lapidea seminare corda. et pectus omne
liet ferreum emollire sufficiat. **D**eique videmus usque hodie ad
passionem christi non modo celestia apparere sed etiam moveri et perire sci
di. et in confessione peccatorum apertis monumenta. **A**t uero quoniam sic est
in spiritualibus talis seminare est in corporalibus. ut in quibusdam statim presto
sapor in aliis oporteat laborare. quod manifesta sunt modo non indigent
manifestatio. quod vero clausa sunt diligenter uolunt hic consideracione. **N**ez
tunc domine filio puulo nunc integritas. sed fingit ea. **E**cce et ego
vobis benedixi et si posse sacramenta quod clausa sunt aperte debuerunt. sed
quod minus possunt omnia vobis me et in puer sapientia fingat nubes
istas. nubes tamen quod pertulit sacerdotali virga. virga virtu
tis quam emisit dominus ex spon. **A**nula siquidem sunt sacramenta. et san
tatis omnibus horum non sufficit. **F**ortassis etiam aliquid vobis de
calles sunt ad tanta simul capiunda. **D**e tribus itaque sacramentis
quod satis aggrua sunt hunc typi dicendum est. quod dominus ipse dicit
Sacramentum dicitur sacrum signum. siue sacrum secretum. **A**nula siquidem
fuit propter se tamen alia uero propter alia designanda. et ipsa dicuntur signa
et sunt. **U**t enim de usualibus summam exemplum dicit anulus absolu
te propter anulum et nulla est significatio. dat ad iurecedum aliquem
de hereditate aliquid et signum est. ita ut iam dicere possit quod accipit
Anulus non qualis quod. sed hereditas est quam quibus. **I**n hunc itaque
modum appropriatis dominus de gratia sua iusticie cumque suos.
ut invisibilis gratia signo aliquid visibili appareretur. **A**d hoc ita

passio

tuta sūt omnia sacramēta: ad h^o eukaristie p^{ri}ncipatō. ad hoc
 pedū ablucō. ad h^o dem: ipse baptisimū uenū sacramētōrū
 omni: i q^o cōplātam^{us} silitudi^{em} mortis eū. **U**n^{de} r^{ati}o m^{ai}or
 tridm qd^{am} nūc celebrādū ē sōim gerit. **S**i^{cut} em̄ i exilior
 b^{at} dūsa sūt sig^{na}: et ut cepto iⁿmorem^{us} erem^{us} varie sūt iⁿuesti
 ture: sedm ea de q^{ui}b^{us} iⁿuestim^{us}. Verbi grā Inuestit^{us} ta
 noit^{us} p^{er} librū: abbas p^{er} baculū: ep^{iscop}us p^{er} baculū et p^{er} amulū
 siml^{iter}. **S**i^{cut} iⁿ q^{ui} iⁿ hūgmoit^{us} reb^{us} ē: s^{ed} et d^{ist}inctiones grāiū dūsis
 iⁿ d^{ist}incte sūt sacramētis. **Q**u^{ia} ē q^{ui} grāiū v^{er}ū p^{er} baptisimū iⁿuestim^{us}.
Quāq^{ue} p^{er} g^{ra}tiā d^{ist}inctiōrū. **Q**u^{ia} em̄ p^{ot}est face^{re} mūdū de iⁿmūdo
 cōcep^{it} semine^{re}: n^{on} q^{ui} solū ē mūd^{us}: et iⁿ quē p^{at}er nō cadit
 deus: **H**ūc quidē grē sac^{ra}mentū p^{ri}ncip^{alis} erat c^{ri}stificatio: ut ori
 ginal^{is} rubiginē culpe q^{ui} manauerat a p^{at}rib^{us} p^{ro}p^{ri}is et
 ceteris eraderet^{et}: s^{ed} remēte d^{omi}no q^{ui} agnū ē totū suauis et mi
 tis cui^{us} iⁿgu^{is} suauis et ong^{is} leue opt^{ime} satis mūtū ē:
 ut iⁿuēta rubiginē cū b^{at}ptismō sūt sp^{irit}us aq^{ue} dilueret^{et} acce
 bitas illa cessaret. **E**t forte q^{ui}nt aliq^{ui}s et dicat. **S**i deletū
 ē iⁿ baptismo qd^{am} t^{er}rim^{us} a p^{at}rib^{us}: cur ad huc man^{et} cupi
 ditatis fomes^{us}: et uelud iⁿuētiū qd^{am} p^{at}ri. **N**ez ei dubiū:
 q^{ui} a p^{ri}ncip^{alis} p^{at}rib^{us} iⁿ nos ducta sit lex ista p^{at}ri. **O**m^{ne} s^{ed} q^{ui}dē
 iⁿ p^{at}ritrice volūtate gnām^{us}: q^{ui}pterea h^{ic} iⁿuēti illucos q^{ui}dā
 cōcupiscētiarū mot^{us} et t^{em}p^{or}ales bestiales feneim^{us}. **D**iri vob^{is} sup^{er}ius
 sēp^{er} n^{on} mēte excide^{re} debet: q^{ui}m iⁿ casu p^{ri}ncip^{alis} cecidim^{us} om^{ne}
 cecidim^{us} autē sūt acū lapidū et iⁿ luto: v^{er}ū nō solū iⁿgnati:
 s^{ed} etiā dūb^{it}ati et q^{ui}nt q^{ui}ssati sum^{us}. **L**auari quidē cito pos
 sum^{us}: ad sanādū v^{er}o op^{er}is ē curacōne m^{ul}ta. **L**auam^{us} iⁿ q^{ui}dē
 iⁿ bap^{ti}smo q^{ui}dē delet^{et} c^{ri}stographū dāpnacōis n^{ost}re: q^{ui}dē grātiā
 nob^{is} cōfertur: ut iā nō nob^{is} cōcupia noceat sicut a cōsensu
 abstineam^{us}: atq^{ue} ita t^{em}p^{or}ales sanes iⁿueterati v^{er}etis iⁿ mouet^{ur}.
 dū tollit^{ur} dāpnacō et iⁿ iⁿsu mortis qd^{am} p^{ri}ncip^{alis} m^{an}abat
Et q^{ui}s p^{ot}est tū iⁿferos mot^{us} s^{ed} q^{ui}dē: q^{ui}s p^{er}uicaci v^{er}etis hūc
 ferre q^{ui}nt. **C**ōspicite q^{ui}dē iⁿ h^{ic} grāi subuenit^{ur}: et ut securus sit:
 sac^{ra}mentū corp^{us} et sang^{ui}nis p^{ri}ncip^{alis} iⁿ iⁿuestiturā habetis. **D**uo ei

Exxviii

illud facim opatur i nob. ut vides et sensu minuat. mi-
mat. et i g'moribz p'cis tollat o'mo offm. **S**i q's v'm n'o t'a
sepe m'o n' t'a acerbos sentit motz iracundie. iudic. luxurie
a' t'or'u huiusm'o. g'as agat corpi e' sang'm d'm. q'm'o
facimeti opat' i co. e' gaudeat q' pessi. **B**leq' accedat ad
sanitate. **E**t t'n q' agim' q' i h'o corpe e' t'epe malo n'o pos-
sum' e'e sine p'co. **N**uq' despabim'. **A**bsit. **S**i dirim'
aut b'z ioh'anes q' p'co n'o h'em' nosipos seducim'. et
veritas i nob' n'o e'. **S**i aut'e c'fessi fuim' p'ca n'ra. fidel'
e' deq' q' d'm'it' nob' p'ca n'ra. e' em'nd' nos ab o'i i'q'tate
Na et de remissione cotidianor'u m'm'e dubitem'. h'em'
facim' e'q' p'edu' abluc'one. **Q**uis forte v'n sciam' q' facim'
sit huius i'm'issiois. marie cu' ipe d'ns promissu' petro dices
q' ego scio tu nescis m'o. scies aut'e postea. mch' t'n de facio
locut' e'. s' t'm' ex'plu' i'q' dedi vobis ut e' uos ita scitatis
Ver'u' multa h'ebat ill' dice'. s' t'uc p'ore n'o poterat. **I**do
q' n' ex toto voluit eos an'rios e' susp'cos reliqu'e. n' dice'
qd' t'uc n'o capent. **V**is aut'e nosse q' p'ro facio illud e'
n'o p' solo ex'p'm' f'cm'. **I**llud att'ede qd' petro d'm' e'. **S**i n'o
lauero te. n'o h'ebis p'te mecu'. **A**liq' i' latz qd' n'c'm' e' ad
salute. q'n' sine eo n' ipe petrus p'te h'et i regno xpi e'
dei. **V**ide ei si n'o exp'ant petry ad t'atu' q'm'ac'one' terri-
ficu' verbu'. si n'o agnouit salute e'e m'st'u'. cu' r'ndit
D'ne n'o t'm' pedes meos. s' e' mang' e' caput. **E**t v'n scim'
q' ad dilu'eda p'ca q'n'o s't ad morte. e' q'bz plene carere
n'o possum' an' morte. abluc'o ista p'tineat. **E**x eo pla-
ne q' off'enti mang' et caput p'iter ad lauadu' n'f'u' e'.
q' lotus e' n'o indiget m'si ut pedes lauet. **L**ot' e' q' g'ua
p'ca n'o habet. aug' caput id e' n'c'o et mang' id e' opa-
co e' quer'faco m'uda e'. s' pedes q' s't aff'one' anime
du' i h'o pulue' q'd'm' ex toto m'udi e'e n'o p'nt q'n' ali'
namtati a' ciurositati p'loq' oportet cedat a'm'g'ul'
ad horam. **I**n multis em' offendim' o'm's. **D**erupti n'o

cōtēpnat a pūpēdat. impossibile ē ei cū eis saluari
 ipossi. ē ea dilui. nisi p xp̄m et a xpo. **N**emo ei p̄mōsa
 securitate dormit. dēlmās i vba malicie ad excusandas
 excusaciones i pccis. qm̄ ut audiuit petrus ab ipo nisi
 lauerit ea xps. n̄ hēbimq pte cū eo. **I**deo tñ pro eis
 necē ē nimis sollicitos ēē. ignostz facile ymo et libenter
 si mō nos agnoscamq. **I**n huiusmodi nāq q̄ iēuitabilibz
 et negligēti culpabil ē. et tñor imoderato. **H**ic ē q̄ i orōe
 quā ip̄e iſtituit cotidie pro pccis ill' uoluit nos orare.
Et ei de cōcupia durimq q̄ hz dāpnacōne abstulerit
 q̄ uir aplm̄ nllā dāpnacō ē hys q̄ s̄ i xpo ihu. tñ ad
 hūiliādos nos ip̄az ad huc patitur uiuē i nob' et gūter
 affligē nos ut ſēciamq q̄ nob' grā p̄stet. et sp̄ ad illiq
 auxiliū iuramq. **E**t de mioribz istis pccis quia dispe
 ſacōe et nobiscū agi. ut nō pccitq auferātur. s̄ i ill' nos
 deq erudiat. et cū mīma cauē nō possumq ē
 ti ſimq q̄ nō mīs vrbz maiora ſupenq. ſep
 q̄ timorati et oīo ſolliciti ſimq quō eq grām nō am
 tamq. quā nob' mlti' necēm ēē ſentimq. **I**te p̄. vii. sup̄

Quoniam omnia fecerit deus i p̄ceder. quō et mēſura
 ſpāliq tñ ea tpa q̄bz i terra uſq ē et cū homibz
 cōſitū ē. q̄cuq i eis opatq locutq a paſſq ē ita diſ
 poſuit. ut ne mīmū quidē momētū ne vni iota a ſac
 mēto vacat. a p̄terit ſū mſio. **E**undēq tñ q̄tuor primos
 dies et ip̄m quē hodie colimq illuſtint. die paſſiois die
 iſciōis ſue paſſiois iſciōis ſue. reſurreōis ſue. **N**o
 tabiles admodū dies. et iter cet̄is iſignes m̄ſe q̄ Orma
 ſiquidē die gl̄az ſuſcipē digtū ē huānā. et cū igēti q̄dā
 tripudio et exultacōe om̄iſe terre iheroſolimā nō q̄p̄s
 ut hactenq uſueuerat pedibz. ſūmēto uectq mēre
 Et h̄ quidē ad paſſionē p̄paracō fuit. erant h̄c mar
 me iūdia ſacerdotū. **E**ane ueturas alī turbas ut in
 pent eū et regē facēt. fugiens legit. dēlmāſſe

Ex. ix.

Nunc vero et non quod sit affuit ut tunc rex israel suscipitur et quod dicitur
ret ab eis. qui etiam in hac ipsa praesentia eorum quod dubium non est ante
excitavit. **E**t nimirum et de passione adverte. **E**rgo quoniam et ab
stodit se a iudeis. non uolebat iam abulac in iudea palam. quod quic
bat eum iudei iterum fecit. **G**raciens autem quod venerat hora eius. tunc
quoniam huius spontaneus ipse se obtulit passionem. **D**ecebat namque
pontificem nostrum temptari potius periculum absque peccato. ut tunc verus
homo et propositus homini et aduersa opportune vitare oportuit fusa
pet. et utrumque rerum in serpo nobis saluare perberet ex. **U**t enim tunc
cuius est praesentia populi et scilicet huius prospera declinae. sit inter
duum iustitiae est. certa quidem dispendiacone admittit ea. **O**secro
quod et temporalis omnis aduersitas pro loco et tempore. **A**nti fugienda est.
cui autem natae fuit vniuersiter toleranda. **E**t in huius quidem duobus
prospicitur et aduersitatem loquitur. **H**umana omnis vita versatur.
Nihilominus tamen in quatuor illis notissimis utique virtutum speciebus
omnis vniuersa consistit. **I**ta ergo omnem virtutem imple
decurt eum in quod plenius inhiabat omnis plenitudo virtu
tium. ut notum fieret omnibus quod maxime is sciret habundare
se et penuriam pati. **N**on enim sapientia dei de huius erat quod occi
dei possit prosperitas sua. non dei utique de huius quod potest aduersio
Utrumque enim scriptum est quod prosperitas non tamen omnibus stultorum. occi
dat eos. et aduersio non utique quorumlibet sed paucorum quod dat eos
Quoniam modeste tamen hanc ipsam videtur gloriam suscepisse ad tri
umphale occursum in asino veniens. non in curribus aut equis
Et dicebat. **S**i quod vobis aliquid dixerit. dicite quod dominus huius opus
est magni operis. opus salutis. **N**amque homines et uniuersa
saluos facere venerat. multiplicans misericordiam suam deus. **I**nicia
nostre quaesitionis fouit ista dignitas. ut primum ex ancilla fi
lium gentium. **S**olutus est ad mandatum domini quod antea coniectus
tenebatur. a non valens a nolens facere bene. a utroque for
cis vinculo alligatus. nec ualens scire non uolens. **N**on nouit
mirum purum in domino gratulari. persuasum tenet placeat illi quod
agit. et consolatur in eo quod sibi eum quodammodo sese facere reputat

debitore. **N**ā processu tps in eo mg̃ afficietur ut suo
 solliate. debito. et timeat ne ei forte tūc bñficijs inuēiā
 m̃g̃is dices. q̃ serus iuuilis sū. et bonoz meorū nō eges
Ad huc q̃dā verax affcō et fidel. **H**ic filij libere. cū quo
 acille filij hēs ēē nō possit. **I**ta ergo i processione. **E**t in
 an. processione affcōssimq̃ p̃familias refcōne suis
 curauit doctas exhibere. **E**t i hoc q̃ appuit bonitas
 et hūantias saluatoris. **C**ū dilepiss suos. i fine dilexit eos
Et dicebat. **D**esiderio desiderium h̃ pascha māducaē vobis
 cū. anq̃ paciar. **O**portebat enī. **E**xpecient ei sathanas
 ut cribnaret s̃d̃ criticū. op̃q̃ erat p̃uēire refcōne. **D**emq̃
 et refc̃ paulom̃q̃ defecerūt. q̃d ieiun fecissent. **I**nc
 fuit q̃ nō mō corpa. s̃ etiā corda ea q̃ marie r̃fecit.
Neq̃ enī corpalis passio s̃tēptaco sp̃ital̃ instabat. q̃ sm
 gulariter ille futurū ess̃ doñ t̃ns̃z. **E**a mm̃q̃ hostia
 s̃d̃ sola prodeē potuit. sic sola sufficit. n̄ decuit p̃pm
 siml̄ et petrū a iacobū ul̄ ioh̄em pro salute hōm̃ pati.
Cruas̃ p̃i t̃n cū eo fūē alij duo s̃ duo neq̃. ^{nā} de q̃bq̃ p̃s
 suspicō possit h̄r̄. t̃q̃ ex eis m̃q̃ efficac̃ sacrificiū sup
 p̃leat. **Q**uā g̃ p̃am̃q̃ i cena refc̃it ap̃lōs. **E**t ego ar
 bit̃r q̃nq̃ ar̃eus t̃q̃ cibus ē. ut f̃am̃ volūtatē p̃is
Cibus ṽnq̃. s̃ cibus cordis. **I**d̄ enī eq̃ confirmat et corro
 borat cor hūanū a ita i om̃i n̄tate ofortat et sustentat.
 ut d̃ine exccūto volūtat̃s uelut i q̃dā aīe ventrē constiē
 st̃z ingesta. **E**t et sermone d̃ine exhoīcōis et promissio
 nū ex consolacōne et orōnū lacrimas panes cordis ēē
 solus ille ignorat. cuiq̃ iā aruit cor. pro eo q̃ suū ip̃iā
 panē cōedere sit oblit̃. **S**up̃ oīa autē caro d̃m̃ verus ē
 cibus. et cibus vite. panis de celo viuū. **N**ullū ex h̃is i
 tā sollemp̃i cena d̃m̃ defuisse repies. si diligenter adū
 tas. **R**ecumbentibq̃ adhuc discipul̃ surgit a cena. p̃m̃
 gatur l̃m̃thco. aquā p̃mit i peluī. discipulorū pedes
 abluat et exergit. **N**ō est uolūtas cr̃ms. h̄c. uolūtas ^{et sanguis}

C. xxx.

pius ē et satisfactio nra. **D**emq; si nō lauero te aut dñs
ad petru obmruis recusante. nō habes pte meā. **E**t
mā at q̄s dicit eū q̄ uenit ad me nō eiciā foras. q̄ des
cedi de celo nō ut faciā uolūtate meā. s̄ uolūtate eā
q̄ misit me. **O**portūe at et utiq; more suo p̄q̄ ex. m. opa
tōis. exhortōis sermone adiūxit. **I**nt' loq̄dū q̄ nā
copiosissimū extitit sermo. mltis eos p̄suasibz p̄mis
sibz q̄ istatē marie passionē r̄ fouē et r̄fortillare cura
uit. de resurrectione sua de aduētū p̄chiti. de eorū cō
firmacōne. et assūpcōe alii ad seipm. **N**ec mltū p̄q̄ uē
tū ē ad orōne. et usq; t̄cio fr̄s i agoniā orabat. **U**bi q̄
dē nō solis oculis. s̄ q̄ mēbris omibz fleuisse uidetur.
ut totū corpū eius qd' ē eōiā totū corpis lacrimis pur
gare. **N**ā **Q**uādo facit quidē corpis et sanguis sui nemo
q̄ nesciat hāc q̄ tāta et tā singlārē alimōiā ea p̄mū
die exhibuit. ea die cōmēdatā et mādātā demceps fre
q̄tari. **E**x hoc iā sequitur dies passionis. i q̄ m̄mirū
s̄ totū hominē saluū facit. sic de toto fecit se hostiam
saluē. corpū exponēs tātis supplicijs et iurijs. aīn
vero geīne cōdā huānissie cōpassiōis affrū. **H**ic qdē
fr̄ merore iōsolabili sc̄rū fecit. m̄ fr̄ despacōne et
disposiōe discipulū. **I**n hīs q̄tuor cruce dñica fuit.
et h̄ oīa p̄pter nos passus ē. q̄ tāta caritate p̄pass
ē nobis. **D**erūptū q̄ de eo ip̄o enit finē habuē.
s̄ ip̄e lamētātibz m̄lribz ait. **F**inē utiq; celerimū
et celebrimū. p̄mo quidē requiē. deinde resurrecti
ōne. **N**os quoq; si festinamq; i illā ingredi iquē.
p̄ mltas tribulacōnes nob' mēmerimq; t̄r̄fundū.
Et prius quidē don' sumq; i tribulacōne magnū
nob' uidetur aspirare ad requiē. t̄q̄ m̄hil s̄m̄q
ampliq; desideratur. **D**erū nō erit nob' requies ne
m̄ requiē quidē ip̄a a desiderio glorie. a desiderio
resurrectionis. **A**mmō iq; dicit sp̄s. ut requiescant

a laboribus suis. **A** labore ergo requiescunt qm dno
moriuntur: fno reqescunt mteri a clamore. **D**emq sub
throno dei clamant anime occisoru. qz et si nichil
habeant qd molestat. nondū tū totū hnt qd delec
tet. donec requie resurreo donec sabbatū pascha
sequatur

Cxxxj

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

